

แนวทางเสริมสร้างพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา
ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

GUIDELINES FOR ENHANCING HUMAN RIGHTS RESPECTFUL CITIZENSHIP TO
REDUCE BULLYING IN SCHOOLS FOR LOWER SECONDARY STUDENTS

กิตติธัช จรัสเลิศวงศ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

แนวทางเสริมสร้างพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการก่อกวนในสถานศึกษา
ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

กิตติธัช จรัสเลิศวงศ์

ปริญญานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศึกษา

คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ปีการศึกษา 2567

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

GUIDELINES FOR ENHANCING HUMAN RIGHTS RESPECTFUL CITIZENSHIP TO
REDUCE BULLYING IN SCHOOLS FOR LOWER SECONDARY STUDENTS

KITTITAT JARADLERTWONG

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of MASTER OF EDUCATION
(Social Studies Education)

Faculty of Social Sciences, Srinakharinwirot University

2024

Copyright of Srinakharinwirot University

ปริญญานิพนธ์

เรื่อง

แนวทางเสริมสร้างพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา
ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

ของ

กิตติรัช จรัสเลิศวงศ์

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศึกษา

ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการสอบปากเปล่าปริญญานิพนธ์

ที่ปรึกษาหลัก

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิมพ์ตะวัน จันทน์)

ประธาน

(อาจารย์ ดร.วิโรจน์ ชมภู)

กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัญชลี ศรีกลชาญ)

ชื่อเรื่อง	แนวทางเสริมสร้างพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกลั่นแกล้ง ในสถานศึกษาของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
ผู้วิจัย	กิตติธัช จรัสเลิศวงศ์
ปริญญา	การศึกษามหาบัณฑิต
ปีการศึกษา	2567
อาจารย์ที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พิมพ์ตะวัน จันทน์

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาคุณลักษณะพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา 2) เพื่อศึกษาแนวทางเสริมสร้างพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา 3) เพื่อจัดทำคู่มือแนวทางเสริมสร้างพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารสถานศึกษา, ครูสังคมศึกษา และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น เครื่องมือการวิจัยประกอบด้วย แบบสัมภาษณ์พลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา และแบบสอบถามความเป็นพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (mixed methods research) โดยใช้สถิติการวิจัยประกอบการวิจัยดังนี้ 1) การวิเคราะห์เชิงปริมาณ ค่าดัชนีความสอดคล้อง, ค่าเฉลี่ย, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน, ค่าร้อยละ 2) การวิเคราะห์เชิงคุณภาพ การวิเคราะห์เนื้อหาชนิดกำหนดแนวทางล่วงหน้าและการวิเคราะห์ค่าหลักโดยสามารถสรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้ 1) คุณลักษณะพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษาประกอบไปด้วย 3 ด้าน ดังนี้ ด้านความรู้ ด้านพฤติกรรม และด้านทัศนคติ 2) แนวทางเสริมสร้างพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญกับการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักเรียนผ่านการให้ความรู้อย่างถูกต้อง, ครูสังคมศึกษา ให้ความสำคัญต่อการบูรณาการของรายวิชาต่าง ๆ เพื่อใช้สถานการณ์จริงเป็นบทเรียนในการเรียนการสอน และนักเรียนให้ความสำคัญต่อการเยียวยาทางด้านจิตใจเป็นสำคัญ 3) คู่มือแนวทางเสริมสร้างพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษาจากการวัดคุณภาพโดยวัดค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ที่ 0.80 - 1.00

คำสำคัญ : พลเมือง, สิทธิมนุษยชน, การกลั่นแกล้งในสถานศึกษา

Title	GUIDELINES FOR ENHANCING HUMAN RIGHTS RESPECTFUL CITIZENSHIP TO REDUCE BULLYING IN SCHOOLS FOR LOWER SECONDARY STUDENTS
Author	KITTITAT JARADLERTWONG
Degree	MASTER OF EDUCATION
Academic Year	2024
Thesis Advisor	Assistant Professor Pimtawan Jantan , Ph.D.

This research aims to: (1) Examine the characteristics of human rights-respecting citizens in the context of reducing bullying in schools; (2) Explore approaches to fostering such citizens; and (3) Develop a guidelines manual for promoting human rights-respecting citizenship to mitigate bullying in schools. The target population and sample comprised school administrators, social studies teachers, and lower secondary school students. The research instruments included an interview protocol and a questionnaire designed to assess human rights-respecting citizenship for bullying reduction in Schools. The statistical methods used in the study included: (1) Quantitative analysis, incorporating content validity index (CVI), mean, standard deviation, and percentage; and (2) Qualitative analysis, which involved pre-determined content analysis and keyword analysis. The findings of the research were as follows: (1) The characteristics of human rights-respecting citizens, as they relate to reducing school bullying, fall into three dimensions: knowledge, behavior, and attitude. (2) Approaches to promoting such citizenship involve several key actions: school administrators should emphasize behavioral change in students through accurate education; social studies teachers can integrate various subjects by using real-life situations as learning contexts; and students emphasize the importance of psychological healing. (3) The developed guidelines manual for fostering human rights-respecting citizenship to reduce school bullying demonstrated a high level of quality, with a content validity index ranging from 0.80 to 1.00.

Keyword : Citizenship, human rights, Bullying in Schools

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิมพ์ตะวัน จันทน์ อาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโท ที่ให้การดูแลผู้วิจัยตั้งแต่การกำหนดหัวข้อปริญญาโท จนเสร็จสิ้นการสอบปากเปล่าปริญญาโท โดยปริญญาโทฉบับนี้จะไม่สามารถเสร็จสิ้นจนสมบูรณ์ได้ หากไม่ได้รับคำแนะนำวิธีการดำเนินงานวิจัย และข้อเสนอแนะต่าง ๆ เพื่อให้ปริญญาโทฉบับนี้มีสมบูรณ์ จากการดูแลด้วยความรัก ความเมตตา ความเอาใจใส่ และให้กำลังใจกับผู้วิจัยสำหรับการจัดทำปริญญาโทฉบับนี้จนเสร็จสิ้นสมบูรณ์

ขอขอบพระคุณคณะกรรมการสอบปากเปล่าปริญญาโท และ คณะกรรมการสอบเค้าโครงปริญญาโท ที่กรุณาสละเวลาอันมีค่ามาให้ข้อคิด และเปิดมโนทัศน์ของผู้วิจัยเพื่อเป็นแนวทางสำหรับการจัดทำปริญญาโทให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น และขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิที่กรุณาสละเวลา เป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการประเมินเครื่องมือและให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ต่อกระบวนการวิจัย ขอขอบพระคุณผู้บริหารสถานศึกษา ครูสังคมศึกษา และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นจากโรงเรียนในเขตพื้นที่ กรุงเทพมหานครที่ให้ความอนุเคราะห์ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อปริญญาโทฉบับนี้

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.นันทิยา น้อยจันทร์ ที่คอยเป็นกำลังใจและพร้อม ให้การสนับสนุนผู้วิจัยด้วยดีเสมอมา ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุดาร์ตน์ ศรีมา ที่เป็นจุดเริ่มต้นในการศึกษาต่อในระดับปริญญาโท อีกทั้งยังคอยเป็นกำลังใจและสนับสนุนผู้วิจัยด้วยดีเสมอ มา ขอขอบพระคุณ สมาคมผู้ปกครองและครูโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ภายใต้การสนับสนุนของคณะกรรมการสมาคมผู้ปกครองและครู, รองศาสตราจารย์ ดร.สุมาลี เทียนทองดี และคุณพิมพ์ณัฐชา นาคสัมบูรณ์ ที่ให้การสนับสนุนผู้วิจัยเป็นอย่างดีจนสามารถจัดทำปริญญาโท ฉบับนี้ให้เสร็จสิ้นสมบูรณ์

ขอขอบคุณ นางสาวณัฐพัชร์ ปรีชาพิชชุต์ (น้องพลับพลึง) ที่เป็นกำลังใจและเป็นพลังบวกที่ดี การจัดทำปริญญาโทฉบับนี้อาจมีอุปสรรคในการดำเนินการอยู่บ้าง แต่ก็ด้วยกำลังใจและพลังบวกที่ดี จึงสามารถทำให้ผู้วิจัยจัดทำปริญญาโทฉบับนี้ให้เสร็จสิ้นสมบูรณ์ ขอขอบคุณน้องพลับพลึงที่เป็นเบื้องหลังความสำเร็จของผู้วิจัย

ท้ายที่สุดนี้คุณค่าและประโยชน์ที่ได้จากการศึกษาปริญญาโทฉบับนี้ ผู้วิจัยขอบแต่บิดา มารดา พี่สาว และพี่ชายอันเป็นที่รักของข้าพเจ้า ตลอดจนบรรพชาจารย์ที่ประสิทธิ์ประสาท ความรู้ให้กับข้าพเจ้า ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ด้วยความรัก เมตตา และเอาใจใส่ผู้วิจัยจนทำให้ปริญญาโทฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

กิตติธัช จรัสเลิศวงศ์

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญภาพ	ฐ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ที่มาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์การวิจัย.....	5
คำถามในการวิจัย.....	5
ความสำคัญของการวิจัย	5
ขอบเขตการวิจัย	6
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
กรอบแนวคิดการวิจัย	9
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	10
1. การกลั่นแกล้งในสถานศึกษา (bullying in schools)	11
1.1. ความหมายของการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา.....	11
1.2. สาเหตุของการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา	15
1.3. ลักษณะของการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา.....	20
1.4. แนวทางลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา	25
2. พลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชน (Citizens of Human Rights)	30

2.1. ความหมายของพลเมือง	30
2.2. หลักการของพลเมือง	31
2.3. ภูมิหลังของสิทธิมนุษยชน	33
2.4. หลักปรัชญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน	35
2.5. ความหมายของสิทธิมนุษยชน	40
2.6. หลักการสิทธิมนุษยชน	42
2.7. ประเภทของสิทธิมนุษยชน	43
3. การสังเคราะห์คุณลักษณะพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกลั่นแกล้งใน สถานศึกษา	47
4. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	50
บทที่ 3 วิธีการดำเนินงานวิจัย	53
1. วิธีการดำเนินงานวิจัย	53
2. การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	56
2.1 กลุ่มเป้าหมายและประชากร	56
2.2 กลุ่มตัวอย่าง	58
3. การสร้างเครื่องมือในการวิจัย	62
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล	64
5. สถิติที่ใช้ในการวิจัย	65
6. ตัวอย่างเครื่องมือการวิจัย	67
6.1 แบบสัมภาษณ์ผู้บริหาร	67
6.2 แบบสัมภาษณ์ครูสังคมศึกษา	70
6.3 แบบสอบถามนักเรียน	74
6.4 คู่มือแนวทางเสริมสร้างความเป็นพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกลั่นแกล้ง ในสถานศึกษา	78

บทที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	80
ตอนที่ 1 ศึกษาคุณลักษณะของการเสริมสร้างพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกลั่น แกล้งในสถานศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น.....	80
1.1. การวิเคราะห์คุณลักษณะพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลด การกลั่นแกล้งใน สถานศึกษา (ผู้บริหารสถานศึกษา)	80
1.2. การวิเคราะห์คุณลักษณะพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลด การกลั่นแกล้งใน สถานศึกษา (ครูสังคมศึกษา).....	82
1.3. การวิเคราะห์คุณลักษณะพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลด การกลั่นแกล้งใน สถานศึกษา (นักเรียน)	83
1.4. การสรุปคุณลักษณะพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกลั่นแกล้งใน สถานศึกษา.....	84
ตอนที่ 2 ศึกษาแนวทางการเสริมสร้างพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลด การกลั่นแกล้งใน สถานศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น	86
2.1. ผู้บริหารสถานศึกษา.....	86
2.2. ครูสังคมศึกษา	97
2.3. นักเรียน.....	106
2.4. การสรุปผลแนวทางป้องกันการกลั่นแกล้งในสถานศึกษาที่สอดคล้องกันคุณลักษณะ ของพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา	108
ตอนที่ 3 การจัดทำคู่มือแนวทางการเสริมสร้างพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกลั่น แกล้งในสถานศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น.....	111
3.1. ผู้บริหารสถานศึกษา.....	112
3.2. ครูสังคมศึกษา	113
3.3. นักเรียน.....	113
ตอนที่ 4 คู่มือเสริมสร้างพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา.....	115

4.1. การประเมินคุณภาพคู่มือแนวทางเสริมสร้างพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา (โดยผู้เชี่ยวชาญ)	115
4.2. การพัฒนาและปรับปรุงคู่มือแนวทางเสริมสร้างพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา	117
4.3. คู่มือเสริมสร้างพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา	118
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	120
สรุปผลของการวิจัย	120
อภิปรายผลการวิจัย	122
ข้อเสนอแนะ	127
บรรณานุกรม	129
ภาคผนวก	136
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญประเมินเครื่องมือ	137
ภาคผนวก ข	139
ภาคผนวก ค สรุปผลการวิเคราะห์เครื่องมือในการวิจัย	153
ภาคผนวก ง เครื่องมือในการวิจัย	168
ภาคผนวก จ	182
คู่มือเสริมสร้างพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชน เพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา	182
ประวัติผู้เขียน	217

สารบัญตาราง

หน้า

ตาราง 1 วิเคราะห์สรุปความหมายการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา	13
ตาราง 2 ตารางแสดงการวิเคราะห์สาเหตุการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา	19
ตาราง 3 แสดงการวิเคราะห์คุณลักษณะการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา	22
ตาราง 4 ตารางเปรียบเทียบหลักปณิญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนที่สัมพันธ์กับการกลั่นแกล้ง ในสถานศึกษา	39
ตาราง 5 ตารางวิเคราะห์ความหมายของสิทธิมนุษยชน	41
ตาราง 6 แสดงประเภทของสิทธิมนุษยชนที่สอดคล้องกับพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลด การกลั่นแกล้งในสถานศึกษา	44
ตาราง 7 แสดงความสัมพันธ์การเสริมสร้างพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกลั่นแกล้งใน สถานศึกษา	47
ตาราง 8 แสดงขนาดของประชากร สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 1	57
ตาราง 9 แสดงขนาดของประชากร สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2	57
ตาราง 10 แสดงขนาดของประชากร สังกัด สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ...	58
ตาราง 11 แสดงขนาดกลุ่มตัวอย่าง (นักเรียน) โดยใช้สูตร Yamane	60
ตาราง 12 แสดงตัวอย่าง (นักเรียน) ตามสังกัดและประเภทของโรงเรียน โดยใช้สูตร Yamane ...	61
ตาราง 13 ตารางการวิเคราะห์คุณลักษณะพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกลั่นแกล้งใน สถานศึกษา (ผู้บริหารสถานศึกษา)	80
ตาราง 14 ตารางการวิเคราะห์คุณลักษณะพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกลั่นแกล้งใน สถานศึกษา (ครูสังคมศึกษา)	82

ตาราง 15 ตารางการวิเคราะห์คุณลักษณะพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกลั่นแกล้ง ในสถานศึกษา (นักเรียน).....	83
ตาราง 16 ตารางแสดงการสรุปคุณลักษณะพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา	85
ตาราง 17 ตารางแสดงความคิดเห็นและการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) แนวทางป้องกันการกลั่นแกล้ง ในสถานศึกษา (ผู้บริหารสถานศึกษา).....	87
ตาราง 18 ตารางแสดงความคิดเห็นและการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) แนวทางป้องกันการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา (ครูสังคมศึกษา)	97
ตาราง 19 ตารางแสดงผลการตอบแบบสอบถามแนวทางป้องกันการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา (นักเรียน).....	107
ตาราง 20 ตารางแสดงแนวทางป้องกันการกลั่นแกล้งในสถานศึกษาที่สอดคล้องกันคุณลักษณะของพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา.....	108
ตาราง 21 ตารางแสดงความสนใจของคู่มือเสริมสร้างพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา (ผู้บริหารสถานศึกษา)	112
ตาราง 22 ตารางแสดงความสนใจของคู่มือเสริมสร้างพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา (ครูสังคมศึกษา)	113
ตาราง 23 ตารางแสดงความสนใจของคู่มือเสริมสร้างพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา (นักเรียน).....	114
ตาราง 24 สรุปผลการประเมินคุณภาพคู่มือแนวทางเสริมสร้างพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา โดยผู้เชี่ยวชาญ.....	115
ตาราง 25 ตารางแสดงข้อเสนอแนะโดยผู้เชี่ยวชาญเพื่อพัฒนาและปรับปรุงคู่มือแนวทางเสริมสร้างพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา.....	117
ตาราง 26 การแสดงข้อเสนอแนะจากการสมทนากลุ่ม (Focus group) เพื่อพัฒนาและปรับปรุงคู่มือแนวทางเสริมสร้างพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา	118

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพประกอบ 1 แผนภาพแสดงขอบเขตการวิจัย.....	6
ภาพประกอบ 2 แผนภาพแสดงความสัมพันธ์จากความหมายของการกลั่นแกล้ง.....	15
ภาพประกอบ 3 แผนภาพแสดงสาเหตุการกลั่นแกล้ง.....	19
ภาพประกอบ 4 แผนภาพแสดงพฤติกรรมบ่งชี้การกลั่นแกล้งในสถานศึกษา.....	24
ภาพประกอบ 5 แผนภาพแสดงหลักการสิทธิมนุษยชน	42
United Nations (2020) ได้กล่าวถึงประเภทของสิทธิมนุษยชนไว้ 5 ประเภท ดังนี้ภาพประกอบ 6 แผนภาพแสดงประเภทสิทธิมนุษยชน	43
ภาพประกอบ 7 แผนผังแสดงประเภทของสิทธิมนุษยชนที่สอดคล้องกับพลเมืองที่เคารพสิทธิ มนุษยชน.....	46
ภาพประกอบ 8 แผนภาพแสดงขั้นตอนการดำเนินงานวิจัย	55
ภาพประกอบ 9 คู่มือแนวทางเสริมสร้างพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกลั่นแกล้งใน สถานศึกษา	119

บทที่ 1

บทนำ

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันปัญหาความเหลื่อมล้ำและความเสมอภาคเป็นปัญหาที่เราสามารถเจอได้ในทุก ๆ พื้นที่ของโลก โดยเฉพาะในยุคปัจจุบันที่มนุษย์มีการพัฒนาตนเองและเปลี่ยนแปลงสังคมอยู่ตลอดเวลาเพื่อเอาตัวรอดในการดำรงชีวิต ดังนั้นปัญหาดังกล่าวสามารถพบเจอได้กับผู้คนทุกเพศทุกวัยโดยเราอาจกล่าวได้ว่า ฐานะทางการเงินมีบทบาทสำคัญในการสร้างความเหลื่อมล้ำทางสังคมโดยผู้ที่มีฐานะทางการเงินมาก มักมีอำนาจทางสังคมที่เหนือกว่าผู้ที่มีฐานะปานกลางและยากจน (Arvid Lindh And Anton B Andersson, 2024) ความเหลื่อมล้ำถือเป็นปัญหาเชิงโครงสร้างทางสังคมที่แสดงถึงความไม่เท่าเทียมในการดำรงชีวิตโดยมักส่งผลกระทบต่อกลุ่มสังคมที่มีความยากจนโดยกลุ่มคนเหล่านี้มักจะได้รับผลกระทบจากปัญหาต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง (Oxfam International: 2020) ฉะนั้นความเหลื่อมล้ำมักทำให้เกิดระบบชนชั้นหรือความไม่เท่าเทียมกันในสังคมด้วยการแบ่งผู้คนออกเป็นกลุ่มต่าง ๆ ตามรูปแบบที่เหมือนกัน เช่น การแบ่งกลุ่มด้านการเงิน เชื้อชาติ ศาสนา หรือบทบาททางสังคม (William Little, 2023) องค์การสหประชาชาติ (UN) ในฐานะองค์กรกลางของโลกจึงได้ให้ความสำคัญกับปัญหาดังกล่าวโดยบรรจุปัญหาเรื่องความเหลื่อมล้ำและความเท่าเทียมให้เป็นหนึ่งในปัญหาที่จะต้องได้รับการพัฒนาอย่างยั่งยืน (Sustainable Development Goals) จากทั้งหมด 17 ข้อ ในเป้าหมายที่ 5 ระบุว่าการพัฒนาสังคมอย่างยั่งยืนต้องอาศัยความเสมอภาค สิทธิ เสรีภาพ ความเท่าเทียมและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ นอกจากนี้ในเป้าหมายที่ 4 ยังระบุต่อไปว่า การพัฒนาอย่างยั่งยืนต้องสามารถสร้างหลักประกันทางการศึกษาให้ทุกคนมีคุณภาพอย่างเท่าเทียมและเปิดโอกาสสำหรับการเรียนรู้ตลอดชีวิต ฉะนั้นการที่เราจะสามารถพัฒนาสังคมอย่างยั่งยืน การจัดการศึกษาเพื่อความเสมอภาคภายใต้การเคารพความเสมอภาคและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์จึงเป็นหัวใจสำคัญ (Sustainable Development Goals, 2015)

องค์การการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ หรือ UNESCO โดยสถาบันสถิติศาสตร์ (UIS) ได้ทำการศึกษาเรื่องปัญหาการกีดกันแกล้งของประชากรทั่วโลก พบว่าประเทศต่าง ๆ ของโลกได้ประสบปัญหาความเหลื่อมล้ำในสังคม โดยในแต่ละช่วงวัยมักพบกับปัญหาความเหลื่อมล้ำที่แตกต่างกัน สำหรับเยาวชน หรือระดับนักเรียนในการศึกษาขั้นพื้นฐานความเหลื่อมล้ำที่พบได้มากที่สุด คือ ปัญหาการกีดกันแกล้งในสถานศึกษา โดยจากการศึกษา

พบว่า เยาวชน 1 ใน 3 ของโลกเคยประสบปัญหาการกลั่นแกล้ง การถูกล้อเลียน การทำร้ายร่างกาย หรือแม้แต่การทำให้เป็นดัวตลกในสายตาผู้อื่น โดยจากข้อมูลดังกล่าวเป็นความน่ากังวลที่สะท้อนถึงระบบการจัดการศึกษาที่ไม่สามารถแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้จนเป็นปัญหาของโลกในปัจจุบัน นอกจากนี้ยังพบว่า ฐานะทางการเงินและสถานภาพทางสังคมเป็นอีกหนึ่งปัจจัยที่ก่อให้เกิดการกลั่นแกล้งของเยาวชน โดยคนที่มีฐานะยากไร้หรือผู้อพยพมักถูกกลั่นแกล้งมากกว่าคนกลุ่มอื่น ๆ (Unesco institute for statistics, 2017) นอกจากนี้ กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข (2563) ได้ศึกษาปัญหาการกลั่นแกล้งในสถานศึกษาพบว่า ประเทศไทยมีการกลั่นแกล้งในสถานศึกษาปีละ 600,000 คน จากทั่วประเทศ ซึ่งถือเป็นจำนวนนักเรียน 40 % จากนักเรียนทั้งหมด ทำให้ประเทศไทยถือว่าเป็นประเทศที่มีปัญหาการกลั่นแกล้งของเยาวชนในสถานศึกษาเป็นอันดับที่ 2 ของโลก การกลั่นแกล้งในสถานศึกษาเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นในปัจจุบันที่มีอิทธิพลต่อนักเรียนเป็นอย่างมากซึ่งพฤติกรรมเหล่านี้เป็นพฤติกรรมที่ต้องการใช้อำนาจของตนเองให้อยู่เหนือผู้อื่น โดยอาจส่งผลต่อปัจเจกบุคคล ครอบครัว และสังคม (ชญาพิมพ์ บุญจริง, 2567) การกลั่นแกล้งในสถานศึกษาอาจมาในรูปแบบของการข่มเหง รังแกกัน โดยอาจเกิดจากความตระหนักรู้ถึงความสำคัญของปัญหาการกลั่นแกล้งกันของนักเรียนในสังคมไทย ยังคงอยู่ในระดับต่ำ และนักเรียนมองว่าการกลั่นแกล้งในสถานศึกษาไม่ใช่เรื่องที่สำคัญเพราะอาจเป็นเพียงการเล่นกันตามประสาเด็กเท่านั้น อาจไม่ได้รู้สึกว่าการกลั่นแกล้งเหล่านั้นจะส่งผลรุนแรงหรือมีความตั้งใจในการทำร้ายผู้อื่นทางด้านร่างกายและจิตใจหรืออาจเป็นเพียงความต้องการในการมีตัวตนในกลุ่มเพื่อน (นวกัทร ฌรงค์ศักดิ์ และ อารณีย์ วิวัฒนาภรณ์, 2566) การกลั่นแกล้งมีทั้งการใส่ร้าย การใช้คำหยาบคายต่อว่าผู้อื่น หรือการแชร์ความลับผ่านอินเทอร์เน็ต เพื่อทำให้คนอื่นเสียหายในรูปแบบต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการส่งข้อความ คลิปวิดีโอ อีเมล เพื่อทำให้ผู้อื่นรู้สึกอับอาย โกรธ หรือสร้างบาดแผลต่อจิตใจ การกลั่นแกล้งนี้สามารถเกิดขึ้นได้ตลอดทั้ง 24 ชั่วโมงและที่สำคัญการกระทำนี้เป็นการกลั่นแกล้งแบบต่อเนื่องโดยผู้กลั่นแกล้งและสังคมมักจะมองว่าไม่ใช่เรื่องใหญ่เพราะไม่ได้มีความรุนแรงเกิดขึ้น แต่หลายครั้งที่ข่าวอาชญากรรมบอกเล่าความรุนแรงส่วนมากมีจุดเริ่มต้นจากพฤติกรรมที่ยั่วเย้าเสมอ (ธนัชพร สุทธิคันสนีย์ และคณะ, 2565) สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร ได้ทำการสำรวจพฤติกรรมการกลั่นแกล้งในสถานศึกษาโดยพบว่าเด็กและเยาวชนเคยถูกกลั่นแกล้งรังแก 44.2% โดยถูกกลั่นแกล้งในโรงเรียนสูงถึง 86.9% และเรื่องที่ถูกกลั่นแกล้งรังแก ได้แก่ ล้อเลียนหน้าตาหรือบุคลิก 76.6% ตอกย้ำปมด้อยและด่าทอ 63.3% ทำร้ายร่างกาย 55.1% (The coverage, 2566) โดยพฤติกรรมเหล่านี้ส่งผลต่อสภาพจิตใจของนักเรียนที่จะสามารถปรับตัวในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้เพราะเป็นการทำลาย

ความเชื่อมั่นในตนเองโดยอาจนำไปสู่การฆ่าตัวตายได้ (Ken Rigby, 2003) และในปัจจุบัน การกลั่นแกล้งในสถานศึกษาสามารถทำได้ในหลากหลายรูปแบบและมีวิธีการที่หลากหลาย จึงมีความกังวลว่าปัญหานี้จะทวีความรุนแรงขึ้นเรื่อย ๆ เช่น การถูกกลั่นแกล้งบนโลกไซเบอร์โดย จากการวิจัยพบว่า บาดแผลทางใจเกิดจากการถูกกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ที่มีผลกระทบที่ฝังรากลึก จนยากต่อการเยียวยา และมีการถูกลามจนต้องเกิดการทำร้ายตนเอง โดยพบว่าการที่กลุ่มนักเรียนถูกกลั่นแกล้งผ่านโลกไซเบอร์มีแนวโน้มในการฆ่าตัวตายหรือมีการพยายามคิดที่จะฆ่าตัวตายมากกว่ากลุ่มที่ไม่เคยถูกกลั่นแกล้ง (Hinduja & Patchin, 2018) ทั้งนี้ได้สอดคล้องกับผลการวิจัยที่ว่า การถูกกลั่นแกล้งทางไซเบอร์มีผลต่อการเกิดภาวะซึมเศร้า ภาวะวิตกกังวลและการฆ่าตัวตายที่น่ากังวลที่สุดอยู่ในกลุ่มวัยรุ่น (Yen et al., 2014) ทั้งนี้การกลั่นแกล้งในโรงเรียนสามารถพบได้ในหลายบริบท เช่น การกลั่นแกล้งทางคำพูด การกลั่นแกล้งทางร่างกาย การกลั่นแกล้งเชิงสัมพันธ์ภาพและการกลั่นแกล้งในโลกไซเบอร์เป็นรูปแบบใหม่เกิดขึ้นผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์โดยมีกลุ่มเพื่อน รุ่นพี่ หรือรุ่นน้องเป็นผู้กระทำความผิดกรรมนั้นซึ่งปัญหาดังกล่าวถือว่ามีความรุนแรงและขยายวงกว้างออกไปจึงต้องเร่งด่วนในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว

การกลั่นแกล้งในสถานศึกษาจึงมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ของนักเรียนเป็นอย่างมาก ฉะนั้นในการจัดการเรียนการสอนจึงต้องมีจุดมุ่งหมายในการพัฒนาให้นักเรียนทุกคนเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย ความรู้ คุณธรรมและมีจิตสำนึกในการเป็นพลเมืองของไทยและโลก (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) โดยไม่ละเมิดสิทธิมนุษยชนของผู้อื่น เพราะมนุษย์ทุกคนเมื่อเกิดมามีสิทธิ์ได้รับการคุ้มครองในการเป็นมนุษย์ตามมาด้วยเสมอไม่ว่าจะมีอายุมากหรือน้อย เพศชายหรือเพศหญิงย่อมมีศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ที่เท่าเทียมกันโดยไม่แบ่งแยก สิทธิมนุษยชนเกิดมาพร้อมกับคนทุกคน โดยทุกคนมีศักดิ์ศรีที่เท่าเทียมกันและไม่มีใครนำสิ่งนี้ออกไปจากเราได้ การกระทำใด ๆ ที่แสดงออกมาในภาพของการเหยียดหยาม หรือการลดทอนคุณค่าของความเป็นมนุษย์ให้ลดลงการกระทำนั้น ถือเป็นการกระทำที่ละเมิดสิทธิความเป็นมนุษย์ (สุชาติ พวงพุด, 2565) ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์เป็นเสรีภาพที่สามารถกระทำได้ไม่มีใครมาขัดขวางโดยคนทุกคนสามารถกระทำได้และได้รับการคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยหรือสนธิสัญญาที่ได้มีการลงนามระหว่างประเทศให้เป็นพันธกรณีในทุก ๆ ประเทศต้องปฏิบัติตามโดยยึดถือเป็นแนวทางเดียวกันว่า “มนุษย์ทั้งปวงเกิดมามีอิสระ และเสมอภาคกันใน ศักดิ์ศรีและสิทธิ” (กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ กระทรวงยุติธรรม, 2562) โดยการยอมรับศักดิ์ศรีและการมีสิทธิที่เท่าเทียมกันเป็นเรื่องของปัจเจกชนไม่สามารถโอนสิทธิให้แก่ผู้ใดได้ การดำรงชีวิตของมนุษย์นั้นอาศัยรากฐานของเสรีภาพ ความยุติธรรมเพื่อสร้างสันติภาพให้กับโลก ทั้งนี้การดูหมิ่น ข่มเหง

เหยียดหยาม และการเฝ้าจับตาคับปัญหา เป็นเหตุให้เกิดเหตุการณ์ที่โหดร้ายซึ่งเป็นการละเมิดต่อสิทธิมนุษยชนอย่างรุนแรง (Amnesty International, 2020) ฉะนั้นในฐานะที่เราเป็นพลเมืองของโลกจำเป็นต้องเป็นส่วนหนึ่งในการร่วมพัฒนาและสร้างสรรค์สังคมเพื่อคุณภาพชีวิตที่ดี เพราะเหตุนี้พลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนจึงมีบทบาทสำคัญต่อการอยู่ร่วมกันในสังคมโดยไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน หากพลเมืองทุกคนได้ชื่อว่าเป็นพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนแล้วจะถือได้ว่าพลเมืองเหล่านั้นรู้จักสิทธิ เสรีภาพ รวมถึงบทบาทหน้าที่ของตนเองโดยไม่สร้างความเดือดร้อนให้กับผู้อื่น เพราะ โรงเรียนเปรียบเสมือนสังคมจำลองในการดำรงชีวิตร่วมกับผู้อื่นหากนักเรียนมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมอาจส่งผลต่อการดำรงชีวิตในสังคมไทยและสังคมโลก

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติจึงตระหนักถึงปัญหาและรับนโยบายดังกล่าวกำหนดเป็นหนึ่งในแผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาเยาวชนและจากปัญหาดังกล่าว ได้กำหนดให้อยู่ในยุทธศาสตร์ที่ 4 ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคมที่มีเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชากรในการสร้างสรรค์สังคมอย่างยั่งยืน (แผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี, 2561) และกระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579 ยังได้ระบุว่า สถานศึกษาต้องมุ่งจัดการเรียนการสอนที่ปลูกฝังความเสมอภาคและเพิ่มโอกาสทางการศึกษาสำหรับทุกช่วงวัยเพื่อสร้างผู้เรียนที่สามารถตระหนักรู้เรื่องความเหลื่อมล้ำและความเสมอภาคในการเป็นส่วนหนึ่งของประชากรโลก (และแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579 , 2560) ดังนั้นจึงไม่อาจปฏิเสธได้ว่าการพัฒนาผู้เรียนให้ไปสู่ความเป็นพลเมืองที่สมบูรณ์นั้นต้องอาศัยกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมในสาระหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตในสังคมเป็นเครื่องมือที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาและแก้ไขปัญหาของนักเรียน เนื่องจากวิชาสังคมศึกษาเป็นศาสตร์แห่งการบูรณาการที่จะช่วยสืบค้นข้อมูลต่าง ๆ ผ่านทักษะและประสบการณ์ในโลกอันกว้างใหญ่ด้วยการวิเคราะห์ การตรวจสอบข้อมูล และการใช้ความคิดอย่างมีวิจารณญาณเพื่อเตรียมความพร้อมนักเรียนสู่การเป็นพลเมืองที่สามารถอยู่ร่วมกันกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพทั้งในระดับชุมชน ประเทศ และระดับโลก (National Council for the Social Studies) และจากสภาวะทางสังคมปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วตลอดเวลา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมจึงต้องมีส่วนช่วยให้นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจและเพิ่มศักยภาพในการดำรงชีวิตของปัจเจกบุคคลเพื่อการอยู่ร่วมกับผู้อื่น โดยต้องสามารถปรับตัวตามสภาพแวดล้อม รวมถึงการยอมรับความแตกต่างในการอยู่ร่วมกันกับผู้อื่นในสังคมไทยและสังคมโลกได้ (สาระแกนกลางกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม, 2551)

ผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการศึกษาแนวทางการเสริมสร้างพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชน เพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษาของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น เพื่อเป็นแนวทางสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา ครูสังคมศึกษา และนักเรียนเพื่อเสริมสร้างพลเมืองให้รู้จักการเคารพสิทธิมนุษยชนที่จะนำไปสู่การลดปัญหาการกลั่นแกล้งในสถานศึกษาได้อย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. ศึกษาคุณลักษณะของการเสริมสร้างพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
2. ศึกษาแนวทางการเสริมสร้างพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
3. เพื่อจัดทำคู่มือแนวทางการเสริมสร้างพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

คำถามในการวิจัย

1. คุณลักษณะของการเสริมสร้างพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นมีลักษณะอย่างไร
2. แนวทางการเสริมสร้างพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นมีอะไรบ้าง
3. คู่มือแนวทางการเสริมสร้างพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ควรเป็นอย่างไร

ความสำคัญของการวิจัย

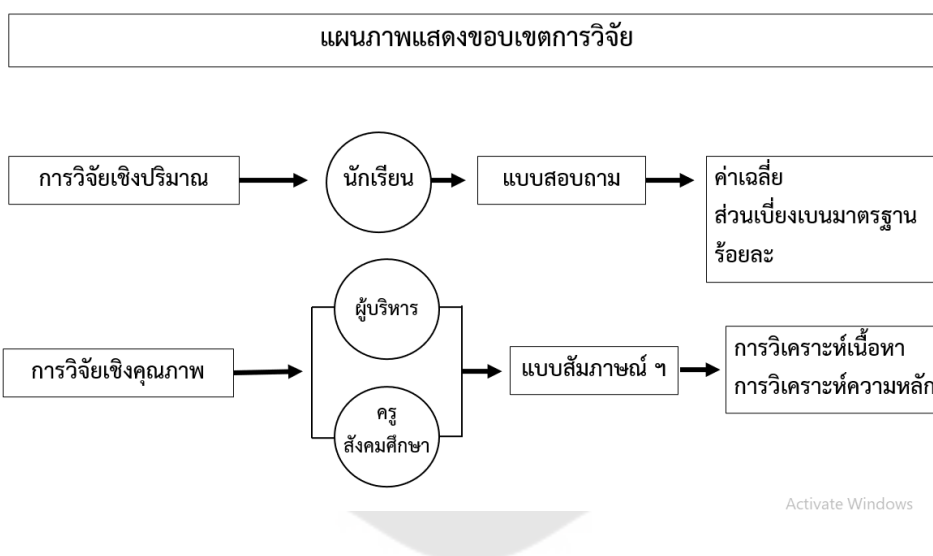
การศึกษาแนวทางการเสริมสร้างการเป็นพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดปัญหาการกลั่นแกล้งในสถานศึกษามีความสำคัญดังต่อไปนี้

1. เพื่อศึกษาแนวทางการเสริมสร้างการเป็นพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดปัญหาการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา
2. เพื่อเป็นแนวทางให้กับผู้บริหาร/ครูสังคมศึกษาในการออกนโยบายและการจัดการชั้นเรียนในรายวิชาสังคมศึกษาและการดูแลนักเรียนในสถานศึกษาที่เกิดปัญหาการกลั่นแกล้งในสถานศึกษาที่มีลักษณะใกล้เคียงกัน

3. เพื่อให้ได้คู่มือแนวทางการเสริมสร้างพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

ขอบเขตการวิจัย

การศึกษาแนวทางการเสริมสร้างการเป็นพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดปัญหาการกลั่นแกล้งในสถานศึกษาเป็นการวิจัยเชิงผสมผสาน (Mixed Method) โดยใช้ทั้งแบบปริมาณและคุณภาพผ่านการสัมภาษณ์และจัดทำแบบสอบถามผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 3 จากโรงเรียนในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร ที่กำลังศึกษาในปีการศึกษา 2567 และนำผลการศึกษามาจัดทำคู่มือเสริมสร้างความเป็นพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

ภาพประกอบ 1 แผนภาพแสดงขอบเขตการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การกลั่นแกล้งในสถานศึกษา หมายถึง เป็นพฤติกรรมที่ลดทอนศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ผ่านการกระทำในรูปแบบต่าง ๆ ที่ทำให้ผู้ถูกกลั่นแกล้งได้รับบาดเจ็บ ความอับอาย หรือได้รับความเสียหายไม่ว่าจะทางใดก็ตาม โดยการกระทำดังกล่าวถือเป็นพฤติกรรมที่ละเมิดต่อสิทธิมนุษยชนที่ผู้กลั่นแกล้งต้องการอยู่เหนือกว่าผู้ที่ถูกกลั่นแกล้งโดยพฤติกรรมเหล่านี้มักจะเกิดขึ้นได้ตลอดไม่ว่าจะอยู่ในสถานที่หรือบริบทใด ๆ โดยการกลั่นแกล้งมีหลายรูปแบบดังนี้

1.1 ด้านการกลั่นแกล้งทางร่างกาย หมายถึง พฤติกรรมการกลั่นแกล้งที่เห็นได้ อย่างชัดเจนที่สุด โดยการกลั่นแกล้งประเภทนี้มักพบเจอในกลุ่มนักเรียนและนักศึกษาเป็น การใช้กำลังต่อร่างกายเพื่อแสดงถึงความแข็งแรง ชัยชนะ อำนาจในการควบคุมผู้อื่นว่าตนแข็งแรง กว่าผู้ถูกกลั่นแกล้ง เช่น การตบ การเตะ ผลัก รุมทำร้าย โดยการกลั่นแกล้งประเภทนี้มีการบันทึก ในประวัติศาสตร์ว่าเป็นการกลั่นแกล้งที่เก่าแก่ชนิดหนึ่ง โดยปัจจุบันเราสามารถพบการกลั่นแกล้ง ชนิดนี้ได้มากที่สุด ในสถานศึกษาของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา

1.2 ด้านการกลั่นแกล้งทางคำพูด หมายถึง พฤติกรรมการกลั่นแกล้งที่มีผลกระทบ ร้ายแรงประเภทหนึ่งที่มีลักษณะเป็นการทำร้ายจิตใจ คุกคามนอกอาจรู้สึกลัวว่าไม่รุนแรงมากนัก แต่การกลั่นแกล้งประเภทนี้จะสร้างบาดแผลในจิตใจและสภาวะทางอารมณ์ให้กับผู้ถูกกลั่นแกล้ง โดยอาจส่งผลให้ผู้ถูกกลั่นแกล้ง กลัวการอยู่ร่วมกันในสังคม ซึมเศร้า ไม่ไว้วางใจผู้อื่น การทำร้าย ตนเอง หรืออาจส่งผลถึงการฆ่าตัวตายในที่สุด

1.3 ด้านการกลั่นแกล้งทางสัมพันธ์ภาพ หมายถึง พฤติกรรมการกลั่นแกล้งแบบซ่อน เร้นไม่แสดงให้เห็นโดยตรงโดยการกลั่นแกล้งประเภทนี้คือ การกีดกันบุคคลให้ออกจากกลุ่มสังคม หรือมีความพยายามในการทำลายความสัมพันธ์ของผู้ถูกกลั่นแกล้ง เช่น การปล่อยข่าวลือ ที่เป็นเท็จ การทำให้บุคคลอื่นมีความรู้สึกไม่อยากเข้าหาผู้ถูกกลั่นแกล้งโดยอาจส่งผลถึง การทำลายความมั่นใจและความสัมพันธ์ในสังคมของผู้ถูกกลั่นแกล้งด้วย โดยการกลั่นแกล้ง ประเภทนี้ผู้กลั่นแกล้งมักมีนิสัยแอบแฝงในการต้องการมีอำนาจอยู่เหนือเพื่อนคนอื่น ๆ

1.4 ด้านการกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ หมายถึง พฤติกรรมการกลั่นแกล้งที่พบมาก ในปัจจุบันโดยเฉพาะกลุ่มนักเรียนเป็นการกลั่นแกล้งที่ไม่ได้มีการเผชิญหน้าโดยตรงมีการใช้สื่อ เทคโนโลยีเป็นสื่อกลางในการกระทำด้วยเทคโนโลยีทำให้การกลั่นแกล้งประเภทนี้ผู้กลั่นแกล้ง มักไม่เปิดเผยตัวตนและไม่จำเป็นต้องกลั่นแกล้งแบบประชิดตัวเหมือนกับการกลั่นแกล้งอื่น ๆ

1.5 ด้านการกลั่นแกล้งทางเพศ หมายถึง พฤติกรรมการกลั่นแกล้งโดยอาศัยเพศเป็น หัวเรื่องโดยผู้ถูกกลั่นแกล้งมักจะได้รับความอับอายและความรำคาญ เช่น การล้อเพื่อนที่มีเพศ สภาพไม่ตรงกับชาติกำเนิดให้เป็นตัวตลกในสายตาของผู้อื่น การมีท่าทีหยาบคาย การตะแฉก ตะ แฉง โดยไม่ได้รับอนุญาต โดยการกลั่นแกล้งลักษณะนี้สามารถพบเจอได้มากในเพศหญิง และ กลุ่มเพศทางเลือก

2. พลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา หมายถึง พฤติกรรม การเป็นพลเมืองที่เคารพความแตกต่างและความเสมอภาคของคนทุกคนในสังคมโดย รู้จักการเห็นอกเห็นใจผู้อื่น ไม่กระทำการ ใด ๆ ที่อาจทำให้ผู้อื่นอับอาย ได้รับบาดเจ็บหรือกระจาย

ข้อมูลอันเป็นเท็จ ฉะนั้นพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนจำเป็นต้องมีวิจารณญาณในการตัดสินใจเพื่อดำรงชีวิตโดยไม่สร้างความเดือดร้อนให้กับตนเองและสังคม ทั้งนี้พลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนควรมีคุณลักษณะดังต่อไปนี้

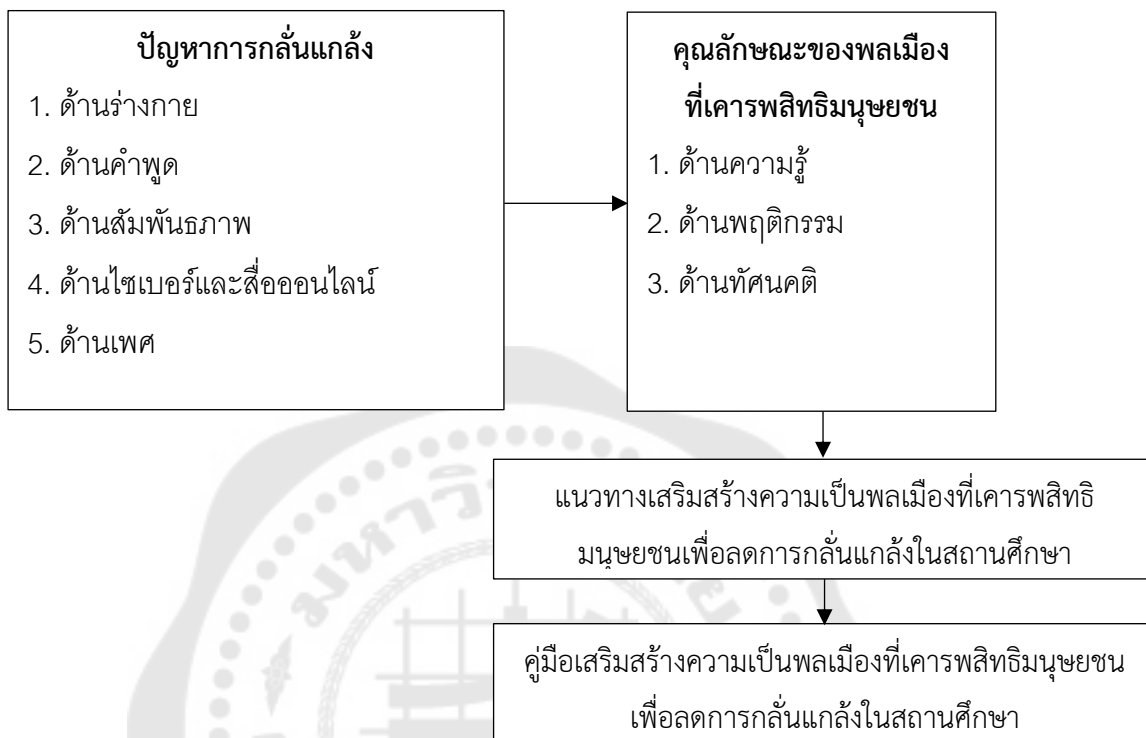
2.1 ด้านความรู้ หมายถึง พฤติกรรมการเป็นพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนต้องมีความรู้เรื่องสิทธิ หน้าที่ เสรีภาพรวมถึงหลักการของสิทธิมนุษยชนเพื่อเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิตร่วมกับผู้อื่น

2.2 ด้านพฤติกรรม หมายถึง พฤติกรรมการเป็นพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนต้องประพฤติตนไม่ขัดต่อสิทธิ หน้าที่ เสรีภาพและหลักการของสิทธิมนุษยชน ไม่สร้างความเดือดร้อนหรือกระทำตนผิดกฎหมาย

2.3 ด้านทัศนคติ หมายถึง พฤติกรรมการเป็นพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนต้องมีความตระหนักรู้ถึงการกระทำของตนเองที่อาจจะเมิดต่อสิทธิ หน้าที่ เสรีภาพของผู้อื่นหรือหลักการสิทธิมนุษยชน พร้อมทั้งสามารถหักห้ามใจตนเองไม่ให้กระทำความผิดที่จะสร้างความเดือดร้อนให้กับผู้อื่น

3. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น หมายถึง นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ที่กำลังศึกษาในปีการศึกษา 2567 ของโรงเรียนในพื้นที่กรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1, สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 และ สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน โดยสูตร Yamane ในการกำหนดกลุ่มตัวอย่าง

กรอบแนวคิดการวิจัย

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง การศึกษาแนวทางการเสริมสร้างการเป็นพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชน เพื่อลดปัญหาการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาคุณลักษณะของการเสริมสร้างพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น 2) ศึกษาแนวทางการเสริมสร้างพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น 3) เพื่อจัดทำคู่มือแนวทางการเสริมสร้างพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและได้นำเสนอตามหัวข้อดังนี้

1. การกลั่นแกล้งในสถานศึกษา (Bullying in schools)

- 1.1 ความหมายของการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา
- 1.2 สาเหตุของการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา
- 1.3 ลักษณะของการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา
- 1.4 แนวทางป้องกันการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา

2. พลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชน (Citizens of Human Rights)

- 2.1 ความหมายของพลเมือง
- 2.2 หลักการของพลเมือง
- 2.3 ภูมิหลังของสิทธิมนุษยชน
- 2.4 หลักปรัชญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน
- 2.5 ความหมายของสิทธิมนุษยชน
- 2.6 หลักการของสิทธิมนุษยชน
- 2.7 ประเภทของสิทธิมนุษยชน

3. การสังเคราะห์คุณลักษณะพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา

4. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. การกลั่นแกล้งในสถานศึกษา (bullying in schools)

1.1. ความหมายของการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา

หน่วยงานต่าง ๆ นักวิชาการต่างประเทศและนักวิชาการไทยได้ให้ความหมายของการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา (bullying in schools) ไว้ดังนี้

Pisa Thailand (2563) ได้ระบุไว้ว่าการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา หมายถึง พฤติกรรมก้าวร้าวประเภทหนึ่งที่มีความตั้งใจทำให้บุคคลที่อ่อนแอกว่าได้รับอันตรายทางร่างกาย และจิตใจโดยกระทำพฤติกรรมเหล่านั้นอย่างต่อเนื่องด้วยเจตนาโดยพฤติกรรมนี้อาจเกิดขึ้นจากความแตกต่างระหว่างวัฒนธรรม บุคคล เพศ หรือเชื้อชาติ

Education Development Center (2013) ได้ระบุไว้ว่าการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา หมายถึง พฤติกรรมที่เกิดจากบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว ซึ่งบุคคลผู้กระทำมีเจตนาตั้งใจในการข่มขู่ ทำร้าย หรือบังคับเพื่อให้มีอำนาจในการกระทำสิ่งต่าง ๆ เหนือผู้อื่นผ่านคำพูด การทำร้ายร่างกาย หรือการปล่อยข่าวอันเป็นเท็จเพื่อให้ผู้ถูกกระทำได้รับความทุกข์ หรือเดือดร้อน

Jaana Juvonen And Sandra Graham (2014) ได้ระบุไว้ว่าการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา หมายถึง พฤติกรรมการใช้อำนาจของบุคคลโดยทำให้อีกฝ่ายรู้สึกด้อยค่า ตกต่ำ หรือ ไร้พลังในการต่อต้าน โดยจะแสดงพฤติกรรมเหล่านั้นออกมาในเชิงลบ โดยเกิดจากความเกลียดชังในกลุ่มสังคม

American Psychological Association (2018) ได้ระบุไว้ว่าการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา หมายถึง พฤติกรรมคุกคามทางร่างกายและจิตใจอย่างก้าวร้าวหรือเป็นการล่วงละเมิดทางคำพูดต่อบุคคลอื่น เช่น ผู้ที่ตัวเล็กกว่า อายุน้อยกว่า อ่อนแอกว่า หรือบุคคลที่ตกอยู่ในสภาวะที่เสียเปรียบหรือเสียผลประโยชน์

The Australian Human Rights Commission (2021) ได้ระบุไว้ว่าการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา หมายถึง การกระทำพฤติกรรมต่อผู้อื่นโดยมีเจตนาร้ายผ่านคำพูด หรือการกระทำที่มีพฤติกรรมวนเวียนซ้ำ ๆ เพื่อสร้างความทุกข์ใจหรือความเสี่ยงที่อาจเกิดต่อชีวิต และร่างกาย โดยการกระทำเหล่านี้มักเกิดจากผู้มีอิทธิพลที่มีอำนาจกระทำต่อผู้มีอยู่ภายใต้อำนาจ หรือบุคคลที่ไร้ทางเลือก

มูลนิธิยุวพัฒน์ (2562) ได้ระบุไว้ว่าการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา หมายถึง พฤติกรรมของกลุ่มคน โดยพฤติกรรมนั้น ๆ เป็นพฤติกรรมที่ไม่ได้รับการยอมรับจากสังคม โดยการกระทำนั้นเป็นการกระทำที่เกิดจากความตั้งใจที่จะทำให้อีกฝ่ายได้รับความเดือดร้อน ทั้งนี้

ผู้กระทำจะรู้สึกว่าได้มีอำนาจเหนือผู้ถูกกระทำโดยพฤติกรรมเช่นนี้มักเกิดขึ้นซ้ำ ๆ อย่างต่อเนื่อง

Chen, Lin. and Others (2024) ได้กล่าวไว้ว่าการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา หมายถึง การกลั่นแกล้งในโรงเรียนที่ถูกกระทำทางด้านร่างกายและจิตใจสามารถพบได้ใน กลุ่มเด็กและเยาวชนโดยสถานที่ ๆ พบเจอได้บ่อยที่สุดคือโรงเรียน โดยถือว่าเป็นพื้นที่ ๆ มีความเสี่ยงในการเกิดการกลั่นแกล้งมากที่สุด การตกเป็นเหยื่อในการกลั่นแกล้งเหยื่อมักมีสิ่ง ที่ ด้อยกว่าผู้กลั่นแกล้ง

Swearer, Espelage & Napolitano (2009) ได้กล่าวไว้ว่าการกลั่นแกล้งใน สถานศึกษา หมายถึง พฤติกรรมการข่มเหงผู้อื่นโดยอาจถือว่าเป็นพฤติกรรมที่แสดงความก้าวร้าว โดยการเกิดจากความตั้งใจในการทำสิ่งนั้นซ้ำกันจนเป็นนิสัย

Hunter (2013) ได้กล่าวไว้ว่าการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา หมายถึง กิจกรรม การกระทำหรือพฤติกรรมใด ๆ ที่อาศัยการบังคับขู่เข็ญบุคคลอื่นเพื่อการก่อกวน กลั่นแกล้ง และทำ ให้ผู้อื่นได้รับความทุกข์ทางจิตใจหรือการทำร้ายร่างกาย

นวภัทร ณรงค์ศักดิ์ และอารณีย์ วิวัฒนาภรณ์. (2566) ได้กล่าวไว้ว่า การกลั่นแกล้งในสถานศึกษา หมายถึง การกลั่นแกล้งในรูปแบบของการข่มเหง รังแกกันโดยอาจ เกิดจากความตระหนักรู้ถึงความสำคัญของปัญหาการกลั่นแกล้งกันของนักเรียนในสังคมไทย ยังคงอยู่ในระดับต่ำและนักเรียนมองว่าการกลั่นแกล้งในสถานศึกษาไม่ใช่เรื่องที่สำคัญเพราะอาจ เป็นเพียงการเล่นกันตามประสาเด็กเท่านั้นอาจไม่ได้รู้สึกว่าการกลั่นแกล้งเหล่านั้นจะส่งผลกระทบ หรือ มีความตั้งใจในการทำร้ายผู้อื่น ทางด้านร่างกายและจิตใจหรืออาจเป็นเพียงความต้องการใน การมีตัวตนในกลุ่มเพื่อน

นฤมลพรรณ กัลป์ยานวุฒิ และคณะ (2023) ได้กล่าวไว้ว่าการกลั่นแกล้ง ในสถานศึกษา หมายถึง พฤติกรรมการกลั่นแกล้งรังแกผู้อื่นเป็นพฤติกรรมที่ก่อให้เกิดปัญหาและ กระทบต่อสภาพจิตใจและอาจมีผลถึงการได้รับบาดเจ็บทางร่างกายและในปัจจุบันเด็กที่ถูกรังแก จะมีผลกระทบต่อสภาพจิตใจโดยเป็นความทรงจำ อันโหดร้ายของเขาไปตลอดชีวิต

วรณัน ดาราพงษ์ (2563). ได้กล่าวไว้ว่าการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา หมายถึง พฤติกรรมที่ผู้กลั่นแกล้งมีเจตนากระทำต่อผู้ถูกกลั่นแกล้งให้ได้รับความทุกข์ทางอารมณ์จิตใจ หรือ ร่างกายโดนกระทำการกลั่นแกล้งผ่านทางวาจา ร่างกาย หรือมีการรุกราน สร้างความแตกแยก ร้าวฉานทางความสัมพันธ์ระหว่างผู้อื่น

ชญาพิมพ์ บุญจริง (2567) ได้กล่าวไว้ว่าการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา หมายถึง การกลั่นแกล้งในสถานศึกษาเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นในปัจจุบันที่มีอิทธิพลต่อนักเรียนเป็นอย่างมาก ซึ่งพฤติกรรมเหล่านี้ เป็นพฤติกรรมที่ต้องการใช้อำนาจของตนเองให้อยู่เหนือผู้อื่นโดยอาจส่งผลกระทบต่อปัจเจกบุคคล ครอบครัว และสังคม

จากที่กล่าวมาทั้งหมดจะสรุปความหมายของการกลั่นแกล้งในสถานศึกษาได้ว่าการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา คือ พฤติกรรมที่ลดทอนศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ผ่านการกระทำในรูปแบบต่าง ๆ ที่ทำให้ ผู้ถูกกลั่นแกล้งได้รับบาดเจ็บ ความอับอาย หรือได้รับความเสียหายไม่ว่าจะทางใดก็ตาม โดยการกระทำดังกล่าว ถือเป็นพฤติกรรมที่จะเกิดต่อสิทธิมนุษยชนที่ผู้กลั่นแกล้งต้องการอยู่เหนือกว่าผู้ที่ถูกกลั่นแกล้งโดยพฤติกรรมเหล่านี้มักจะเกิดขึ้นได้ตลอดไม่ว่าจะอยู่ในสถานที่หรือบริบทใด ๆ และมักเกิดพฤติกรรมดังกล่าวอยู่ซ้ำ ๆ ดังสรุปตารางสังเคราะห์ สรุปความหมายการกลั่นแกล้งในสถานศึกษาดังนี้

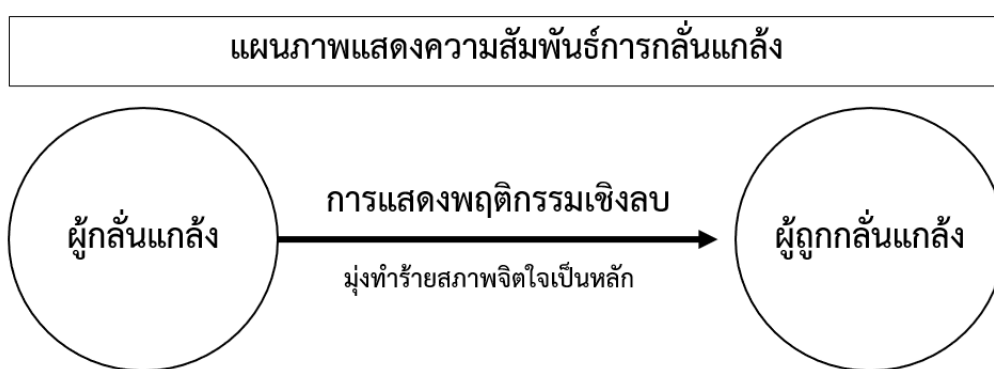
ตาราง 1 วิเคราะห์สรุปความหมายการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา

ตารางวิเคราะห์สรุปความหมายการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา	
Chen, Lin. and Others (2024)	การตกเป็นเหยื่อในการกลั่นแกล้งเหยื่อมักมีสิ่งที่ดีน้อยกว่าผู้กลั่นแกล้ง
Swearer, Espelage, & Napolitano (2009)	พฤติกรรมการข่มเหงผู้อื่นโดยอาจถือว่าเป็นพฤติกรรมที่แสดงความก้าวร้าว
Hunter (2013)	การบังคับขู่เข็ญบุคคลอื่นเพื่อการก่อวิน กุลั่นแกล้ง และทำให้ผู้อื่นได้รับความทุกข์ทางจิตใจหรือการทำร้ายร่างกาย
Pisa Thailand (2563)	พฤติกรรมก้าวร้าวประเภทหนึ่งที่มีความตั้งใจทำให้บุคคลที่อ่อนแอกว่าได้รับอันตรายทางร่างกายและจิตใจ
Education Development Center (2013)	พฤติกรรมที่เกิดจากบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว ซึ่งบุคคลผู้กระทำมีเจตนาตั้งใจในการข่มขู่ ทำร้าย หรือบังคับเพื่อให้มีอำนาจในการกระทำสิ่งต่าง ๆ เหนือผู้อื่น

ตาราง 1 (ต่อ)

ตารางวิเคราะห์สรุปความหมายการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา	
Jaana Juvonen And Sandra Graham (2014)	พฤติกรรมการใช้อำนาจของบุคคลโดยทำให้ผู้อื่นกลัวรู้สึกด้อยค่า ตกต่ำ หรือ ไร้พลังในการต่อต้าน โดยจะแสดงพฤติกรรมเหล่านั้นออกมาในเชิงลบ โดยเกิดจากความเหลื่อมล้ำในกลุ่มสังคม
American Psychological Association (2018)	พฤติกรรมคุกคามทางร่างกายและจิตใจอย่างก้าวร้าวหรือเป็นการล่วงละเมิดทางคำพูดต่อบุคคลอื่น
The Australian Human Rights Commission (2021)	การกระทำพฤติกรรมต่อผู้อื่นโดยมีเจตนาร้ายผ่านคำพูดหรือการกระทำที่มีพฤติกรรมวนเวียนซ้ำๆ เพื่อสร้างความทุกข์ใจหรือความเสียหายที่อาจเกิดต่อชีวิตและร่างกาย
นวกัทร ณรงค์ศักดิ์ และอารณีย์ วิวัฒนาภรณ์. (2566)	การกลั่นแกล้งเป็นรูปแบบของการข่มเหงรังแก
นฤมลพรรณ กัลป์ยานวุฒิ และคณะ. (2023)	พฤติกรรมการกลั่นแกล้งรังแกผู้อื่นอาจสร้างความทรงจำอันโหดร้ายให้กับผู้ถูกกลั่นแกล้งไปตลอดชีวิต
วรรณัน ดาราพงษ์ (2563)	พฤติกรรมที่ผู้กลั่นแกล้งมีเจตนาสร้างความแตกแยก ร้าวฉาน ทางความสัมพันธ์ระหว่างผู้อื่น
ชญาพิมพ์ บุญจริง (2567)	พฤติกรรมเหล่านี้เป็นพฤติกรรมที่ต้องการใช้อำนาจของตนเองให้เหนือผู้อื่น
มูลนิธิยุวพัฒน์ (2019)	พฤติกรรมที่ไม่ได้รับการยอมรับจากสังคม โดยการกระทำนั้นเป็นการกระทำที่เกิดจากความตั้งใจที่จะทำให้ผู้อื่นได้รับความเดือดร้อน

จากตารางเปรียบเทียบข้างต้นจะเห็นว่า พฤติกรรมการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา คือ การกระทำของบุคคล 2 ฝ่าย โดยฝ่ายหนึ่งเรียกว่าผู้กลั่นแกล้ง และอีกฝ่ายหนึ่งเรียกว่าผู้ถูกกลั่นแกล้ง โดยทั้ง 2 ได้มีพฤติกรรมที่เป็นสื่อกลางต่อกันโดยพฤติกรรมนั้นจะเป็นพฤติกรรมเชิงลบที่ผู้กลั่นแกล้งจะกระทำต่อผู้ถูกกลั่นแกล้งโดยสร้างบาดแผลที่สภาพจิตใจเป็นหลัก และหากมีความรุนแรงมากขึ้นอาจไปถึงการทำร้ายร่างกายโดนพฤติกรรมเหล่านี้มันเกิดเป็นลูกโซ่ที่และสร้างความรุนแรงในสังคมโดยนักเรียนหรือเยาวชนไม่ตระหนักถึงสิ่งนั้น

ภาพประกอบ 2 แผนภาพแสดงความสัมพันธ์จากความหมายของการกลั่นแกล้ง

สังเคราะห์จากแนวคิดของ Hunter (2013); Chen, Lin and Others (2024); Swearer, Espelage, & Napolitano (2009); Hunter (2013); Pisa Thailand (2563); Education Development Center (2013); American Psychological Association (2018); The Australian Human Rights Commission (2021); นวภัทร ณรงค์ศักดิ์ และอารณีย์ วิวัฒนาภรณ์ (2566); นฤมลพรรณ กัลป์ยาณวุฒิ และคณะ (2023); วรณัน ดาราพงษ์ (2563)

1.2. สาเหตุของการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา

stopbullying (2022) ได้กล่าวถึงสาเหตุของการกลั่นแกล้งไว้ว่าผู้กลั่นแกล้งผู้อื่น มักคิดว่าการกระทำของตนเกิดขึ้นจากความสนุกเพียงชั่วคราวไม่ได้มีเจตนาที่จะทำให้ผู้อื่นรู้สึกผิดหรือได้รับผลกระทบ โดยแม้ความการกระทำนั้นจะทำเพียงเพราะความสนุกแต่ก็มีบุคคลที่ได้รับผลของการกระทำนั้น โดยมีหลายสาเหตุที่จะทำให้เกิดเหตุการณ์ดังกล่าว ดังนี้

1. การเคยเป็นผู้ถูกกระทำ คือ บุคคลใดเคยเป็นผู้ถูกกลั่นแกล้งการกระทำนั้นอาจนำไปสู่การทำให้ผู้ถูกกลั่นแกล้งมีความรู้สึกที่จะกลั่นแกล้งบุคคลนั้นคืน หรืออาจทำให้บุคคลนั้นเป็นคนที่ใช้ความรุนแรงในสังคมเหมือนกับที่เขาเคยได้รับโดยสังคมรอบตัวเขามีส่วนใน

การกระตุ้นความรู้สึกเหล่านี้ เช่น ครอบครัว เพื่อน หรือสังคมรอบข้าง โดยหากเติบโตมาในสังคมที่ใช้ความรุนแรงจะทำให้เขารู้สึกชินกับความรุนแรงจนอาจทำให้รู้สึกว่าการใช้ความรุนแรงหรือการกลั่นแกล้งกันไม่ใช่สิ่งที่ผิดโดยอาจส่งผลถึงการควบคุมอารมณ์ของตนเองไม่ได้และอาจใช้สิ่งนั้นมาแก้แค้น หรือแก้ไขปัญหในการใช้ชีวิตได้

2. การอยากเป็นผู้มีอำนาจ คือ ความรู้สึกที่ต้องการมีอำนาจเพื่อให้ตนเองเป็นใหญ่เหนือผู้อื่นโดยบุคคลกลุ่มนี้มักมีความคิดว่า ตนเองคือผู้มีอำนาจในการตัดสินใจต่าง ๆ คนรอบตัวต้องมีความคิดเหมือนตน ตนคือศูนย์กลางทางความคิดและการกระทำสิ่งต่าง ๆ โดยหากมีผู้ใดที่ไม่อยู่ใต้อำนาจ มีความคิดต่างจากตน จะทำให้บุคคลนั้นรู้สึกโกรธและทำการกลั่นแกล้ง เช่น การทำร้ายร่างกาย การด่าทอ การให้ผู้อื่นกดดันจนถูกขับออกจากสังคม เพื่อทำให้อีกฝ่ายรู้ว่าเขามีอำนาจเหนือว่าตน

3. การเรียกร้องความสนใจ คือ บุคคลที่มีความรู้สึกโดดเดี่ยวและต้องการได้รับความสนใจจากครอบครัว เพื่อน หรือสังคมรอบข้าง เพราะบุคคลเหล่านี้จะรู้สึกว่าตนเองไม่สำคัญหรือไม่ได้รับความสนใจจากสังคมจึงเกิดการเรียกร้องความสนใจจากผู้อื่นจนอาจเกิดเป็น การแสดงออกที่รุนแรง คือ การกลั่นแกล้งผู้อื่น เพื่อให้ได้รับการพูดถึงในสังคม หรือ เพื่อการมีตัวตนในกลุ่มสังคม นอกจากนั้นบุคคลเหล่านี้ได้มีความรู้สึกที่ตนมีอิทธิพลต่อผู้อื่นที่ผู้อื่นต้องเคารพและยำเกรง

4. การไม่เห็นค่าในตัวเอง คือ การตัดพ้อตนเองและรู้สึกว่าผู้อื่นดีกว่าตนในทุก ๆ ด้าน โดยอาจกล่าวได้ว่าความรู้สึกเหล่านี้ คือ การไม่เห็นคุณค่าในตัวเอง เช่น เงินทอง หน้าตา บุคลิกภาพ สถานะทางสังคม หรือความสามารถ โดยบางคนสามารถจัดการกับความรู้สึกของตนเองได้ผ่านการเปรียบเทียบข้อดีและข้อเสียของเรากับผู้อื่น แต่กับกลุ่มคนบางกลุ่มกลับทำให้เขารู้สึกอิจฉา โกรธแค้นจึงต้องมีการกลั่นแกล้ง ดูถูก เพื่อให้บุคคลกลุ่มที่ดีกว่านั้นรู้สึกด้อยค่าหรือต่ำ ลงกว่าตนเอง

5. การเหยียดหยามผู้อื่น คือ การกลั่นแกล้งเพราะผู้อื่นมีความแตกต่างจากตนเอง เชื้อชาติ ที่อยู่อาศัย อาชีพ เพศ ความพิการ ฐานะ โดยมักเริ่มจากการใช้คำพูดในการดูถูกเหยียดหยามผู้อื่น เพื่อให้บุคคลนั้นรู้สึกด้อยค่า และอาจขยายความรุนแรงไปถึงการทำร้ายร่างกาย การแก้แค้นอย่างไม่จบสิ้น

เกษรชัย และหิเมและ อุทิศ สังขรัตน์ (2557) ได้กล่าวถึงสาเหตุของการกลั่นแกล้งไว้ว่าเกิดจากปัจจัย ต่าง ๆ ดังนี้

1. สภาพจิตใจ คือ สภาวะจิตใจในตัวของบุคคลมีส่วนสำคัญในการหล่อหลอมความคิดและทัศนคติที่เกี่ยวข้องกับการกลั่นแกล้งผู้อื่น เพราะการที่บุคคลเห็นคุณค่าของตนเอง มีความภาคภูมิใจในตนเอง เชื่อว่าตนเองจะสามารถก้าวผ่านปัญหาใด ๆ ไปได้เป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิตในสังคมที่บุคคลนั้นจะมีภูมิคุ้มกันในการแก้ไขปัญหาในการใช้ชีวิต แต่หากบุคคลใดไม่เห็นสิ่งเหล่านั้นในตนเอง มีความรู้สึกด้อยค่าตนเอง ชอบเอาตนเองไปเปรียบเทียบกับคนอื่น มีความคิดว่าบุคคลอื่นดีกว่าตน บุคคลนั้นอาจได้ชื่อว่าเป็นบุคคลที่มีความคิดด้อยค่าตนเอง ไม่มีความภูมิใจในตนเอง โดยความรู้สึกเหล่านั้นอาจเป็นสาเหตุที่ก่อให้เกิดความรู้สึกอิจฉา โกรธแค้นและอาจทำให้เกิดการกลั่นแกล้งได้ในที่สุด

2. การเลี้ยงดูของครอบครัว คือ ครอบครัวเป็นสถาบันทางสังคมที่มีความสำคัญในการบ่มเพาะสมาชิก ในสังคมที่สำคัญที่สุด เพราะทุกคนเกิดมามีครอบครัวในการดูแลให้เป็นประชาชนที่สมบูรณ์ แต่หากครอบครัวไม่ได้รับความเอาใจใส่ ไม่ให้ความสำคัญกับการเลี้ยงดูสมาชิกในครอบครัวหรือเกิดการทอดทิ้ง บุคคลเหล่านั้นอาจเกิดความรู้สึกขาดความอบอุ่น หรือแม้แต่การได้รับความรักมากเกินไป จึงจะเห็นได้ว่าการเลี้ยงดูของครอบครัวมีส่วนช่วยในการหล่อหลอมประชากรที่ดีของสังคม เพราะหากครอบครัวให้การดูแลมากเกินไป (รักลูกมากเกินไป) ก็จะส่งผลให้เขาเป็นศูนย์กลางของสังคม คิดว่าตนคือความถูกต้อง ไม่มีใครที่จะมาคิดต่างหรือขัดใจเขาได้ หรือการทอดทิ้ง การจะทำให้เขารู้สึกขาดความอบอุ่น ต้องการมีตัวตนในสังคมจนเกิดการกลั่นแกล้งผู้อื่นได้

3. เพศกำเนิด คือ เพศกำเนิดมักจะมีความสัมพันธ์ต่อสภาวะทางอารมณ์โดยเพศหญิงจะมีความอ่อนโยนทางอารมณ์สูงและมีความชอบเกี่ยวกับสิ่งสวยงามจึงมักพบการกลั่นแกล้งทางคำพูดผ่านรูปร่าง การแต่งกาย ความสวยงามต่าง ๆ และเพศชาย เป็นเพศที่มีความผันผวนทางอารมณ์สูง มักมีอารมณ์โกรธง่าย จึงมักพบการกลั่นแกล้งในการทำร้ายร่างกาย การล้อจุดด้อยของผู้อื่น หรือ สิ่งใดที่ผู้อื่นด้อยกว่าตนเอง โดยสิ่งเหล่านี้อาจสัมพันธ์กับการควบคุมสภาวะทางอารมณ์ของแต่ละบุคคล

4. กลุ่มเพื่อน คือ กลุ่มเพื่อนมีความสำคัญกับเยาวชนเป็นอย่างมากเนื่องจากการอยู่ร่วมกันของกลุ่ม เพื่อมักมาจากการมีความรู้หรือรูปแบบการใช้ชีวิตที่คล้ายกัน ฉะนั้นกลุ่มเพื่อนจึงเป็นกลุ่มสังคมขนาดเล็กกลุ่มหนึ่งที่จะได้เรียนรู้และปรับตัวในการอยู่ในสังคม ฉะนั้นหากกลุ่มเพื่อนมีความคิดเป็นไปในแนวทางใดสมาชิกในกลุ่มก็มักจะมีความคิดไปในแนวทางนั้น เช่น หากในกลุ่มเพื่อนส่วนใหญ่มีนิสัยการดูถูกคนอื่น หรือด้อยค่าคนอื่นก็เป็นไปได้ว่าสมาชิกส่วนน้อยก็จะถูกครอบงำทางความคิดและดูถูกด้อยค่าคนอื่นไปด้วยเช่นกัน

5. สื่อและโซเชียลมีเดีย คือ ปัจจุบันการเสพสื่อและการเข้าถึงโซเชียลมีเดียสามารถเข้าถึงผู้คนได้ทุกเพศทุกวัยโดยเฉพาะกลุ่มวัยรุ่น ปัจจุบันวัยรุ่นมักใช้ชีวิตหรือมีความชอบในการเลียนแบบกระแสสังคมจากการเสพสื่อ ฉะนั้นเราจึงกล่าวได้ว่าสื่อมีอิทธิพลในกระบวนการคิดและความรู้สึกของวัยรุ่นเป็นอย่างมาก เพราะ สามารถเข้าถึงได้ง่ายทุกที่และทุกเวลา โดยพฤติกรรมใด ๆ หรือสิ่งที่ไม่เหมาะสมผ่านสื่อและโซเชียลมีเดียอาจมีความเสี่ยงต่อการเลียนแบบพฤติกรรม เช่น การทำร้ายร่างกาย การใช้คำพูดที่รุนแรง หรือ พฤติกรรมเชิงชู้สาว

6. ที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อม คือ สภาพแวดล้อมมักมีอิทธิพลต่อการดำรงชีวิตของคนในสังคม และมีอิทธิพลต่อการพัฒนาการและการเรียนรู้ของเยาวชน เนื่องจากสภาพแวดล้อมเป็นสถานที่ในการดำรงชีวิตของเยาวชนจึงต้องอาศัยการปรับตัวและการอยู่ร่วมกัน ฉะนั้นหากอยู่อาศัยในพื้นที่ ๆ ไม่เหมาะสมอาจส่งผลกระทบต่อสภาวะทางอารมณ์และพัฒนาการทางจิตใจและอารมณ์ เพราะมนุษย์ย่อมมีการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาการไปตามสังคมและสิ่งแวดล้อม เช่น หากอยู่ในสภาพแวดล้อมที่มีแต่การเล่นการพนัน การใช้สารเสพติดการใช้สารเสพติดในการแก้ไขปัญหา ก็อาจจะส่งผลให้บุคคลนั้น เติบโตมาโดยมีความเสี่ยงในการใช้สารเสพติดในการแก้ปัญหารวมถึงการมีความเสี่ยงในการใช้สารเสพติด เพราะเติบโตมาในสภาพแวดล้อมเช่นนี้ ฉะนั้น ในฐานะของผู้ที่ดูแลเยาวชน ควรเลือกสภาพแวดล้อมให้เหมาะสมเพื่อให้เยาวชนมีพัฒนาการในการเจริญเติบโตที่ดีที่สุด

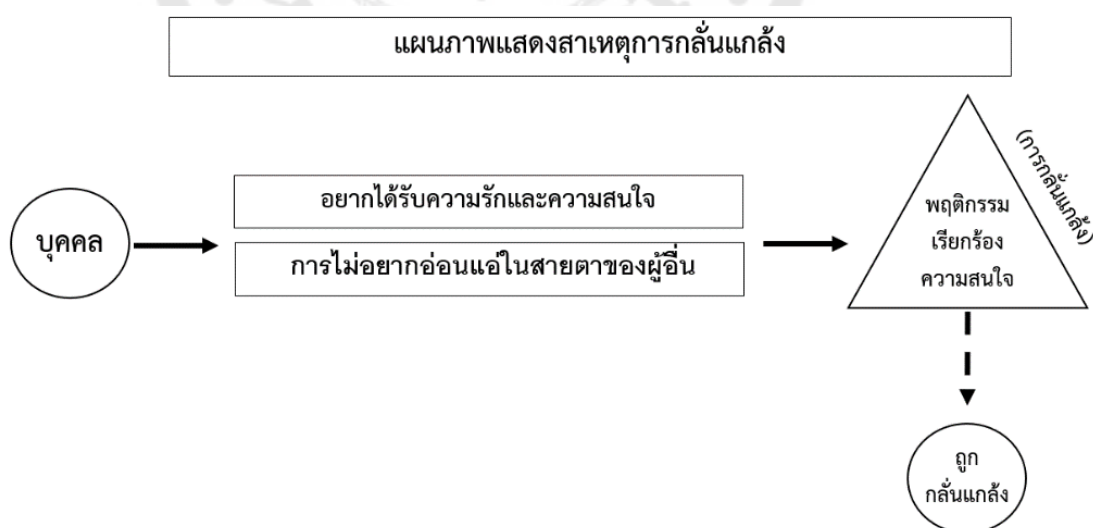
นอกจากนี้ Langan (2011) ได้กล่าวถึงสาเหตุของการกลั่นแกล้งไว้ว่าการกลั่นแกล้งเกิดจากการที่บุคคลอยู่ในกลุ่มเพื่อนที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว ชอบความรุนแรงหรือมีพฤติกรรมในการกลั่นแกล้งผู้อื่นโดยอาจเกิดการซึมซับพฤติกรรมและทำตามเพื่อให้สามารถเข้าร่วมหรือเป็นส่วนหนึ่งของเพื่อน ๆ ได้ นอกจากนั้นอาจเกิดจากการเสพสื่อที่มีความรุนแรงและการอยู่ในครอบครัวที่มีการใช้ความรุนแรง

จากการวิเคราะห์สาเหตุการกลั่นแกล้งจะเห็นได้ว่ามีบุคคลกล่าวถึงสาเหตุของการกลั่นแกล้งในสถานศึกษาในมิติที่แตกต่างกันแต่หากได้มองและศึกษาลึกลงไปเราจะเห็นได้ว่าบุคคลที่มีพฤติกรรมกลั่นแกล้งผู้อื่นมักมีภูมิหลัง ที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ในครอบครัว การอยากเป็นที่ยอมรับของกลุ่มเพื่อนหรือแม้แต่เคยเป็นผู้ถูกกลั่นแกล้ง จากการศึกษาผู้วิจัยจึงอาจสรุปได้ว่า กระบวนการในการเกิดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษาเกิดขึ้นจากปัจจัยด้านความสัมพันธ์ในการอยู่ร่วมกันในกลุ่มสังคมเป็นหลักโดยอาจเกิดจากสาเหตุดังนี้ 1.การอยากได้รับความรักและความสนใจ 2. การไม่ยอมอ่อนแอในสายตาของผู้อื่น ตามตามตารางและแผนภาพดังนี้

หน่วยงานต่าง ๆ และนักวิชาการชาวต่างประเทศและนักวิชาการชาวไทย ได้สรุปสาเหตุของการกลั่นแกล้งในสถานศึกษาไว้ดังนี้

ตาราง 2 ตารางแสดงการวิเคราะห์สาเหตุการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา

ตารางแสดงการวิเคราะห์สาเหตุการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา		
stopbullying (2022)	เกษตรชัย และหิมและ อุทิศ สังขรัตน์. (2557)	Langan (2011)
1. การเคยเป็นผู้ถูกรกระทำ	1. สภาพจิตใจ	เกิดจากการที่บุคคลอยู่ใน
2. การอยากเป็นผู้มีอำนาจ	2. การเลี้ยงดูของครอบครัว	กลุ่มเพื่อที่มีพฤติกรรมก้าว
3. การเรียกร้องความสนใจ	3. เพศกำเนิด	ราว ชอบความรุนแรงหรือมี
4. การไม่เห็นค่าในตัวเอง	4. กลุ่มเพื่อน	พฤติกรรมในการกลั่นแกล้ง
5. การเหยียดหยามผู้อื่น	5. สื่อและโซเชียลมีเดีย	ผู้อื่นโดยอาจเกิดการการซ้ำ
	6. สภาพแวดล้อม	ซ้ำพฤติกรรมและทำตาม
		เพื่อให้สามารถเข้าร่วมหรือ
		เป็นส่วนหนึ่งของเพื่อน ๆ ได้

ภาพประกอบ 3 แผนภาพแสดงสาเหตุการกลั่นแกล้ง

สังเคราะห์จากแนวคิดของ Langan (2011); Stopbullying (2022); เกษตรชัย และหิม และอุทิศ สังขรัตน์ (2557)

1.3. ลักษณะของการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา

หน่วยงานต่าง ๆ นักวิชาการต่างประเทศและนักวิชาการไทยได้กล่าวถึงลักษณะของการกลั่นแกล้งในสถานศึกษาไว้ดังนี้

มูลนิธิยุวพัฒน์ (2562). ได้ระบุลักษณะของการกลั่นแกล้งในสถานศึกษาตามลักษณะความสัมพันธ์ต่าง ๆ ไว้ดังต่อไปนี้

1. **การกลั่นแกล้งทางร่างกาย** เป็นการกลั่นแกล้งที่เห็นได้อย่างชัดเจนที่สุด โดยการกลั่นแกล้งประเภทนี้มักพบเจอในกลุ่มนักเรียนและนักศึกษาเป็นการใช้กำลังต่อร่างกายเพื่อแสดงถึงความแข็งแรง ชัยชนะ อำนาจในการควบคุมผู้อื่นว่าตนแข็งแรงกว่าผู้ถูกกลั่นแกล้ง เช่น การตบ การเตะ ผลัก รุมทำร้าย โดยการกลั่นแกล้งประเภทนี้มีการบันทึกในประวัติศาสตร์ว่าเป็นการกลั่นแกล้งที่เก่าแก่ชนิดหนึ่ง โดยปัจจุบันเราสามารถพบการกลั่นแกล้งชนิดนี้ได้มากที่สุด ในสถานศึกษาของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา

2. **การกลั่นแกล้งทางคำพูด** เป็นการกลั่นแกล้งที่มีผลกระทบร้ายแรงประเภทหนึ่งที่มีลักษณะเป็นการทำร้ายจิตใจ คุกคามนอกอาจรู้สึกท้อแท้ไม่รุนแรงมากนักแต่การกลั่นแกล้งประเภทนี้จะสร้างบาดแผลในจิตใจและสภาวะทางอารมณ์ให้กับผู้ถูกกลั่นแกล้งโดยอาจส่งผลให้ผู้ถูกกลั่นแกล้ง กลัวการอยู่ร่วมกันในสังคม ซึมเศร้า ไม่ไว้วางใจผู้อื่น การทำร้ายตนเอง หรืออาจส่งผลถึงการฆ่าตัวตายในที่สุด

3. **การกลั่นแกล้งทางสัมพันธภาพ** เป็นลักษณะการกลั่นแกล้งแบบซ่อนเร้นไม่แสดงให้เห็นโดยตรงโดยการกลั่นแกล้งประเภทนี้คือ การกีดกันบุคคลให้ออกจากกลุ่มสังคม หรือมีความพยายามในการทำลายความสัมพันธ์ของผู้ถูกกลั่นแกล้ง เช่น การปล่อยข่าวลือที่เป็นเท็จ การทำให้บุคคลอื่นมีความรู้สึกไม่อยากเข้าหาผู้ถูกกลั่นแกล้งโดยอาจส่งผลถึงการทำลายความมั่นใจและความสัมพันธ์ในสังคมของผู้ถูกกลั่นแกล้งด้วย โดยการกลั่นแกล้งประเภทนี้ผู้กลั่นแกล้งมักมีนัยแอบแฝงในการต้องการมีอำนาจอยู่เหนือเพื่อนคนอื่น ๆ

4. **การกลั่นแกล้งทางไซเบอร์** เป็นการกลั่นแกล้งที่พบมากในปัจจุบัน โดยเฉพาะกลุ่มนักเรียน เป็นการกลั่นแกล้งที่ไม่ได้มีการเผชิญหน้าโดยตรงมีการใช้สื่อเทคโนโลยีเป็นสื่อกลางในการกระทำด้วยเทคโนโลยี ทำให้การกลั่นแกล้งประเภทนี้ผู้กลั่นแกล้งมักไม่เปิดเผยตัวตนและไม่จำเป็นต้องกลั่นแกล้งแบบประชิดตัวเหมือนกับการกลั่นแกล้งอื่น ๆ

5. **การกลั่นแกล้งทางเพศ** เป็นการกลั่นแกล้งแบบอาศัยเพศเป็นหัวเรื่อง โดยผู้ถูกกลั่นแกล้งมักจะได้รับ ความอับอายและความรำคาญ เช่น การล้อเพื่อนที่มีเพศสภาพไม่ตรงกับชาติกำเนิดให้เป็นตัวตลก ในสายตาของผู้อื่น การมีท่าทีหยาบคาย การตะแคงเนื้อต้องตัว

โดยไม่ได้รับอนุญาตซึ่งการกลั่นแกล้งลักษณะนี้สามารถพบเจอได้มากในเพศหญิงและกลุ่มเพศทางเลือก

Stopbullying. (2022). ได้ระบุลักษณะของการกลั่นแกล้งในสถานศึกษาไว้ดังต่อไปนี้ การกลั่นแกล้งในสถานศึกษาโดยภาพรวมสามารถแบ่งออกเป็น 3 รูปแบบ ดังนี้

1. **การกลั่นแกล้งผ่านการสื่อสาร (Verbal Bullying)** คือ การกลั่นแกล้งในลักษณะของการเขียน การพูด เพื่อสื่อความหมายไปในเชิง ล้อเลียน ทำให้คนเข้าใจผิด เหน็บแนม หรือการข่มขู่ เพื่อการกระทำในลักษณะใด ๆ ที่ใช้การสื่อสารในการกดขี่ผู้อื่นให้อยู่ได้อำนาจของตน

2. **การกลั่นแกล้งผ่านสังคม (Social Bullying)** คือ การกลั่นแกล้งโดยให้ผู้อื่นรู้สึกเสียความมั่นใจในตนเอง หรือ กลั่นแกล้งเพื่อทำลายความสัมพันธ์อันดีของผู้อื่นอย่างตั้งใจ เช่น การกดดันเพื่อนให้ออกจากกลุ่ม การบอกข้อมูลที่เป็นจริงของคนอื่น การทำให้ผู้อื่นอับอาย หรือสูญเสียความมั่นใจในตนเอง

3. **การกลั่นแกล้งผ่านกายภาพ (Physical Bullying)** คือ การกลั่นแกล้งผ่านร่างกายหรือการกระทำที่อาจส่งผลกระทบต่อความปลอดภัยทางร่างกายของผู้ถูกกลั่นแกล้ง เช่น การรุมทำร้าย การแย่งสิ่งของ หรือการแสดงลักษณะท่าทางในการทำร้าย

The Australian Human Rights Commission (2021) ได้ระบุลักษณะของการกลั่นแกล้งในสถานศึกษาตามลักษณะความสัมพันธ์ต่าง ๆ ไว้ดังต่อไปนี้

1. **การกลั่นแกล้งทางตรง** หมายถึง การกลั่นแกล้งที่มีผลกระทบต่อร่างกายและจิตใจโดยตรงที่ผู้แกล้งและผู้ถูกกลั่นแกล้งพบเจอกันโดยตรง เช่น การผลัก การต่อย การเตะ หรือการพูดจาดูถูก ลดทอนศักดิ์ศรี

2. **การกลั่นแกล้งทางอ้อม** หมายถึง การกลั่นแกล้งโดยผู้กลั่นแกล้งไม่จำเป็นต้องพบหน้าผู้ถูกกลั่นแกล้งแต่สามารถสร้างความเดือดร้อนหรือความทุกข์ใจได้ไม่แพ้กัน เช่น การปล่อยข้อมูลอันเป็นเท็จการกีดกันคนอื่นออกจากกลุ่มสังคม

3. **การกลั่นแกล้งทางไซเบอร์** หมายถึง การกลั่นแกล้งโดยใช้เทคโนโลยีเป็นสื่อกลางในการกลั่นแกล้ง เช่น การส่งข้อความ รูปภาพ คลิป เพื่อสร้างความเดือดร้อนให้กับผู้อื่นผ่านโลกออนไลน์

Spunout (2024). ได้แบ่งลักษณะของการกลั่นแกล้งในสถานศึกษาตามลักษณะความสัมพันธ์ต่าง ๆ ไว้ดังต่อไปนี้

1. การกลั่นแกล้งทางวาจา หมายถึง การกลั่นแกล้งโดยใช้คำพูดที่หยาบคาย ในการทำร้ายความรู้สึกของผู้อื่น ส่วนใหญ่มักจะมุ่งไปที่เรื่องเชื้อชาติ สีผิว ศาสนา ข้อมูลบิดา มารดา หรือลักษณะทางร่างกาย
2. การกลั่นแกล้งทางร่างกาย หมายถึง การกลั่นแกล้งที่อาศัยการแตะเนื้อต้องตัวกันอย่างรุนแรงโดยสร้างความเจ็บปวดทางร่างกายให้กับผู้อื่น เช่น การผลัก การทุบตี ต่อย เตะ บางครั้งบุคคลรอบข้างอาจรู้สึกรังเกียจว่าเป็นเพียงการหยอกล้อกันเท่านั้น
3. การกลั่นแกล้งทางทำที่ หมายถึง การกลั่นแกล้งในลักษณะทำทางไม่มีการแตะเนื้อต้องตัวโดยพฤติกรรมดังกล่าวจะสร้างให้เกิดความกังวลใจกับผู้ที่ถูกกลั่นแกล้ง เช่น การจ้องมอง การมีท่าทีคุกคาม การส่งเสียง หรือลักษณะอื่นใดเป็นสัญญาณให้เกิดความกลัว
4. การกลั่นแกล้งทางสังคม หมายถึง การกลั่นแกล้งในลักษณะของการกีดกันไม่ให้บุคคลใดเข้าร่วมในการทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่นซึ่งอาจส่งผลถึงการถูกลดทอนคุณค่าในตนเองของผู้ถูกกลั่นแกล้งด้วย
5. การกลั่นแกล้งทางข่มขู่ หมายถึง การกลั่นแกล้งในลักษณะการข่มขู่ให้บุคคลกระทำตามคำสั่งที่ต้องการด้วยคำพูดที่ข่มขู่ว่าจะมีการทำร้ายร่างกายส่งผลให้บุคคลนั้นกระทำตามโดยไม่เต็มใจ
6. การกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ หมายถึง การกลั่นแกล้งด้วยการข่มขู่ผ่านโลกไซเบอร์ ผ่านข้อความหรือรูปภาพในแหล่งออนไลน์ โดยสร้างความเดือดร้อนและความไม่สบายใจให้กับผู้อื่น

ตาราง 3 แสดงการวิเคราะห์คุณลักษณะการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา

ตารางแสดงการวิเคราะห์คุณลักษณะการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา			
สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (2562).	Stopbullying. (2022)	The Australian Human Rights Commission (2021)	Spunout (2024)
1.การกลั่นแกล้งทางร่างกาย	1. การกลั่นแกล้งผ่านการสื่อสาร	1. การกลั่นแกล้งทางตรง	1. การกลั่นแกล้งทางวาจา
2.การกลั่นแกล้งทางคำพูด	2. การกลั่นแกล้งผ่านสังคม	2. การกลั่นแกล้งทางอ้อม	2. การกลั่นแกล้งทางร่างกาย
3.การกลั่นแกล้งทางสัมพันธ์ภาพ		3. การกลั่นแกล้งทางไซเบอร์	

ตาราง 3 (ต่อ)

ตารางแสดงการวิเคราะห์คุณลักษณะการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา			
สำนักงานกองทุนสนับสนุน การสร้างเสริมสุขภาพ (2562).	Stopbullying. (2022)	The Australian Human Rights Commission (2021)	Spunout (2024)
4. การกลั่นแกล้งทางไซเบอร์	3. การกลั่นแกล้งผ่าน กายภาพ		3. การกลั่นแกล้งทาง ทำที่
5. การกลั่นแกล้งทางเพศ			4. การกลั่นแกล้งทาง สังคม
			5. การกลั่นแกล้งทาง ชมชู้
			6. การกลั่นแกล้งทาง ไซเบอร์

จากการวิเคราะห์คุณลักษณะการกลั่นแกล้งในสถานศึกษาจะเห็นได้ว่ามีผู้ที่กล่าวถึงคุณลักษณะของการกลั่นแกล้งไว้ในหลายรูปแบบผู้วิจัยจึงสามารถสรุปผลการวิเคราะห์ได้ว่าคุณลักษณะของการกลั่นแกล้งเกิดจากการนำผลของพฤติกรรมที่ผู้กลั่นแกล้งได้กระทำต่อผู้ถูกกลั่นแกล้งซึ่งจะมีรูปแบบที่แตกต่างกันออกไปและในปัจจุบันเราจะเห็นได้ว่าเราพบการกลั่นแกล้งในรูปแบบของไซเบอร์ ซึ่งอาจเป็นเครื่องยืนยันได้ว่า การกลั่นแกล้งได้มีวิวัฒนาการไปตามพัฒนาการทางสังคมของมนุษย์ดังพฤติกรรมบ่งชี้การกลั่นแกล้งในสถานศึกษาดังต่อไปนี้

พฤติกรรมบ่งชี้การกลั่นแกล้งในสถานศึกษามีทั้งหมด 5 ด้าน ดังนี้

1. ด้านการกลั่นแกล้งทางร่างกาย มักพบว่ามีอาการกลั่นแกล้งในลักษณะต่อไปนี้

การทำร้ายร่างกายผู้อื่น , การทำให้ผู้อื่นได้รับอันตรายผ่านสิ่งต่าง ๆ (การทำให้ล้ม/การปาสิ่งของ) , การแสดงออกทางร่างกายด้วยท่าที่หยาบคาย

2. ด้านการกลั่นแกล้งทางคำพูด มักพบว่ามีอาการกลั่นแกล้งในลักษณะต่อไปนี้

การปล่อยข่าวที่ไม่เป็นความจริงให้กับผู้อื่นโดยมีเป้าหมายให้เกิดความเข้าใจผิด , การใช้คำพูดเพื่อลดทอนคุณค่า/ทำให้ผู้อื่นด้อยกว่าตนเอง , การใช้คำพูดวิจารณ์ร่างกาย/รูปร่างผู้อื่น

3. ด้านการกลั่นแกล้งทางสัมพันธ์ภาพ มักพบว่ามีอาการกลั่นแกล้งในลักษณะต่อไปนี้

การทำให้เพื่อนเป็นตัวตลกในสายตาผู้อื่น , การล้อจุดด้อยของผู้อื่น เพื่อให้เสียความมั่นใจในตนเอง , การกีดกันเพื่อน ในกลุ่มไม่ให้คบหากับผู้อื่น

4. ด้านการกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ มักพบว่ามีอาการกลั่นแกล้งในลักษณะต่อไปนี้

การปลอมแปลงในโลกโซเชียลมีเดีย , การกระจายข้อมูลข่าวสารอันเป็นเท็จบนโลกโซเชียลมีเดีย, การระรานหรือการมุ่งทำร้ายผู้อื่นโดยผ่านโลกโซเชียลมีเดีย

5. การกลั่นแกล้งทางเพศ มักพบว่ามีอาการกลั่นแกล้งในลักษณะต่อไปนี้

การล้อเลียนว่าบุคคลอื่นเป็นกลุ่ม LGBTQ+ , การแสดงท่าทีหยาบคายด้วยการตะแคงเนื้อตอตัวผู้อื่น , การเปิดเผยเพศสภาพของผู้อื่นโดยไม่ได้รับอนุญาต

วางแผนภาพแสดงพฤติกรรมบ่งชี้การกลั่นแกล้งในสถานศึกษา

ภาพประกอบ 4 แผนภาพแสดงพฤติกรรมบ่งชี้การกลั่นแกล้งในสถานศึกษา

สังเคราะห์จากแนวคิดของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (2562) สังเคราะห์จากแนวคิดของ Stopbullying (2022); The Australian Human Rights Commission (2021); Spun out (2024)

1.4. แนวทางลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา

จากการศึกษาแนวทางลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษามีนักวิชาการชาวต่างประเทศ นักวิชาการชาวไทยและหน่วยงานต่าง ๆ ได้กล่าวถึงแนวทางลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษาไว้ดังต่อไปนี้

Anthony A. Peguero (2012) ได้กล่าวถึงแนวทางลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษาไว้ว่า การแก้ไขปัญหาในการกลั่นแกล้งในสถานศึกษาควรมุ่งเน้นไปที่การแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำในระบบการศึกษาก่อนเป็นประการแรกนอกจากนั้นยังควรส่งครูหรือนักวิชาการทางการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนโดยเฉพาะครูสังคมศึกษาเข้ารับการอบรมเพื่อแก้ไขปัญหาให้ถูกวิธีรวมถึงให้มีการส่งผู้เชี่ยวชาญเข้าไปอบรมครูในเขตพื้นที่เสี่ยงที่จะพบการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา

Jaana Juvonen And Sandra Graham (2014) ได้กล่าวถึงแนวทางลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษาไว้ว่า หากต้องการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการกลั่นแกล้งในสถานศึกษาต้องมีวิธีการแก้ไขปัญหา 2 ด้าน ดังต่อไปนี้

ระดับโรงเรียน (Schoolwide Interventions) สถานศึกษาต้องมีการสร้างความเข้าใจกับครูผู้สอนและนักวิชาการศึกษาถึงความสำคัญของความเหลื่อมล้ำที่อาจก่อให้เกิดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา โดยต้องมีการออกนโยบายและจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมโดยสถานศึกษาต้องเป็นพื้นที่ ๆ ปลอดภัยและสนับสนุนทุกการเรียนรู้สำหรับนักเรียน

ระดับกลุ่มที่มีความเฉพาะ (Targeted Interventions) สถานศึกษาต้องให้ความสำคัญกับผู้ที่ถูกกระทำ ผู้ที่ถูกกระทำ หรือผู้ที่อยู่ในบรรยากาศที่มีการกลั่นแกล้งในสถานศึกษาเป็นพิเศษโดยต้องอาศัยการสังเกตและจัดกิจกรรมที่ช่วยลดพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมด้วยการสร้างสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาให้เป็นพื้นที่ ๆ ทุกคนมาสามารถมาแลกเปลี่ยนและสร้างความเข้าใจร่วมกันได้อย่างเหมาะสมโดยอาศัยผู้บริหาร ครู นักเรียน และผู้ปกครองในการร่วมกันแก้ไขปัญหาอย่างเป็นระบบ

Sue Thomson (2017) ได้กล่าวถึงแนวทางลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษาไว้ว่า ปัญหาเรื่องการกลั่นแกล้งในสถานศึกษาเป็นหนึ่งในปัญหาของความเหลื่อมล้ำในระบบการศึกษา ฉะนั้นสถานศึกษาต้องเข้ามามีบทบาทสำคัญในการแก้ไขปัญหาอย่างเหมาะสมด้วย

การจัดสภาพแวดล้อมให้มีความเหมาะสมกับการเรียนรู้และต้องจัดการเรียนการสอนให้นักเรียนสัมผัสได้ถึงความเท่าเทียมทางการศึกษา โดยไม่มีนักเรียนคนใดมีอำนาจมากกว่าคนอื่น ครูต้องแสดงให้เห็นถึงความเสมอภาคในการดำรงชีวิตในสถานการณ์ต่าง ๆ

นวกัทร ณรงค์ศักดิ์ และ อารณีย์ วัฒนาภรณ์ (2566) ได้กล่าวถึงแนวทางการลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษาไว้ว่าหากต้องการลดปัญหาการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา

1. ต้องจัดตั้งศูนย์ให้คำปรึกษาที่นักเรียนสามารถเข้ารับบริการในกรณีที่เกิดปัญหาต่าง ๆ นักเรียนจะต้องมีผู้ให้คำปรึกษาที่เหมาะสม
2. ต้องมีบทลงโทษสำหรับผู้ที่ทำผิดและสถานศึกษาต้องมีกิจกรรมพร้อมทั้งคอยติดตามและสนับสนุนให้นักเรียนยุติการทำพฤติกรรมดังกล่าวอย่างจริงจัง
3. ต้องมีการประชาสัมพันธ์ถึงความสำคัญและผลกระทบของการกลั่นแกล้งในสถานศึกษาเพื่อให้ผู้บริหาร ครู นักเรียน และผู้ปกครองเห็นความสำคัญและเป็นส่วนหนึ่งในการแก้ไขปัญหาาร่วมกันอย่างเหมาะสม

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2566) ได้กล่าวถึงแนวทางการลดปัญหาการกลั่นแกล้ง ในสถานศึกษาเป็นขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ทศนคติต่อสังคม ถึงแม้เราจะกล่าวว่าสถาบันที่เริ่มต้นของมนุษย์ทุกคนคือ สถาบันครอบครัวแต่ไม่อาจปฏิเสธได้ว่าสถาบันการศึกษาก็เป็นหนึ่งในความหวังของสถาบันครอบครัวเช่นกัน ฉะนั้นก็ปลูกฝังทัศนคติที่ดีให้กับนักเรียนก็เป็นอีกหนึ่งหน้าที่สำคัญของสถานศึกษาในการจัดสภาวะแวดล้อมพร้อมทั้งดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อให้นักเรียนปฏิบัติต่อคนรอบข้างในสังคมด้วยความเคารพสิทธิมนุษยชน นอกจากนั้นยังต้องปลูกฝังให้นักเรียนสามารถจัดการกับตนเองในสภาวะต่าง ๆ ได้ เช่น การจัดการตนเองเมื่อรู้สึกว่ามีพฤติกรรมเสี่ยงในการกลั่นแกล้งผู้อื่น อาจให้เขาหากิจกรรมที่สนใจทำเพื่อเบี่ยงเบนความสนใจและเมื่อเขามีพฤติกรรมที่ไม่ดี

2. การเคารพและให้เกียรติต่อทุกคนในสังคม สถานศึกษาต้องมีบทบาทในการออกแบบและพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างทัศนคติที่ดีและสุขภาพจิตที่เข้มแข็งให้กับนักเรียน โดยเสริมสร้างให้นักเรียนเป็นผู้เคารพในสิทธิมนุษยชนให้เกียรติซึ่งความแตกต่างในการอยู่ร่วมกันในสังคม และเป็นพลเมืองที่ดีในสังคมในการช่วยเหลือผู้อื่น เช่น คอยช่วยเหลือเพื่อนที่ถูกกลั่นแกล้งด้วยการผูกมิตรที่ดี และไม่ทำให้ผู้ที่ถูกกลั่นแกล้งรู้สึกโดดเดี่ยว นอกจากนั้น สถานศึกษาต้องสนับสนุนให้นักเรียนร่วมแสดงความคิดเห็นและสร้างแนวทางการลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษาอีกด้วย

3. การเตรียมความพร้อมสำหรับการรับมือในสถานการณ์ต่าง ๆ เป็นอีกหนึ่งกระบวนการสำคัญที่จะทำให้ นักเรียนเกิดสมรรถนะในการแก้ไขปัญหาที่นักเรียนกำลังเผชิญกับการถูกลั่นแกล้งในสถานศึกษา เช่น การเรียกร้องความสนใจจากกลุ่มคนอื่น ๆ ในบริเวณนั้น การพูดไปตรง ๆ ว่าไม่ชอบถูกกระทำแบบนี้ เพื่อให้นักเรียนที่กำลังกลั่นแกล้งหยุดพฤติกรรมดังกล่าว ด้วยน้ำเสียงและการพูดคุยในลักษณะที่จริงจังด้วยท่าทีที่มั่นคงและเด็ดขาด โดยหากการพูดคุยไม่สำเร็จจึงให้นักเรียนรีบออกมาจากสถานที่ดังกล่าวแล้วไปหาครูที่อยู่ในบริเวณที่ใกล้ที่สุดเพื่อให้หยุดพฤติกรรมดังกล่าวของนักเรียนคนนั้น

4. การสร้างภูมิคุ้มกัน ปัจจุบันไม่อาจปฏิเสธได้เลยว่ามีการกลั่นแกล้งในสถานศึกษาในรูปแบบต่าง ๆ เกิดขึ้นมากมาย และกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์ (Cyber Bullying) ก็เป็นการกลั่นแกล้งในอีกหนึ่งรูปแบบที่สามารถเข้าถึงกลุ่มเด็กและเยาวชนในสถานศึกษาได้ง่าย ในสังคมแห่งดิจิทัล ฉะนั้นการเสริมสร้างให้นักเรียนมีภูมิคุ้มกันทางจิตใจที่เข้มแข็งจึงเป็นวิธีที่ทำให้ นักเรียนสามารถเผชิญกับสถานการณ์และรับมือกับปัญหาต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันได้ เช่น การปลูกฝังให้นักเรียนรู้จักการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม การเข้าหานักเรียนให้มากขึ้นเพื่อให้ นักเรียนยอมรับและเปิดใจที่จะพูดคุยหรือปรึกษาในทุก ๆ เรื่องที่เขาพบเจอ นอกจากนี้ สถานศึกษายังต้องพร้อมตั้งรับสำหรับการเฝ้าสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนเพื่อไม่ให้ถูกลั่นแกล้ง หรือมีพฤติกรรมกลั่นแกล้งผู้อื่น โดยจะต้องมีวิธีการรับมือและการแก้ไขปัญหาอย่างรวดเร็ว สอนให้นักเรียนรู้จักกระบวนการแก้ไขปัญหาเมื่อเกิดการกลั่นแกล้งในโลกไซเบอร์ โดยต้องไม่ใช้ ความรุนแรงในการแก้ไขปัญหา เช่น การไม่ตอบโต้ หรือใช้วิธีการกีดกันบัญชี เพราะ หากมีการตอบโต้ก็จะไม่พบจุดสิ้นสุดของปัญหานั้น ฉะนั้นนักเรียนจึงต้องมีความเข้มแข็งและมั่นคง ในจิตใจและอารมณ์ของตนเองเป็นอย่างมาก โดยการกระทำดังกล่าวอาจต้องเฝ้าสังเกตและหาวิธีการแก้ไขปัญหาาร่วมกันของสถานศึกษาร่วมกับผู้ปกครองผู้ปกครอง นอกจากนี้ในฐานะครูผู้สอน ควรมีแนวทางดังต่อไปนี้

1. ครูควรสร้างสภาพแวดล้อมในห้องเรียนให้เป็นพื้นที่ที่ปลอดภัยสำหรับ นักเรียนทุกคน โดยที่เขาสวมความกล้าในการพูดคุยหรือแสดงความคิดเห็นที่ไม่เกิดอันตราย ต่อร่างกายและจิตใจ ครูต้องเสริมสร้างให้นักเรียนรู้จักเห็นอกเห็นใจผู้อื่นในทุก ๆ การกระทำ ที่อาจทำให้ผู้อื่นได้รับความเดือดร้อน โดยให้นักเรียนได้เรียนรู้ในมุมมองที่มีความแตกต่างกันทั้ง ผู้ที่ถูกกลั่นแกล้งและผู้ที่มีพฤติกรรมกลั่นแกล้งผู้อื่น เพื่อให้นักเรียนได้เห็นผลกระทบในมิติ ที่หลากหลายผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ต่าง ๆ ในห้องเรียน เช่น เกมส์ หรือการจำลองสถานการณ์ สมมุติ

2. การออกแบบและพัฒนารายวิชาที่ทำให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะในการดำรงชีวิตโดยเฉพาะการจัดการตนเองเมื่อพบเจอกับปัญหาต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถตัดสินใจและใช้ชีวิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. การเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับนักเรียน โดยครูบางคนอาจมีพฤติกรรมในการชอบกลั่นแกล้งนักเรียนทางร่างกายและคำพูดแบบไม่เจตนา อาจพูดออกไปเพียงเพราะต้องการให้ห้องเรียนมีความสนุกสนาน ฉะนั้นครูจึงควรเป็นอีกหนึ่งปัจจัยสำคัญที่จะต้องเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับนักเรียน

กนกวรรณ สุภาราญ (2566) ได้กล่าวถึงแนวทางในการลดปัญหาการกลั่นแกล้งในสถานศึกษาไว้ดังนี้

1. **นักเรียนที่ถูกกลั่นแกล้ง** สภาวะที่เกิดขึ้นภายหลังการถูกกลั่นแกล้ง คือ ความรู้สึกไม่ปลอดภัย ฉะนั้นครูจึงต้องเป็นพื้นที่ ๆ ปลอดภัยและสร้างความสบายใจให้กับนักเรียน ด้วยการนำนักเรียนที่ถูกกลั่นแกล้งมาพูดคุยให้นักเรียนได้ระบายความอัดอั้นที่อยู่ในใจ ความเครียด หรือความวิตกกังวลออกมา โดยครูไม่จำเป็นต้องให้ข้อเสนอแนะใด ๆ ให้อยู่ในสถานภาพของผู้รับฟังที่ดี เท่านั้นนักเรียนก็จะรู้สึกดีขึ้นมากแล้ว หลังจากนั้นครูต้องประสานความร่วมมือกับผู้ปกครองสอบถามเรื่องราวต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับผู้ปกครอง เพื่อมาประกอบการช่วยเหลือนักเรียน โดยให้ทางบ้านหมั่นเฝ้าสังเกตใจหายกิจกรรมที่ทางครอบครัวทำด้วยกันบ่อย ๆ หลังจากนั้นให้ทางครอบครัวและโรงเรียนช่วยกันหาวิธีการในการแก้ไขปัญหาไปที่ละส่วนนักเรียนบางคนอาจได้รับผลกระทบจากการกลั่นแกล้งด้วยอาการซึมเศร้า ไม่อยากไปโรงเรียน จำต้องใช้เวลาในการพูดคุยและอาศัยความละเอียดอ่อนในการแก้ปัญหา

2. **นักเรียนที่กลั่นแกล้ง** บุคคลทั่วไปอาจมองว่านักเรียนกลุ่มนี้ คือ กลุ่มที่ควรถูกตำหนิหรือต้องได้รับการลงโทษ แต่ในฐานะครูผู้สอนแล้วต้องมองเห็นถึงต้นเหตุสำคัญของปัญหา กล่าวคือ นักเรียนกลุ่มนี้มีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม ฉะนั้นครูจึงต้องมีหน้าที่ในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของนักเรียนที่มีพฤติกรรมกลั่นแกล้งในสถานศึกษาให้ดีขึ้น อาจเริ่มต้นด้วยการพูดคุยและวิเคราะห์สภาพปัญหาของนักเรียนว่าพฤติกรรมเหล่านี้เกิดขึ้นได้อย่างไร เพราะนักเรียนบางคนมีพฤติกรรมกลั่นแกล้งเพียงเพราะต้องการการยอมรับจากครูและเพื่อนหรือเคยเป็นผู้ที่ถูกกลั่นแกล้งมาก่อน ฉะนั้นการศึกษาสภาพปัญหาของนักเรียนจะทำให้มีวิธีการแก้ไขปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

โกวิท นพพร. (2562) ได้กล่าวถึงแนวทางในการลดปัญหาการกลั่นแกล้งในสถานศึกษาไว้ว่า หลายครั้งที่การกลั่นแกล้ง (Bullying) เกิดขึ้นเพียงเพราะความสนุกสนานในช่วงเวลาหนึ่ง ความโกรธเพียงชั่ววูบ หรือเป็นการตัดสินใจที่ผิดพลาดในบางเวลาโดยที่ผู้กระทำไม่อาจคาดถึงผลที่ตนได้กระทำว่ามีความร้ายแรงแค่ไหน ดังนั้น การรู้จักปรับตัวเพื่อรับมือกับปัญหาจึงเป็นสิ่งที่สำคัญต่อการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา ดังนี้

1. การควบคุมอารมณ์ในการกลั่นแกล้ง (Bullying) การไม่ตอบโต้ผู้ที่กลั่นแกล้งเรา หรือเรียกได้ว่าอยู่ในสภาวะที่นิ่งเฉยต่อพฤติกรรมดังกล่าว จะช่วยให้เรื่องราวและปัญหาต่าง ๆ จางหายไปได้รวดเร็วยิ่งขึ้น เพราะผู้ที่กลั่นแกล้งผู้อื่นมีเจตนาที่จะเห็นผู้ที่ถูกกลั่นแกล้งตอบโต้ อาจด้วยการใช้กำลังตอบโต้ หรือ ทำให้ผู้ที่ถูกกลั่นแกล้งเสียใจร้องไห้ แต่หาผู้ที่ถูกกลั่นแกล้งมีความมั่นคงทางจิตใจสามารถควบคุมอารมณ์ของตนเองได้ก็จะทำให้ผู้ที่กลั่นแกล้งรู้สึกว่าการที่ตนทำไม่ได้ผลและจะหลีกเลี่ยงไปเอง

2. การพูดคุยอย่างสุภาพ เป็นวิธีการพูดคุยด้วยการใช้เหตุผลโดยไม่มีการใช้อารมณ์หรือการขึ้นว่า ว่าผู้ที่ถูกกลั่นแกล้งไม่ชอบพฤติกรรมดังกล่าว รวมถึงถามหาสาเหตุว่ากลั่นแกล้งคนอื่นเพราะอะไร วิธีนี้ใช้หลักการของเหตุผลในการจัดการกับปัญหาโดยจะไม่ทำให้เกิดความรุนแรงเกินขึ้น

3. การหาหลักฐานและผู้ที่เกี่ยวข้องในสภาวะเดียวกัน วิธีการนี้จะช่วยทำให้เราพบกับกลุ่มคนที่มิใช่ศัตรูร่วมกัน โดยอาจช่วยเหลือกันในการตามหาหลักฐานต่าง ๆ ไปแจ้งกับครูเพื่อขอความช่วยเหลือ อีกทั้งวิธีเป็นอีกแนวทางที่จะทำให้มีกลุ่มเพื่อนในการช่วยระบายนความทุกข์ในจิตใจเมื่อถูกกลั่นแกล้ง

4. การเปลี่ยนสภาพแวดล้อม วิธีการนี้อาจเป็นทางเลือกสุดท้ายเมื่อผู้ถูกกลั่นแกล้งพบเจอกับการทำร้ายร่างกาย หรือจิตใจที่เกินกว่าจะทนได้ การเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมอาจเป็นวิธีที่ดีที่สุดในการเริ่มต้นกับสังคมใหม่ ๆ

5. การขอรับคำปรึกษา บางครั้งการกลั่นแกล้งอาจลงลึกไปถึงจุดต่ำสุดของจิตใจที่ยากเกินกว่าจะหาทางแก้ไขได้ การพบผู้เชี่ยวชาญหรือนักจิตวิทยาจะมีส่วนช่วยในการเยียวยาสภาพจิตใจของผู้ถูกกลั่นแกล้งได้อย่างถูกต้องวิธีถึงแม้ว่าอาจใช้เวลาและความละเอียดอ่อนเป็นอย่างมากในการฟื้นฟูกลับมา

6. การไม่ตอบโต้ด้วยความรุนแรง การใช้ความรุนแรงในการแก้ไขปัญหามักทำให้ปัญหามานปลายอย่างไม่มีที่สิ้นสุดและทำให้ผู้ที่ถูกกลั่นแกล้งอาจต้องรับความผิดไปด้วย

2. พลเมืองที่เคารพลสิทธิมนุษยชน (Citizens of Human Rights)

2.1. ความหมายของพลเมือง

นักวิชาการไทย นักวิชาการต่างประเทศและหน่วยงานต่าง ๆ ได้ให้ความหมายของพลเมืองไว้ดังต่อไปนี้

Wayne State University (2024) ได้ระบุความหมายของพลเมืองไว้ว่า พลเมืองเป็นสมาชิกในสังคมโดยพลเมืองต้องรู้จักการปฏิบัติตนในการเคารพลสิทธิของผู้อื่น ปฏิบัติตนตามหน้าที่ของตนเอง และเป็นผู้ที่รักและห่วงใยในอำนาจอธิปไตยของประเทศ

Encyclopedia Britannica (2024) ได้ระบุความหมายของพลเมืองไว้ว่า พลเมืองเป็นบุคคลที่มีความสัมพันธ์กับรัฐ โดยพลเมืองมีสิทธิที่จะได้รับการคุ้มครองจากรัฐตามกฎหมาย รวมถึงมีเสรีภาพในการกระทำสิ่งต่าง ๆ ที่ไม่ขัดต่อธรรมเนียมในการปกครองประเทศโดยพลเมืองต้องมีความรับผิดชอบในการกระทำสิ่งต่าง ๆ ตามหน้าที่ของตนเองรวมถึงเป็นผู้ที่ไม่ละเมิดต่อสิทธิในการดำรงชีวิตของผู้อื่น

สำนักงานราชบัณฑิตยสภา (2556) ได้ระบุความหมายของพลเมืองไว้ว่า พลเมืองคือบุคคลที่รู้สิทธิของตนเองที่สามารถกระทำได้ สามารถปฏิบัติหน้าที่ของตนเองในฐานะของการเป็นพลเมืองได้อย่างเหมาะสม รวมทั้งสามารถเป็นส่วนหนึ่งในการสร้างสรรค์สังคมให้น่าอยู่ภายใต้ความเท่าเทียมและเสมอภาคได้

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร (2555) ได้ระบุความหมายของพลเมืองไว้ว่า พลเมือง ประชาชนและราษฎรมีความแตกต่างกัน เพราะบุคคลที่จะได้ชื่อว่าเป็นพลเมืองต้องรู้จักบทบาทและหน้าที่ของตนเองและผู้อื่นรวมถึงมีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคมด้วยหลักการสิทธิมนุษยชน เสรีภาพ และสามารถแสดงความคิดเห็นของตนออกมาได้อย่างเหมาะสม

ถวิลวดี บุรีกุล และคณะ (2554) ได้กล่าวถึงความหมายของพลเมืองไว้ว่า สภาวะของการเป็นพลเมืองของสังคมโดยให้สิทธิและความรับผิดชอบต่อประชาชนในการเป็นส่วนหนึ่งในการเคารพหลักการสิทธิมนุษยชน เพื่อเป็นจุดเชื่อมโยงระหว่างประชาชนและสถาบันทางสังคมให้สามารถดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด

สุภีร์ สมอนา (2558) ได้กล่าวถึงความหมายของพลเมืองไว้ว่า พลเมืองถือเป็นหลักปฏิบัติโดยถือความรับผิดชอบต่อบ้านเมืองเป็นสำคัญ สามารถพึ่งพาตนเองได้โดยปราศจากการครอบงำจากบุคคลอื่นใด สามารถสร้างสรรค์สังคมและกระทำตนเพื่อสาธารณะประโยชน์ได้

มานิจ สุขสมจิตร (2558) ได้กล่าวถึงความหมายของพลเมืองไว้ว่า พลเมืองถือเป็นกำลังสำคัญของบ้านเมืองที่ร่วมกันสร้างสรรค์สิ่งดี ๆ ในการสร้างสรรค์สังคมและประเทศชาติให้มีความเจริญเทียบเท่ากับประเทศต่าง ๆ ภายใต้บทบัญญัติของกฎหมายและหลักการของ

ศีลธรรม ยึดมั่นในความถูกต้องรู้จักการเสียสละและมีเหตุผลในการกระทำสิ่งต่าง ๆ ที่ไม่ขัดต่อสิทธิมนุษยชนและกฎหมาย

อัจฉรา อยุทศิริกุล (2561) ได้กล่าวถึงความหมายของพลเมืองไว้ว่า เป็นบุคคลที่เป็นสมาชิกของชุมชนใดชุมชนหนึ่งของรัฐที่มีสิทธิในการเป็นพลเมืองโดยชอบธรรมและมีความสัมพันธ์ต่อชุมชนทางการเมืองเป็นบุคคล ที่เต็มใจในการเข้าไปช่วยเหลือหรือเป็นส่วนหนึ่งในการสร้างสรรค์สังคมโดยเป็นผู้ที่ยึดถือการปฏิบัติตามหลักกฎหมาย

ศุภณัฐ เพิ่มพูนวิวัฒน์ และ จารุวรรณ แก้วมะโน (2558) ได้กล่าวถึงความหมายของพลเมืองไว้ว่า พลเมืองต้องตระหนักถึงความรับผิดชอบมีความซื่อสัตย์ มีวินัยในตนเองมีความเอาใจใส่ต่อตนเองและผู้อื่นและเป็นผู้ที่มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมกับสังคมและชุมชนได้อย่างดี

วิชัย ต้นศิริ (2556) ได้กล่าวถึงความหมายของพลเมืองไว้ว่า พลเมืองเป็นกลุ่มคนที่มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมของสังคมและชุมชนรวมทั้งร่วมกันแสดงความคิดเห็นในการพัฒนาประเทศ

จากการศึกษาความหมายของพลเมืองตามที่นักวิชาการชาวต่างประเทศและนักวิชาการชาวไทยรวมถึงหน่วยงานต่าง ๆ ผู้วิจัยจึงสามารถสรุปได้ว่า พลเมือง คือ บุคคลในสถาบันทางสังคมที่มีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคมอย่างสร้างสรรค์ภายใต้การปฏิบัติตามหลักสิทธิของตนเองโดยไม่สร้างความเดือดร้อนหรือกระทบต่อสิทธิของผู้อื่น อีกทั้งพลเมืองต้องเป็นบุคคลที่ความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ของตนเองได้อย่างดีนอกจากนั้นพลเมืองยังต้องเป็นส่วนหนึ่งในการป้องกันการกระทำความผิดหรือการละเมิดสิทธิมนุษยชน

2.2. หลักการของพลเมือง

นักวิชาการชาวต่างประเทศ นักวิชาการชาวไทยและหน่วยงานต่าง ๆ ได้ให้หลักการของพลเมืองไว้ดังต่อไปนี้

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร (2555) ได้กล่าวถึงหลักการของพลเมืองไว้ว่า บุคคลที่ได้ชื่อว่าเป็นพลเมืองของรัฐต้องพึงให้ความสำคัญและปฏิบัติตามหลักการดังต่อไปนี้

1. **เคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์** หมายถึง บุคคลที่ได้ชื่อว่าเป็นพลเมืองต้องรู้จักการเคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และความแตกต่างของบุคคลโดยไม่ล่วงละเมิดอิสรภาพและคำนึงถึงหลักการของความเสมอภาคในสังคม

2. **เคารพสิทธิเสรีภาพและกติกาในสังคม** หมายถึง การเป็นพลเมืองภายในรัฐ/ประเทศใด ๆ ประชาชนต้องคำนึงถึงหลักการทางกฎหมายของรัฐและถือปฏิบัติ

อย่างเคร่งครัดตามหลักนิติรัฐและนิติธรรมเพื่อการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนและพลเมืองของรัฐ

3. มีความรับผิดชอบต่องาน หมายถึง พลเมืองต้องรู้จักกระทำตามบทบาทหน้าที่ของตนเองโดยไม่ละเมิดต่อกฎหมายเพื่อให้ประเทศชาติสามารถดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ

Farrell et al. (2022) ได้กล่าวถึงหลักการของพลเมืองไว้ว่าบุคคลที่เป็นพลเมืองที่ต้องมีพฤติกรรมบ่งชี้เพื่อสังคมและสาธารณะประโยชน์ดังต่อไปนี้

1. การเคารพบุคคลทุกคนและไม่ละเมิดทรัพย์สินของผู้อื่น
2. การรู้สิทธิของตนเองและเคารพสิทธิของผู้อื่น
3. การรู้และเท่าทันข้อมูลข่าวสารรวมถึงปัญหาต่างๆ
4. การเรียนรู้ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับประวัติศาสตร์
5. การมีความเห็นอกเห็นใจและเห็นอกเห็นใจผู้อื่น
6. การรับผิดชอบต่อการกระทำของตนเอง
7. การอดทนและยอมรับความเชื่อและทัศนคติของผู้อื่น
8. การรับรู้และเคารพความจริงและการพูดความจริงต่อผู้มีอำนาจ

Gorman, G. (2015) ได้กล่าวถึงหลักการของพลเมืองไว้ว่า บุคคลที่จะได้ชื่อว่าพลเมืองต้องถือปฏิบัติสิ่งต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. **ความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น** หมายถึง การเป็นพลเมืองต้องรู้จักการปฏิบัติตนตามสิทธิของตนเองโดยไม่ละเมิดหรือทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน
2. **การมีส่วนร่วม** หมายถึง พลเมืองต้องตระหนักว่ารัฐเปรียบเสมือนบ้านของประชาชนจึงต้องมีส่วนร่วมในการดูแลรักษา รวมถึงปกป้องประเทศ
3. **การรับทราบข้อมูลข่าวสาร** หมายถึง การรับรู้ความเคลื่อนไหวของประเทศและกระแสของโลกเพื่อนำข้อมูลเหล่านั้นมาปรับใช้ต่อตนเองและสังคมต่อไป
4. **การศึกษาหาความรู้** หมายถึง โลกของเรามีการพัฒนาอยู่ตลอดเวลาพลเมืองจึงต้องรู้จักการหาความรู้ที่ทันสมัยอยู่เสมอเพื่อเท่าทันการเปลี่ยนแปลงของโลก
5. **การจัดการความคิดและอารมณ์** หมายถึง การดำรงชีวิตอยู่ในสังคมมนุษย์ทุกคนย่อมมีความแตกต่างกันฉะนั้นปฏิบัติไม่ได้ว่าการอยู่ร่วมกันในสังคมต้องอาศัยการปรับตัวเพื่อให้อยู่ร่วมกับผู้ที่มีความแตกต่างกันได้ ฉะนั้นพลเมืองจึงต้องรู้จักการจัดการและอยู่ร่วมกับผู้ที่มีความแตกต่างได้อย่างดี

6. การไม่ถูกกลืนกลายจากสังคม หมายถึง การที่บุคคลเปลี่ยนตนเองไปตามกระแสสังคมหรือวัฒนธรรมทางสังคมโดยไม่สนใจเรื่องหลักการหรือความเหมาะสม ฉะนั้นพลเมืองควรมีหลักการในการดำรงชีวิตไม่เปลี่ยนผันไปตามกระแสสังคมที่ไม่ควร

7. การตอบแทนสังคม หมายถึง การที่บุคคลเป็นส่วนหนึ่งของสังคมและประเทศชาติจำเป็นต้องมีส่วนร่วมในการสร้างสรรค์และพัฒนาสังคมให้มีความก้าวหน้าและมีเสถียรภาพสูงสุด ฉะนั้นบุคคลที่ได้ชื่อว่าพลเมืองต้องสามารถเป็นส่วนหนึ่งในการสร้างคุณประโยชน์ให้กับสังคมได้

โดยจากการศึกษาหลักการของพลเมืองของนักวิชาการต่างประเทศ นักวิชาการชาวไทยและหน่วยงาน ต่าง ๆ ผู้วิจัยจึงสรุปหลักการของการเป็นพลเมืองเป็นด้านไว้ดังนี้

1. ด้านความรู้ คือ พลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนต้องมีความรู้เรื่องสิทธิหน้าที่ เสรีภาพ รวมถึงหลักการของสิทธิมนุษยชนเพื่อเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิตร่วมกับผู้อื่น
2. ด้านพฤติกรรม คือ พลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนต้องประพฤติตนไม่ขัดต่อสิทธิหน้าที่ เสรีภาพและหลักการของสิทธิมนุษยชน ไม่สร้างความเดือดร้อนหรือกระทำความผิดกฎหมาย
3. ด้านทัศนคติ คือ พลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนต้องมีความตระหนักรู้ถึงการกระทำของตนเองที่อาจจะเมิดต่อสิทธิหน้าที่ เสรีภาพของผู้อื่นหรือหลักการสิทธิมนุษยชน พร้อมทั้งสามารถหักห้ามใจตนเองไม่ให้กระทำความผิดที่จะสร้างความเดือดร้อนให้กับผู้อื่น

2.3. ภูมิหลังของสิทธิมนุษยชน

วไล ฤณ บ่อมเพชร (2565) ได้กล่าวถึงความเป็นมาของสิทธิมนุษยชนไว้ว่า ในครั้งอดีตที่ประเทศต่าง ๆ ยังมีการปกครองด้วยการใช้อำนาจโดยผู้ปกครองสิทธิที่อยู่เหนือกว่าผู้ถูกปกครองโดยผู้ถูกปกครองถือว่าเป็นบุคคลผู้ที่ขาดสิทธิเสรีภาพ ก่อให้เกิดความไม่ยุติธรรมการใช้อำนาจโดยมิชอบจนก่อให้เกิดการต่อสู้ทางการเมืองเพื่อเรียกร้องสิทธิของประชาชนตามหน้าจาร์ึกในประวัติศาสตร์

คริสต์ศักราช 1215 พระเจ้าจอห์นแห่งสหราชอาณาจักรทรงพระราชทานมหากฎบัตร Magna Carta โดยทรงรับรองว่าจะบริหารราชการแผ่นดินด้วยความยุติธรรม ไม่เก็บค่าภาษีที่ดินแพงเกินไป ไม่ตัดสินคดี โดยเข้าข้างฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ไม่ลงโทษบุคคล โดยปราศจากการพิจารณาตัวอย่างยุติธรรม ทั้งนี้จะให้ดำเนินการปลดผู้พิพากษา และเจ้าหน้าที่ที่ทุจริตออกจากราชการ โดยมหากฎบัตร Magna Carta ถือเป็นบทบัญญัติฉบับแรกของโลกที่ให้อำนาจและความเท่าเทียมกับประชาชน (ผู้ถูกปกครอง)

คริสต์ศักราช 1789 ประเทศฝรั่งเศสได้ร่างปฏิญญาว่าด้วยสิทธิของมนุษย์และของพลเมือง (Declaration of the Rights of Man and the Citizen) และประเทศสหรัฐอเมริกาได้ประกาศ บทบัญญัติว่าด้วยสิทธิ (Bill of Rights) ในรัฐธรรมนูญของประเทศซึ่งถือว่าเปิดหาสิทธิแห่งพลเมืองที่ประชาชนทุกคนมีความเท่าเทียมกันของโลก ทั้งนี้ถือเป็นต้นแบบในการจัดทำรัฐธรรมนูญของประเทศอื่น ๆ อีกด้วยในยุคสมัยนี้ได้เริ่มมีแนวคิดด้านปรัชญาการเมืองและสังคมวิทยาเผยแพร่เข้ามาสังคมโลกทำให้เกิดนักคิดที่มีชื่อเสียงเป็นจำนวนมาก

คริสต์ศักราช 1789 กำหนดขบวนการสิทธิมนุษยชนที่มีการคุ้มครองเรื่อง สิทธิเสรีภาพและความเท่าเทียมของความเป็นมนุษย์โดยเริ่มมีการจัดทำสนธิสัญญาระหว่างประเทศเพื่อคุ้มครองสิทธิความเป็นพลเมืองระหว่างประเทศในมิติของเชื้อชาติ ศาสนา และการดำรงชีวิต

คริสต์ศักราช 1864 การจัดตั้งสภากาชาดสากล (International Committee of the Red Cross) เป็นองค์กรในการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนสากลระหว่างประเทศ

คริสต์ศักราช 1918 ประเทศต่าง ๆ เริ่มตระหนักถึงปัญหาของสิทธิมนุษยชนว่าการที่จะทำให้ประชากรในประเทศของตนถือครองหลักการแห่งสิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคของบุคคลได้ต้องอาศัยกำลังที่มากขึ้น จึงได้มีการกำเนิดสันนิบาตชาติ (The League of Nations) ขึ้นเพื่อเป็นสื่อกลางในการขจัดปัญหาระหว่างประเทศและเป็นหนทางในการสร้างความเข้มแข็งให้กับสิทธิมนุษยชนของโลก

คริสต์ศักราช 1919 การปกป้องสิทธิผู้ใช้แรงงาน เริ่มต้นขึ้นในการปกป้องสิทธิของผู้ใช้แรงงานในโรงงานอุตสาหกรรมโดยมีการจัดทำข้อตกลงระหว่างประเทศโดยองค์การแรงงานระหว่างประเทศ (International Labor Organization) ได้รวมตัวกันในการประกาศเลิกทาส โดยให้ทาสมีสิทธิเท่าเทียมกับบุคคลอื่น ๆ ในสังคม

คริสต์ศักราช 1920 เกิดระบอบเผด็จการขึ้นในประเทศเยอรมนีและสงครามโลกครั้งที่ 2 โดยในสงครามครั้งนั้นทำให้เกิดการละเมิดสิทธิมนุษยชนอย่างรุนแรงในเหตุการณ์ครั้งนั้นทำให้เกิดผู้สูญเสียและทำร้ายต่อหลักการแห่งสิทธิมนุษยชนอย่างรุนแรงด้วยการอ้างอิงถึงเชื้อชาติและความเชื่อจึงเกิดการสร้างบทบัญญัตินานาชาติ ในการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนเพื่อนำไปสู่สันติภาพแห่งโลก

คริสต์ศักราช 1926 การจัดทำอนุสัญญาว่าด้วยประเทศว่าด้วยทาส (International Slavery Convention) ณ เมืองเจนีวา

คริสต์ศักราช 1933 การลงนามอนุสัญญาระหว่างประเทศเพื่อคุ้มครองผู้ลี้ภัย (Conventions for the Protection of Refugees)

คริสต์ศักราช 1945 ภายหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ได้มีการจัดตั้งองค์การสหประชาชาติ โดยสมาชิกจำนวน 50 ประเทศ ได้ลงนามในกฎบัตรสหประชาชาติ (The Charter of the United Nations) พร้อมประกาศเป้าหมายอย่างเป็นทางการว่า "เพื่อปกป้องคนรุ่นต่อไปจากภัยพิบัติของสงคราม และเพื่อยืนยันความศรัทธาในสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐาน ในศักดิ์ศรี และคุณค่าของมนุษย์ และในสิทธิอันเท่าเทียมกันของบุรุษและสตรี" โดย ในมาตรา 1 ของกฎบัตรสหประชาชาติ ได้ระบุว่า "เพื่อบรรลุความร่วมมือระหว่างชาติ ในการส่งเสริม และสนับสนุนให้มีการเคารพสิทธิมนุษยชน และเสรีภาพขั้นพื้นฐาน สำหรับมนุษย์ทุกคน โดยไม่คำนึงถึงเชื้อชาติ เพศ ภาษา หรือศาสนา"

คริสต์ศักราช 1948 การจัดตั้งคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน (Committee on Human Rights) เพื่อดำเนินการจัดทำ ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (Universal Declaration of Human Rights) โดยเป็นมาตรฐานของหลักการสิทธิมนุษยชนที่ยึดถือในระดับนานาชาติ โดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ได้ระบุถึงความเชื่อมโยงกับหลักปฏิญยานี้ในรัฐธรรมนูญว่า "ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ และเสรีภาพของบุคคลย่อมได้รับความคุ้มครอง"

2.4. หลักปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน

กระทรวงการต่างประเทศ (2551) ได้กล่าวว่าปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนเป็นบทบัญญัติที่ถูกสร้างขึ้นสำหรับประชาชนในประเทศต่าง ๆ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้บุคคลอยู่ร่วมกันในสภาวะทางสังคมที่มีความหลากหลายและแตกต่างกันได้ในสังคม โดยยึดมั่นและคำนึงในหลักการของสิทธิมนุษยชน

1. ทุกคนเกิดมาเท่าเทียม: มนุษย์ทุกคนมีอิสระภาพในตนเองและมีเกียรติที่เสมอกันควรปฏิบัติต่อกันด้วยความเท่าเทียมของความเป็นมนุษย์
2. ไม่แบ่งแยก: มนุษย์ทุกคนมีสิทธิรวมทั้งอิสระภาพที่สร้างไว้ในปฏิญยานี้ โดยไม่มีการแบ่งแยกไม่ว่ากรณีใดทั้ง เชื้อชาติ สีผิว ศาสนา หรือความคิดเห็นที่แตกต่าง รวมทั้งจะไม่มี การแบ่งแยกใด ๆ ในมิติทางการเมือง และความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ
3. สิทธิในการมีชีวิต: มนุษย์ทุกคนมีสิทธิที่จะมีชีวิต มีเสรีภาพ และความมั่นคงในการใช้ชีวิต
4. ไม่ตกเป็นทาส: มนุษย์ทุกคนต้องไม่ตกอยู่ในสภาวะทาส หรือถูกกลืนอนในการดำรงชีวิต ผ่านการค้า และการใช้แรงงาน

5. ไม่ถูกทรมาน: มนุษย์ทุกคนต้องไม่ถูกทำร้ายร่างกาย หรือ ย่ำยีศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ไม่ว่าจะด้วยเหตุผลใดก็ตาม

6. ได้รับการคุ้มครองทางกฎหมาย: มนุษย์ทุกคนย่อมได้รับการคุ้มครองตามกฎหมาย

7. เท่าเทียมกันตามกฎหมาย: มนุษย์ทุกคนจะต้องได้รับการปฏิบัติทางกฎหมายที่เท่าเทียมกันโดยไม่แบ่งแยก หรือ เลือกปฏิบัติทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับการดูแลภายใต้กรอบแห่งกฎหมายที่เท่าเทียมกัน

8. สิทธิที่จะได้รับการคุ้มครองตามกฎหมาย: มนุษย์ทุกคนมีสิทธิที่จะรับการดูแลจากการล่วงละเมิดสิทธิขั้นพื้นฐานโดยได้รับภายใต้กฎหมายแห่งกฎหมาย

9. ไม่ถูกคุมขังโดยพลการ: มนุษย์ทุกคนต้องไม่ถูกคุมขัง กักขัง หรือจำกัดอาณาบริเวณโดยปราศจากกระบวนการทางกฎหมาย

10. รับการพิจารณาอย่างเป็นธรรม: มนุษย์ทุกคนมีความเสมอภาคและเท่าเทียมกันโดยต้องการได้ความเป็นธรรมจากการพิจารณาคดีที่เป็นธรรมตามมาตรฐานทางกฎหมายโดยไม่ลำเอียง

11. เป็นผู้บริสุทธิ์จนกว่าศาลจะตัดสิน: มนุษย์ทุกคนที่ถูกกล่าวโทษว่าเป็นผู้กระทำความผิดมีสิทธิในการสันนิษฐานว่า บุคคลดังกล่าวเป็นผู้บริสุทธิ์จนกว่าจะได้รับการตัดสินตามกระบวนการของกฎหมายที่เปิดเผย

12. สิทธิความเป็นส่วนตัว: มนุษย์ทุกคนจะไม่สามารถถูกแทรกแซง หรือคุกคามความเป็นส่วนตัว ครอบครอง ถิ่นที่อยู่ การสื่อสารระหว่างบุคคล หรือถูกลบล้างซึ่งเกียรติภูมิและชื่อเสียงไม่ได้ มนุษย์ทุกคนย่อมได้รับสิทธิในการคุ้มครองตามกฎหมาย

13. เสรีภาพในการเดินทาง: มนุษย์ทุกคนมีสิทธิในการเดินทาง หรือเคลื่อนย้ายถิ่นที่อยู่ได้ตามอิสระภายใต้อาณาเขตของรัฐ มนุษย์ทุกคนมีสิทธิออกนอกประเทศและกลับสู่ประเทศของตนเอง

14. สิทธิที่จะลี้ภัย: มนุษย์ทุกคนมีสิทธิในการลี้ภัยจากภัยใด ๆ ที่มีความเสี่ยงต่อชื่อเสียงและชีวิต โดยสิทธินี้จะต้องถูกพูดถึงในการดำเนินคดีตามหลักการทางกฎหมายจากความผิดที่ไม่ใช่ทางการเมืองหรือขัดผลประโยชน์ชาติ

15. สิทธิที่จะมีสัญชาติ: มนุษย์ทุกคนที่สิทธิที่จะมีสัญชาติในการกำเนิดและไม่สามารถถูกปฏิเสธในการเปลี่ยนสัญชาติได้

16. เสรีภาพในการแต่งงาน: มนุษย์ทุกคนที่มีอายุครบตามที่กฎหมายกำหนด มีสิทธิในการสมรสกันได้ตามกฎหมายเพื่อสร้างครอบครัวอย่างไม่มีข้อจำกัดจาก เพศ เชื้อชาติ ศาสนา ย่อมได้รับสิทธิในการสมรสที่เท่าเทียมกัน การสมรส หรือ ขาดจากการสมรสสามารถกระทำได้ตามคำยอมของทั้ง 2 ฝ่ายอย่างอิสระของคู่สมรสเท่านั้น

17. สิทธิในการครอบครองทรัพย์สิน: มนุษย์ทุกคนมีสิทธิเป็นเจ้าของในทรัพย์สินของตนเองหรือโดยร่วมกับผู้อื่น โดยไม่มีบุคคลใดที่จะสามารถถูกเอาทรัพย์สินของตนไปได้

18. เสรีภาพในการนับถือศาสนา: มนุษย์ทุกคนมีอิสระทางความคิดในหลักจริยธรรมและความเชื่อ มีสิทธิในการเลือกนับถือศาสนาและมีสิทธิในการเปลี่ยนศาสนาได้ตามอิสระตามความคิดของตนโดยมีอิสรภาพในการแสดงออกทางศาสนาหรือความเชื่อถือ หรือการประกอบพิธีกรรมไม่ว่าจะส่วนบุคคลหรือชุมชน

19. เสรีภาพในการแสดงออก: มนุษย์ทุกคนมีสิทธิในการแสดงความคิดเห็นตามความคิดของตนเองโดยปราศจากการขังขัง หรือแทรกแซงทางความคิด

20. เสรีภาพในการชุมนุมอย่างสันติ: มนุษย์ทุกคนสามารถชุมนุม หรือก่อตั้งสมาคมตามความสนใจของตนเองได้อย่างอิสระภายใต้กรอบแห่งกฎหมาย

21. การมีส่วนร่วมในการปกครองประเทศ: ทุกคนมีสิทธิที่จะมีส่วนร่วมในการปกครองประเทศตนโดยตรงหรือผ่านทางผู้แทนซึ่งได้เลือกตั้งโดยอิสระทุกคนมีสิทธิที่จะเข้าถึงบริการสาธารณะในประเทศตนโดยเสมอภาคเจตจำนงของประชาชนจะต้องเป็นพื้นฐานแห่งอำนาจการปกครอง ทั้งนี้ เจตจำนงนี้จะต้องแสดงออกทาง การเลือกตั้งตามกำหนดเวลา และอย่างแท้จริง ซึ่งต้องเป็นการออกเสียงอย่างทั่วถึงและเสมอภาค และต้องเป็นการลงคะแนนลับหรือวิธีการลงคะแนนโดยอิสระในทำนองเดียวกัน

22. การได้รับการดูแลและคุ้มครองจากรัฐ: มนุษย์ทุกคนอยู่ในฐานะสมาชิกของ รัฐต้องได้รับการดูแลในหลักประกันสังคม และสิทธิทางเศรษฐกิจและสังคมวัฒนธรรมที่มีความจำเป็นต่อเกียรติภูมิแห่งบุคคล ร่วมทั้งการพัฒนาศักยภาพได้อย่างอิสระ

23. สิทธิในการทำงาน: มนุษย์ทุกคนย่อมได้รับสิทธิในการทำงานและเลือกทำงานได้อย่างอิสระโดยไม่มีเงื่อนไข และต้องได้รับการดูแลเมื่ออยู่ในสภาวะว่างงาน ต้องได้รับการดูแลและจ่ายค่าจ้างอย่างถูกต้องและเท่าเทียมกันในลักษณะงาน

24. สิทธิในการพักผ่อน: มนุษย์ทุกคนที่ปฏิบัติงานมีสิทธิที่จะลาพักผ่อน หรือได้รับการคลายความเครียดในยามว่าง หรือได้รับเวลาในการพักผ่อนที่ได้รับการจ่ายค่าจ้างตามปกติ

25. คุณภาพชีวิตที่ดี: มนุษย์ทุกคนย่อมได้รับการดูแลตามมาตรฐานการครองชีพที่เพียงพอสำหรับการมีสุขภาพและคุณภาพชีวิตที่เหมาะสม ทั้ง ความเป็นอยู่ การดูแลสุขภาพ การแพทย์ และสิทธิที่มีความจำเป็นทางสังคม

26. สิทธิในการศึกษา: มนุษย์ทุกคนย่อมได้รับสิทธิในการศึกษาที่เท่าเทียมกันอย่างน้อยในระดับชั้นมัธยมศึกษา และการศึกษาในระดับสูงกว่านั้นต้องสามารถให้บุคคลทั่วไปเข้าถึงในการศึกษาได้อย่างเท่าเทียมโดยจะต้องมุ่งพัฒนาบุคลิกภาพและศักยภาพของบุคคลภายใต้การพัฒนาพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนอย่างอิสระ โดยการศึกษาต้องมุ่งเสริมสร้างความเข้าใจและความแตกต่างกันของบุคคลเพื่อการอยู่ร่วมกันภายใต้สันติภาพของทุกคนในสังคม

27. การมีส่วนร่วมทางวัฒนธรรม: มนุษย์ทุกคนที่สิทธิที่จะได้รับความสนุกสนานไปกับวัฒนธรรมและการมีส่วนร่วมในชุมชน รวมทั้งกระทำคุณประโยชน์ในการดูแลวัฒนธรรมและศิลปะให้คงอยู่ภายใต้การคุ้มครองอนุรักษ์ที่เหมาะสม

28. สันติภาพระหว่างประเทศ: มนุษย์ทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับการคุ้มครองและดูแลตามระเบียบทางสังคมว่าด้วยความสัมพันธ์ระหว่างประเทศซึ่งอยู่ภายใต้กรอบแห่งสิทธิและเสรีภาพตามกรอบปฏิญญา

29. เคารพสิทธิผู้อื่น: มนุษย์ทุกคนในฐานะสมาชิกในสังคมมีหน้าที่ต่อชุมชนที่อยู่อาศัยโดยการพัฒนาบุคลิกภาพอย่างอิสระย่อมเป็นสิทธิที่จะกระทำแต่ในพื้นที่ของชุมชนภายใต้กฎหมายของชุมชนตนเท่านั้น เพื่อให้สอดคล้องกับจริยธรรม ความสงบเรียบร้อยของบุคคลทั่วไปและสวัสดิการทั่วไปในสังคมที่ประชาธิปไตยภายใต้กรอบของสิทธิมนุษยชนให้การยอมรับและไม่ขัดต่อหลักการของสหประชาชาติ

30. ไม่มีใครเอาสิทธิเหล่านี้ไปจากเราได้: ไม่มีหัวข้อใดในปฏิญญานี้ที่เป็นการให้อำนาจแก่ชุมชนและรัฐในการดำเนินกิจกรรมที่ทำลายสิทธิ เสรีภาพ หรืออิสรภาพในการดำรงชีวิตของมนุษย์

โดยจากการศึกษาผู้วิจัยจึงได้สังเคราะห์หลักปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนที่สัมพันธ์ต่อ การกลั่นแกล้งในสถานศึกษาได้ดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 4 ตารางเปรียบเทียบหลักปรัชญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนที่สัมพันธ์กับการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา

ตารางเปรียบเทียบหลักปรัชญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนที่สัมพันธ์กับการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา	
หลักปรัชญาสากลที่เกี่ยวข้อง	ความสัมพันธ์ต่อการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา
ข้อที่ 1 ทุกคนเกิดมาเท่าเทียม	นักเรียนทุกคนเกิดมามีศักดิ์ศรีเท่าเทียมกัน ฉะนั้นไม่มีบุคคลใดที่มีศักดิ์ศรีด้อยกว่าผู้อื่น
ข้อที่ 2 ไม่แบ่งแยก	นักเรียนมีสิทธิในการใช้ชีวิตของตนเองโดยเป็นส่วนหนึ่งของสังคม ไม่มีบุคคล กลุ่มคน หรือ องค์การใดที่จะสามารถมาแยกกลุ่มสังคมไปจากนักเรียนได้
ข้อที่ 3 สิทธิในการใช้ชีวิต	นักเรียนมีสิทธิในการใช้ชีวิตของตนเองโดยไม่ขัดต่อกระบวนการของกฎหมายและละเมิดสิทธิของผู้อื่น
ข้อที่ 4 ไม่ตกเป็นทาส	นักเรียนทุกคนมีอิสระและเป็นเจ้าของชีวิตของตนเอง ภายใต้การดูแลของบิดามารดาและผู้ปกครองโดยชอบธรรมตามกฎหมายไม่มีบุคคลใดจะนำความเป็นอิสระไปจากเราได้
ข้อที่ 5 ไม่ถูกทรมาน	นักเรียนได้รับการคุ้มครองทางด้านร่างกายและจิตใจ ไม่มีบุคคลใดที่สามารถข่มเหง รังแก ผ่านทางคำพูด หรือการทำร้ายร่างกายได้
ข้อที่ 12 สิทธิความเป็นส่วนตัว	นักเรียนมีสิทธิในความเป็นส่วนตัวของตนเองที่ผู้อื่นไม่มีสิทธิในการละเมิดผ่านรูปแบบใด นอกจากนั้นยังต้องเคารพความเป็นส่วนตัวของผู้อื่นผ่านการให้เกียรติกัน
ข้อที่ 19 เสรีภาพในการแสดงออก	นักเรียนมีอิสระในการแสดงออกตราบใดที่พฤติกรรมนั้นไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่นและไม่ขัดต่อกฎหมาย
ข้อที่ 26 สิทธิในการศึกษา	นักเรียนมีสิทธิที่จะอยู่ในสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้อย่างเต็มประสิทธิภาพ

ตาราง 4 (ต่อ)

ตารางเปรียบเทียบหลักปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนที่สัมพันธ์กับการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา	
หลักปฏิญญาสากลที่เกี่ยวข้อง	ความสัมพันธ์ต่อการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา
ข้อที่ 27 สิทธิในการมีส่วนร่วมทางวัฒนธรรม	นักเรียนมีสิทธิในการเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มสังคม ชุมชนผ่านการทำกิจกรรมเพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างกัน
ข้อที่ 29 เคารพสิทธิของผู้อื่น	นักเรียนต้องเคารพสิทธิของผู้อื่น โดยการกระทำใด ๆ ที่สามารถกระทำได้ของตนต้องตระหนักเสมอว่า การกระทำนั้นต้องไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่นในทุก ๆ ด้าน

2.5. ความหมายของสิทธิมนุษยชน

นักวิชาการต่างประเทศ นักวิชาการไทยและหน่วยงานต่าง ๆ ได้กล่าวถึงความหมายของสิทธิมนุษยชนไว้ว่า

European Union Agency for Fundamental Rights (ออนไลน์) ได้กล่าวถึงสิทธิมนุษยชน ว่ามนุษย์ทุกคนมีคุณค่าที่เท่าเทียมกันไม่มีใครที่สามารถเลือกปฏิบัติบุคคลให้เหนือกว่าผู้อื่นได้ไม่ว่าจะเรื่องความสัมพันธ์ เงินทอง หรือสิ่งใด ๆ โดยสิทธิมนุษยชนได้รับรองผ่านกฎหมายของรัฐและกฎหมายระหว่างประเทศเพื่อส่งเสริมและป้องกันปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชน

คำปารารณปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (2020) ได้กล่าวถึงสิทธิมนุษยชนว่ามนุษย์ทุกคนย่อมได้รักเกียรติภูมิมาแต่กำเนิดโดยมีสิทธิที่เท่าเทียมกันและไม่อาจส่งมอบสิทธิเหล่านั้นให้กับผู้อื่นผู้ใด โดยมนุษย์ถือเป็นรากฐานแห่งสิทธิ เสรีภาพ ความยุติธรรม ด้วยเหตุนี้ การเฝ้าระวังต่อการกระทำที่ละเมิดสิทธิมนุษยชน ถือเป็น การดูหมิ่นสิทธิมนุษยชน ทั้งเป็นความโหดร้ายอย่างรุนแรง และละเมิดต่อจริยธรรมและมโนธรรมของมนุษย์ ด้วยเหตุนี้จึงเป็นวาระแห่งประชาชาติที่มนุษย์จะมีสิทธิ เสรีภาพในการใช้ชีวิต และอิสระในความเชื่อ

กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ กระทรวงยุติธรรม (2562) ได้กล่าวถึงสิทธิมนุษยชนว่าพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนต้องให้เกียรติซึ่งกันและกันโดยเคารพความแตกต่างของบุคคล โดยยึดหลักความเสมอภาคภายใต้ความคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญ

แห่งราชอาณาจักรไทย หรือสนธิสัญญาที่ประเทศไทยได้ลงนามไว้ว่าต้องปฏิบัติตาม “มนุษย์ทุกคนเกิดมามีอิสรภาพในการใช้ชีวิต และเท่าเทียมกัน”

สุโชติ พวงพุ่ม (2565) ได้กล่าวถึงสิทธิมนุษยชนว่า สิทธิมนุษยชนไม่ใช่เรื่องของบุคคลใดบุคคลหนึ่งแต่เป็นเรื่องของมนุษย์ทุกคนที่ โดยสิทธิมนุษยชนนั้นเป็นสิ่งที่ไม่สามารถมีบุคคลใด หรือ องค์กรใดพรากไปจากเราได้การกระทำใดที่เป็นการดูหมิ่นเหยียดหยาม การกระทำนั้นถือเป็นการละเมิดต่อสิทธิมนุษยชน

ตาราง 5 ตารางวิเคราะห์ความหมายของสิทธิมนุษยชน

ตารางวิเคราะห์ความหมายของสิทธิมนุษยชน	
European Union Agency for Fundamental Rights	มนุษย์ทุกคนมีคุณค่าที่เท่าเทียมกันไม่มีใครที่สามารถเลือกปฏิบัติบุคคลให้ให้เหนือกว่าผู้อื่นได้
คำปวารณปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (2020: ออนไลน์)	การยอมรับศักดิ์ศรีแต่กำเนิด และสิทธิซึ่งเสมอกันและไม่อาจโอนแก่กันได้ ด้วยการเฝ้าเฉย และดูหมิ่นเหยียดหยามสิทธิมนุษยชนได้ก่อให้เกิดการอันป่าเถื่อนโหดร้ายทารุณ ซึ่งเป็นการละเมิดมโนธรรมของมนุษยชาติอย่างร้ายแรง
กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ กระทรวงยุติธรรม (2562: ออนไลน์)	พลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนต้องให้เกียรติซึ่งกันและกัน โดยเคารพความแตกต่างของบุคคล โดยยึดหลักความเสมอภาคภายใต้ความคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย หรือสนธิสัญญาที่ประเทศไทยได้ลงนามไว้ว่าต้องปฏิบัติตาม “มนุษย์ทุกคนเกิดมามีอิสรภาพในการใช้ชีวิต และเท่าเทียมกัน”
สุโชติ พวงพุ่ม (2565)	สิทธิมนุษยชนไม่ใช่เรื่องของบุคคลใดบุคคลหนึ่งแต่เป็นเรื่องของมนุษย์ทุกคนที่ โดยสิทธิมนุษยชนนั้นเป็นสิ่งที่ไม่สามารถมีบุคคลใด หรือ องค์กรใดพรากไปจากเราได้การกระทำใดที่เป็นการดูหมิ่นเหยียดหยาม การกระทำนั้นถือเป็นการละเมิดต่อสิทธิมนุษยชน

จากการวิเคราะห์ความหมายของสิทธิมนุษยชนจะเห็นว่าสิทธิมนุษยชน คือ การที่มนุษย์เห็นความสำคัญของคุณค่าและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ กล่าวคือ จะต้องเป็นพลเมืองที่รู้จักการเห็นอกเห็นใจผู้อื่น เคารพในความแตกต่างของบุคคล รู้จักระวังคำพูดที่อาจส่งผลกระทบต่อสภาพร่างกายและจิตใจของผู้อื่น โดยต้องรู้จัก การไตร่ตรองว่าความคิดหรือสิ่งที่เราจะกระทำ จะกระทบต่อผู้อื่นหรือไม่ และหาส่งผลกระทบต้องรู้จักการขอโทษ และแก้ไขปัญหา เพื่อไม่ให้พฤติกรรมเหล่านั้นเกิดขึ้นอีก

2.6. หลักการสิทธิมนุษยชน

สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน (2564) ได้กล่าวถึงหลักการของสิทธิมนุษยชนไว้ว่า ปฎิญาสากล่าวด้วยสิทธิมนุษยชน เป็นการพูดถึงเนื้อหาของสิทธิมนุษยชนแล้วนั้น ยังมีการกล่าวถึงหลักการสำคัญของสิทธิมนุษยชนไว้โดยถือเป็นหัวใจสำคัญของสิทธิมนุษยชน ที่ประเทศต่าง ๆ ให้การยอมรับและนับเป็นเครื่องมือในการวัดว่าสังคมใดปฏิบัติได้สอดคล้องกับสิทธิมนุษยชนหรือไม่ โดยหลักการสิทธิมนุษยชนประกอบไปด้วย

ภาพประกอบ 5 แผนภาพแสดงหลักการสิทธิมนุษยชน

อ้างอิงจาก : สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน (2564)

1. สิทธิธรรมชาติ หมายถึง สิทธิที่ติดตัวมนุษย์มาตั้งแต่กำเนิด (Natural Rights) กล่าวคือ มนุษย์ทุกคนที่เกิดมามีศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ที่เท่าเทียมกันตั้งแต่เกิดโดยไม่มีใครมอบให้เป็นสิ่งที่ติดตัวตั้งแต่กำเนิดมาเป็นมนุษย์
2. สิทธิมนุษยชนเป็นของทุกคนไม่สามารถถ่ายโอนให้กับบุคคลอื่นได้ (Universality & Inalienability) หมายความว่า สิทธิมนุษยชนเป็นของคนทุกคนโดยไม่มี

การแบ่งแยกชาติกำเนิด เพศ ภาษา การศึกษา หรือวัฒนธรรม โดยถือว่าสิทธิมนุษยชนจะอยู่ติดตัวไปกับบุคคลไม่ว่าจะเป็นสถานที่ใด ๆ ก็ตาม ฉะนั้นจึงกล่าวได้ว่าสิทธิมนุษยชนนั้น เป็นของคนทุกคนไม่ว่าจะอยู่ในสถานภาพใด ๆ ก็ตาม

3. สิทธิมนุษยชนไม่สามารถแย่งแยก สิทธิมนุษยชนในด้านต่าง ๆ ไม่สามารถแบ่งแยกความสำคัญของมันได้ เช่น ไม่สามารถระบุได้ว่า สิทธิพลเมือง กับสิทธิทางการเมืองสิ่งใดสำคัญกว่ากันเท่ากับว่ารัฐใดที่ใช้ข้ออ้างว่าต้องพัฒนาสิทธิทางเศรษฐกิจก่อนและจึงมาพัฒนาสิทธิทางสังคมของพลเมือง รัฐนั้นย่อมกระทำการขัดต่อหลักการสิทธิมนุษยชน

4. ความเสมอภาคและไม่เลือกปฏิบัติ (Equality and Non-Discrimination) การเลือกปฏิบัติเป็นสิ่งที่ไม่สามารถกระทำการได้ในสังคมที่ใช้หลักการของสิทธิมนุษยชน เพราะคนทุกคนที่เกิดมาต้องได้รับการดูแลอย่างเท่าเทียมไม่ว่าบุคคลนั้นจะเพศ สัญชาติ ฐานะทางสังคม พิกัด เด็ก หรือผู้สูงอายุก็ตาม

5. การเป็นส่วนหนึ่งของสิทธิ (Participation & Inclusion) หมายความว่า ประชาชนทุกคนในสังคมย่อมมีหน้าที่ในการเข้าถึงสิทธิประโยชน์ของพลเมือง สิทธิทางการเมือง สิทธิทางเศรษฐกิจ สิทธิทางสังคมและวัฒนธรรม

6. การตรวจสอบและใช้หลักนิติธรรม (Accountability & The Rule of Law) หมายถึง ผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่ในการสร้างสิทธิมนุษยชนแห่งรัฐต้องสามารถตอบคำถามได้ว่าสิทธิมนุษยชนนั้นได้รับการปฏิบัติอย่างถูกต้องตามหลักการหรือไม่ และสามารถทำให้เกิดผลจริงได้หรือไม่และสิทธิใดที่ยังไม่ได้ลงมือทำจะมีวิธี หรือแผนการดำเนินการอย่างไรเพื่อให้บรรลุผ่านหลักนิติธรรมในการบริหารจัดการด้วยความเที่ยงธรรมและเข้าถึงประชาชนได้อย่างเท่าเทียม

2.7. ประเภทของสิทธิมนุษยชน

United Nations (2020) ได้กล่าวถึงประเภทของสิทธิมนุษยชนไว้ 5 ประเภท ดังนี้

ภาพประกอบ 6 แผนภาพแสดงประเภทสิทธิมนุษยชน

อ้างอิงจาก : The United Nations

1. สิทธิพลเมือง หมายถึง การที่ประชาชนในสังคมในประชาคมติดรวมกันว่าบุคคลใดได้รับเลือกให้เป็นรัฐบาลในการบริหารประเทศย่อมมีหน้าที่ในการดูแลและพิทักษ์สิทธิของประชาชนในการใช้ชีวิต การไม่ใช้ความรุนแรง สิทธิในการรับสัญชาติ การย้ายถิ่นฐาน และกระบวนการยุติธรรม

2. สิทธิทางการเมือง คือ เสรีภาพและอิสระทางความเชื่อของสถาบันทางการเมือง ความเชื่อทางศาสนา การแสดงความคิดเห็นและการชุมนุมภายใต้บทบัญญัติของกฎหมายร่วมถึงการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองต่าง ๆ ที่รัฐบาลจัดขึ้น

3. สิทธิทางเศรษฐกิจ คือ ประชาชนทุกคนมีสิทธิในการประกอบอาชีพและได้รับค่าจ้างที่เป็นตามที่กฎหมายกำหนด สิทธิในการจัดสถานที่ของอาชีพ เช่น ร้านค้า ตลาด สิทธิคุ้มครองเพื่อการแข่งขันทางเศรษฐกิจอย่างเป็นธรรม และสิทธิในการดำรงชีวิตให้อยู่ในมาตรฐานที่มีคุณภาพโดยไม่อดอยาก

4. สิทธิทางสังคม คือ สิทธิที่ควรจะได้รับเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชากรในสังคมในการมีหลักประกันคุณภาพที่เป็นมาตรฐานที่ปลอดภัย การได้รับเบี้ยคนชรา สิทธิในการเลือกคู่ครอง สิทธิและสวัสดิการเด็ก สตรี คนพิการ คนชรา โดยไม่เลือกปฏิบัติจากความแตกต่างทางการเมือง ศาสนา เพศ อายุ สีผิว

5. สิทธิทางวัฒนธรรม คือ ประชาชนทุกคนย่อมมีสิทธิในการดำรงชีวิตอย่างอิสระตามค่านิยมและความชอบส่วนบุคคล โดยได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สิทธิในการแต่งกายตามค่านิยมของตนเอง สิทธิในการเลือกปฏิบัติตามวัฒนธรรมและประเพณีในสังคม รวมทั้งสิทธิในการมีสถานที่สำหรับการพักผ่อนเพื่อความบันเทิงในการดำรงชีวิต

ตาราง 6 แสดงประเภทของสิทธิมนุษยชนที่สอดคล้องกับพลเมืองที่เคารพลสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา

ประเภทของสิทธิมนุษยชนที่สอดคล้องกับการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา	
ประเภทของสิทธิมนุษยชน	ลักษณะพฤติกรรม
สิทธิพลเมือง	สามารถตระหนักรู้ถึงการกระทำของตนเองโดยไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น พร้อมสามารถให้อภัยในความผิดพลาดของผู้อื่น
สิทธิทางสังคม	รู้จักการเห็นคุณค่าและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ที่เท่าเทียมกัน โดยอาศัยหลักความเสมอภาคที่ไม่เหยียดหยามผู้อื่นหรือลดทอนศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของผู้อื่น

ตาราง 6 (ต่อ)

ประเภทของสิทธิมนุษยชนที่สอดคล้องกับการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา	
ประเภทของสิทธิมนุษยชน	ลักษณะพฤติกรรม
สิทธิทางวัฒนธรรม	สามารถเข้าใจความแตกต่างทางความคิด ความเชื่อ โดยสามารถปรับตัวและอยู่ร่วมกับผู้ที่มีความคิด ความเชื่อที่มีความแตกต่างได้พร้อมทั้งสามารถเป็นบุคคลที่ใช้เหตุผลในการตัดสินใจสำหรับการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น

จากตารางข้างต้นผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาประเภทของสิทธิมนุษยชนที่มีความสัมพันธ์ต่อการกลั่นแกล้งในสถานศึกษาแบ่งออกเป็น 3 ด้าน ดังนี้ 1. ด้านสิทธิพลเมือง 2. ด้านสิทธิทางสังคม และ 3. ด้านสิทธิทางวัฒนธรรม โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการสังเคราะห์พฤติกรรมที่มีความสัมพันธ์พร้อมสร้างพฤติกรรมบ่งชี้ที่สอดคล้องกับประเภทของดังนี้

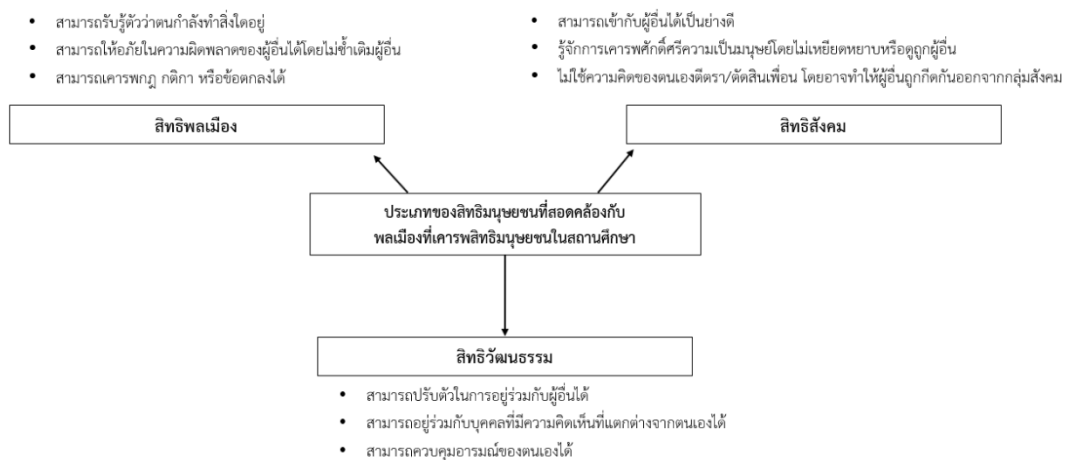
มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. **ด้านสิทธิพลเมือง** มีลักษณะพฤติกรรมบ่งชี้ดังนี้ สามารถรับรู้ตัวว่าตนกำลังทำอะไรอยู่, สามารถให้อภัยในความผิดพลาดของผู้อื่นได้โดยไม่ซ้ำเติมผู้อื่น, สามารถเคารพกฎกติกา หรือข้อตกลงได้

2. **ด้านสิทธิทางสังคม** มีลักษณะพฤติกรรมบ่งชี้ดังนี้ สามารถเข้ากับผู้อื่นได้เป็นอย่างดี, รู้จักการเคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์โดยไม่เหยียดหยามหรือดูถูกผู้อื่น, ไม่ใช้ความคิดของตนเองตีตรา/ตัดสินเพื่อน โดยอาจทำให้ผู้อื่นถูกกีดกันออกจากกลุ่มสังคม

3. **ด้านสิทธิทางวัฒนธรรม** มีลักษณะพฤติกรรมบ่งชี้ดังนี้ สามารถปรับตัวในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้, สามารถอยู่ร่วมกับบุคคลที่มีความคิดเห็นที่แตกต่างจากตนเองได้, สามารถควบคุมอารมณ์ของตนเองได้

ดังปรากฏในแผนภาพแสดงประเภทของสิทธิมนุษยชนที่สอดคล้องกับพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนในสถานศึกษา

ภาพประกอบ 7 แผนผังแสดงประเภทของสิทธิมนุษยชนที่สอดคล้องกับพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชน

สังเคราะห์จากแนวคิดประเภทสิทธิมนุษยชน (The United Nations)

3. การสังเคราะห์คุณลักษณะพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา

ตาราง 7 แสดงความสัมพันธ์การเสริมสร้างพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา

ตารางแสดงความสัมพันธ์การเสริมสร้างพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา					
คุณลักษณะพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชน	พฤติกรรมบ่งชี้คุณลักษณะพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชน	ประเภทการกลั่นแกล้ง	พฤติกรรมบ่งชี้การกลั่นแกล้งในสถานศึกษา (จำแนกตามผลกระทบ)	ปฏิบัตยาสากล ๙	พฤติกรรมบ่งชี้ที่สอดคล้องกับหลักปฏิบัตยาสากล ๙
ด้านความรู้ หมายถึง พลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนต้องมีความรู้เรื่องสิทธิหน้าที่ เสรีภาพรวมถึงหลักการของสิทธิมนุษยชนเพื่อเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิตร่วมกับผู้อื่น	1. มีความรู้เรื่องสิทธิมนุษยชน	ด้านร่างกาย	ลักษณะการกระทำที่มุ่งต่อร่างกาย	ข้อที่ 1	นักเรียนทุกคนเกิดมาที่มีศักดิ์ศรีเท่าเทียมกัน ฉะนั้นไม่มีบุคคลใดที่มีศักดิ์ศรีน้อยกว่าผู้อื่น นักเรียนมีสิทธิในการใช้ชีวิตของตนเองโดยเป็นส่วนหนึ่งของสังคม ไม่มีบุคคล กลุ่มคน หรือองค์กรใดที่จะสามารถมาแยกกลุ่มสังคมไปจากนักเรียนได้
	2. มีความเข้าใจเรื่องบทบาทและหน้าที่ในสังคม	ด้านคำพูด	1. การทำร้ายร่างกายผู้อื่น	ทุกคนเกิดมาเท่าเทียมกัน	
	3. สามารถอธิบายหลักการของสิทธิมนุษยชนได้อย่างถูกต้อง	ด้านสัมพันธ์	2. การทำให้ผู้อื่นได้รับอันตรายผ่านสิ่งต่าง ๆ (การทำให้ล้ม/การปล้ำสิ่งของ)	ข้อที่ 2 ไม่แบ่งแยก	
	4. รู้ว่าพฤติกรรมใดบ้างคือพฤติกรรมที่อาจทำให้เกิดการกลั่นแกล้งในโรงเรียน	สัมพันธ์ภาพ	3. การแสดงออกทางรายการด้วยท่าทีหยามคาย		
	5. รู้พฤติกรรมบ่งชี้ที่เป็นความเสี่ยงประกอบไปด้วยอะไรบ้าง โดยสามารถเป็นส่วนหนึ่งในการแก้ไขปัญหาการกลั่นแกล้งในสถานศึกษาได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม	ด้านเพศ		ข้อที่ 12	
ด้านจิตสำนึก หมายถึง พลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนต้องมีความรู้สึกเห็นใจผู้อื่นและมีความรับผิดชอบต่อผู้อื่น	1. มีความรู้สึกเห็นใจผู้อื่น	ด้านจิตใจ	ลักษณะการกระทำที่มุ่งต่อจิตใจและอารมณ์	ข้อที่ 12	นักเรียนมีสิทธิในความเป็นส่วนตัวของตนเองที่ผู้อื่นไม่มีสิทธิในการละเมิดผ่านรูปแบบใด นอกจากนั้นยังต้องเคารพความเป็นส่วนตัวของผู้อื่นผ่านการไม่ให้ยั่วยุ
	2. มีความรู้สึกเห็นใจผู้อื่น	ด้านจิตใจ	1. การล้อเลียนว่าบุคคลอื่นเป็นกลุ่ม LGBTQ+	สิทธิความเป็นส่วนตัว	
	3. มีความรู้สึกเห็นใจผู้อื่น	ด้านจิตใจ	2. การแสดงท่าทีหยามคายด้วยการตะแคงหน้า		
	4. มีความรู้สึกเห็นใจผู้อื่น	ด้านจิตใจ	3. การเปิดเผยเพศสภาพของผู้ที่ไม่ได้รับอนุญาต	ข้อที่ 26	
	5. มีความรู้สึกเห็นใจผู้อื่น	ด้านจิตใจ	4. การทำให้ผู้อื่นเป็นตัวอย่างที่ไม่ดี	สิทธิในการได้รับการศึกษา	
ด้านทักษะ หมายถึง พลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนต้องมีความรู้และทักษะในการปฏิบัติตน	1. มีความรู้และทักษะในการปฏิบัติตน	ด้านทักษะ	ลักษณะการกระทำที่มุ่งต่อทักษะ	ข้อที่ 27	นักเรียนมีสิทธิในการเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มสังคม ชุมชนผ่านการทำกิจกรรมเพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างกัน
	2. มีความรู้และทักษะในการปฏิบัติตน	ด้านทักษะ	1. การแสดงท่าทีหยามคายด้วยการตะแคงหน้า	ข้อที่ 27	
	3. มีความรู้และทักษะในการปฏิบัติตน	ด้านทักษะ	2. การแสดงท่าทีหยามคายด้วยการตะแคงหน้า	ข้อที่ 27	
	4. มีความรู้และทักษะในการปฏิบัติตน	ด้านทักษะ	3. การแสดงท่าทีหยามคายด้วยการตะแคงหน้า	ข้อที่ 27	
	5. มีความรู้และทักษะในการปฏิบัติตน	ด้านทักษะ	4. การแสดงท่าทีหยามคายด้วยการตะแคงหน้า	ข้อที่ 27	

ตาราง 7 (ต่อ)

ตารางแสดงความสัมพันธ์การเสริมพลังเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นในสถานศึกษา				
คุณลักษณะพลเมือง ที่เคารพสิทธิ มนุษย์ชน	พฤติกรรมซึ่งคุณลักษณะพลเมือง ที่เคารพสิทธิมนุษย์ชน	ประเภท การกลั่น แกล้ง	พฤติกรรมซึ่งการกลั่นแกล้งใน สถานศึกษา (จำแนกตามผลกระทบ)	พฤติกรรมซึ่งที่สอดคล้อง กับหลักปรัชญาสากล ฯ
ด้าน พฤติกรรม หมายถึง พลเมืองที่เคารพสิทธิ มนุษย์ชนต้องประพฤติ ตนไม่ขัดต่อสิทธิหน้าที่ เสรีภาพและหลักการ ของสิทธิมนุษยชน ไม่ สร้างความเดือดร้อน หรือกระทำตนผิด กฎหมาย	1. ปฏิบัติตนตามบทบาทและหน้าที่ได้อย่าง ถูกต้อง 2. ปฏิบัติตนตามกฎหมาย 3. สามารถควบคุมพฤติกรรมของตนเองใน การแสดงออกได้อย่างเหมาะสม 4. ปฏิบัติตนตามหลักสิทธิมนุษยชนได้ 5. รู้จักปรับตัวและยอมรับความผิดร่วมกันทั้ง ปรับปรุงพฤติกรรมของตนเองให้ดีขึ้น		6. การกีดกันเพื่อน ๆ ในกลุ่มไม่ให้ความพหุกับผู้อื่น 7. การปล่อยข่าวที่ไม่เป็นความจริงให้กับผู้อื่น โดยมีเป้าหมายให้เกิดความเข้าใจผิด 8. การใช้คำพูดเพื่อลดทอนคุณค่าทำให้ผู้อื่น ด้อยกว่าตนเอง 9. การใช้คำพูดวิจารณ์ร่างกาย/รูปร่างผู้อื่น 10. การปล่อยข่าวลือที่ไม่เป็นจริงบนโลก ออนไลน์ 11. การติดต่อบุคลิกของผู้อื่นและเผยแพร่ทำ ให้ได้รับความอับอาย 12. การปล่อยข่าวเป็นบุคคลอื่นและทำให้ผู้อื่น หลงเชื่อ	นักเรียนมีสิทธิในการใช้ชีวิตของตนเองโดยไม่ ขัดต่อกระบวนการของกฎหมายและละเมิดสิทธิ ของผู้อื่น
	1. สามารถจัดการกับความกลัวของตนเอง เพื่อไม่ให้กระทำผิดได้ 2. เห็นความสำคัญของการทำความดีที่ยั่งยืน ของตนเองที่อาจละเมิด ต่อสิทธิหน้าที่ เสรีภาพ ของผู้อื่นหรือหลักการ สิทธิมนุษยชน พร้อมทั้ง สามารถหักห้ามใจ ตนเองไม่ให้กระทำ ความผิดที่จะสร้าง ความเดือดร้อนให้กับ ผู้อื่น		ข้อที่ 3 สิทธิในการใช้ชีวิต ข้อที่ 4 ไม่ตกเป็นทาส ข้อที่ 5 ไม่ถูกข่มขู่ ข้อที่ 12 สิทธิความเป็นส่วนตัว ข้อที่ 19 เสรีภาพในการแสดงออก ข้อที่ 26 การเคารพสิทธิของผู้อื่น	นักเรียนทุกคนมีอิสระและเป็นเจ้าของชีวิตของ ตนเองภายใต้การดูแลของบิดามารดาและ ผู้ปกครองโดยชอบธรรมตามกฎหมายไม่มี บุคคลใดจะนำความเป็นอิสระไปจากเขาได้ นักเรียนได้รับการคุ้มครองทางด้านร่างกายและ จิตใจไม่มีบุคคลใดที่สามารถข่มขู่ รังแก ผ่าน ทางคำพูดหรือการทำร้ายร่างกายได้ นักเรียนมีสิทธิในความเป็นส่วนตัวของตนเองที่ ผู้อื่นไม่มีสิทธิในการละเมิดผ่านรูปแบบใด นอกจากนี้ยังต้องเคารพความเป็นส่วนตัวของ ผู้อื่นผ่านการให้เกียรติกัน นักเรียนมีอิสระในการแสดงออกตามใจที่ พฤติกรรมนั้นไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่นและไม่ขัด ต่อกฎหมาย นักเรียนมีสิทธิที่จะอยู่ในสภาพแวดล้อมที่เอื้อ ต่อการเรียนรู้ได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ

จากการสังเคราะห์แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการเสริมสร้างพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา โดยจากตารางตารางแสดงความสัมพันธ์การเสริมสร้างพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษาสามารถแบ่งออกเป็น 3 ด้าน ประกอบไปด้วย

1. **ด้านความรู้** คือ พลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนต้องมีความรู้เรื่องสิทธิ หน้าที่ เสรีภาพรวมถึงหลักการของสิทธิมนุษยชนเพื่อเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิตร่วมกับผู้อื่น โดยมีลักษณะพฤติกรรมการกลั่นแกล้ง ดังนี้ การทำให้เพื่อนเป็นตัวตลกในสายตาผู้อื่น, การล้อจุดด้อยของผู้อื่นเพื่อให้เสียความมั่นใจในตนเอง, การกีดกันเพื่อน ๆ ในกลุ่มไม่ให้คบหากับผู้อื่น, การปล่อยข่าวลือที่ไม่เป็นจริงบนโลกออนไลน์, การตัดต่อรูป/คลิปของผู้อื่นและเผยแพร่ทำให้ได้รับความอับอาย, การปลอมตัวเป็นบุคคลอื่นและทำให้ผู้อื่นหลงเชื่อ

2. **ด้านพฤติกรรม** คือ พลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนต้องประพฤติตนไม่ขัดต่อสิทธิ หน้าที่ เสรีภาพและหลักการของสิทธิมนุษยชน ไม่สร้างความเดือดร้อนหรือกระทำตนผิดกฎหมาย โดยมีลักษณะพฤติกรรมการกลั่นแกล้ง ดังนี้ การทำร้ายร่างกายผู้อื่น , การทำให้ผู้อื่นได้รับอันตรายผ่านสิ่งต่าง ๆ (การทำให้ล้ม/การปาล้างของ) , การแสดงออกทางร่างกายด้วยท่าทีหยาบคาบ , การปล่อยข่าวที่ไม่เป็นความจริงให้กับผู้อื่นโดยมีเป้าหมายให้เกิดความเข้าใจผิด , การใช้คำพูดเพื่อลดทอนคุณค่า/ทำให้ผู้อื่นด้อยกว่าตนเอง , การใช้คำพูดวิจารณ์ร่างกาย/รูปร่างผู้อื่น

3. **ด้านทัศนคติ** คือ พลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนต้องมีความตระหนักรู้ถึงการกระทำของตนเองที่อาจจะเมิดต่อสิทธิ หน้าที่ เสรีภาพของผู้อื่นหรือหลักการสิทธิมนุษยชน พร้อมทั้งสามารถหักห้ามใจตนเองไม่ให้กระทำความผิดที่จะสร้างความเดือดร้อนให้กับผู้อื่น โดยมีลักษณะพฤติกรรมการกลั่นแกล้ง ดังนี้ การล้อเลียนว่าบุคคลอื่นเป็นกลุ่ม LGBTQ+, การแสดงท่าทีหยาบคาบด้วยการตะแถมต้องตัวผู้อื่น, การเปิดเผยเพศสภาพของผู้อื่นโดยไม่ได้รับอนุญาต

4. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องของนักวิจัยชาวต่างประเทศและนักวิจัยชาวไทยที่ได้ศึกษาและทำการวิจัยการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา ดังนี้

Joseph A. Dake. and Others.(2009) ได้ทำการศึกษางานวิจัยเรื่อง ลักษณะและขอบเขตของการกลั่นแกล้งในโรงเรียน โดยจากการศึกษาพบว่า นักเรียนประถมศึกษาในสหรัฐอเมริกาเพียงแห่งเดียวพบว่า 19% ถูกกลั่นแกล้ง พฤติกรรมการกลั่นแกล้งจะลดลงเมื่อนักเรียนผ่านชั้นต่างๆ ไปได้ การกลั่นแกล้งในโรงเรียนมีความเกี่ยวข้องกับผลเสียทางกายภาพ จิตใจ และสังคมเป็นอย่างมาก นอกจากนี้ ยังมีความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการกลั่นแกล้งของนักเรียนกับปัญหาในโรงเรียน เช่น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความสัมพันธ์ในโรงเรียน และการขาดเรียน การป้องกันการกลั่นแกล้งในโรงเรียนควรเป็นประเด็นสำคัญสำหรับโรงเรียน วิธีการที่มีประสิทธิผลที่สุดในการลดการกลั่นแกล้งคือการใช้นโยบายและระเบียบของโรงเรียน วิธีนี้รวมถึงการประเมินปัญหา การวางแผนในการประชุมผู้ปกครองเพื่อการดูแลอย่างใกล้ชิด ในช่วงพักการจัดตั้งกลุ่มประสานงานป้องกันการกลั่นแกล้ง การกำหนดกฎของห้องเรียนในการต่อต้านการกลั่นแกล้ง การจัดประชุมห้องเรียนเกี่ยวกับการกลั่นแกล้ง การกำหนดให้มีการพูดคุยกับผู้กลั่นแกล้งและเหยื่อ และการกำหนดตาราง การพูดคุยกับผู้ปกครองของนักเรียนที่เกี่ยวข้อง

Yong Tian and Others.(2023) ได้ทำการศึกษางานวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างมาตรการป้องกันและควบคุมการกลั่นแกล้งในโรงเรียนกับพฤติกรรม การกลั่นแกล้งของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในมณฑลเจียงซู โดยผลการศึกษาพบว่า การสร้าง มาตรการป้องกันและควบคุมการกลั่นแกล้งในปัจจุบันสำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาในประเทศจีน ได้มีการการจัดตั้งกระบวนการเพื่อลดการกลั่นแกล้งนั้น ส่งผลให้ลดอัตราการตกเป็นเหยื่อ การกลั่นแกล้งแต่ไม่ได้ประสิทธิผลในการลดอัตราการตกเป็นเหยื่อการกลั่นแกล้งซ้ำซ้อน อีกทั้งมาตรการป้องกันและควบคุมอื่น ๆ ยังไม่บรรลุวัตถุประสงค์ในการต่อต้านการกลั่นแกล้ง ในโรงเรียน

Hariyanti (2023) ได้ศึกษางานวิจัยเรื่อง การจัดการเรียนรู้ เรื่อง สิทธิมนุษยชน เพื่อป้องกันปัญหาการกลั่นแกล้งในโรงเรียน โดยผลการศึกษาพบว่า การศึกษาพบว่า การกลั่นแกล้งในโรงเรียนเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนที่แพร่หลาย ซึ่งส่งผลกระทบทั้งทางร่างกาย และจิตใจของผู้ถูกกระทำทำให้ความรู้เรื่องสิทธิมนุษยชนตั้งแต่ระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาสามารถลดพฤติกรรมดังกล่าวได้ผ่านกลยุทธ์การสอนที่เน้นการสร้างความรู้ความเข้าใจและความเห็นอกเห็นใจในนักเรียน เช่น การใช้สื่อการเรียนรู้ที่น่าสนใจ (วิดีโอ โปสเตอร์ และ

หนังสือเล่มเล็ก) เพื่ออธิบายแนวคิดที่ซับซ้อนเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน อีกทั้งยังต้องส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครู ผู้ปกครอง และหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ที่ปลอดภัยและไม่แบ่งแยก

นวกัทธ ณรงค์ศักดิ์ และ อารณีย์ วิวัฒนาภรณ์ (2566) ได้ศึกษางานวิจัยเรื่อง สถานศึกษาต้นแบบในการป้องกันการกลั่นแกล้งในโรงเรียนของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา และมัธยมศึกษา โดยผลการศึกษาพบว่า การกลั่นแกล้งเกิดจากการขาดความรู้เรื่องสิทธิมนุษยชนโดยในทัศนคติของเยาวชนอาจคิดว่าเรื่องเหล่านี้เป็นเพียงเรื่องล้อเล่นเท่านั้น แต่กลับส่งผลต่อร้ายการและจิตใจของผู้ถูกกลั่นแกล้งเป็นอย่างมาก เช่น ความเครียด การสูญเสียความมั่นใจ และแยกตัวออกจากกลุ่มสังคม ฉะนั้นการแก้ไขปัญหาต้องอาศัยการสร้างความรู้ความเข้าใจระหว่างครู นักเรียนและผู้ปกครองเพื่อหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาาร่วมกัน

อัสนี อนุตรโต (2563) ได้ทำการศึกษางานวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรม การข่มเหงรังแก ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โดยผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมข่มเหงรังแกของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 4 ปัจจัย โดยเรียงลำดับจากปัจจัยที่ส่งผลมากที่สุดไปหาปัจจัยที่ส่งผลน้อยที่สุด ได้แก่ ความคับข้องใจ การควบคุมตนเอง สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับ สมาชิกในครอบครัว

อนุรักษ์ จันทร์รอด (2565) ได้ทำการศึกษางานวิจัยเรื่อง การศึกษาความรุนแรงของพฤติกรรมการกลั่นแกล้ง กันของนักเรียนในโรงเรียนอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก โดยผลการศึกษาพบว่ารูปแบบและลักษณะของพฤติกรรมการกลั่นแกล้งที่พบมากที่สุดมีดังนี้ รูปแบบพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางคำพูด คิดเป็นร้อยละ 82.0 ซึ่งถูกกลั่นแกล้งในลักษณะของการล้อเลียน การนินทา และการเข้าแหย่รบกวนมารูปแบบพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางร่างกาย คิดเป็นร้อยละ 68.0 ที่ระบุว่าเคยถูกกลั่นแกล้งทางร่างกาย ซึ่งถูกกลั่นแกล้งในลักษณะของการเตะ การตี การผลักรูปแบบพฤติกรรมการกลั่นแกล้งเชิงสัมพันธภาพ คิดเป็นร้อยละ 45.0 ที่ระบุว่าเคยถูกกลั่นแกล้งเชิงสัมพันธภาพ ซึ่งถูกกลั่นแกล้งในลักษณะของการกลั่นแกล้ง โดยใช้กลุ่มเพื่อนกดดันให้แยกจากกลุ่มโดยใช้กลุ่มเพื่อนกระจายข่าวลือให้ถูกเข้าใจผิดในแง่ลบและโดยใช้กลุ่มเพื่อนประณามกล่าวโทษไม่ให้เพื่อนเข้าใกล้

ปวรศร์ กิจสุขจิต (2559) ได้ทำการศึกษางานวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่เป็นสาเหตุให้เกิดการรังแกกันในโรงเรียนมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร ตามแนวทฤษฎีเรียนรู้ของโรนัลด์ แอล เอเคอร์ โดยจากการวิจัยพบว่า นักเรียนในกลุ่มมัธยมศึกษาที่มีการใช้ความรุนแรง ร้อยละ 20.50 พบการใช้ความรุนแรงในครอบครัว ร้อยละ 9.00 มีประสบการณ์ในการพบเจอความรุนแรงหรือ

ถูกกระทำด้วยความรุนแรง ร้อยละ 52.00 การเลียนแบบพฤติกรรมการกลั่นแกล้งกัน ร้อยละ 10.50 การเลียนแบบพฤติกรรมการกลั่นแกล้งกันจากสื่อ ร้อยละ 14.75 จากนั้นยังสามารถสรุปได้ว่านักเรียนกลุ่มตัวอย่างกว่า ร้อยละ 6.25 มีพฤติกรรมเสี่ยงในการกลั่นแกล้งผู้อื่น โดยมีสาเหตุการกลั่นแกล้งในสถานศึกษามาจากการใช้ความรุนแรงในครอบครัว เห็นประสพการณ์การใช้ความรุนแรงจากสังคมในปัจจุบัน นอกเลียนแบบพฤติกรรมจากบุคคลในชีวิตประจำวันและสื่อโดยวิธีการกลั่นแกล้งกันของนักเรียนหญิงจะมีความแตกต่างกับนักเรียนชายที่ว่านักเรียนชายเน้นการทำร้ายทางร่างกาย แต่นักเรียนหญิงเน้นการทำร้ายเชิงสัมพันธ์ภาพและจิตใจเป็นหลัก

บทที่ 3

วิธีการดำเนินงานวิจัย

การวิจัยเรื่อง แนวทางการเสริมสร้างพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการก่อกวนในสถานศึกษา เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (mixed method research) มีวัตถุประสงค์ คือ 1) ศึกษาคุณลักษณะของการเสริมสร้างพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการก่อกวนในสถานศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น 2) ศึกษาแนวทางการเสริมสร้างพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการก่อกวนในสถานศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น 3) เพื่อจัดทำคู่มือเพื่อเสริมสร้างพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการก่อกวนในสถานศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โดยมีวิธีการดำเนินงานวิจัย ดังนี้

1. วิธีการดำเนินงานวิจัย
2. การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
3. การสร้างเครื่องมือการวิจัย
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิจัย
6. ตัวอย่างเครื่องมือวิจัย

1. วิธีการดำเนินงานวิจัย

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาและสร้างการดำเนินการวิจัยในการศึกษาแนวทางเสริมสร้างพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการก่อกวนในสถานศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นโดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยศึกษาแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการก่อกวนในสถานศึกษาร่วมกับทฤษฎีความเป็นพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนโดยนำมาศึกษาอย่างละเอียดเพื่อสร้างคุณลักษณะของพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการก่อกวนในสถานศึกษา

ขั้นที่ 2 การออกแบบการวิจัย ผู้วิจัยออกแบบการวิจัยเป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Method) ทั้งในรูปแบบเชิงปริมาณ ผ่านแบบสอบถามความเป็นพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการก่อกวนในสถานศึกษาโดยคำนวณออกมาเป็นค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย

ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิจัยเชิงคุณภาพ ประกอบด้วยการวิเคราะห์เนื้อหาพร้อมกับการวิเคราะห์คำหลัก

ขั้นที่ 3 การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่างเป็นผู้บริหารสถานศึกษา ครูสังคมศึกษา และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ที่กำลังศึกษาในปีการศึกษา 2567 ของโรงเรียนในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร

ขั้นที่ 4 การสร้างเครื่องมือการวิจัย ผู้วิจัยได้นำข้อมูลจากการศึกษาแนวคิดหลักการ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องนำมาจัดสร้างเครื่องมือในการวิจัย โดยประกอบไปด้วยแบบสัมภาษณ์สัมภาษณ์พลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา โดยผู้บริหารสถานศึกษาร่วมกับครูสังคมศึกษา และแบบสอบถามความเป็นพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

ขั้นที่ 5 การประเมินเครื่องมือ ผู้วิจัยนำเครื่องมือในการวิจัย ประกอบไปด้วยแบบสัมภาษณ์พลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา และแบบสอบถามความเป็นพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษาไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ซึ่งประกอบไปด้วย นักวิชาการด้านรัฐศาสตร์ จำนวน 1 ท่าน นักวิชาการด้านการบริหารการศึกษา จำนวน 2 ท่าน นักวิชาการด้านสังคมศึกษา จำนวน 1 ท่าน เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการประเมินคุณภาพของแบบสัมภาษณ์และแบบสอบถาม

ขั้นที่ 6 เก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยนำเครื่องมือที่ผ่านการประเมินและพิจารณาโดยผู้เชี่ยวชาญไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง

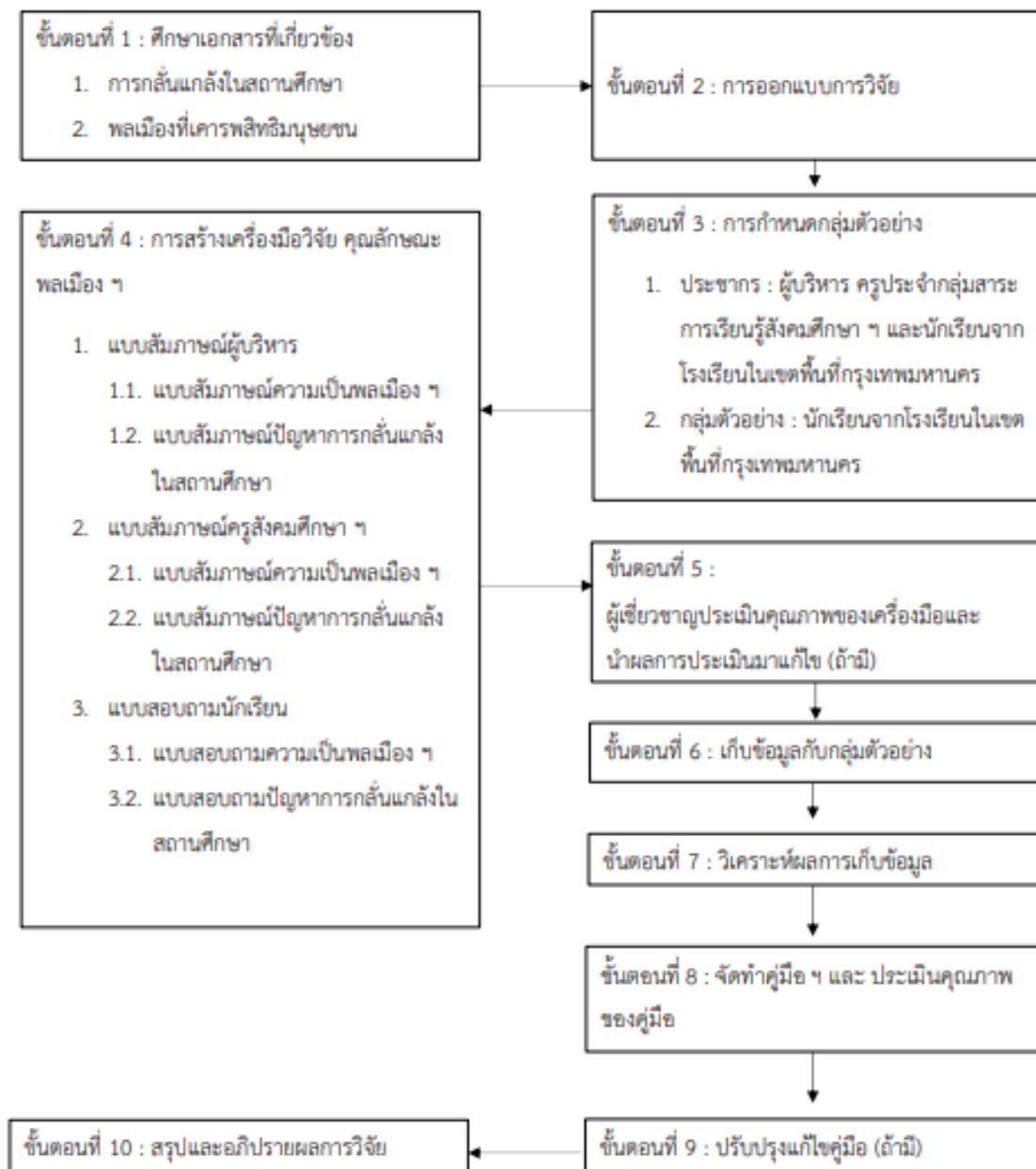
ขั้นที่ 7 วิเคราะห์ผล ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการเก็บข้อมูลมาวิเคราะห์ข้อมูลทั้งการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

ขั้นที่ 8 จัดทำคู่มือ ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์มาจัดทำคู่มือแนวทางเสริมสร้างพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา พร้อมทั้งให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ประเมินคุณภาพของคู่มือแนวทางเสริมสร้างพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา ประกอบไปด้วย นักวิชาการด้านรัฐศาสตร์ จำนวน 1 ท่าน ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสบการณ์ด้านการบริหารงานกิจการนักเรียน จำนวน 2 ท่าน และครูสังคมศึกษา จำนวน 2 ท่าน

ขั้นที่ 9 ปรับปรุงแก้ไขคู่มือ ผู้วิจัยนำข้อเสนอแนะที่ได้มาปรับปรุงแก้ไขคู่มือ ฯ

ขั้นที่ 10 สรุปและอภิปรายผลการวิจัย ผู้วิจัยนำข้อมูลทั้งหมดมาทำการสรุปและอภิปรายผลการศึกษา

ขั้นตอนดำเนินงานวิจัย

ภาพประกอบ 8 แผนภาพแสดงขั้นตอนการดำเนินงานวิจัย

2. การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 กลุ่มเป้าหมายและประชากร

กลุ่มเป้าหมาย/ประชากรที่ใช้ในการวิจัยนี้ ประกอบไปด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา , ครูประจำกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม, และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนในกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยดำเนินการแบ่งการเก็บข้อมูลออกเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาและครูสังคมศึกษา ด้วยแบบสัมภาษณ์ความเป็นพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา และทำแบบสอบถามของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ด้วยแบบสอบถามความเป็นพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา โดยมีการกำหนดเกณฑ์การคัดเลือก ดังนี้

2.1.1 ผู้บริหารสถานศึกษา

กลุ่มเป้าหมายส่วนผู้บริหารมีเกณฑ์การคัดเลือก ดังต่อไปนี้

1. ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา หรือ รองผู้อำนวยการฝ่ายกิจการนักเรียน หรือตำแหน่งอื่น ๆ ที่เทียบเทียบ
2. เป็นผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน หรือ สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน
3. เป็นผู้บริหารสถานศึกษาไม่ต่ำกว่า 3 ปี

2.1.2 ครูสังคมศึกษา

กลุ่มเป้าหมายส่วนครู/อาจารย์ มีเกณฑ์การคัดเลือก ดังต่อไปนี้

1. เป็นครูหรืออาจารย์ที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน หรือ สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน
2. เป็นครูประจำกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม/กลุ่มงานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
3. ปฏิบัติการสอนรายวิชาสังคมศึกษา หรือ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
4. เป็นครูวิทยฐานะชำนาญการขึ้นไปหรือปฏิบัติการสอนมาแล้วไม่ต่ำกว่า 3 ปี

2.1.3 นักเรียน

ขนาดประชากร จำแนกตามขนาดโรงเรียน

2.1.4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1

ตาราง 8 แสดงขนาดของประชากร สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 1

สพม. กท 1		จำนวนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
ประเภทโรงเรียน (ขนาด)	จำนวน (ร.ร.)	ตอนต้น
โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ	17	50,424
โรงเรียนขนาดใหญ่	14	
โรงเรียนขนาดกลาง	16	
โรงเรียนขนาดเล็ก	20	
รวม	67	

ที่มา: <https://eoffice.sesao1.go.th/info/maps/student>

2.1.5 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2

ตาราง 9 แสดงขนาดของประชากร สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2

สพม. กท 2		จำนวนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
ประเภทโรงเรียน (ขนาด)	จำนวน (ร.ร.)	ตอนต้น
โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ	22	60,631
โรงเรียนขนาดใหญ่	22	
โรงเรียนขนาดกลาง	6	
โรงเรียนขนาดเล็ก	2	
รวม	52	

ที่มา : http://www.sesao2.go.th/data_16579

2.1.6 สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (สช.) กรุงเทพมหานคร

ตาราง 10 แสดงขนาดของประชากร สังกัด สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน

โรงเรียนเอกชน		จำนวนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
ประเภทโรงเรียน (ขนาด)	จำนวน (ร.ร.)	ตอนต้น
โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ	-	
โรงเรียนขนาดใหญ่	104	
โรงเรียนขนาดกลาง	106	35,218
โรงเรียนขนาดเล็ก	227	
รวม	437	

ที่มา : https://webportal.bangkok.go.th/user_files/116/2052212579651f64bf7549d6.15479121.pdf

ระยะที่ 2 ผู้วิจัยดำเนินการสนทนากลุ่ม (Focus group) กับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น เพื่อพัฒนาและปรับปรุงคู่มือแนวทางเสริมสร้างพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อ ลด การกลั่นแกล้งในสถานศึกษาโดยมีเกณฑ์การคัดเลือกดังต่อไปนี้

1. เป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในปีการศึกษา 2567
2. กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
3. ศึกษาอยู่ในโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในพื้นที่กรุงเทพมหานคร

2.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบไปด้วยผู้บริหารสถานศึกษา ครูประจำกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) และ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร ที่เปิดการสอนระดับชั้นมัธยมศึกษาโดยใช้การสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Sampling) (May, 1997) แบบกำหนดสัดส่วนโดยใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 3 ใช้สูตรการคำนวณกลุ่มตัวอย่างของทาโร่ ยามาเน่ (Taro Yamane', 1973 : 727-728)

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลของกลุ่มตัวอย่าง ออกเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาและครูสังคมศึกษา ด้วยแบบสัมภาษณ์ความเป็นพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา และแจกแบบสอบถามกับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นด้วยแบบสอบถามความเป็นพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา

2.2.1 ผู้บริหารสถานศึกษา

ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์ผู้ที่มีคุณสมบัติเป็นผู้ให้ข้อมูลหลัก (Interviewing Key Information) โดยการใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) จำนวน 5 - 30 คน หรือจนกว่าข้อมูลจะชัดเจนตามแนวคิดของ Nastasi and Schensul อ้างถึงใน ประไพพิมพ์ สุธีวสินนธ์ และประสพชัย พสุนนท์

2.2.2 ครูสังคมศึกษา

ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์ผู้ที่มีคุณสมบัติเป็นผู้ให้ข้อมูลหลัก (Interviewing Key Information) โดยการใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) จำนวน 5 - 30 คน หรือจนกว่าข้อมูลจะชัดเจนตามแนวคิดของ Nastasi and Schensul อ้างถึงใน ประไพพิมพ์ สุธีวสินนธ์ และประสพชัย พสุนนท์

2.2.3 นักเรียน

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลจากการสำรวจนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนเขตพื้นที่กรุงเทพมหานครที่เปิดการสอนระดับชั้นมัธยมศึกษา โดยใช้การสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Sampling) (May, 1997) แบบกำหนดสัดส่วนโดยใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 3 ใช้สูตรการคำนวณกลุ่มตัวอย่างของทาโร่ ยามาเน่ (Taro Yamane', 1973 : 727-728) โดยมีรายละเอียดดังนี้

2.2.3.1 ขนาดกลุ่มตัวอย่าง ใช้การคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่าง (Yamane)

ตาราง 11 แสดงขนาดกลุ่มตัวอย่าง (นักเรียน) โดยใช้สูตร Yamane

สำนักงาน	ประชากร (คน)	กลุ่มตัวอย่าง (%)	กลุ่มตัวอย่าง (คน)
สพม. กท 1	50,424	34.47%	137
สพม. กท 2	60,631	41.45%	165
สช	35,218	24.08%	96
รวม	146,273	100%	398

2.2.3.2 วิธีการสุ่มตัวอย่าง การสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Sampling) (May, 1997) โดยวิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) เป็นการสุ่มตัวอย่างที่ใช้หลากหลายวิธีการในการสุ่มเพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นตัวแทนของประชากรที่ซับซ้อนและมีความสอดคล้องกับความต้องการ

ขั้นที่ 1 เป็นการสุ่ม โดยแบ่งสถานศึกษา สังกัด กรุงเทพมหานคร โดยมีการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างดังต่อไปนี้

1. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 1 จำนวน 50,424 คน
2. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2 จำนวน 60,631 คน
3. สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน กรุงเทพมหานคร จำนวน 35,218 คน

ขั้นที่ 2 เป็นการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งตามขนาดของโรงเรียน โดยแบ่งสัดส่วนกลุ่มตัวอย่างที่คำนวณไว้จำนวน 398 คนคำนวณจากการคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่าง (Yamane) ดังนี้

ตาราง 12 แสดงตัวอย่าง (นักเรียน) ตามสังกัดและประเภทของโรงเรียน โดยใช้สูตร Yamane

สังกัด	ประชากร (คน)	กลุ่มตัวอย่าง (คน)	ประเภทโรงเรียน (ขนาด)	จำนวน นร.
สพม. กท 1	50,424	137	ใหญ่พิเศษ	34
			ใหญ่	29
			กลาง	33
			เล็ก	41
สพม. กท 2	60,631	165	ใหญ่พิเศษ	69
			ใหญ่	69
			กลาง	20
			เล็ก	7
สช	35,218	96	ใหญ่	23
			กลาง	23
			เล็ก	50
รวม	146,273	398	398	

ระยะที่ 2 ผู้วิจัยดำเนินการสนทนากลุ่ม (Focus group) กับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น เพื่อพัฒนาและปรับปรุงคู่มือแนวทางเสริมสร้างพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลด การกลั่นแกล้งในสถานศึกษา

2.1.4. นักเรียน

ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์นักเรียนที่มีคุณสมบัติเป็นผู้ให้ข้อมูลหลัก (Interviewing Key Information) โดยการใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) ระดับชั้นละ จำนวน 5 - 30 คน หรือจนกว่าข้อมูลจะชัดแจ้งตามแนวคิดของ Nastasi and Schensul อ้างถึงในประไพพิมพ์ สุธิวสินนนท์ และประสพชัย พสุนนท์

3. การสร้างเครื่องมือในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยแนวทางการเสริมสร้างพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา ครั้งนี้แบบออกเป็น 3 ประเภท ดังนี้

1. แบบสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษา

1.1 แบบสัมภาษณ์พลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษามีขั้นตอนการสร้างเครื่องมือดังนี้

ขั้นที่ 1 ศึกษาแนวคิดการเป็นพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชน

ขั้นที่ 2 ผู้วิจัยจัดสร้างแบบสัมภาษณ์คุณลักษณะพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชน

ขั้นที่ 3 ผู้วิจัยดำเนินการนำแบบสัมภาษณ์คุณลักษณะพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินคุณภาพของเครื่องมือและหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) เท่ากับ 0.5 ขึ้นไป ผู้วิจัยจะนำข้อคำถามมาปรับปรุงแก้ไข แต่หากอยู่ที่ 0.8 ขึ้นไปแสดงว่าข้อคำถามมีความสอดคล้องสามารถนำไปจัดทำและลงเก็บข้อมูลได้ (วรณี แกมเกตุ: 2551) โดยมีเกณฑ์การประเมินดังนี้

ให้คะแนน + 1 หมายถึง แน่ใจว่าสอดคล้องกับวัตถุประสงค์

ให้คะแนน 0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าสอดคล้องกับจุดประสงค์

ให้คะแนน - 1 หมายถึง แน่ใจว่าไม่สอดคล้องกับจุดประสงค์

โดยจากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน พบว่าแบบสัมภาษณ์คุณลักษณะพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชน มีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ที่ 0.60 – 1.00 ซึ่งถือว่าแบบสัมภาษณ์ดังกล่าวสามารถนำไปใช้ได้

ขั้นที่ 4 ผู้วิจัยดำเนินการแก้ไขแบบสัมภาษณ์คุณลักษณะพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ (ถ้ามี)

ขั้นที่ 5 ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลโดยแบบสัมภาษณ์คุณลักษณะพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชน

2. แบบสัมภาษณ์ครูหรืออาจารย์

2.1 แบบสัมภาษณ์พลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษามีขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ ดังนี้

ขั้นที่ 1 ศึกษาแนวคิดการเป็นพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชน

ขั้นที่ 2 ผู้วิจัยจัดสร้างแบบสัมภาษณ์คุณลักษณะพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชน

ขั้นที่ 3 ผู้วิจัยดำเนินการนำแบบสัมภาษณ์คุณลักษณะพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินคุณภาพของเครื่องมือและหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) เท่ากับ 0.5 ขึ้นไป ผู้วิจัยจะนำข้อคำถามมาปรับปรุงแก้ไข แต่หากอยู่ที่ 0.8 ขึ้นไปแสดงว่าข้อคำถามมีความสอดคล้องสามารถนำไปจัดทำและลงเก็บข้อมูลได้ (วรณี แกมเกตุ: 2551) โดยมีเกณฑ์การประเมินดังนี้

ให้คะแนน + 1 หมายถึง แน่ใจว่าสอดคล้องกับวัตถุประสงค์

ให้คะแนน 0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าสอดคล้องกับจุดประสงค์

ให้คะแนน - 1 หมายถึง แน่ใจว่าไม่สอดคล้องกับจุดประสงค์

โดยจากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน พบว่าแบบสัมภาษณ์คุณลักษณะพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชน มีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ที่ 0.60 – 1.00 ซึ่งถือว่าแบบสัมภาษณ์ดังกล่าวสามารถนำไปใช้ได้

ขั้นที่ 4 ผู้วิจัยดำเนินการแก้ไขแบบสัมภาษณ์คุณลักษณะพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ (ถ้ามี)

ขั้นที่ 5 ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลโดยแบบสัมภาษณ์คุณลักษณะพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชน

3. แบบสอบถามนักเรียน

3.1 แบบสอบถามพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษามีขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ ดังนี้

ขั้นที่ 1 ศึกษาแนวคิดการเป็นพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชน

ขั้นที่ 2 ผู้วิจัยจัดสร้างแบบสอบถามคุณลักษณะพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชน

ขั้นที่ 3 ผู้วิจัยดำเนินการนำแบบสอบถามคุณลักษณะพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินคุณภาพของเครื่องมือและหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) เท่ากับ 0.5 ขึ้นไป ผู้วิจัยจะนำข้อคำถามมาปรับปรุงแก้ไข แต่หากอยู่ที่ 0.8 ขึ้นไปแสดงว่าข้อคำถามมีความสอดคล้องสามารถนำไปจัดทำและลงเก็บข้อมูลได้ (วรณี แกมเกตุ: 2551) โดยมีเกณฑ์การประเมินดังนี้

ให้คะแนน + 1 หมายถึง แน่ใจว่าสอดคล้องกับวัตถุประสงค์

ให้คะแนน 0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าสอดคล้องกับจุดประสงค์

ให้คะแนน - 1 หมายถึง แน่ใจว่าไม่สอดคล้องกับจุดประสงค์

โดยจากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน พบว่าแบบสอบถามคุณลักษณะพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชน มีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ที่ 0.60 – 1.00 ซึ่งถือว่าแบบสัมภาษณ์ดังกล่าวสามารถนำไปใช้ได้

ขั้นที่ 4 ผู้วิจัยดำเนินการแก้ไขแบบสอบถามคุณลักษณะพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ (ถ้ามี)

ขั้นที่ 5 ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลโดยแบบสอบถามคุณลักษณะพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชน

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล 2 ระยะ ตามขั้นตอน ดังนี้

ระยะที่ 1 การสัมภาษณ์และตอบแบบสอบถามคุณลักษณะของพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษาของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

ขั้นตอนที่ 1 : ผู้วิจัยดำเนินการยื่นหนังสือขอจริยธรรมวิจัยในมนุษย์กับหน่วยจริยธรรมและมาตรฐาน การวิจัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ขั้นตอนที่ 2 : ผู้วิจัยทำหนังสือขอความร่วมมือในการดำเนินการวิจัยจากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒถึงผู้อำนวยการโรงเรียนในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานครเพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลจากผู้บริหารสถานศึกษา ครูประจำกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม และนักเรียนกลุ่มตัวอย่างระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในปีการศึกษา 2567 เข้าร่วมการดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนที่ 3 : ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษา ครูประจำกลุ่มสาระ การเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง แนวทางการเสริมสร้างการเป็นพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษาสำหรับจัดทำคู่มือแนวทางลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา

ขั้นตอนที่ 4 : ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลจากแบบสอบถามนักเรียนกลุ่มตัวอย่างในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ประจำปีการศึกษา 2567 จากโรงเรียนในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร

ขั้นตอนที่ 5 : ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากประชากรและกลุ่มตัวอย่างมาวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ การวิจัยและนำมาสรุปข้อมูลในการวิจัย

ขั้นตอนที่ 6 ผู้วิจัยจัดทำคู่มือแนวเสริมสร้างพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษาและให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ประเมินความเหมาะสมของคู่มือแนวทางเสริมสร้างพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษาประกอบไปด้วย นักวิชาการด้านรัฐศาสตร์และสิทธิมนุษยชน จำนวน 1 ท่าน, ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสบการณ์ในการดูแลงานด้านกิจการนักเรียน จำนวน 2 ท่าน และครูสังคมศึกษา จำนวน 2 ท่าน

ทั้งนี้จากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญ พบว่า คู่มือแนวทางเสริมสร้างพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา มีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ที่ 0.80 - 1.00 คู่มือแนวทางเสริมสร้างพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษาสามารถนำไปใช้ได้

ระยะที่ 2 การสนทนากลุ่ม (Focus group) เพื่อพัฒนาและปรับปรุงคู่มือแนวทางเสริมสร้างพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลด การกลั่นแกล้งในสถานศึกษา

ขั้นตอนที่ 1 ผู้วิจัยนำคู่มือแนวทางเสริมสร้างพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษาให้กลุ่มเป้าหมายดำเนินการศึกษา

ขั้นตอนที่ 2 ดำเนินการสนทนากลุ่ม (Focus group) กับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น เพื่อพัฒนาและปรับปรุงคู่มือแนวทางเสริมสร้างพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลด การกลั่นแกล้งในสถานศึกษา

ขั้นตอนที่ 3 ปรับปรุงคู่มือแนวทางเสริมสร้างพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลด การกลั่นแกล้งในสถานศึกษาตามคำแนะนำจากการสนทนากลุ่ม (Focus group)

5. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

การวิเคราะห์เชิงปริมาณ

1) ค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean) คำนวณจากสูตรดังนี้ (สมบัติ ทำยเรือคำ, 2551)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ	$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย
	$\sum X$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมดในกลุ่ม
	N	แทน	จำนวนคนในกลุ่ม

2) การหาค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) คำนวณจากสูตรดังนี้ (สมบัติ ท้ายเรือคำ, 2551)

$$S.D. = \sqrt{\frac{N\sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ	S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	X	แทน	คะแนนแต่ละคน
	$\sum X^2$	แทน	ผลรวมคะแนนแต่ละคนยกกำลังสอง
	$(\sum X)^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง

3) ค่าร้อยละ (Percentage) คำนวณจากสูตรดังนี้ (สมบัติ ท้ายเรือคำ, 2551)

$$P = \frac{F}{N} \times 100$$

เมื่อ	P	แทน	ร้อยละ
	f	แทน	ความถี่ที่ต้องการแปลงให้เป็นค่าร้อยละ
	N	แทน	จำนวนความถี่ทั้งหมด

4) ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) คำนวณจากสูตรดังนี้ (สมบัติ ท้ายเรือคำ, 2551)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ	IOC	แทน	ความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์
	$\sum R$	แทน	ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
	N	แทน	จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

การวิเคราะห์เชิงคุณภาพ

- การวิเคราะห์เนื้อหาชนิดกำหนดแนวทางล่วงหน้า (Directed Content Analysis)
- การวิเคราะห์คำหลัก (content analysis)

6. ตัวอย่างเครื่องมือการวิจัย

6.1 แบบสัมภาษณ์ผู้บริหาร

6.1.1 แบบสัมภาษณ์ความเป็นพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา

แบบสัมภาษณ์ความเป็นพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา

แบบสัมภาษณ์ความเป็นพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา					
ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป					
เพศ :	☐ ชาย	☐ หญิง			
สังกัดสถานศึกษา :	☐ สพม.กท.1	☐ สพม.กท.2	☐ สช.		
หมวดที่ 1 คุณลักษณะพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชน					
คำชี้แจง ให้ทำเครื่องหมายที่ตรงกับความคิดของท่าน					
ด้านความรู้					
1. ท่านมีความรู้ความเข้าใจถึงความหมายความสำคัญของพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชน					
☐ มากที่สุด	☐ มาก	☐ ปานกลาง	☐ น้อย	☐ น้อยที่สุด	
2. ท่านมีความเข้าใจเรื่องบทบาทและหน้าที่ของพลเมืองในสังคม					
☐ มากที่สุด	☐ มาก	☐ ปานกลาง	☐ น้อย	☐ น้อยที่สุด	
3. ท่านสามารถอธิบายหลักการของสิทธิมนุษยชนได้อย่างถูกต้อง					
☐ มากที่สุด	☐ มาก	☐ ปานกลาง	☐ น้อย	☐ น้อยที่สุด	
4. ท่านคิดว่าพฤติกรรมใดบ้างที่อาจก่อให้เกิดการกลั่นแกล้งในโรงเรียน					
☐ มากที่สุด	☐ มาก	☐ ปานกลาง	☐ น้อย	☐ น้อยที่สุด	
5. ท่านรู้ว่าคุณลักษณะและพฤติกรรมบ่งชี้ของพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนมีอะไรบ้าง					
☐ มากที่สุด	☐ มาก	☐ ปานกลาง	☐ น้อย	☐ น้อยที่สุด	

แบบสัมภาษณ์ความเป็นพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา (ต่อ)					
ด้านทักษะ					
1. ท่านปฏิบัติตามกฎหมาย					
☐ มากที่สุด	☐ มาก	☐ ปานกลาง	☐ น้อย	☐ น้อยที่สุด	
2. ท่านปฏิบัติตามหลักสิทธิมนุษยชนได้					
☐ มากที่สุด	☐ มาก	☐ ปานกลาง	☐ น้อย	☐ น้อยที่สุด	
3. ท่านปฏิบัติตามบทบาทและหน้าที่ได้อย่างถูกต้อง					
☐ มากที่สุด	☐ มาก	☐ ปานกลาง	☐ น้อย	☐ น้อยที่สุด	
4. ท่านสามารถควบคุมพฤติกรรมของตนเองในการแสดงออกได้อย่างเหมาะสม					
☐ มากที่สุด	☐ มาก	☐ ปานกลาง	☐ น้อย	☐ น้อยที่สุด	
5. รู้จักปรับตัวและยอมรับความผิดรวมทั้งปรับปรุงพฤติกรรมของตนเองให้ดีขึ้น					
☐ มากที่สุด	☐ มาก	☐ ปานกลาง	☐ น้อย	☐ น้อยที่สุด	
ด้านทัศนคติ					
1. ท่านสามารถจัดการกับความรู้สึกของตนเองเพื่อไม่ให้กระทำความผิดได้					
☐ มากที่สุด	☐ มาก	☐ ปานกลาง	☐ น้อย	☐ น้อยที่สุด	
2. ท่านเห็นความสำคัญของความเท่าเทียมของมนุษย์					
☐ มากที่สุด	☐ มาก	☐ ปานกลาง	☐ น้อย	☐ น้อยที่สุด	
3. ท่านสามารถเป็นส่วนหนึ่งในการปลูกฝังสิทธิมนุษยชนให้กับผู้อื่นได้					
☐ มากที่สุด	☐ มาก	☐ ปานกลาง	☐ น้อย	☐ น้อยที่สุด	
4. ท่านมีทัศนคติในการยอมรับความแตกต่างของบุคคลได้					
☐ มากที่สุด	☐ มาก	☐ ปานกลาง	☐ น้อย	☐ น้อยที่สุด	
5. ท่านสามารถอยู่ร่วมกับบุคคลที่มีความคิดเห็นต่างได้					
☐ มากที่สุด	☐ มาก	☐ ปานกลาง	☐ น้อย	☐ น้อยที่สุด	
หมวดที่ 2 แนวทางป้องกันการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา					
คำชี้แจง ให้แสดงความคิดเห็นในคำถามต่อไปนี้					
1. ในฐานะที่ท่านเป็นผู้บริหารสถานศึกษาท่านคิดว่าจะมีแนวทางในการมอบนโยบายอย่างไรเพื่อให้ นักเรียนในสถานศึกษาของท่านเป็นพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชน					
.....					
.....					
2. หากท่านพบว่าในสถานศึกษาของท่านมีการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา ท่านจะมีขั้นตอนการดำเนินการ อย่างไร/แนวคิดทฤษฎีอย่างไรเพื่อขจัดปัญหาดังกล่าว					
.....					
.....					

แบบสัมภาษณ์ความเป็นพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา (ต่อ)

3. ในฐานะที่ท่านเป็นผู้บริหารสถานศึกษาเมื่อท่านพบว่ามึนักเรียนในสถานศึกษาของท่านถูกกลั่นแกล้งในสถานศึกษาท่านจะมีแนวทางป้องกันอย่างไรเพื่อไม่ให้เกิดปัญหานี้ในครั้งต่อไป

.....

.....

.....

4. หากนักเรียนที่มีพฤติกรรมที่ชอบกลั่นแกล้งผู้อื่นมาขอรับคำปรึกษาจากท่าน “ทำอย่างไรเขาถึงจะสามารถควบคุมตนเองและไม่กลั่นแกล้งผู้อื่น” ท่านจะมีแนวทางให้นักเรียนคนดังกล่าวอย่างไร

.....

.....

.....

5. ท่านคิดว่าปัญหาที่ทำหายที่สุดเมื่อเกิดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษาคือปัญหาใดและท่านมีแนวทางในการจัดปัญหานี้อย่างไร

.....

.....

.....

หมวดที่ 3 คู่มือเสริมสร้างพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา

คำชี้แจง

1. คู่มือเสริมสร้างพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษาเป็นคู่มือที่ผู้วิจัยวางแผนในการจัดทำขึ้นสำหรับเป็นแนวทางเพื่อลดปัญหาการกลั่นแกล้งในสถานศึกษาโดยประกอบไปด้วย 3 ส่วน คือ ผู้บริหาร, ครูสังคมศึกษา และนักเรียนดังนั้นผู้วิจัยจึงขอสอบถามความคิดเห็นของท่านเพื่อเป็นส่วนหนึ่งในการจัดทำคู่มือได้อย่างเหมาะสม
2. ให้ท่านเรียงลำดับความชอบจากมากที่สุด (5) ไปน้อยที่สุด (1)

1. เนื้อหาในคู่มือควรมีลักษณะอย่างไร

- ☐ การอธิบายความหมายและสาเหตุของการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา
- ☐ มีวิธีการในลงมือปฏิบัติสำหรับการแก้ปัญหาอย่างชัดเจน
- ☐ ให้มีสื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัย (เช่น คลิปวิดีโอ หรือ AI)
- ☐ แนวทางในการป้องกันตนเองไม่ให้เป็นผู้ที่กลั่นแกล้งหรือถูกกลั่นแกล้ง
- ☐ แนวทางป้องกันการกลั่นแกล้งในโรงเรียน

แบบสัมภาษณ์ความเป็นพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกั้นแกลงในสถานศึกษา (ต่อ)

2. รูปแบบอักษรและการสื่อความหมาย

- ☐ ใช้คำที่เข้าใจง่ายไม่เป็นทางการ
- ☐ ใช้รูปภาพหรือสัญลักษณ์ในเนื้อหา
- ☐ เน้นการใช้คำที่เป็นทางการ
- ☐ ใช้ขนาดอักษรที่มีขนาดไม่เล็กจนเกินไป
- ☐ เลือกใช้ลักษณะของอักษรที่ไม่เป็นทางการจนเกินไป

3. ภาพและองค์ประกอบในการนำเสนอควรเป็นอย่างไร

- ☐ ใช้ภาพการ์ตูนในเนื้อหา
- ☐ ใช้ภาพจากข่าวจริงในเนื้อหา
- ☐ ใช้ภาพและองค์ประกอบเป็นภาพสีขาวดำ
- ☐ ใช้ภาพและองค์ประกอบเป็นภาพที่มีลักษณะดูฉลาด
- ☐ เน้นใช้ภาพและองค์ประกอบเป็นภาพสีพาสเทล

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

6.2 แบบสัมภาษณ์ครูสังคมศึกษา

6.2.1 แบบสัมภาษณ์ความเป็นพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกั้นแกลงในสถานศึกษา

แบบสัมภาษณ์ความเป็นพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกั้นแกลงในสถานศึกษา

แบบสัมภาษณ์ความเป็นพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

เพศ : ☐ ชาย ☐ หญิง

สังกัดสถานศึกษา : ☐ สพม.กท.1 ☐ สพม.กท.2 ☐ สช.

หมวดที่ 1 คุณลักษณะพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชน

คำชี้แจง ให้ทำเครื่องหมายที่ตรงกับความคิดของท่าน

ด้านความรู้

1. ท่านมีความรู้ความเข้าใจถึงความหมายความสำคัญของพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชน

☐ มากที่สุด ☐ มาก ☐ ปานกลาง ☐ น้อย ☐ น้อยที่สุด

2. ท่านมีความเข้าใจเรื่องบทบาทและหน้าที่ของพลเมืองในสังคม

☐ มากที่สุด ☐ มาก ☐ ปานกลาง ☐ น้อย ☐ น้อยที่สุด

3. ท่านสามารถอธิบายหลักการของสิทธิมนุษยชนได้อย่างถูกต้อง

☐ มากที่สุด ☐ มาก ☐ ปานกลาง ☐ น้อย ☐ น้อยที่สุด

4. ท่านคิดว่าพฤติกรรมใดบ้างที่อาจก่อให้เกิดการกลั่นแกล้งในโรงเรียน

☐ มากที่สุด ☐ มาก ☐ ปานกลาง ☐ น้อย ☐ น้อยที่สุด

5. ท่านรู้ว่าคุณลักษณะและพฤติกรรมบ่งชี้ของพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนมีอะไรบ้าง

☐ มากที่สุด ☐ มาก ☐ ปานกลาง ☐ น้อย ☐ น้อยที่สุด

ด้านทักษะ

1. ท่านปฏิบัติตามกฎหมาย

☐ มากที่สุด ☐ มาก ☐ ปานกลาง ☐ น้อย ☐ น้อยที่สุด

2. ท่านปฏิบัติตามหลักสิทธิมนุษยชนได้

☐ มากที่สุด ☐ มาก ☐ ปานกลาง ☐ น้อย ☐ น้อยที่สุด

3. ท่านปฏิบัติตามบทบาทและหน้าที่ได้อย่างถูกต้อง

☐ มากที่สุด ☐ มาก ☐ ปานกลาง ☐ น้อย ☐ น้อยที่สุด

4. ท่านสามารถควบคุมพฤติกรรมของตนเองในการแสดงออกได้อย่างเหมาะสม

☐ มากที่สุด ☐ มาก ☐ ปานกลาง ☐ น้อย ☐ น้อยที่สุด

5. รู้จักปรับตัวและยอมรับความผิดรวมทั้งปรับปรุงพฤติกรรมของตนเองให้ดีขึ้น

☐ มากที่สุด ☐ มาก ☐ ปานกลาง ☐ น้อย ☐ น้อยที่สุด

แบบสัมภาษณ์ความเป็นพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา (ต่อ)	
ด้านทัศนคติ	
1. ท่านสามารถจัดการกับความรู้สึกของตนเองเพื่อไม่ให้กระทำความผิดได้	
☐ มากที่สุด	☐ มาก ☐ ปานกลาง ☐ น้อย ☐ น้อยที่สุด
2. ท่านเห็นความสำคัญของความเท่าเทียมของมนุษย์	
☐ มากที่สุด	☐ มาก ☐ ปานกลาง ☐ น้อย ☐ น้อยที่สุด
3. ท่านสามารถเป็นส่วนหนึ่งในการปลูกฝังสิทธิมนุษยชนให้กับผู้อื่นได้	
☐ มากที่สุด	☐ มาก ☐ ปานกลาง ☐ น้อย ☐ น้อยที่สุด
4. ท่านมีทัศนคติในการยอมรับความแตกต่างของบุคคลได้	
☐ มากที่สุด	☐ มาก ☐ ปานกลาง ☐ น้อย ☐ น้อยที่สุด
5. ท่านสามารถอยู่ร่วมกับบุคคลที่มีความคิดเห็นต่างได้	
☐ มากที่สุด	☐ มาก ☐ ปานกลาง ☐ น้อย ☐ น้อยที่สุด
หมวดที่ 2 แนวทางป้องกันการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา	
คำชี้แจง ให้แสดงความคิดเห็นในคำถามต่อไปนี้	
1. หากนักเรียนของท่านยังขาดความรู้และเข้าใจเรื่องสิทธิมนุษยชนและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ท่านในฐานะครูสังคมศึกษาจะมีส่วนช่วยในการพัฒนานักเรียนให้เข้าใจเรื่องดังกล่าวได้อย่างไร	
.....	
.....	
.....	
2. ในฐานะที่ท่านเป็นครูสังคมศึกษา เมื่อท่านพบว่านักเรียนของท่านถูกกลั่นแกล้งในสถานศึกษาท่านจะมีแนวทางป้องกันอย่างไรเพื่อไม่ให้เกิดปัญหานี้ในครั้งต่อไป	
.....	
.....	
.....	
3. หากนักเรียนที่มีพฤติกรรมที่ชอบกลั่นแกล้งผู้อื่นมาขอรับคำปรึกษาจากท่าน “ทำอะไรเขาถึงจะสามารถควบคุมตนเองและไม่กลั่นแกล้งผู้อื่น” ท่านจะมีแนวทางให้นักเรียนคนดังกล่าวอย่างไร	
.....	
.....	
.....	
4. หากนักเรียนที่มีพฤติกรรมที่ชอบกลั่นแกล้งผู้อื่นมาขอรับคำปรึกษาจากท่าน “ทำอะไรเขาถึงจะสามารถควบคุมตนเองและไม่กลั่นแกล้งผู้อื่น” ท่านจะมีแนวทางให้นักเรียนคนดังกล่าวอย่างไร	
.....	
.....	
.....	

แบบสัมภาษณ์ความเป็นพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา (ต่อ)

5. ท่านคิดว่าในฐานะที่ท่านเป็นครูสังคมศึกษาจะมีวิธีการปลูกฝัง เรื่อง ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์
อย่างไรให้นักเรียนสามารถเข้าใจและนำไปใช้ในชีวิตรประจำวันได้

.....

.....

หมวดที่ 3 คู่มือเสริมสร้างพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา

คำชี้แจง

1. คู่มือเสริมสร้างพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษาเป็นคู่มือที่ผู้วิจัย
วางแผนในการจัดทำขึ้นสำหรับเป็นแนวทางเพื่อลดปัญหาการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา
โดยประกอบไปด้วย 3 ส่วน คือ ผู้บริหาร, ครูสังคมศึกษา และนักเรียน ดังนั้นผู้วิจัยจึงขอสอบถาม
ความคิดเห็นของท่านเพื่อเป็นส่วนหนึ่งในการจัดทำคู่มือได้อย่างเหมาะสม
2. ให้ท่านเรียงลำดับความชอบจากมากที่สุด (5) ไปน้อยที่สุด (1)

1. เนื้อหาในคู่มือควรมีลักษณะอย่างไร

- ☐ การอธิบายความหมายและสาเหตุของการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา
- ☐ มีวิธีการในลงมือปฏิบัติสำหรับการแก้ปัญหาอย่างชัดเจน
- ☐ ให้มีสื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัย (เช่น คลิปวิดีโอ หรือ AI)
- ☐ แนวทางในการป้องกันตนเองไม่ให้เป็นผู้ที่กลั่นแกล้งหรือถูกกลั่นแกล้ง
- ☐ แนวทางป้องกันการกลั่นแกล้งในโรงเรียน

2. รูปแบบอักษรและการสื่อความหมาย

- ☐ ใช้คำที่เข้าใจง่ายไม่เป็นทางการ
- ☐ ใช้รูปภาพหรือสัญลักษณ์ในเนื้อหา
- ☐ เน้นการใช้คำที่เป็นทางการ
- ☐ ใช้ขนาดอักษรที่มีขนาดไม่เล็กจนเกินไป
- ☐ เลือกใช้ลักษณะของอักษรที่ไม่เป็นทางการจนเกินไป

3. ภาพและองค์ประกอบในการนำเสนอควรเป็นอย่างไร

- ☐ ใช้ภาพการ์ตูนในเนื้อหา
- ☐ ใช้ภาพจากข่าวจริงในเนื้อหา
- ☐ ใช้ภาพและองค์ประกอบเป็นภาพสีวาด
- ☐ ใช้ภาพและองค์ประกอบเป็นภาพสีที่มีลักษณะดูโดดเด่น
- ☐ เน้นใช้ภาพและองค์ประกอบเป็นภาพสีพาสเทล

แบบสัมภาษณ์ความเป็นพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา (ต่อ)

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

6.3 แบบสอบถามนักเรียน

6.3.1 แบบสอบถามความเป็นพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา

แบบสอบถามความเป็นพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา

แบบสอบถามความเป็นพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา					
ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป					
เพศ :	☐ ชาย	☐ หญิง			
สังกัดสถานศึกษา :	☐ สพม.กท.1	☐ สพม.กท.2	☐ สช.		
ระดับชั้น :	☐ มัธยมศึกษาปีที่ 1	☐ มัธยมศึกษาปีที่ 2	☐ มัธยมศึกษาปีที่ 3		
หมวดที่ 1 คุณลักษณะพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชน					
คำชี้แจง ให้ทำเครื่องหมายที่ตรงกับความคิดของท่าน					
ด้านความรู้					
1. นักเรียนรู้ว่าสิทธิมนุษยชนคืออะไร					
☐ มากที่สุด	☐ มาก	☐ ปานกลาง	☐ น้อย	☐ น้อยที่สุด	
2. นักเรียนเข้าใจเรื่องบทบาทและหน้าที่ในสังคม					
☐ มากที่สุด	☐ มาก	☐ ปานกลาง	☐ น้อย	☐ น้อยที่สุด	
3. นักเรียนสามารถอธิบายหลักการของสิทธิมนุษยชนได้อย่างถูกต้อง					
☐ มากที่สุด	☐ มาก	☐ ปานกลาง	☐ น้อย	☐ น้อยที่สุด	
4. นักเรียนรู้ว่าพฤติกรรมใดบ้างคือพฤติกรรมที่อาจทำให้เกิดการกลั่นแกล้งในโรงเรียน					
☐ มากที่สุด	☐ มาก	☐ ปานกลาง	☐ น้อย	☐ น้อยที่สุด	
5. นักเรียนรู้ว่าเหตุการณ์ใดเป็นการละเมิดสิทธิของผู้อื่น					
☐ มากที่สุด	☐ มาก	☐ ปานกลาง	☐ น้อย	☐ น้อยที่สุด	
ด้านทักษะ					
1. นักเรียนปฏิบัติตามกฎหมาย					
☐ มากที่สุด	☐ มาก	☐ ปานกลาง	☐ น้อย	☐ น้อยที่สุด	
2. ปฏิบัติตามหลักสิทธิมนุษยชนได้					
☐ มากที่สุด	☐ มาก	☐ ปานกลาง	☐ น้อย	☐ น้อยที่สุด	
3. นักเรียนปฏิบัติตามบทบาทและหน้าที่ได้อย่างถูกต้อง					
☐ มากที่สุด	☐ มาก	☐ ปานกลาง	☐ น้อย	☐ น้อยที่สุด	
4. นักเรียนสามารถควบคุมตนเองโดยไม่ทำให้อื่นเดือดร้อน					
☐ มากที่สุด	☐ มาก	☐ ปานกลาง	☐ น้อย	☐ น้อยที่สุด	

แบบสอบถามความเป็นพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา (ต่อ)

5. เมื่อนักเรียนกระทำความผิดนักเรียนสามารถยอมรับความผิดนั้นและพร้อมปรับปรุงพฤติกรรมโดยทันที

☐ มากที่สุด ☐ มาก ☐ ปานกลาง ☐ น้อย ☐ น้อยที่สุด

ด้านทัศนคติ

1. นักเรียนรู้สึกไม่ดีเมื่อตนกระทำความผิด

☐ มากที่สุด ☐ มาก ☐ ปานกลาง ☐ น้อย ☐ น้อยที่สุด

2. นักเรียนคิดว่ามนุษยชนทุกคนมีความเท่าเทียมกัน

☐ มากที่สุด ☐ มาก ☐ ปานกลาง ☐ น้อย ☐ น้อยที่สุด

3. นักเรียนเป็นส่วนหนึ่งในการให้ความรู้เรื่องสิทธิมนุษยชน

☐ มากที่สุด ☐ มาก ☐ ปานกลาง ☐ น้อย ☐ น้อยที่สุด

4. นักเรียนเข้าใจว่าคนทุกคนมีความแตกต่างกัน

☐ มากที่สุด ☐ มาก ☐ ปานกลาง ☐ น้อย ☐ น้อยที่สุด

5. นักเรียนยอมรับความแตกต่างของตนเองและผู้อื่นได้

☐ มากที่สุด ☐ มาก ☐ ปานกลาง ☐ น้อย ☐ น้อยที่สุด

หมวดที่ 2 แนวทางป้องกันการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา

คำชี้แจง ให้แสดงความคิดเห็นในคำถามต่อไปนี้

1. หากนักเรียนโดยเพื่อนกลั่นแกล้งด้วยการทำร้ายร่างกาย การหยอกล้อ หรือการทำให้เราเป็นตัวตลกในสายตาของผู้อื่น นักเรียนจะมีวิธีการแก้ปัญหาอย่างไร

.....

2. หากนักเรียนอยู่ในสถานการณ์ที่เพื่อนในห้องเรียนถูกกลั่นแกล้งทางร่างกาย การหยอกล้อ หรือพบเห็นว่ามี การทำให้เพื่อนเป็นตัวตลกในสายตาของผู้อื่น นักเรียนมีวิธีการอย่างไรในฐานะที่นักเรียนเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน

.....

3. หากนักเรียนพบว่าตนมีพฤติกรรมชอบกลั่นแกล้งผู้อื่น นักเรียนจะมีวิธีการจัดการตนเองอย่างไรเพื่อไม่ให้เกิดพฤติกรรมดังกล่าว

.....

แบบสอบถามความเป็นพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา (ต่อ)

4. นักเรียนมีความคิดเห็นอย่างไรกับบุคคลที่ชอบกลั่นแกล้งผู้อื่นทางร่างกาย คำพูด หรือด้วยวิธีการต่าง ๆ

.....

.....

.....

5. นักเรียนมีความคิดเห็นอย่างไรกับคำพูดที่ว่า “มนุษย์ทุกคนมีศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ที่เท่าเทียมกัน”

.....

.....

.....

หมวดที่ 3 คู่มือเสริมสร้างพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา

คำชี้แจง

1. คู่มือเสริมสร้างพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษาเป็นคู่มือที่ผู้วิจัยวางแผนในการจัดทำขึ้นสำหรับเป็นแนวทางเพื่อลดปัญหาการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา โดยประกอบไปด้วย 3 ส่วน คือ ผู้บริหาร, ครูสังคมศึกษา และนักเรียน ดังนั้นผู้วิจัยจึงขอสอบถามความคิดเห็นของท่านเพื่อเป็นส่วนหนึ่งในการจัดทำคู่มือได้อย่างเหมาะสม
2. ให้ท่านเรียงลำดับความชอบจากมากที่สุด (5) ไปน้อยที่สุด (1)

1. เนื้อหาในคู่มือควรมีลักษณะอย่างไร

- ☐ การอธิบายความหมายและสาเหตุของการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา
- ☐ มีวิธีการในลงมือปฏิบัติสำหรับการแก้ปัญหาอย่างชัดเจน
- ☐ ให้มีสื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัย (เช่น คลิปวิดีโอ หรือ AI)
- ☐ แนวทางในการป้องกันตนเองไม่ให้เป็นผู้ที่กลั่นแกล้งหรือถูกกลั่นแกล้ง
- ☐ แนวทางป้องกันการกลั่นแกล้งในโรงเรียน

2. รูปแบบอักษรและการสื่อความหมาย

- ☐ ใช้คำที่เข้าใจง่ายไม่เป็นทางการ
- ☐ ใช้รูปภาพหรือสัญลักษณ์ในเนื้อหา
- ☐ เน้นการใช้คำที่เป็นทางการ
- ☐ ใช้ขนาดอักษรที่มีขนาดไม่เล็กจนเกินไป
- ☐ เลือกใช้ลักษณะของอักษรที่ไม่เป็นทางการจนเกินไป

แบบสอบถามความเป็นพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกั้นกีดกันในสถานศึกษา (ต่อ)

3. ภาพและองค์ประกอบในการนำเสนอควรเป็นอย่างไร

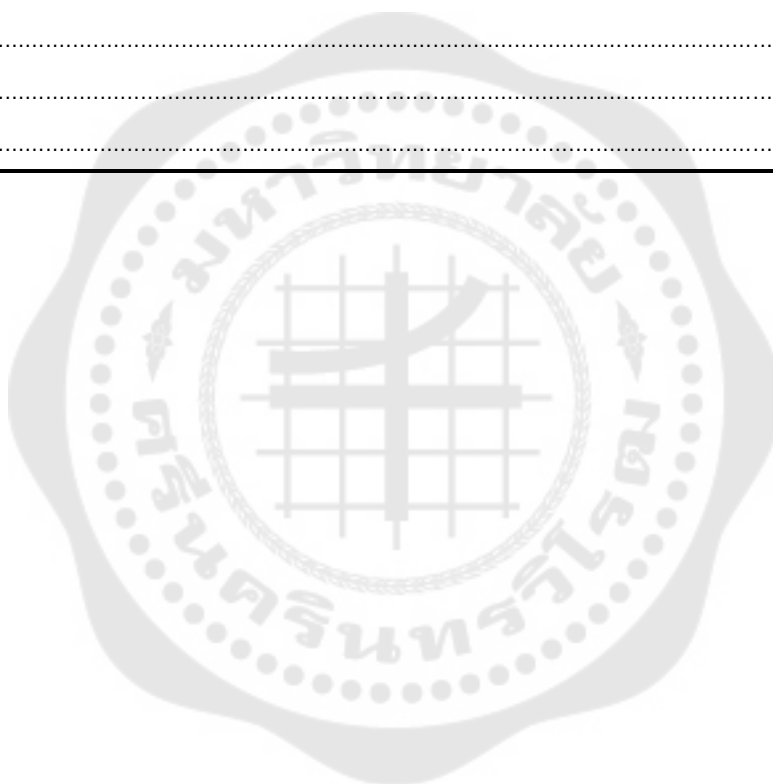
- ☐ ใช้ภาพการ์ตูนในเนื้อหา
- ☐ ใช้ภาพจากข่าวจริงในเนื้อหา
- ☐ ใช้ภาพและองค์ประกอบเป็นภาพสีชาวดำ
- ☐ ใช้ภาพและองค์ประกอบเป็นภาพสีที่มีลักษณะดูฉลาด
- ☐ เน้นใช้ภาพและองค์ประกอบเป็นภาพสีพาสเทล

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

6.4 คู่มือแนวทางเสริมสร้างความเป็นพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา

คู่มือแนวทางเสริมสร้างความเป็นพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา (ฉบับร่าง)

ส่วนที่ 2 วิสัยทัศน์สู่การจัดการสถานศึกษา

1. บทบาท/ความสำคัญของผู้บริหารสถานศึกษา
2. มุมมองของผู้บริหารกับการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา
3. แนวทางการกำหนดนโยบายเพื่อเสริมสร้างการเป็นพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา
4. สถานศึกษาเพื่อเสริมสร้างการเป็นพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา

รูปแบบการนำเสนอ
นำเสนอในรูปแบบ infographic ในการอธิบายข้อมูล

ส่วนที่ 3

การพัฒนานักเรียนสู่การเป็นพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชน

1. บทบาท/ความสำคัญของครูสังคมศึกษา
2. การกลั่นแกล้งในสถานศึกษากับพื้นที่แห่งการเรียนรู้
3. แนวทางการดูแลนักเรียนผู้ถูกกลั่นแกล้งในสถานศึกษา
4. แนวทางการพัฒนาพฤติกรรมนักเรียนผู้มีพฤติกรรมเสี่ยงในการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา
5. แนวทางการป้องกันนักเรียนเพื่อเสริมสร้างการเป็นพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา
6. ตัวอย่างกิจกรรมการเสริมสร้างการเป็นพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา

รูปแบบการนำเสนอ
นำเสนอในรูปแบบ infographic ในการอธิบายข้อมูล พร้อมสถานการณ์การกลั่นแกล้งในสถานศึกษาในรูปแบบต่าง ๆ พร้อมแนวทางการแก้ไขปัญหามิติต่าง ๆ เพื่อให้เห็นถึงบทบาทของครูสังคมศึกษาในการแก้ไขปัญหา

ส่วนที่ 4 ปัญหาการจัดการตนเอง

1. ความสนใจของตนเองสู่ปัญหาของสังคม
2. ปัญหาการจัดการตนเอง
 - ผู้กลั่นแกล้ง
 - ผู้ถูกกลั่นแกล้ง
 - ผู้ที่อยู่สถานการณ์
3. สังคมที่เท่าเทียมกับความเป็นคนที่เท่ากัน

รูปแบบการนำเสนอ
นำเสนอในรูปแบบ infographic ในการอธิบายข้อมูลพร้อมสถานการณ์การกลั่นแกล้งในสถานศึกษาในรูปแบบต่าง ๆ พร้อมแนวทางการแก้ไขปัญหามิติต่าง ๆ เพื่อให้เห็นถึงบทบาทต่าง ๆ ในการแก้ไขปัญหา

ส่วนที่ 4 แบบประเมินความเป็นพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา

แบบประเมินตนเองเพื่อสำรวจว่านักเรียนเป็นบุคคลที่เป็นพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษาหรือไม่

บทที่ 4

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่องแนวทางการเสริมสร้างการเป็นพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดปัญหาการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาคุณลักษณะของการเสริมสร้างพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชน เพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น 2) ศึกษาแนวทางการเสริมสร้างพลเมือง ที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น 3) เพื่อจัดทำคู่มือแนวทางการเสริมสร้างพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ผู้วิจัยจึงของรายงานผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

ตอนที่ 1 ศึกษาคุณลักษณะของการเสริมสร้างพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

1.1. การวิเคราะห์คุณลักษณะพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา (ผู้บริหารสถานศึกษา)

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาและสร้างคุณลักษณะพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา โดยนำไปใช้ในแบบสัมภาษณ์และแบบสอบถามของกลุ่มเป้าหมายสามารถวิเคราะห์ผลได้ ดังนี้

ตาราง 13 ตารางการวิเคราะห์คุณลักษณะพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา (ผู้บริหารสถานศึกษา)

ตารางแสดงการวิเคราะห์คุณลักษณะพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา					
รายการ	$\bar{x}$	S.D.	ร้อยละ	N	การแปลผล
ด้านความรู้					
1. เข้าใจถึงความหมายความสำคัญของพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชน	4.57	0.49	57.14	7	ดีมาก
2. เข้าใจเรื่องบทบาทและหน้าที่ของพลเมืองในสังคม	4.71	0.45	71.43	7	ดีมาก
3. เข้าใจหลักการของสิทธิมนุษยชน	4.14	0.64	57.14	7	ดี
4. พฤติกรรมที่อาจก่อให้เกิดการกลั่นแกล้งในโรงเรียน	4.86	0.35	85.71	7	ดีมาก
5. คุณลักษณะและพฤติกรรมบ่งชี้ของพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชน	4.86	0.35	85.71	7	ดีมาก
6. พฤติกรรมบ่งชี้ของผู้ที่กลั่นแกล้งผู้อื่น	4.86	0.35	85.71	7	ดีมาก

ตาราง 13 (ต่อ)

ตารางแสดงการวิเคราะห์คุณลักษณะพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา					
รายการ	$\bar{x}$	S.D.	ร้อยละ	N	การแปลผล
ด้านพฤติกรรม					
1. การปฏิบัติตามกฎหมาย	5.00	0.00	100	7	ดีมาก
2. การปฏิบัติตามหลักสิทธิมนุษยชนได้	4.86	0.35	85.71	7	ดีมาก
3. การปฏิบัติตามบทบาทและหน้าที่ได้อย่างถูกต้อง	4.57	0.49	57.14	7	ดีมาก
4. การควบคุมพฤติกรรมของตนเองเพื่อแสดงออกได้อย่างเหมาะสม	5.00	0.00	100	7	ดีมาก
5. การปรับตัวและยอมรับความผิดรวมทั้งปรับปรุงพฤติกรรมของตนเองให้ดีขึ้น	5.00	0.00	100	7	ดีมาก
ด้านทัศนคติ					
1. การจัดการความรู้สึกของตนเองเพื่อไม่ให้กระทำความผิด	5.00	0.00	100	7	ดีมาก
2. การเห็นความสำคัญของความเท่าเทียมของมนุษย์	4.86	0.35	85.71	7	ดีมาก
3. การเป็นส่วนหนึ่งในการปลูกฝังสิทธิมนุษยชนให้กับผู้อื่น	5.00	0.00	100	7	ดีมาก
4. การมีทัศนคติในการยอมรับความแตกต่างของบุคคล	5.00	0.00	100	7	ดีมาก
5. ความสามารถในการอยู่ร่วมกับบุคคลที่มีความคิดเห็นต่างได้	5.00	0.00	100	7	ดีมาก

จากตารางที่ 13 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาที่ได้ทำการตอบแบบสัมภาษณ์ คุณลักษณะพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษาทั้ง 3 ด้าน โดยจากการตอบแบบสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในเกณฑ์ดีถึงดีมาก โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ด้านที่ 1 ความรู้ รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ พฤติกรรมที่อาจก่อให้เกิดการกลั่นแกล้งในโรงเรียน คุณลักษณะและพฤติกรรมบ่งชี้ของพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชน และ พฤติกรรมบ่งชี้ของผู้ที่กลั่นแกล้งผู้อื่น โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากันอยู่ที่ 4.86 คิดเป็นร้อยละ 85.71

ด้านที่ 2 พฤติกรรม รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การปฏิบัติตามกฎหมาย, การควบคุมพฤติกรรมของตนเองในการแสดงออกได้อย่างเหมาะสมและการปรับตัวและยอมรับความผิดรวมทั้งปรับปรุงพฤติกรรมของตนเอง ให้ดีขึ้น โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากันอยู่ที่ 5.00 คิดเป็นร้อยละ 100

ด้านที่ 3 ทัศนคติ รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การจัดการกับความรู้สึกของตนเองเพื่อไม่ให้กระทำความผิดได้ , การส่วนหนึ่งในการปลูกฝังสิทธิมนุษยชนให้กับผู้อื่น, การมีทัศนคติในการยอมรับความแตกต่างของบุคคล และ ความสามารถอยู่ร่วมกับบุคคลที่มีความคิดเห็นต่างได้โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากันอยู่ที่ 5.00 คิดเป็นร้อยละ 100

1.2. การวิเคราะห์คุณลักษณะพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา (ครูสังคมศึกษา)

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาและสร้างคุณลักษณะพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา โดยนำไปใช้ในรูปแบบสัมภาษณ์และแบบสอบถามของกลุ่มเป้าหมาย สามารถวิเคราะห์ผลได้ ดังนี้

ตาราง 14 ตารางการวิเคราะห์คุณลักษณะพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา (ครูสังคมศึกษา)

ตารางการวิเคราะห์คุณลักษณะพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา					
รายการ	$\bar{x}$	S.D.	ร้อยละ	N	การแปลผล
ด้านความรู้					
1. เข้าใจถึงความหมายและความสำคัญของพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชน	4.71	0.45	71.43	7	ดีมาก
2. เข้าใจเรื่องบทบาทและหน้าที่ของพลเมืองในสังคม	4.86	0.35	85.71	7	ดีมาก
3. เข้าใจหลักการของสิทธิมนุษยชน	4.57	0.73	71.43	7	ดีมาก
4. พฤติกรรมที่อาจก่อให้เกิดการกลั่นแกล้งในโรงเรียน	4.57	0.49	57.14	7	ดีมาก
5. คุณลักษณะและพฤติกรรมบ่งชี้ของพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชน	4.86	0.35	71.43	7	ดีมาก
6. พฤติกรรมบ่งชี้ของผู้ที่กลั่นแกล้งผู้อื่น	4.71	0.45	71.43	7	ดีมาก
ด้านพฤติกรรม					
1. การปฏิบัติตามกฎหมาย	5.00	0.00	100	7	ดีมาก
2. การปฏิบัติตามหลักสิทธิมนุษยชนได้	4.71	0.45	71.43	7	ดีมาก
3. การปฏิบัติตามบทบาทและหน้าที่ได้อย่างถูกต้อง	4.86	0.35	85.71	7	ดีมาก
4. การควบคุมพฤติกรรมของตนเองเพื่อแสดงออกได้อย่างเหมาะสม	4.57	0.49	57.14	7	ดีมาก
5. การปรับตัวและยอมรับความผิดรวมทั้งปรับปรุงพฤติกรรมของตนเองให้ดีขึ้น	4.57	0.49	57.14	7	ดีมาก
ด้านทัศนคติ					
1. การจัดการความรู้สึกของตนเองเพื่อไม่ให้เกิดความผิด	4.86	0.35	85.71	7	ดีมาก
2. การเห็นความสำคัญของความเท่าเทียมของมนุษย์	4.86	0.35	85.71	7	ดีมาก
3. การเป็นส่วนหนึ่งในการปลูกฝังสิทธิมนุษยชนให้กับผู้อื่น	4.57	0.49	57.14	7	ดีมาก
4. การมีทัศนคติในการยอมรับความแตกต่างของบุคคล	5.00	0.00	100	7	ดีมาก
5. ความสามารถในการอยู่ร่วมกับบุคคลที่มีความคิดเห็นต่างได้	4.57	0.49	57.14	7	ดีมาก

จากตารางที่ 14 พบว่า ครูสังคมนศึกษาที่ได้ทำการตอบแบบสัมภาษณ์คุณลักษณะพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษาทั้ง 3 ด้าน โดยจากการตอบแบบสัมภาษณ์ครูสังคมนศึกษาอยู่ในเกณฑ์ดีมากทุกข้อ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ด้านความรู้ รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ความเข้าใจเรื่องบทบาทและหน้าที่ของพลเมืองในสังคม และคุณลักษณะและพฤติกรรมบ่งชี้ของพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนโดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากันอยู่ที่ 4.86 คิดเป็นร้อยละ 85.75

ด้านพฤติกรรม รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การปฏิบัติตามกฎหมายโดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 5.00 คิดเป็นร้อยละ 100

ด้านทัศนคติ รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การมีทัศนคติในการยอมรับความแตกต่างของบุคคลได้ โดยมี ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 5.00 คิดเป็นร้อยละ 100

1.3. การวิเคราะห์คุณลักษณะพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา (นักเรียน)

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาและสร้างคุณลักษณะพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา โดยนำไปใช้ในรูปแบบแบบสอบถามของกลุ่มเป้าหมาย สามารถวิเคราะห์ผลได้ ดังนี้

ตาราง 15 ตารางการวิเคราะห์คุณลักษณะพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา (นักเรียน)

ตารางแสดงการวิเคราะห์คุณลักษณะพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา					
รายการ	$\bar{x}$	S.D.	ร้อยละ	N	การแปลผล
ด้านความรู้					
1. เข้าใจถึงความหมายความสำคัญของพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชน	3.75	0.84	37.25	400	ดี
2. เข้าใจเรื่องบทบาทและหน้าที่ของพลเมืองในสังคม	3.92	0.91	46.25	400	ดี
3. เข้าใจหลักการของสิทธิมนุษยชน	3.22	1.59	46.75	400	ปานกลาง
4. พฤติกรรมที่อาจก่อให้เกิดการกลั่นแกล้งในโรงเรียน	4.19	0.96	45.50	400	ดี
5. พฤติกรรมบ่งชี้ของผู้ที่กลั่นแกล้งผู้อื่น	4.21	0.95	44.50	400	ดี
ด้านพฤติกรรม					
1. การปฏิบัติตามกฎหมาย	3.75	2.16	45.50	400	ดี
2. การปฏิบัติตามหลักสิทธิมนุษยชนได้	4.18	0.86	41.75	400	ดี
3. การปฏิบัติตามบทบาทและหน้าที่ได้อย่างถูกต้อง	3.77	0.91	39.25	400	ดี
4. การควบคุมพฤติกรรมของตนเองเพื่อแสดงออกได้อย่างเหมาะสม	3.64	1.05	40.75	400	ดี
5. การปรับตัวและยอมรับความผิดรวมทั้งปรับปรุงพฤติกรรมของตนเองให้ดีขึ้น	4.21	0.93	44.25	400	ดี

ตาราง 15 (ต่อ)

ตารางแสดงการวิเคราะห์คุณลักษณะพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา					
รายการ	$\bar{x}$	S.D.	ร้อยละ	N	การแปลผล
ด้านทัศนคติ					
1. การจัดการความรู้สึกของตนเองเพื่อไม่ให้กระทำความผิด	3.75	2.30	52.50	400	ดี
2. การเห็นความสำคัญของความเท่าเทียมของมนุษย์	4.28	1.01	51.50	400	ดี
3. การเป็นส่วนหนึ่งในการปลูกฝังสิทธิมนุษยชนให้กับผู้อื่น	3.57	1.45	33.25	400	ดี
4. การมีทัศนคติในการยอมรับความแตกต่างของบุคคล	4.41	0.86	59.00	400	ดี
5. ความสามารถในการอยู่ร่วมกับบุคคลที่มีความคิดเห็นต่างได้	4.37	0.89	55.50	400	ดี

จากตารางที่ 15 พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่ได้ทำการตอบแบบสอบถามคุณลักษณะพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา ทั้ง 3 ด้าน โดยจากการตอบแบบสอบถามนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นอยู่ในระดับดีโดยส่วนใหญ่ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ด้านความรู้ รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ พฤติกรรมบ่งชี้ของผู้ที่กลั่นแกล้งผู้อื่น โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.21 คิดเป็นร้อยละ 44.55

ด้านพฤติกรรม รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การปรับตัวและยอมรับความผิด รวมทั้งปรับปรุงพฤติกรรมของตนเองให้ดีขึ้น โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.21 คิดเป็นร้อยละ 44.25

ด้านทัศนคติ รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การมีทัศนคติในการยอมรับความแตกต่างของบุคคล โดยมี ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.41 คิดเป็นร้อยละ 59.00

1.4. การสรุปคุณลักษณะพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา

ผู้วิจัยได้ทำสรุปผลการวิเคราะห์จากการศึกษาและสร้างคุณลักษณะพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา โดยผู้วิจัยขอสรุปผลการวิเคราะห์ ดังนี้

ตาราง 16 ตารางแสดงการสรุปคุณลักษณะพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกลั่นแกล้ง
ในสถานศึกษา

ตารางแสดงความสอดคล้องของคุณลักษณะพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา			
รายการ	ความสอดคล้องกับคุณลักษณะพลเมือง ที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลด การกลั่นแกล้งในสถานศึกษา		
	ด้านความรู้	ด้าน พฤติกรรม	ด้านทัศนคติ
ผู้บริหารสถานศึกษา			
- พฤติกรรมใดที่อาจก่อให้เกิดการกลั่นแกล้งในโรงเรียน	✓		
- คุณลักษณะและพฤติกรรมบ่งชี้ของพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชน	✓		
- พฤติกรรมบ่งชี้ของผู้ที่กลั่นแกล้งผู้อื่นมีลักษณะอย่างไร	✓		
- ปฏิบัติตนตามกฎหมาย		✓	
- การควบคุมพฤติกรรมของตนเองในการแสดงออกอย่างเหมาะสม		✓	
- การปรับตัวและยอมรับความผิดรวมทั้งปรับปรุงพฤติกรรมให้ดีขึ้น		✓	
- การจัดการกับความรู้สึกเพื่อไม่ให้กระทำความผิด			✓
- การเป็นส่วนหนึ่งในการปลูกฝังสิทธิมนุษยชนให้กับผู้อื่น			✓
- การยอมรับความแตกต่างของบุคคล			✓
- สามารถอยู่ร่วมกับผู้ที่มีความคิดเห็นต่าง			✓
ครูสังคมศึกษา			
- บทบาทหน้าที่ของพลเมืองในสังคม	✓		
- คุณลักษณะและพฤติกรรมบ่งชี้ของพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชน	✓		
- การปฏิบัติตนตามกฎหมาย		✓	
- การยอมรับความแตกต่างของบุคคล			✓
นักเรียน			
- พฤติกรรมบ่งชี้ของผู้ที่กลั่นแกล้งผู้อื่น	✓		
- การปรับตัวและการยอมรับความผิดรวมทั้งปรับปรุงพฤติกรรมของตนเอง		✓	
- การยอมรับความแตกต่างของบุคคล			✓

จากตาราง 16 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา ครูสังคมศึกษา และนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ให้ความสำคัญต่อคุณลักษณะความเป็นพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชน เพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา ดังนี้

ผู้บริหารสถานศึกษา ได้ให้ความสำคัญกับด้านความรู้ เรื่อง พฤติกรรมที่ อาจก่อให้เกิดการกลั่นแกล้งในโรงเรียน, พฤติกรรมบ่งชี้ของผู้ที่กลั่นแกล้งผู้อื่น และคุณลักษณะ และพฤติกรรมบ่งชี้ของพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนมากที่สุด ด้านพฤติกรรมให้ความสำคัญ การปฏิบัติตนตามกฎหมาย, การควบคุมพฤติกรรมของตนเองในการแสดงออกอย่างเหมาะสม และการปรับตัวและยอมรับความผิดพร้อมทั้งปรับปรุงพฤติกรรมให้ดีขึ้น

และด้านทัศนคติให้ความสำคัญกับการจัดการความรู้สึกเพื่อไม่ให้กระทำ ความผิด, การเป็นส่วนหนึ่งในการปลูกฝังสิทธิมนุษยชนให้กับผู้อื่น, การยอมรับความแตกต่าง ของบุคคล, สามารถอยู่ร่วมกับผู้ที่มีความคิดเห็นต่าง

ครูสังคมศึกษา ได้ให้ความสำคัญกับด้านความรู้ เรื่อง บทบาทหน้าที่ ของพลเมืองในสังคมและคุณลักษณะและพฤติกรรมบ่งชี้ของพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชน ด้านพฤติกรรมได้ให้ความสำคัญกับการปฏิบัติตนตามกฎหมายและด้านทัศนคติได้ให้ความสำคัญ กับการยอมรับความแตกต่างของบุคคล

นักเรียน ได้ให้ความสำคัญกับด้านความรู้ เรื่อง พฤติกรรมบ่งชี้ของผู้ที่กลั่นแกล้ง ผู้อื่น ด้านพฤติกรรมได้ให้ความสำคัญกับการปรับตัวและการยอมรับความผิดพร้อมทั้งปรับปรุง พฤติกรรมของตนเองและด้านทัศนคติ ได้ให้ความสำคัญกับการยอมรับความแตกต่างของบุคคล

ตอนที่ 2 ศึกษาแนวทางการเสริมสร้างพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลด การกลั่นแกล้งในสถานศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสัมภาษณ์และตอบแบบสอบถามของประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เพื่อหาแนวทางการเสริมสร้างพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โดยสรุปผลการวิเคราะห์ได้ดังนี้

2.1. ผู้บริหารสถานศึกษา

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อหาแนวทางการเสริมสร้าง พลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา โดยสรุปผลการวิเคราะห์ได้ ดังนี้

ตาราง 17 ตารางแสดงความคิดเห็นและการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) แนวทางป้องกัน การกลั่นแกล้ง ในสถานศึกษา (ผู้บริหารสถานศึกษา)

คนที่	รายละเอียด	วิเคราะห์เนื้อหา
	โรงเรียนคือสถานที่ในการพัฒนาการเรียนรู้ให้กับนักเรียนฉะนั้น หากต้องการพัฒนาความเป็นพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนคง หนีไม่พ้นการพัฒนาหลักสูตรที่มุ่งเน้นการเคารพสิทธิมนุษยชน ให้ครูทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ร่วมกันพัฒนานักเรียนให้เป็นไปใน แนวทางเดียวกันไม่ใช่แต่กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา เท่านั้น แต่ทุกกลุ่มสาระต้องเข้ามามีส่วนร่วมเพื่อสร้างความ ตระหนักรู้ให้กับนักเรียนโดยใช้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา เป็นผู้นำในการจัดการเรียนรู้และพัฒนาหลักสูตร	1. การวิเคราะห์แนวทางการมอบนโยบาย เพื่อเสริมสร้างพลเมืองที่เคารพสิทธิ มนุษยชน คำที่พบ : การพัฒนาหลักสูตรที่มุ่งเน้นการ เคารพสิทธิมนุษยชนให้ครูทุกกลุ่มสาระการ เรียนรู้ร่วมกันพัฒนานักเรียนให้เป็นไปในแนวทาง เดียวกัน พฤติกรรมบ่งชี้ที่พบ : ความตระหนักรู้ในการ จัดการเรียนรู้
คนที่	มอบหมายฝ่ายกิจการนักเรียนและงานแนะแนวเพื่อติดตามและ แก้ไขปัญหานี้อย่างใกล้ชิดเพื่อช่วยเหลือนักเรียนที่ถูกกลั่นแกล้ง และเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักเรียนที่ชอบกลั่นแกล้งคนอื่น	2. การวิเคราะห์แนวทางดำเนินการแก้ไข ปัญหาการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา คำที่พบ : ติดตามและแก้ไขปัญหานี้อย่าง ใกล้ชิดเพื่อช่วยเหลือนักเรียนที่ถูกกลั่นแกล้งและ เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักเรียนที่ชอบกลั่น แกล้งคนอื่น พฤติกรรมบ่งชี้ : ติดตามและแก้ไขปัญหานี้ อย่างเป็นใกล้ชิด
1	นำนักเรียนที่ถูกกลั่นแกล้งไปอยู่ในพื้นที่ ๆ ปลอดภัย ทำให้นักเรียนรู้สึกปลอดภัยและพยายามพูดคุยปัญหาว่าเกิดอะไรขึ้นบ้าง พยายามฟื้นฟูจิตใจของนักเรียนให้กลับมาเป็นปกติให้ได้มากที่สุดหลังจากนั้น ให้หาเวลานำนักเรียนที่ถูกกล่าวหาว่ากลั่น แกล้งคนอื่นมาพบและสอบถามถึงสาเหตุที่กระทำ โดยหา กระทำจริงให้ดำเนินการประสานกับผู้ปกครองติดตาม พฤติกรรมและหาทางออกร่วมกัน	3. การวิเคราะห์แนวทางช่วยเหลือนักเรียนที่ ถูกกลั่นแกล้งในสถานศึกษา คำที่พบ : ทำให้นักเรียนรู้สึกปลอดภัยและ พยายามพูดคุยปัญหาว่าเกิดอะไรขึ้นบ้าง พยายามฟื้นฟูจิตใจของนักเรียนให้กลับมาเป็น ปกติให้ได้มากที่สุด พฤติกรรมบ่งชี้ : ฟื้นฟูจิตใจของนักเรียนให้ กลับมาเป็นปกติให้ได้มากที่สุด
	ก่อนอื่นต้องชื่นชมเขาที่มีความคิดแบบนี้ พยายามให้กำลังใจ เขาและสร้างตัวตนของเขาในโรงเรียนเช่น ให้ไปทำกิจกรรม พา ไปแข่งขันต่าง ๆ ให้เขาใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ และสอน นักเรียนเสมอว่าให้นักเรียนมีสติให้คิดก่อนที่จะทำ เพราะเมื่อทำ ไปแล้วเขาจะไม่สามารถแก้ไขได้อีก โดยใช้สิ่งที่เขาเคยทำมาเป็น บทเรียนให้กับเขา เพราะที่เขาจะเห็นปัญหาได้ชัดเจนขึ้น	4. การวิเคราะห์แนวทางช่วยเหลือนักเรียนที่ ชอบกลั่นแกล้งในสถานศึกษา คำที่พบ : สอนนักเรียนเสมอว่าให้นักเรียนมีสติ ให้คิดก่อนที่จะทำ เพราะเมื่อทำไปแล้วเขาจะ ไม่สามารถแก้ไขได้อีก โดยใช้สิ่งที่เขาเคยทำมาเป็น บทเรียนให้กับเขา เพราะที่เขาจะเห็นปัญหาได้ ชัดเจนขึ้น พฤติกรรมบ่งชี้ : ให้กำลังใจเขาและสร้างตัวตน ของเขาในโรงเรียน

ตาราง 17 (ต่อ)

คนที่	รายละเอียด	วิเคราะห์เนื้อหา
	การสร้างความเข้าใจที่ตรงกันให้กับนักเรียนและบุคลากรในโรงเรียน เพราะหากทั้งบุคลากรและนักเรียนมีความเข้าใจที่ไม่ตรงกันก็อาจไม่สามารถแก้ไขปัญหานี้ได้อย่างตรงจุด	5. การวิเคราะห์ปัญหาที่ท้าทายในการแก้ไขปัญหาคารก้นแก้งในสถานศึกษา คำที่พบ : หากทั้งบุคลากรและนักเรียนมีความเข้าใจที่ไม่ตรงกันก็อาจไม่สามารถแก้ไขปัญหานี้ได้อย่างตรงจุด พฤติกรรมบ่งชี้ : การสร้างความเข้าใจที่ตรงกันให้กับนักเรียนและบุคลากรในโรงเรียน
	จัดการอบรมครูและบุคลากรเพื่อสร้างความเข้าใจในเรื่องสิทธิมนุษยชนและเมื่อครูมีความเข้าใจอย่างถูกต้องก็จะนำไปถ่ายทอดให้กับนักเรียนได้ผ่านการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ในวิชาของตนเองที่อาจไม่ใช่แค่บทเรียนในวิชาสังคมศึกษาเท่านั้น แต่ครูทุกคนต้องมีส่วนร่วมในการพัฒนานักเรียนไปพร้อมกัน	1. การวิเคราะห์แนวทางการมอบนโยบายเพื่อเสริมสร้างพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชน คำที่พบ : เมื่อครูมีความเข้าใจอย่างถูกต้องก็จะนำไปถ่ายทอดให้กับนักเรียนได้ผ่านการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ในวิชาของตนเอง พฤติกรรมบ่งชี้ที่พบ : สร้างความเข้าใจในเรื่องสิทธิมนุษยชน
คนที่ 2	ตั้งคณะกรรมการโดยมีผู้บริหารโรงเรียน(รองผู้อำนวยการฝ่ายกิจการนักเรียน)เป็นประธานเพื่อหาต้นเหตุของปัญหาและเฝ้าติดตามนักเรียนที่ถูกกลั่นแกล้งร่วมถึงพูดคุยกับนักเรียนที่ชอบก้นแก้งคนอื่นถึงปัญหาที่ตามมาพร้อมทั้งติดต่อผู้ปกครองมาพบเพื่อหาทางออกของปัญหาร่วมกัน เนื่องจากในการแก้ไขปัญหานี้โรงเรียนไม่สามารถแก้ไขปัญหาเองโดยลำพังได้ต้องอาศัยความร่วมมือจากผู้ปกครองของนักเรียนด้วย	2. การวิเคราะห์แนวทางดำเนินการแก้ไขปัญหาคารก้นแก้งในสถานศึกษา คำที่พบ : การแก้ไขปัญหานี้โรงเรียนไม่สามารถแก้ไขปัญหาเองโดยลำพังได้ต้องอาศัยความร่วมมือจากผู้ปกครองของนักเรียนด้วย พฤติกรรมบ่งชี้ : หาต้นเหตุของปัญหาและเฝ้าติดตามนักเรียนที่ถูกกลั่นแกล้ง
	สอบถามนักเรียนที่ถูกกลั่นแกล้งว่าใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไหร่ อย่างไร ความถี่ที่โดนนอกจากนั้นให้อาจารย์ที่ปรึกษาติดตามนักเรียนอย่างใกล้ชิด หากนักเรียนคนดังกล่าวยังมีพฤติกรรมกลั่นแกล้งนักเรียนคนอื่น ๆ อีกให้เรียกนักเรียนคนดังกล่าวมาพบพร้อมกับอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อหารือและดำเนินการตามระเบียบโรงเรียน นอกจากนั้นให้อาจารย์ที่ปรึกษารายงานพฤติกรรมของนักเรียนกับผู้ปกครองและฝ่ายกิจการนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ	3. การวิเคราะห์แนวทางช่วยเหลือนักเรียนที่ถูกกลั่นแกล้งในสถานศึกษา คำที่พบ : อาจารย์ที่ปรึกษาติดตามนักเรียนอย่างใกล้ชิด หากนักเรียนคนดังกล่าวยังมีพฤติกรรมกลั่นแกล้งนักเรียนคนอื่น ๆ อีกให้เรียกนักเรียนคนดังกล่าวมาพบพร้อมกับอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อหารือและดำเนินการตามระเบียบโรงเรียน พฤติกรรมบ่งชี้ : สอบถามนักเรียนที่ถูกกลั่นแกล้งว่าใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไหร่ อย่างไร ความถี่ที่โดน

ตาราง 17 (ต่อ)

คนที่	รายละเอียด	วิเคราะห์เนื้อหา
	มอบหมายอาจารย์ที่ปรึกษาและครูแนะแนวคอยช่วยเหลือ ให้คำแนะนำ และสนับสนุนสิ่งที่เขาชอบเพื่อให้เขาเปลี่ยนแปลงตัวเองให้ได้ พร้อมทั้งนำนักเรียนเข้ากระบวนการเยี่ยมยาเพื่อเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมกับครูฝ่ายกิจการนักเรียน	4. การวิเคราะห์แนวทางช่วยเหลือนักเรียนที่ชอบกลั่นแกล้งในสถานศึกษา คำที่พบ : อาจารย์ที่ปรึกษาและครูแนะแนวคอยช่วยเหลือ ให้คำแนะนำ และสนับสนุนสิ่งที่เขาชอบเพื่อให้เขาเปลี่ยนแปลงตัวเองให้ได้ พร้อมทั้งนำนักเรียนเข้ากระบวนการเยี่ยมยาเพื่อเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมกับครูฝ่ายกิจการนักเรียน พฤติกรรมบ่งชี้ : คอยช่วยเหลือ ให้คำแนะนำ และสนับสนุนสิ่งที่เขาชอบเพื่อให้เขาเปลี่ยนแปลงตัวเองให้ได้
	การลบบทจำของนักเรียนที่ชอบกลั่นแกล้งคนอื่น เมื่อเขาอยากเปลี่ยนพฤติกรรม เพราะนักเรียนที่เคยถูกกระทำเขาก็มีความรู้สึก บางครั้งอาจไม่ใช่เรื่องง่ายที่จะทำให้เขายอมรับคนที่เคยกลั่นแกล้งเขามาก่อน ฉะนั้นอาจต้องใช้เวลาพอสมควรเพื่อให้เขายอมรับการเปลี่ยนแปลงนี้	5. การวิเคราะห์ปัญหาที่ท้าทายในการแก้ไขปัญหากลั่นแกล้งในสถานศึกษา คำที่พบ : เขาอยากเปลี่ยนพฤติกรรม เพราะนักเรียนที่เคยถูกกระทำเขาก็มีความรู้สึก บางครั้งอาจไม่ใช่เรื่องง่ายที่จะทำให้เขายอมรับคนที่เคยกลั่นแกล้งเขามาก่อน พฤติกรรมบ่งชี้ : การลบบทจำของนักเรียนที่ชอบกลั่นแกล้งคนอื่น
	พอเรากล่าวถึงสิทธิมนุษยชนในโรงเรียนทุกคนมักจะพูดถึงแต่กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาอย่างเดียวเท่านั้นไม่มีใครพูดถึงวิชาภาษาไทย ภาษาอังกฤษ วิทยาศาสตร์ หรือคณิตศาสตร์เลย นี่อาจเป็นโจทย์สำคัญที่ผู้บริหารสถานศึกษาต้องหาวิธีให้สิทธิมนุษยชนเป็นทุกสิ่งในการเรียนรู้ในโรงเรียน เพราะไม่อย่างนั้นนักเรียนก็จะไม่สามารถมองภาพของสิทธิมนุษยชนเป็นอย่างอื่นไปได้นอกจากจดจำในห้องเรียนอย่างเดียวแต่ไม่ได้นำไปใช้จริง ๆ	1. การวิเคราะห์แนวทางการมอบนโยบายเพื่อเสริมสร้างพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชน คำที่พบ : ผู้บริหารสถานศึกษาต้องหาวิธีให้สิทธิมนุษยชนเป็นทุกสิ่งในการเรียนรู้ในโรงเรียน พฤติกรรมบ่งชี้ที่พบ : การมองภาพของสิทธิมนุษยชน
คนที่ 3	ให้ฝ่ายปกครองเรียกนักเรียนคนดังกล่าวมาพูดคุยในพื้นที่ ๆ มีความเป็นส่วนตัวพร้อมทั้งพูดคุยกับนักเรียนทั้ง 2 ฝ่ายถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นพร้อมทั้งติดตามและจัดกิจกรรมรณรงค์เพื่อลดการกลั่นแกล้งในโรงเรียนให้นักเรียนเห็นถึงผลกระทบที่ตามมาด้วย	2. การวิเคราะห์แนวทางดำเนินการแก้ไขปัญหากลั่นแกล้งในสถานศึกษา คำที่พบ : พูดคุยในพื้นที่ ๆ มีความเป็นส่วนตัวพร้อมทั้งพูดคุยกับนักเรียนทั้ง 2 ฝ่ายถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นพร้อมทั้งติดตามและจัดกิจกรรมรณรงค์เพื่อลดการกลั่นแกล้งในโรงเรียน พฤติกรรมบ่งชี้ : พูดคุยกับนักเรียนทั้ง 2 ฝ่ายถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น

ตาราง 17 (ต่อ)

คนที่	รายละเอียด	วิเคราะห์เนื้อหา
	นำนักเรียนที่ชอบกลั่นแกล้งคนอื่นมาพูดคุยถึงสาเหตุที่ได้กระทำรวมถอบทเรียนถึงสิ่งที่ได้ทำและจัดการกิจกรรมต่าง ๆ ให้นักเรียนทำนอกเหนือเวลาเรียนและให้ครูแนะแนวพยายามเข้าไปพูดคุยกับนักเรียนให้มากขึ้น	3. การวิเคราะห์แนวทางช่วยเหลือนักเรียนที่ถูกกลั่นแกล้งในสถานศึกษา คำที่พบ : นำนักเรียนที่ชอบกลั่นแกล้งคนอื่นมาพูดคุยถึงสาเหตุที่ได้กระทำรวมถอบทเรียนถึงสิ่งที่ได้ทำและจัดการกิจกรรมต่าง ๆ ให้นักเรียนทำนอกเหนือเวลาเรียนและให้ครูแนะแนวพยายามเข้าไปพูดคุยกับนักเรียนให้มากขึ้น พฤติกรรมบ่งชี้ : พุดคุยถึงสาเหตุที่ได้กระทำรวมถอบทเรียนถึงสิ่งที่ได้ทำ
	ขอชื่นชมนักเรียนที่อยากจะเลิกพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม หากเขาคิดว่าอยากจะเลิกเราก็เชื่อว่าเขาชนะมาเกินครึ่งทางแล้ว เราสามารถหักห้ามความรู้สึกของตนเองได้ในระดับหนึ่งแล้วหลังจากนี้เราต้องหาครูที่เขาไว้ใจให้มาทำหน้าที่คล้ายเพื่อนสนิทให้กับเขา เวลาเขามีปัญหาเขาจะได้มาหาคำปรึกษาที่ถูกต้อง ครูคนนี้ต้องทำหน้าที่เหมือนเพื่อนคนหนึ่งที่จะคอยดูแลเขาเข้าไปพร้อมที่จะเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งในชีวิตกับเขา เพราะ เราเชื่อว่าสภาพแวดล้อมมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของคนทุกคน	4. การวิเคราะห์แนวทางช่วยเหลือนักเรียนที่ชอบกลั่นแกล้งในสถานศึกษา คำที่พบ : สภาพแวดล้อมมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของคนทุกคน พฤติกรรมบ่งชี้ : คอยดูแลเขาเข้าไปพร้อมที่จะเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งในชีวิตกับเขา
	การสร้างความตระหนักและความเข้าใจให้กับผู้ปกครองเพราะผู้ปกครองบางส่วนมีความเข้าใจว่าเป็นหน้าที่ของโรงเรียนในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและสอนลูกของเขา	5. การวิเคราะห์ปัญหาที่ท้าทายในการแก้ไขปัญหการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา คำที่พบ : ผู้ปกครองบางส่วนมีความเข้าใจว่าเป็นหน้าที่ของโรงเรียนในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและสอนลูกของเขา พฤติกรรมบ่งชี้ : การสร้างความตระหนักและความเข้าใจให้กับผู้ปกครอง
คนที่ 4	จัดการอบรมโดยผู้เชี่ยวชาญด้านสิทธิมนุษยชนมาให้ความรู้ในโรงเรียนให้มีความรู้เป็นพื้นฐานก่อนพร้อมจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่เสริมสร้างสิทธิมนุษยชน อาจมีการให้รางวัลกับนักเรียนตัวอย่างด้านสิทธิมนุษยชนเพื่อสร้างต้นแบบที่ดีในโรงเรียน	1. การวิเคราะห์แนวทางการมอบนโยบายเพื่อเสริมสร้างพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชน คำที่พบ : จัดการอบรมโดยผู้เชี่ยวชาญด้านสิทธิมนุษยชนมาให้ความรู้ในโรงเรียนมีความรู้เป็นพื้นฐานก่อนพร้อมจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่เสริมสร้างสิทธิมนุษยชน พฤติกรรมบ่งชี้ที่พบ : สร้างต้นแบบที่ดีในโรงเรียน

ตาราง 17 (ต่อ)

คนที่	รายละเอียด	วิเคราะห์เนื้อหา
	จัดตั้งคณะทำงานเพื่อลดความรุนแรงในโรงเรียนโดยมีผู้บริหารเป็นผู้ขับเคลื่อนก็จะทำให้คณะครูและนักเรียนมีความรู้สึกจริงจังกับนโยบายนี้มากขึ้นพร้อมทั้ง สอบถามปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นมอบหมายเพื่อน หรือ ครูที่ปรึกษาในการติดตามอย่างใกล้ชิดเน้นการพูดคุยอย่างเป็นกันเองอย่าให้นักเรียนรู้สึกว่าตัวเองถูกตีตราจากสังคม ครูต้องเป็นความสบายใจของนักเรียนเพื่อให้เขาระบายสิ่งที่อัดอั้นหรือปัญหาในใจออกมา เพราะทุกการกระทำย่อมมีสาเหตุแห่งการกระทำนั้น	2. การวิเคราะห์แนวทางดำเนินการแก้ไข ปัญหาการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา คำที่พบ : จัดตั้งคณะทำงานเพื่อลดความรุนแรงในโรงเรียนโดยมีผู้บริหารเป็นผู้ขับเคลื่อนก็จะทำให้คณะครูและนักเรียนมีความรู้สึกจริงจังกับนโยบายนี้มากขึ้น พฤติกรรมบ่งชี้ : สอบถามปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นมอบหมายเพื่อน หรือ ครูที่ปรึกษาในการติดตามอย่างใกล้ชิด
	นำนักเรียนที่มีพฤติกรรมกลั่นแกล้งผู้อื่นไปทำกิจกรรมเพื่อเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม เช่น กิจกรรมทางพระพุทธศาสนา โดยใช้หลักธรรมของศาสนาเพื่อช่วยให้เขาเข้าใจผู้อื่นมากขึ้น	3. การวิเคราะห์แนวทางช่วยเหลือนักเรียนที่ถูกกลั่นแกล้งในสถานศึกษา คำที่พบ : นำนักเรียนที่มีพฤติกรรมกลั่นแกล้งผู้อื่นไปทำกิจกรรมเพื่อเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม เช่น กิจกรรมทางพระพุทธศาสนา โดยใช้หลักธรรมของศาสนาเพื่อช่วยให้เขาเข้าใจผู้อื่นมากขึ้น พฤติกรรมบ่งชี้ : กิจกรรมเพื่อเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม
	สร้างบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่ดีให้กับนักเรียน พยายามหาสาเหตุที่เขาแกล้งคนอื่นว่าเพราะอะไรเพื่อจะได้แก้ไขปัญหานั้นได้ถูกต้อง เช่น ความรัก อยากรู้ตัวตน เป็นต้น นอกจากนั้นต้องพูดคุยกับนักเรียนในห้องเรียนที่จำภาพว่านักเรียนคนดังกล่าวชอบแกล้งคนอื่นพยายามเปลี่ยนความคิดและให้โอกาสกับนักเรียนคนดังกล่าวด้วย	4. การวิเคราะห์แนวทางช่วยเหลือนักเรียนที่ชอบกลั่นแกล้งในสถานศึกษา คำที่พบ : นักเรียนในห้องเรียนที่จำภาพว่านักเรียนคนดังกล่าวชอบแกล้งคนอื่นพยายามเปลี่ยนความคิดและให้โอกาสกับนักเรียนคนดังกล่าว พฤติกรรมบ่งชี้ : สร้างบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่ดีให้กับนักเรียน
	ผู้ปกครองบางคนอาจมีมาตรฐานความคิดและมุมมองในปัญหานี้ที่แตกต่างกัน ฉะนั้นต้องอาศัยการสร้างความเข้าใจร่วมกัน เพราะหากผู้ปกครองไม่ร่วมมือกับโรงเรียนก็ไม่สามารถแก้ไขปัญหานี้ได้	5. การวิเคราะห์ปัญหาที่ท้าทายในการแก้ไขปัญหาการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา คำที่พบ : ผู้ปกครองบางคนอาจมีมาตรฐานความคิดและมุมมองในปัญหานี้ที่แตกต่างกัน พฤติกรรมบ่งชี้ : ความเข้าใจร่วมกัน
คนที่ 5	จัดกิจกรรมในโรงเรียนที่เน้นความแตกต่างระหว่างบุคคลให้เขาสามารถยอมรับและสามารถอยู่ร่วมกับคนที่มีความแตกต่างในสังคมได้ โดยจัดกิจกรรมให้บ่อยครั้งเพื่อนักเรียนจะได้เรียนรู้กระบวนการได้อย่างต่อเนื่อง เพราะหากทำกิจกรรมไม่ต่อเนื่องนักเรียนก็ไม่อาจเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมต่าง ๆ ได้ และนอกจากนั้นต้องมีกระบวนการความรู้ต่าง ๆ ในห้องเรียนกับวิชาต่าง ๆ	1. การวิเคราะห์แนวทางการมอบนโยบายเพื่อเสริมสร้างพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชน คำที่พบ : เน้นความแตกต่างระหว่างบุคคลให้เขาสามารถยอมรับและสามารถอยู่ร่วมกับคนที่มีความแตกต่างในสังคมได้ พฤติกรรมบ่งชี้ที่พบ : การจัดกิจกรรม , การบูรณาการความรู้

ตาราง 17 (ต่อ)

คนที่	รายละเอียด	วิเคราะห์เนื้อหา
	ทางโรงเรียนมีการแต่งตั้งคณะกรรมการต่อต้านความรุนแรงในสถานศึกษา โดยเป็นนโยบายของสมาคมทอลิกแห่งประเทศไทย ฉะนั้นเมื่อพบเจอนักเรียนที่ถูกกลั่นแกล้งคณะทำงานชุดนี้จะเข้าไปช่วยเหลือนักเรียนที่ถูกกลั่นแกล้งและเยียวยาทางด้านจิตใจ โดยครูแนะแนวหรือนักจิตวิทยาของโรงเรียน ส่วนนักเรียนที่กลั่นแกล้งคนอื่นจะมีครูผู้รับผิดชอบไปพูดคุยกับนักเรียนถึงสาเหตุที่เกิดขึ้น โดยไม่ได้เข้าไปบอกว่านักเรียนคือคนผิด แต่ครูคนดังกล่าวต้องไปหาสาเหตุว่าเพราะเหตุใดนักเรียนคนดังกล่าวจึงทำเช่นนั้น พร้อมทั้งประสานกับผู้ปกครองและครูที่ปรึกษาให้นักเรียนเข้าสู่กระบวนการเพื่อเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมต่อไป นอกจากนี้ ครูฝ่ายกิจการนักเรียนก็จะจัดกิจกรรมสานสัมพันธ์ และให้ความรู้เรื่องความรุนแรงในห้องเรียนดังกล่าวในคาบประชุมของโรงเรียนต่อไป	2. การวิเคราะห์แนวทางดำเนินการแก้ไข ปัญหาการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา คำที่พบ : การแต่งตั้งคณะกรรมการต่อต้านความรุนแรงในสถานศึกษา โดยเป็นนโยบายของสมาคมทอลิกแห่งประเทศไทย ฉะนั้นเมื่อพบเจอนักเรียนที่ถูกกลั่นแกล้งคณะทำงานชุดนี้จะเข้าไปช่วยเหลือนักเรียนที่ถูกกลั่นแกล้งและเยียวยาทางด้านจิตใจโดยครูแนะแนวหรือนักจิตวิทยาของโรงเรียน พฤติกรรมบ่งชี้ : เปลี่ยนแปลงพฤติกรรม
	เรียกนักเรียนและผู้ปกครองของทั้ง 2 ฝ่ายมาพูดคุยหาแนวทางร่วมกันเพื่อแก้ไขปัญหา ตั้งแต่ครั้งแรกเพราะหากปล่อยไปในครั้งต่อไปอาจมีความรุนแรงมากขึ้น วินีจะช่วยให้นักเรียนแก้ไขปัญหาก็ได้เร็วขึ้นเพราะมาโรงเรียนครูก็จะสอนเรื่องความเท่าเทียมของคน เพื่อไม่ให้เขากลั่นแกล้งคนอื่นอยู่บ้านก็มีผู้ปกครองคอยเน้นย้ำ นอกจากนั้นโรงเรียนต้องจัดกิจกรรมการอบรมหน้าเสาธง และสอดแทรกกับบทเรียนในรายวิชาสังคมศึกษาให้นักเรียน เห็นผลกระทบต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นพร้อมทั้งจัดการกิจกรรมต่าง ๆ ที่เน้นเรื่องความเท่าเทียมของมนุษย์	3. การวิเคราะห์แนวทางช่วยเหลือนักเรียนที่ถูกกลั่นแกล้งในสถานศึกษา คำที่พบ : เรียกนักเรียนและผู้ปกครองของทั้ง 2 ฝ่ายมาพูดคุยหาแนวทางร่วมกันเพื่อแก้ไขปัญหามาตั้งแต่ครั้งแรกเพราะหากปล่อยไปในครั้งต่อไปอาจมีความรุนแรงมากขึ้น พฤติกรรมบ่งชี้ : หาแนวทางร่วมกันเพื่อแก้ไขปัญหา
	ปัญหานี้ต้องใช้ผู้เชี่ยวชาญหรือนักจิตวิทยาเข้ามาช่วยสนับสนุนในการดูแลเยียวยาและบำบัดนักเรียนฉะนั้นบางโรงเรียนอาจยังขาดบุคลากรในส่วนนี้	4. การวิเคราะห์แนวทางช่วยเหลือนักเรียนที่ขอกลับกลั่นแกล้งในสถานศึกษา คำที่พบ : ปัญหานี้ต้องใช้ผู้เชี่ยวชาญหรือนักจิตวิทยาเข้ามาช่วยสนับสนุนในการดูแลเยียวยาและบำบัดนักเรียนฉะนั้นบางโรงเรียนอาจยังขาดบุคลากรในส่วนนี้ พฤติกรรมบ่งชี้ : ช่วยสนับสนุนในการดูแลเยียวยาและบำบัดนักเรียน
	ปัญหานี้ต้องใช้ผู้เชี่ยวชาญหรือนักจิตวิทยาเข้ามาช่วยสนับสนุนในการดูแลเยียวยาและบำบัดนักเรียนฉะนั้นบางโรงเรียนอาจยังขาดบุคลากรในส่วนนี้	5. การวิเคราะห์ปัญหาที่ท้าทายในการแก้ไขปัญหาการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา คำที่พบ : หานี้ต้องใช้ผู้เชี่ยวชาญหรือนักจิตวิทยาเข้ามาช่วยสนับสนุนในการดูแลเยียวยาและบำบัดนักเรียนฉะนั้นบางโรงเรียนอาจยังขาดบุคลากรในส่วนนี้ พฤติกรรมบ่งชี้ : การดูแลเยียวยาและบำบัดนักเรียน

ตาราง 17 (ต่อ)

คนที่	รายละเอียด	วิเคราะห์เนื้อหา
	กำหนดเป็นแผนปฏิบัติการเชิงรุกของโรงเรียนเพื่อให้ทุกส่วนงาน / กลุ่มสาระการเรียนรู้มุ่งพัฒนานักเรียนไปพร้อมกันในทุก ๆ ด้าน เพื่อพัฒนาสิทธิมนุษยชน	1. การวิเคราะห์แนวทางการมอบนโยบาย เพื่อเสริมสร้างพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชน คำที่พบ : กำหนดเป็นแผนปฏิบัติการเชิงรุกของโรงเรียนเพื่อให้ทุกส่วนงาน / กลุ่มสาระการเรียนรู้มุ่งพัฒนานักเรียนไปพร้อมกันในทุก ๆ ด้าน พฤติกรรมบ่งชี้ที่พบ : กำหนดเป็นแผนปฏิบัติการเชิงรุก
	จัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนให้มีความปลอดภัยสำหรับนักเรียนทุกกลุ่ม กำชับครูที่ปรึกษาให้ดูแลนักเรียนอย่างใกล้ชิด ประชาสัมพันธ์ผู้ปกครองและนักเรียนเรื่องความรุนแรงในสถานศึกษา	2. การวิเคราะห์แนวทางดำเนินการแก้ไข ปัญหาการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา คำที่พบ : จัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนให้มีความปลอดภัยสำหรับนักเรียนทุกกลุ่ม กำชับครูที่ปรึกษาให้ดูแลนักเรียนอย่างใกล้ชิด ประชาสัมพันธ์ผู้ปกครองและนักเรียนเรื่องความรุนแรงในสถานศึกษา พฤติกรรมบ่งชี้ : จัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนให้มีความปลอดภัยสำหรับนักเรียนทุกกลุ่ม
คนที่ 6	นำนักเรียนที่ถูกกลั่นแกล้งมาสอบถามความต้องการว่าอยากให้ครูช่วยเหลือตรงไหนหรือไม่พร้อมสอบถามสาเหตุของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ประสานนักจิตวิทยา ครูพยาบาล หรือครูแนะแนวมาพูดคุยกับนักเรียน พร้อมทั้งดำเนินการลงโทษนักเรียนที่กระทำความผิดตามระเบียบของโรงเรียนพร้อมทั้งเชิญผู้ปกครองมารับทราบและหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาต่อไป	3. การวิเคราะห์แนวทางช่วยเหลือนักเรียนที่ถูกกลั่นแกล้งในสถานศึกษา คำที่พบ : ประสานนักจิตวิทยา ครูพยาบาล หรือครูแนะแนวมาพูดคุยกับนักเรียน พร้อมทั้งดำเนินการลงโทษนักเรียนที่กระทำความผิดตามระเบียบของโรงเรียนพร้อมทั้งเชิญผู้ปกครองมารับทราบและหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาต่อไป พฤติกรรมบ่งชี้ : สอบถามสาเหตุของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น
	จัดการประชุมระหว่างผู้ปกครอง อาจารย์ที่ปรึกษา นักจิตวิทยา หรือครูแนะแนว เพื่อพูดคุยและหาสาเหตุจริง ๆ ที่เขารู้สึกอาจต้องสร้างบรรยากาศที่ไม่จริงจังจนเกินไป ต้องเปิดโอกาสให้เขาได้พูดได้ระบายทางความคิดของตัวเองออกมา ครูและผู้ปกครองมีหน้าที่ในการรับฟังสิ่งที่นักเรียนรู้สึกเพื่อเราจะได้เข้าใจนักเรียนมากขึ้น หลังจากนั้นผู้ปกครองและครูจึงจัดการประชุมแยกกันอีกครั้งเพื่อหาแนวทางแก้ไขและติดตามอย่างใกล้ชิดในทุกเดือน	4. การวิเคราะห์แนวทางช่วยเหลือนักเรียนที่ ชอบกลั่นแกล้งในสถานศึกษา คำที่พบ : เปิดโอกาสให้เขาได้พูดได้ระบายทางความคิดของตัวเองออกมา ครูและผู้ปกครองมีหน้าที่ในการรับฟังสิ่งที่นักเรียนรู้สึกเพื่อเราจะได้เข้าใจนักเรียนมากขึ้น พฤติกรรมบ่งชี้ : จัดการประชุมระหว่างผู้ปกครอง อาจารย์ที่ปรึกษา นักจิตวิทยา หรือครูแนะแนว เพื่อพูดคุยและหาสาเหตุ

ตาราง 17 (ต่อ)

คนที่	รายละเอียด	วิเคราะห์เนื้อหา
	การขอความร่วมมือของผู้ปกครองและครูที่อาจยังขาดความตระหนักในปัญหาดังกล่าว เนื่องจากปัญหานี้มีต้องอาศัยการมีส่วนร่วมและความเข้าใจจากผู้ปกครองและครูมิฉะนั้นก็อาจไม่สามารถแก้ปัญหาได้ด้วยฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง	5. การวิเคราะห์ปัญหาที่ท้าทายในการแก้ไขปัญหาคารก้นแก้งในสถานศึกษา คำที่พบ : ปัญหานี้มีต้องอาศัยการมีส่วนร่วมและความเข้าใจจากผู้ปกครองและครูมิฉะนั้นก็อาจไม่สามารถแก้ปัญหาได้ด้วยฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง พฤติกรรมบ่งชี้ : ความตระหนักในปัญหา
	จัดการเรียนการสอนหรือให้มีการจัดทำหลักสูตรที่เน้นการบูรณาการในกลุ่มสาระต่าง ๆ เพื่อเสริมสร้างสิทธิมนุษยชนให้กับนักเรียนเพื่อให้นักเรียนเห็นภาพของสิทธิมนุษยชนได้กว้างขึ้นผ่านรายวิชา/กิจกรรมต่าง ๆ ที่ไม่ใช่แค่วิชาสังคมศึกษาเท่านั้น	1. การวิเคราะห์แนวทางการมอบนโยบายเพื่อเสริมสร้างพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชน คำที่พบ : การบูรณาการในกลุ่มสาระต่าง ๆ เพื่อเสริมสร้างสิทธิมนุษยชนให้กับนักเรียนเพื่อให้นักเรียนเห็นภาพของสิทธิมนุษยชนได้กว้างขึ้นผ่านรายวิชา/กิจกรรมต่าง ๆ ที่ไม่ใช่แค่วิชาสังคมศึกษาเท่านั้น พฤติกรรมบ่งชี้ที่พบ : จัดการเรียนการสอนหรือให้มีการจัดทำหลักสูตรที่เน้นการบูรณาการ
คนที่ 7	จัดกิจกรรมและอบรมหน้าเสาธงให้กับนักเรียนโดยภาพรวมโดยผู้เชี่ยวชาญให้นักเรียนเห็นถึงปัญหาที่เกิดขึ้นจากการกลั่นแกล้งในโรงเรียน และนำนักเรียนคนที่แกล้งคนอื่นมาพบเพื่อพูดคุยหาแนวทางในการป้องกันร่วมกับผู้ปกครองต่อไป	2. การวิเคราะห์แนวทางดำเนินการแก้ไขปัญหาคารก้นแก้งในสถานศึกษา คำที่พบ : จัดกิจกรรมและอบรมหน้าเสาธงให้กับนักเรียนโดยภาพรวมโดยผู้เชี่ยวชาญให้นักเรียนเห็นถึงปัญหาที่เกิดขึ้นจากการกลั่นแกล้งในโรงเรียน และนำนักเรียนคนที่แกล้งคนอื่นมาพบเพื่อพูดคุยหาแนวทางในการป้องกันร่วมกับผู้ปกครองต่อไป พฤติกรรมบ่งชี้ : จัดกิจกรรมและอบรมหน้าเสาธงให้กับนักเรียน
	สอบถามครูที่ปรึกษาถึงพฤติกรรมของนักเรียนที่ชอบกลั่นแกล้งคนอื่นว่า ในห้องเรียนนักเรียนมีพฤติกรรมอย่างไร หลังจากนั้นให้พูดคุยกับนักเรียนคนดังกล่าวถึงสาเหตุที่กระทำหรือสอบถามความต้องการว่ามีสิ่งใดที่อยากให้โรงเรียนช่วยหรือสนับสนุนหรือไม่ หลังจากนั้นพยายามสร้างตัวตนของนักเรียนคนดังกล่าวด้วยการพานักเรียนไปทำค่าย ทำกิจกรรม เป็นตัวแทนของโรงเรียนในการแข่งขันต่าง ๆ เพราะปัญหาส่วนใหญ่ที่นักเรียนชอบกลั่นแกล้งคนอื่นจะเกิดจากการอยากมีตัวตนในโรงเรียน ฉะนั้นโรงเรียนมีหน้าที่ในการทำให้เขามีตัวตนในทางที่ถูกต้อง	3. การวิเคราะห์แนวทางช่วยเหลือนักเรียนที่ถูกกลั่นแกล้งในสถานศึกษา คำที่พบ : นักเรียนชอบกลั่นแกล้งคนอื่นจะเกิดจากการอยากมีตัวตนในโรงเรียน ฉะนั้นโรงเรียนมีหน้าที่ในการทำให้เขามีตัวตนในทางที่ถูกต้อง พฤติกรรมบ่งชี้ : สร้างตัวตนของนักเรียนคนดังกล่าวด้วยการพานักเรียนไปทำค่าย ทำกิจกรรม เป็นตัวแทนของโรงเรียนในการแข่งขันต่าง ๆ

ตาราง 17 (ต่อ)

คนที่	รายละเอียด	วิเคราะห์เนื้อหา
	จัดกิจกรรมและพัฒนานักเรียนคนดังกล่าวให้เขาได้ทำในสิ่งที่เขาชอบและให้เขาเน้นการพัฒนาตนเองในสิ่งที่รัก เพื่อให้เขาได้ต่อยอดในการสร้างภาพจำในทางที่ดีให้กับนักเรียนคนดังกล่าว นอกจากนั้นสิ่งที่อยากคือ การเปลี่ยนภาพความคิดของเพื่อน ๆ ที่เคยถูกนักเรียนคนดังกล่าวแกล้งอาจต้องใช้เวลาพอสมควรที่จะทำให้นักเรียนคนดังกล่าวผ่านจุดนี้ไปได้	4. การวิเคราะห์แนวทางช่วยเหลือนักเรียนที่ชอบกลั่นแกล้งในสถานศึกษา คำที่พบ : การพัฒนาตนเองในสิ่งที่รัก เพื่อให้เขาได้ต่อยอดในการสร้างภาพจำในทางที่ดีให้กับนักเรียนคนดังกล่าว พฤติกรรมบ่งชี้ : จัดกิจกรรมและพัฒนานักเรียนคนดังกล่าวให้เขาได้ทำในสิ่งที่เขาชอบ
	ความละเอียดอ่อนหรือสิ่งเล็ก ๆ น้อย ๆ ที่ครูหรือผู้ปกครองพูดหรือกระทำออกไปอาจกลายเป็นเรื่องใหญ่สำหรับนักเรียนและทำให้เขาเป็นคนที่เรียกร้องความสนใจจนนำไปสู่การกลั่นแกล้งผู้อื่นได้ ฉะนั้นปัญหานี้ต้องอาศัยความร่วมมือ จากครู ผู้ปกครอง ในการแก้ปัญหาร่วมกัน ฉะนั้นการสร้าง ความเข้าใจและความร่วมมือกันจึงเป็นปัญหาที่ยากที่สุดสำหรับปัญหานี้	5. การวิเคราะห์ปัญหาที่ท้าทายในการแก้ไขปัญหากลั่นแกล้งในสถานศึกษา คำที่พบ : ครูหรือผู้ปกครองพูดหรือกระทำออกไปอาจกลายเป็นเรื่องใหญ่สำหรับนักเรียนและทำให้เขาเป็นคนที่เรียกร้องความสนใจจนนำไปสู่การกลั่นแกล้งผู้อื่นได้ พฤติกรรมบ่งชี้ : ความร่วมมือ จากครู ผู้ปกครองในการแก้ปัญหา

จากตารางที่ 17 พบว่า การแสดงความคิดเห็นและการวิเคราะห์คำหลัก (content analysis) ของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อแนวทางป้องกันการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา สามารถสรุปแนวทางในการเสริมสร้างพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษาได้ดังนี้

1. แนวทางการมอบนโยบายเพื่อเสริมสร้างพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชน ผู้บริหารสถานศึกษาเห็นว่าโรงเรียน คือ สถานที่ในการเรียนรู้ของนักเรียนที่ปลอดภัย ฉะนั้นในฐานะผู้บริหารสถานศึกษาควรมีนโยบายหรือแนวทางที่ชัดเจนเพื่อให้ครูนำไปปฏิบัติได้สอดคล้องและเป็นแนวทางเดียวกันผ่านการกำหนดวิสัยทัศน์ของโรงเรียนและให้แต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้จัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์นั้น ทั้งนี้หากเราจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ก็จะมีแนวทางจัดการเรียนการสอนที่เป็นไปในแนวทางเดียวกันและสามารถพัฒนานักเรียนได้อย่างต่อเนื่อง

2. แนวทางดำเนินการแก้ไขปัญหาการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาเห็นว่า เมื่อผู้บริหารสถานศึกษารับทราบว่ามีนักเรียนกลั่นแกล้งในสถานศึกษาจะดำเนินการจัดตั้งคณะกรรมการเพื่อกำกับดูแลนักเรียนโดยประสานงานกับฝ่ายกิจการนักเรียนร่วมกับงานแนะแนว ศึกษาข้อดีให้คำปรึกษา ให้ความรู้ จัดกิจกรรม และแนะนำ

ทางการป้องกันเพื่อพบเจอกับปัญหาดังกล่าว ให้กับผู้ที่ถูกกลั่นแกล้งผู้ที่กลั่นแกล้งผู้อื่น และนักเรียนที่อยู่ในสังคมที่มีความเสี่ยงในการกลั่นแกล้ง โดยผู้บริหารส่วนใหญ่มีความคิดเห็นที่ตรงกันว่าปัญหาการกลั่นแกล้งในโรงเรียนเป็นปัญหาที่ต้องการความใส่ใจเป็นพิเศษโดยต้องอาศัยผู้เชี่ยวชาญหรือครูผู้มีความชำนาญในระบบการดูแลนักเรียนให้มาสนับสนุนการแก้ไข

3. แนวทางช่วยเหลือนักเรียนที่ถูกกลั่นแกล้งในสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาเห็นว่า เมื่อผู้บริหารสถานศึกษาส่วนใหญ่ทราบว่าในสถานศึกษาของตนมีการกลั่นแกล้งกันเกิดขึ้นจะมีการแต่งตั้งคณะกรรมการเข้าไปดูแลนักเรียน โดยเน้นการพูดคุยและสอบถามข้อมูลของการกระทำดังกล่าว โดยหาพื้นที่ ๆ ปลอดภัยเพื่อให้นักเรียนทั้ง 2 ฝ่ายเปิดใจว่าเพราะเหตุใดจึงเกิดเหตุการณ์นี้ขึ้น หลังจากนั้นจึงให้ผู้รับผิดชอบ เช่น ฝ่ายกิจการนักเรียน หรืองานแนะแนว กำกับดูแลร่วมกับอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้ปกครองโดยให้ดำเนินการเขียนรายงานพฤติกรรมของนักเรียนดังกล่าวเพื่อสำหรับติดตามอย่างใกล้ชิด นอกจากนี้ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีการจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างด้านสิทธิมนุษยชนให้กับนักเรียน เพื่อให้เขาได้เปลี่ยนแปลงความคิดและพฤติกรรมของตนเอง โดยการทำให้นักเรียนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอาจทำได้ยากแต่ก็เป็นหน้าที่ของโรงเรียนที่ต้องทำเช่นกัน

4. แนวทางช่วยเหลือนักเรียนที่ชอบกลั่นแกล้งในสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาเห็นว่า หากมีนักเรียนที่ชอบกลั่นแกล้งผู้อื่นมาขอคำปรึกษาว่าทำอย่างไรเขาจะสามารถควบคุมตนเองไม่ให้กลั่นแกล้งผู้อื่นได้ จะให้การชื่นชมนักเรียนคนดังกล่าวที่มีความคิดที่อยากเลิกกลั่นแกล้งผู้อื่น โดยถือว่าหากนักเรียนมีความตั้งใจประสบความสำเร็จไปได้เกินครึ่งทางแล้วหลังจากนี้ทางโรงเรียนจะต้องสนับสนุนนักเรียนให้ทำในสิ่งที่เขาถนัดและทำให้นักเรียนคนดังกล่าวมีบทบาทกับโรงเรียนในแนวทางที่ถูกต้อง เพื่อเป็นกำลังใจให้กับนักเรียน อีกทั้งต้องประสานกับฝ่ายกิจการนักเรียนหรืองานแนะแนวให้คอยสนับสนุนและช่วยกำกับดูแลนักเรียนด้วย อาจเป็นเรื่องที่ไม่ง่ายที่จะทำให้ นักเรียนส่วนใหญ่ลดภาพจำที่ไม่ดีของเขา แต่โรงเรียนต้องคอยให้กำลังใจและสนับสนุนนักเรียนให้ผ่านช่วงเวลาดังกล่าวไปให้ไปอย่างดีที่สุด

5. ความท้าทายในการแก้ไขปัญหาการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาเห็นว่า ปัญหาที่ท้าทายที่สุดเกี่ยวกับการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา คือ การสร้างความเข้าใจและความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง เพราะ ไม่อาจปฏิเสธได้ว่าผู้ปกครองบางส่วนมีความรู้สึกในการเข้าข้างลูกของตนเมื่อเขากระทำความผิด นอกจากนี้ยังไม่ให้ความร่วมมือในการแก้ไขปัญหา อีกทั้งผู้ปกครองบางส่วนอาจมีความคิดว่าการแก้ไขปัญหาเหล่านี้ควรเป็นหน้าที่ของโรงเรียนเพียงฝ่ายเดียว โดยจากทั้งหมดที่กล่าวมาผู้บริหารสถานศึกษาทุกท่าน

ได้ให้ข้อมูลที่ตรงกันว่า หากผู้ปกครองไม่ให้ความร่วมมืออย่างจริงจังในการแก้ปัญหา ปัญหานี้ก็ไม่อาจแก้ไขได้อย่างเป็นรูปธรรมด้วยความร่วมมือจากโรงเรียนเพียงฝ่ายเดียว

2.2. ครูสังคัมศึกษา

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสัมภาษณ์ครูสังคัมศึกษาเพื่อหาแนวทางการเสริมสร้างพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา โดยสรุปผลการวิเคราะห์ได้ ดังนี้

ตาราง 18 ตารางแสดงความคิดเห็นและการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) แนวทางป้องกันการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา (ครูสังคัมศึกษา)

คนที่	รายละเอียด	วิเคราะห์เนื้อหา
คนที่ 1	เน้นการจัดการสอนทางตรง คือ ในห้องเรียนโดยสอดแทรกเรื่องสิทธิมนุษยชนในเนื้อหาสาระที่เรากำลังสอน และ สอนผ่านการขัดเกลาให้กับนักเรียน เช่น การอบรมนักเรียนหน้าเสาธง หรือ การตักเตือนเมื่อนักเรียนทำความผิด	1. การวิเคราะห์แนวทางการมอบนโยบายเพื่อเสริมสร้างพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชน คำที่พบ : สอดแทรกเรื่องสิทธิมนุษยชนในเนื้อหาสาระที่เรากำลังสอน และ สอนผ่านการขัดเกลาให้กับนักเรียน พฤติกรรมบ่งชี้ที่พบ : การจัดการสอน
	ไม่เน้นการลงโทษในทันทีที่ต้องมีการพูดคุยเพื่อสอบถามที่มาของปัญหา และอย่าชี้ขาดว่านักเรียนเป็นคนที่มีผิด ครูต้องเปิดโอกาสให้นักเรียนได้พูดสิ่งที่ตนเองคิดออกมาหลังจากนั้นถึงมาช่วยกันแก้ปัญหา ถือเป็นวิธีการแก้ปัญหาไม่ใช่การลงโทษนักเรียน เพราะ อาจทำให้ปัญหานั้นใหญ่ขึ้น	2. การวิเคราะห์แนวทางดำเนินการแก้ไขปัญหาการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา คำที่พบ : การพูดคุยเพื่อสอบถามที่มาของปัญหา และอย่าชี้ขาดว่านักเรียนเป็นคนที่มีผิด ครูต้องเปิดโอกาสให้นักเรียนได้พูดสิ่งที่ตนเองคิดออกมาหลังจากนั้นถึงมาช่วยกันแก้ปัญหา พฤติกรรมบ่งชี้ : การพูดคุยเพื่อสอบถามที่มาของปัญหา
	อธิบายให้นักเรียนคนดังกล่าวเข้าใจเรื่องของความแตกต่างของบุคคล และสะท้อนไปถึงสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เขาได้ทำว่าหากเป็นตนเองจะอย่างไรกับเหตุการณ์นี้ สิ่งนี้จะทำให้เขารู้สึกถึงคนที่ถูกกลั่นแกล้ง และให้เขาคิดก่อนที่จะลงมือทำในทุก ๆ อย่าง	3. การวิเคราะห์แนวทางช่วยเหลือนักเรียนที่ถูกกลั่นแกล้งในสถานศึกษา คำที่พบ : อธิบายให้นักเรียนคนดังกล่าวเข้าใจเรื่องของความแตกต่างของบุคคล และสะท้อนไปถึงสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เขาได้ทำว่าหากเป็นตนเองจะอย่างไรกับเหตุการณ์นี้ พฤติกรรมบ่งชี้ : อธิบายให้นักเรียนคนดังกล่าวเข้าใจเรื่องของความแตกต่างของบุคคล

ตาราง 18 (ต่อ)

คนที่	รายละเอียด	วิเคราะห์เนื้อหา
	วางตัวเป็นกลางนิ่งเฉย อย่าใช้อารมณ์ในการตัดสินปัญหาหรือ แก้ไขปัญหว่า นิ่งและค่อย ๆ เดินออกจากพื้นที่ตรงนั้น และไป บอกครูที่ใกล้ที่สุดหรืออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อมารับทราบถึง ปัญหาที่เกิดขึ้น	4. การวิเคราะห์แนวทางช่วยเหลือนักเรียนที่ ชอบกลั่นแกล้งในสถานศึกษา คำที่พบ : วางตัวเป็นกลางนิ่งเฉย อย่าใช้อารมณ์ ในการตัดสินปัญหาหรือแก้ไขปัญหว่า นิ่งและ ค่อย ๆ เดินออกจากพื้นที่ตรงนั้น และไปบอกครูที่ ใกล้ที่สุดหรืออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อมารับทราบถึง ปัญหาที่เกิดขึ้น พฤติกรรมบ่งชี้ : เดินออกจากพื้นที่ตรงนั้น และ ไปบอกครูที่ใกล้ที่สุดหรืออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อให้ รับทราบถึงปัญหาที่เกิดขึ้น
	ครูต้องไม่ยึดติดกับบทเรียนหรือเนื้อหาจนมากเกินไปเน้นการ เรียนรู้จากประสบการณ์และสิ่งที่ได้ ๆ พบเจอกันจริง ๆ ใน สังคม	5. การวิเคราะห์ปัญหาที่ท้าทายในการ แก้ไขปัญหการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา คำที่พบ : ครูต้องไม่ยึดติดกับบทเรียนหรือเนื้อหา จนมากเกินไปเน้นการเรียนรู้จากประสบการณ์และ สิ่งที่ได้ ๆ พบเจอกันจริง ๆ ในสังคม พฤติกรรมบ่งชี้ : ไม่ยึดติดกับบทเรียนหรือ เนื้อหาจนมากเกินไปเน้นการเรียนรู้จากประสบ การณ์และสิ่งที่ได้ ๆ พบเจอกันจริง ๆ ในสังคม
คนที่ 2	ใส่ใจรายละเอียดเล็ก ๆ น้อย ๆ ในการดักเตือนนักเรียนไม่คิดว่า เรื่องนิด ๆ น้อย ๆ แล้วมองข้าม เพราะ การมองข้ามสิ่งเล็ก ๆ จะ เป็นที่มาของปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชน	1. การวิเคราะห์แนวทางการมอบนโยบาย เพื่อเสริมสร้างพลเมืองที่เคารพสิทธิ มนุษยชน คำที่พบ : ใส่ใจรายละเอียดเล็ก ๆ น้อย ๆ ในการ ดักเตือนนักเรียนไม่คิดว่าเรื่องนิด ๆ น้อย ๆ แล้ว มองข้าม พฤติกรรมบ่งชี้ที่พบ : ใส่ใจรายละเอียดเล็ก ๆ น้อย ๆ
	พูดคุยกับนักเรียนในคาบเรียนเพื่อปลูกฝังการอยู่ร่วมกัน สังคม ให้นักเรียนเห็นความแตกต่างของสังคม เพื่อให้เขา รู้ว่า คนทุกคนต้องปรับตัวเข้าหากันและกัน	2. การวิเคราะห์แนวทางดำเนินการแก้ไข ปัญหาการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา คำที่พบ : นักเรียนเห็นความแตกต่างของสังคม เพื่อให้เขาเห็นว่าคนทุกคนต้องปรับตัวเข้าหา กันและกัน พฤติกรรมบ่งชี้ : พูดคุยกับนักเรียน

ตาราง 18 (ต่อ)

คนที่	รายละเอียด	วิเคราะห์เนื้อหา
คนที่ 3	หากต้องการจะควบคุมตนเองให้ได้ สิ่งแรกต้องรู้ถึงในทุก ๆ สิ่งที่เราทำ ฉะนั้นเราจึงควรถามตัวเองอยู่เสมอว่าสิ่งต่าง ๆ ที่เราทำไปเพื่อสิ่งใด และให้คำนึงถึงความเสี่ยงที่จะตามมาเสมอ เพียงเท่านั้นเราก็จะได้ชื่อว่ามีสติในทุกการกระทำ	3. การวิเคราะห์แนวทางช่วยเหลือนักเรียนที่ถูกกลั่นแกล้งในสถานศึกษา คำที่พบ : หากต้องการจะควบคุมตนเองให้ได้ สิ่งแรกต้องรู้ถึงในทุก ๆ สิ่งที่เราทำ ฉะนั้นเราจึงควรถามตัวเองอยู่เสมอว่าสิ่งต่าง ๆ ที่เราทำไปเพื่อสิ่งใด และให้คำนึงถึงความเสี่ยงที่จะตามมาเสมอ เพียงเท่านั้นเราก็จะได้ชื่อว่ามีสติในทุกการกระทำ พฤติกรรมบ่งชี้ : ควบคุมตนเอง
	วิ่งหาเพื่อนหรือครูที่คิดว่าจะสามารถช่วยตนเองได้ในสถานการณ์นั้นและบอกเรื่องนี้กับครูประจำชั้นทราบที่เราถูกเพื่อนกระทำอย่างไร	4. การวิเคราะห์แนวทางช่วยเหลือนักเรียนที่ชอบกลั่นแกล้งในสถานศึกษา คำที่พบ : วิ่งหาเพื่อนหรือครูที่คิดว่าจะสามารถช่วยตนเองได้ในสถานการณ์นั้นและบอกเรื่องนี้กับครูประจำชั้นทราบที่เราถูกเพื่อนกระทำอย่างไร พฤติกรรมบ่งชี้ : วิ่งหาเพื่อนหรือครูที่คิดว่าจะสามารถช่วยตนเองได้
	วิชาสังคมศึกษาต้องไม่ใช้วิชาที่มีหน้าที่ในการพลเมืองเพียงแค่กลุ่มสาระการเรียนรู้เท่านั้น แต่ทุกกลุ่มสาระต้องมีหน้าที่ในการช่วยกันพัฒนาพลเมืองและสิทธิมนุษยชนไปพร้อม ๆ กัน	5. การวิเคราะห์ปัญหาที่ท้าทายในการแก้ไขปัญหาคารกกลั่นแกล้งในสถานศึกษา คำที่พบ : วิชาสังคมศึกษาต้องไม่ใช้วิชาที่มีหน้าที่ในการพลเมืองเพียงแค่กลุ่มสาระการเรียนรู้เท่านั้น แต่ทุกกลุ่มสาระต้องมีหน้าที่ในการช่วยกันพัฒนาพลเมืองและสิทธิมนุษยชนไปพร้อม ๆ กัน พฤติกรรมบ่งชี้ : พัฒนาพลเมืองและสิทธิมนุษยชน
คนที่ 3	สร้างความตระหนักรู้ให้กับนักเรียนผ่านการสอดแทรกเนื้อหาในห้องเรียนเพราะสิทธิมนุษยชน ไม่ได้มีแค่ในสาระหน้าที่พลเมือง แต่ครูต้องสอนให้สิทธิมนุษยชนคือทุกอย่างในสังคม	1. การวิเคราะห์แนวทางการมอบนโยบายเพื่อเสริมสร้างพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชน คำที่พบ : สร้างความตระหนักรู้ให้กับนักเรียนผ่านการสอดแทรกเนื้อหาในห้องเรียนเพราะสิทธิมนุษยชน ไม่ได้มีแค่ในสาระหน้าที่พลเมือง แต่ครูต้องสอนให้สิทธิมนุษยชนคือทุกอย่างในสังคม พฤติกรรมบ่งชี้ที่พบ : ความตระหนักรู้ให้กับนักเรียนผ่านการสอดแทรกเนื้อหาในห้องเรียน

ตาราง 18 (ต่อ)

คนที่	รายละเอียด	วิเคราะห์เนื้อหา
	เรียกนักเรียนที่ชอบแกล้งคนอื่นมาพูดคุย โดยเน้นให้เขาได้ระบายในสิ่งที่เขาคิดหลังจากนั้นค่อย ๆ และเปลี่ยนทัศนคติเชิงบวกให้กับเขาชวนนักเรียนทำอะไรใหม่ ๆ ที่เขาไม่เคยทำ หากกิจกรรมที่ทำทลายความสามารถของเขาผ่านกิจกรรมที่เขาชอบทำ	2. การวิเคราะห์แนวทางดำเนินการแก้ไข ปัญหาการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา คำที่พบ : เปลี่ยนทัศนคติเชิงบวกให้กับเขาชวนนักเรียนทำอะไรใหม่ ๆ ที่เขาไม่เคยทำ หากกิจกรรมที่ทำทลายความสามารถของเขาผ่านกิจกรรมที่เขาชอบทำ พฤติกรรมบ่งชี้ : ความตระหนักรู้ให้กับนักเรียนผ่านการสอดแทรกเนื้อหาในห้องเรียน
	ให้นักเรียนหาเพื่อนที่สนิทหรือไว้ใจและคอยเป็นบัดดี้ในการใช้ชีวิตของเขาที่โรงเรียนโดยหากมีพฤติกรรมใดที่ไม่พึงประสงค์ให้รับแจ้งครู เพื่อเรียกนักเรียนพูดคุยโดยให้นักเรียนได้ระบายและปลดปล่อยพลังงานที่ไม่ดี	3. การวิเคราะห์แนวทางช่วยเหลือนักเรียนที่ ถูกกลั่นแกล้งในสถานศึกษา คำที่พบ : นักเรียนหาเพื่อนที่สนิทหรือไว้ใจและคอยเป็นบัดดี้ในการใช้ชีวิตของเขาที่โรงเรียนโดยหากมีพฤติกรรมใดที่ไม่พึงประสงค์ให้รับแจ้งครูเพื่อ พฤติกรรมบ่งชี้ : พูดคุยโดยให้นักเรียนได้ระบายและปลดปล่อยพลังงานที่ไม่ดี
	ให้นักเรียนมีสติอยู่กับตนเอง อย่าตกใจกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างวิ่งตามหรือโกรธเพื่อนที่แกล้งเรา แต่ให้เรานิ่งและค่อย ๆ เดินออกมาอย่างมีสติที่สุดและไปติดต่อครูที่ใกล้ที่สุด หรือฝ่ายปกครอง	4. การวิเคราะห์แนวทางช่วยเหลือนักเรียนที่ ชอบกลั่นแกล้งในสถานศึกษา คำที่พบ : อย่าตกใจกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างวิ่งตามหรือโกรธเพื่อนที่แกล้งเรา แต่ให้เรานิ่งและค่อย ๆ เดินออกมาอย่างมีสติที่สุด พฤติกรรมบ่งชี้ : ติดต่อครูที่ใกล้ที่สุด หรือฝ่ายปกครอง
	สอนให้นักเรียนเข้าใจธรรมชาติของมนุษย์ไม่ว่าจะเป็นที่ไหนในโลกนี้ไม่มีสิ่งเหมือนกันในทุกอย่าง เขาต้องหาวิธีเอาชีวิตรอดในโลกที่มีความหลากหลายและแตกต่างให้ได้	5. การวิเคราะห์ปัญหาที่ทลายในการ แก้ไขปัญหาการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา คำที่พบ : ในโลกนี้ไม่มีสิ่งเหมือนกันในทุกอย่าง เขาต้องหาวิธีเอาชีวิตรอดในโลกที่มีความหลากหลาย พฤติกรรมบ่งชี้ : เข้าใจธรรมชาติของมนุษย์

ตาราง 18 (ต่อ)

คนที่	รายละเอียด	วิเคราะห์เนื้อหา
คนที่ 4	ทำตัวเองให้เป็นแบบอย่างที่ดีและนำสถานการณ์ตัวอย่างในชีวิตจริงมาใช้ในการเรียนการสอน เพราะบางครั้งความไม่ตั้งใจนี้แหละ คือ จุดเริ่มต้นของการละเมิดสิทธิมนุษยชน	1. การวิเคราะห์แนวทางการมอบนโยบายเพื่อเสริมสร้างพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชน คำที่พบ : ทำตัวเองให้เป็นแบบอย่างที่ดีและนำสถานการณ์ตัวอย่างในชีวิตจริงมาใช้ในการเรียนการสอน พฤติกรรมบ่งชี้ที่พบ : เป็นแบบอย่างที่ดี
	พูดคุยกับนักเรียนที่ชอบกลั่นแกล้งคนอื่น โดยใช้หลักคำสอนทางศาสนาในการช่วยเกล่าให้เขาเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของตนเอง เรื่องการปล่อยวางและการสร้างความเดือดร้อนให้กับผู้อื่น โดยใช้สิ่งที่เขาได้ทำลงไปเป็นสถานการณ์ตัวอย่าง	2. การวิเคราะห์แนวทางการแก้ไขปัญหาการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา คำที่พบ : หลักคำสอนทางศาสนาในการช่วยเกล่าให้เขาเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของตนเอง เรื่องการปล่อยวาง และการสร้างความเดือดร้อนให้กับผู้อื่น พฤติกรรมบ่งชี้ : พูดคุยกับนักเรียนที่ชอบกลั่นแกล้งคนอื่น
	หาสถานที่ ๆ เหมาะสมให้นักเรียนได้พูดสิ่งต่าง ๆ ออกมาโดยครูจะเป็นผู้สะท้อนปัญหาและให้เขาหาวิธีการแก้ไขปัญหในแบบของตนเองโดยมีครูคอยเป็นผู้แนะนำอยู่เสมอวิธีนี้จะทำให้นักเรียนสามารถแก้ไขปัญหาด้วยตัวอย่างได้อย่างยั่งยืนที่สุด เพราะหาครูไปแก้ปัญหให้เขาตลอดเมื่อเวลาที่ไม่มีความเขาก็จะไม่สามารถแก้ปัญหได้ ฉะนั้นครูจึงควรมีบทบาทเป็นผู้แนะนำไม่ใช่ผู้แก้ปัญห	3. การวิเคราะห์แนวทางช่วยเหลือนักเรียนที่ถูกกลั่นแกล้งในสถานศึกษา คำที่พบ : วิธีการแก้ไขปัญหในแบบของตนเองโดยมีครูคอยเป็นผู้แนะนำอยู่เสมอวิธีนี้จะทำให้นักเรียนสามารถแก้ไขปัญหาด้วยตัวอย่างได้อย่างยั่งยืนที่สุด พฤติกรรมบ่งชี้ : หาวิธีการแก้ไขปัญหในแบบของตนเอง
	ต้องมีความมั่นคงในตัวเองอย่าแสดงความกลัวให้เพื่อนที่แกล้งเรารู้ ต้องมีความมั่นใจในตัวเองอาจถ่ายรูปหรือวิดีโอเพื่อนำมาเป็นหลักฐานให้ครูในการลงโทษต่อไป	4. การวิเคราะห์แนวทางช่วยเหลือนักเรียนที่ชอบกลั่นแกล้งในสถานศึกษา คำที่พบ : ต้องมีความมั่นคงในตัวเองอย่าแสดงความกลัวให้เพื่อนที่แกล้งเรารู้ ต้องมีความมั่นใจในตัวเองอาจถ่ายรูปหรือวิดีโอเพื่อนำมาเป็นหลักฐานให้ครูในการลงโทษต่อไป พฤติกรรมบ่งชี้ : ความมั่นใจในตัวเอง
	ปลูกฝังเขาในรายวิชาที่สอนไม่ว่าจะเป็นภูมิศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ ประวัติศาสตร์ หรือ พระพุทธศาสนา หากเราสามารถเชื่อมโยงเนื้อหาเหล่านี้ให้เป็นส่วนหนึ่งกับความเท่าเทียมได้นักเรียนก็จะเห็นความเท่าเทียมของมนุษย์ในมุมมองที่หลากหลาย	5. การวิเคราะห์ปัญหาที่ท้าทายในการแก้ไขปัญหาการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา คำที่พบ : ไม่ว่าจะเป็นภูมิศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ ประวัติศาสตร์ หรือ พระพุทธศาสนา หากเราสามารถเชื่อมโยงเนื้อหาเหล่านี้ให้เป็นส่วนหนึ่งกับความเท่าเทียมได้นักเรียนก็จะเห็นความเท่าเทียมของมนุษย์ในมุมมองที่หลากหลาย พฤติกรรมบ่งชี้ : เชื่อมโยงเนื้อหา

ตาราง 18 (ต่อ)

คนที่	รายละเอียด	วิเคราะห์เนื้อหา
คนที่ 5	นำเสนอให้นักเรียนให้เปิดความคิดของตนเองด้วยการยอมรับความแตกต่างเพื่อให้เขาอยู่ร่วมกับสังคมที่มีความแตกต่างได้ทั้งทางร่างกาย ความคิดและสิ่งต่าง ๆ โดยเน้นให้นักเรียนรู้ว่าโลกนี้ คือ ความแตกต่าง ไม่ว่าจะอยู่ที่ไหนเขาก็ต้องอยู่ร่วมกับคนที่แตกต่างให้ได้ด้วยการหาแนวทางในการอยู่ร่วมกัน	1. การวิเคราะห์แนวทางการมอบนโยบายเพื่อเสริมสร้างพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชน คำที่พบ : การยอมรับความแตกต่างเพื่อให้เขาอยู่ร่วมกับสังคมที่มีความแตกต่างได้ทั้งทางร่างกาย ความคิด และสิ่งต่าง ๆ โดยเน้นให้นักเรียนรู้ว่าโลกนี้ คือ ความแตกต่าง พฤติกรรมบ่งชี้ที่พบ : การยอมรับความแตกต่าง
	หาพื้นที่ ๆ ปลอดภัยพูดคุยกับนักเรียนทั้ง 2 คน ถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจากทั้ง 2 ฝ่ายหลังจากนั้นให้ทั้งคู่ปรับความเข้าใจกัน โดยอาศัยครูเป็นตัวกลางในการปรับความเข้าใจ เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันในการแก้ไขปัญหาให้กับเขา และปลูกฝังแก่นักเรียนทั้งคู่เรื่องศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ โดยสะท้อนว่าหากเป็นตัวเขาจะรู้สึกอย่างไร	2. การวิเคราะห์แนวทางดำเนินการแก้ไขปัญหาการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา คำที่พบ : คู่ปรับความเข้าใจกัน โดยอาศัยครูเป็นตัวกลางในการปรับความเข้าใจ เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันในการแก้ไขปัญหาให้กับเขา พฤติกรรมบ่งชี้ : ปรับความเข้าใจกัน
	ให้นักเรียนได้สำรวจตัวเองในสิ่งที่ได้ทำลงไปและสะท้อนผลกระทบที่ออกมาด้วยตนเองวิธีนี้จะทำให้เขาได้เรียนรู้จากประสบการณ์ของตนเองโดยต้องแนะนำให้นักเรียนเรียนรู้จากความผิดพลาดของตนเองและรู้จักการขอโทษผู้อื่น สิ่งสำคัญต้องให้นักเรียนเป็นอิสระในการแก้ปัญหาอย่างเหมาะสมด้วยวิธีการของตนเอง	3. การวิเคราะห์แนวทางช่วยเหลือนักเรียนที่ถูกกลั่นแกล้งในสถานศึกษา คำที่พบ : สะท้อนผลกระทบที่ออกมาด้วยตนเองวิธีนี้จะทำให้เขาได้เรียนรู้จากประสบการณ์ของตนเองโดยต้องแนะนำให้นักเรียนเรียนรู้จากความผิดพลาดของตนเองและรู้จักการขอโทษผู้อื่น พฤติกรรมบ่งชี้ : สำรวจตัวเองในสิ่งที่ได้ทำลงไป
	หากถูกแกล้งให้ส่งเสียงดัง เพื่อเรียกความสนใจจากคนรอบข้างให้คนที่กำลังจะแกล้งเราเขารู้สึกว่ากำลังมีคนจับตาดูเขาอยู่ หลังจากนั้นให้รีบออกมาจากที่ดังกล่าวและแจ้งครูประจำชั้นหรือฝ่ายกิจการนักเรียน	4. การวิเคราะห์แนวทางช่วยเหลือนักเรียนที่ขอบกลั่นแกล้งในสถานศึกษา คำที่พบ : หากถูกแกล้งให้ส่งเสียงดัง เพื่อเรียกความสนใจจากคนรอบข้างให้คนที่กำลังจะแกล้งเราเขารู้สึกว่ากำลังมีคนจับตาดูเขาอยู่ หลังจากนั้นให้รีบออกมาจากที่ดังกล่าวและแจ้งครูประจำชั้นหรือฝ่ายกิจการนักเรียน พฤติกรรมบ่งชี้ : เรียกความสนใจจากคนรอบข้าง
	หาสถานการณ์ในชีวิตประจำวันของพวกเขาเข้ามาเป็นบทเรียน เพราะพฤติกรรมบางคนอาจไม่ยอมทำร้ายผู้อื่น แต่เขาทำพฤติกรรมเหล่านั้นโดยขาดความหยิ่งคิด ฉะนั้นต้องทำให้นักเรียนรู้ว่าพฤติกรรมใดเหมาะสมหรือไม่เหมาะสม	5. การวิเคราะห์ปัญหาที่ท้าทายในการแก้ไขปัญหาการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา คำที่พบ : เขาทำพฤติกรรมเหล่านั้นโดยขาดความหยิ่งคิด ฉะนั้นต้องทำให้นักเรียนรู้ว่าพฤติกรรมใดเหมาะสมหรือไม่เหมาะสม พฤติกรรมบ่งชี้ : ทำพฤติกรรมเหล่านั้นโดยขาดความหยิ่งคิด

ตาราง 18 (ต่อ)

คนที่	รายละเอียด	วิเคราะห์เนื้อหา
คนที่ 6	ต้องสอนนักเรียนโดยไม่让他รู้ว่าสอน เพราะปัจจุบันนักเรียนบางส่วนเมื่อเราพูดถึงการเรียนนักเรียนจะปิดความคิดไม่ยอมรับ เราต้องทำให้เรื่องสิทธิมนุษยชน คือ การดำรงชีวิตของเขา ผ่านการเรียนรู้และการถอดบทเรียนในกิจกรรมต่าง ๆ ที่เขาได้ทำ โดยให้เขาเรียนรู้ด้วยตัวเองจากสถานการณ์ที่เราสร้างขึ้น	1. การวิเคราะห์แนวทางการมอบนโยบายเพื่อเสริมสร้างพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชน คำที่พบ : เมื่อเราพูดถึงการเรียนนักเรียนจะปิดความคิดไม่ยอมรับ เราต้องทำให้เรื่องสิทธิมนุษยชน คือ การดำรงชีวิตของเขาผ่านการเรียนรู้และการถอดบทเรียนในกิจกรรมต่าง ๆ พฤติกรรมบ่งชี้ที่พบ : การถอดบทเรียนในกิจกรรม
	เน้นการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาสังคมศึกษาเรื่องการอยู่ร่วมกัน ในความแตกต่างทางสังคม โดยให้นักเรียนช่วยหาแนวทางป้องกัน หรือ อาจจัดการสอนเป็นบทบาทสมมติให้กับนักเรียนที่ชอบแกล้งคนอื่นโดนกลั่นแกล้งเพื่อเรียนรู้ความรู้สึกของฝ่ายตรงข้าม	2. การวิเคราะห์แนวทางดำเนินการแก้ไขปัญหาการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา คำที่พบ : การสอนเป็นบทบาทสมมติให้กับนักเรียนที่ชอบแกล้งคนอื่นโดนกลั่นแกล้งเพื่อเรียนรู้ความรู้สึกของฝ่ายตรงข้าม พฤติกรรมบ่งชี้ : บทบาทสมมติ
	พูดคุยกับผู้ปกครองของนักเรียนเพื่อเรียนรู้ภูมิหลังของนักเรียนให้มากขึ้นและขอให้ผู้ปกครองให้ความร่วมมือกับโรงเรียนเพื่อให้ให้นักเรียนได้เรียนรู้จากความผิดพลาดและปรับปรุงแก้ไขด้วยตัวเอง	3. การวิเคราะห์แนวทางช่วยเหลือนักเรียนที่ถูกกลั่นแกล้งในสถานศึกษา คำที่พบ : เรียนรู้ภูมิหลังของนักเรียนให้มากขึ้นและขอให้ผู้ปกครองให้ความร่วมมือกับโรงเรียนเพื่อให้ให้นักเรียนได้เรียนรู้จากความผิดพลาดและปรับปรุงแก้ไขด้วยตัวเอง พฤติกรรมบ่งชี้ : ความร่วมมือ
	ให้นักเรียนส่งเสียงให้ครูที่อยู่แถวนี้รู้ว่าตนเองกำลังจะถูกแกล้งเพื่อขอความช่วยเหลือด้วยความมีสติไม่ตกใจกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น	4. การวิเคราะห์แนวทางช่วยเหลือนักเรียนที่ชอบกลั่นแกล้งในสถานศึกษา คำที่พบ : ให้นักเรียนส่งเสียงให้ครูที่อยู่แถวนี้รู้ว่าตนเองกำลังจะถูกแกล้งเพื่อขอความช่วยเหลือด้วยความมีสติไม่ตกใจกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น พฤติกรรมบ่งชี้ : ขอความช่วยเหลือ
	ให้เขาได้เรียนรู้จากการสำรวจตนเองในสิ่งที่เขาทำในชีวิตประจำวันว่าสิ่งใดมีความเสี่ยงที่จะทำให้อื่นเดือดร้อนวิธีนี้จะทำให้เราเห็นความสำคัญของศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์อย่างแท้จริงเพราะเขาได้เรียนรู้จากประสบการณ์ของตนเอง	5. การวิเคราะห์ปัญหาที่ท้าทายในการแก้ไขปัญหาการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา คำที่พบ : การสำรวจตนเองในสิ่งที่เขาทำในชีวิตประจำวันว่าสิ่งใดมีความเสี่ยงที่จะทำให้อื่นเดือดร้อน วิธีนี้จะทำให้เราเห็นความสำคัญของศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์อย่างแท้จริงเพราะเขาได้เรียนรู้จากประสบการณ์ของตนเอง พฤติกรรมบ่งชี้ : การสำรวจตนเองในสิ่งที่เขาทำในชีวิตประจำวัน

ตาราง 18 (ต่อ)

คนที่	รายละเอียด	วิเคราะห์เนื้อหา
คนที่ 7	เน้นการพูดคุยระหว่างการเรียนการสอนโดยสอดแทรกปัญหาที่เกิดขึ้นจริงให้นักเรียนรู้ถึงความสำคัญของปัญหาที่เกิดขึ้น	1. การวิเคราะห์แนวทางการมอบนโยบายเพื่อเสริมสร้างพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชน คำที่พบ : การพูดคุยระหว่างการเรียนการสอนโดยสอดแทรกปัญหาที่เกิดขึ้นจริงให้นักเรียนรู้ถึงความสำคัญของปัญหาที่เกิดขึ้น พฤติกรรมบ่งชี้ที่พบ : การพูดคุยระหว่างการเรียนการสอน
	เน้นการพูดคุยกันด้วยเหตุผลโดยปราศจากความรุนแรงและแจ้งผู้ปกครองของทั้ง 2 ฝ่ายให้ทราบถึงปัญหาที่เกิดขึ้น และช่วยกำกับติดตามเมื่ออยู่ในโรงเรียน	2. การวิเคราะห์แนวทางการดำเนินการแก้ไขปัญหาการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา คำที่พบ : การพูดคุยกันด้วยเหตุผลโดยปราศจากความรุนแรงและแจ้งผู้ปกครองของทั้ง 2 ฝ่ายให้ทราบถึงปัญหาที่เกิดขึ้น และช่วยกำกับติดตามเมื่ออยู่ในโรงเรียน พฤติกรรมบ่งชี้ : การพูดคุยกันด้วยเหตุผล
	ให้นักเรียนตัดสินใจในทุกการกระทำโดยตนเองต้องรู้เสมอว่าทำอะไรลงไป หมายถึงว่า ต้องรู้ในทุก ๆ การกระทำของตนเอง หากยังไม่สามารถเลิกนิสัยดังกล่าวได้ก็ให้หากิจกรรมอื่น ๆ ทำจะได้มีคิดทำในสิ่งที่ไม่เหมาะสม	3. การวิเคราะห์แนวทางช่วยเหลือนักเรียนที่ถูกกลั่นแกล้งในสถานศึกษา คำที่พบ : ตั้งสติในทุกการกระทำโดยตนเองต้องรู้เสมอว่าทำอะไรลงไป หมายถึงว่า ต้องรู้ในทุก ๆ การกระทำของตนเอง หากยังไม่สามารถเลิกนิสัยดังกล่าวได้ก็ให้หากิจกรรมอื่น ๆ ทำจะได้มีคิดทำในสิ่งที่ไม่เหมาะสม พฤติกรรมบ่งชี้ : ตั้งสติในทุกการกระทำโดยตนเอง
	ให้นักเรียนถ่ายวิดีโอเพื่อนที่กำลังจะแกล้งตนเองไว้และจะนำไปให้ครูฝ่ายปกครองและรีบออกจากที่นั่นไปหาเพื่อน ๆ ที่อยู่ใกล้ที่สุด	4. การวิเคราะห์แนวทางช่วยเหลือนักเรียนที่ขอบกลั่นแกล้งในสถานศึกษา คำที่พบ : ให้นักเรียนถ่ายวิดีโอเพื่อนที่กำลังจะแกล้งตนเองไว้และจะนำไปให้ครูฝ่ายปกครองและรีบออกจากที่นั่นไปหาเพื่อน ๆ ที่อยู่ใกล้ที่สุด พฤติกรรมบ่งชี้ : ถ่ายวิดีโอเพื่อนที่กำลังจะแกล้งตนเอง
	ครูสังคมศึกษาต้องทำให้ชีวิตประจำวันของเขาคือบทเรียนในรายวิชาสังคมศึกษาเพราะวิชาสังคมศึกษา คือ การศึกษาเรื่องราวของมนุษย์ฉะนั้นต้องเน้นให้มนุษย์ได้เรียนรู้จากพฤติกรรมของตนเอง	5. การวิเคราะห์ปัญหาที่ท้าทายในการแก้ไขปัญหการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา คำที่พบ : ครูสังคมศึกษา ต้องทำให้ชีวิตประจำวันของเขาคือบทเรียนในรายวิชาสังคมศึกษาเพราะวิชาสังคมศึกษา คือ การศึกษาเรื่องราวของมนุษย์ฉะนั้นต้องเน้นให้มนุษย์ได้เรียนรู้จากพฤติกรรมของตนเอง พฤติกรรมบ่งชี้ : ทำให้ชีวิตประจำวันของเขาคือบทเรียนในรายวิชาสังคมศึกษา

จากตารางที่ 18 พบว่า การแสดงความคิดเห็นและการวิเคราะห์คำหลัก (content analysis) ของครูสังคมศึกษาที่มีต่อแนวทางป้องกันการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา สามารถสรุปแนวทางในการเสริมสร้างพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษาได้ดังนี้

1. แนวทางเสริมสร้างพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชน พบว่า ครูสังคมศึกษาส่วนใหญ่จะมีวิธีช่วยนักเรียนในการเสริมสร้างสิทธิมนุษยชนและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ที่ใกล้เคียงกันด้วยการสอดแทรกไปในการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นให้พวกเขาได้เรียนรู้จากสถานการณ์จริงรอบ ๆ ตัว เพราะปัจจุบันหากเราจัดการเรียนการสอนให้กับนักเรียนตรง ๆ โดยไม่มีศิลปะในการจัดการสอนนักเรียนจะไม่สนใจและเมื่อนักเรียนไม่สนใจก็เลยไม่อยากเรียนรู้สิ่งนั้น ๆ ฉะนั้นสิทธิมนุษยชนเป็นเรื่องรอบตัวของนักเรียน เราจึงต้องสะท้อนภาพในการจัดการเรียนการสอนให้เรื่องราวนี้เป็นทุกสิ่งในการใช้ชีวิตของนักเรียน

2. แนวทางช่วยเหลือนักเรียนที่ถูกกลั่นแกล้งในสถานศึกษา พบว่า เมื่อครูสังคมศึกษาส่วนใหญ่รับรู้ว่านักเรียนของตนถูกกลั่นแกล้งทุกท่านจะมีแนวทางที่ใกล้เคียงกัน คือ เรียกนักเรียนที่ถูกกลั่นแกล้งมาพบในสถานที่ ๆ ปลอดภัยให้นักเรียนพูดความอัดอั้นในใจและเล่าสถานการณ์ที่เกิดขึ้น หรือจากนั้นจึงพูดให้กำลังใจนักเรียนและสังเกตนักเรียนคนดังกล่าวอย่างใกล้ชิด ในขณะเดียวกันภายหลังจากพูดคุยกับนักเรียนที่ถูกกลั่นแกล้งแล้วจึงเรียกนักเรียนที่ถูกกล่าวหาว่าเป็นคนกลั่นแกล้งมาพูดคุย โดยไม่ตีตราว่านักเรียนคนดังกล่าวคือผู้กระทำความผิด โดยรับฟังความคิดเห็นของทั้ง 2 ฝ่าย และหากเรื่องราวดังกล่าวเกิดจากความเข้าใจผิดจึงเรียกนักเรียนมาปรับความเข้าใจกัน แต่หากเกิดจากการกลั่นแกล้งแบบจงใจครูสังคมศึกษาจึงมีหน้าที่ในการแนะนำเรื่องการอยู่ร่วมกันในสังคมในสังคมที่มีความแตกต่างให้กับพวกเขา และภายหลังการพูดคุยให้มีการแจ้งครูที่ปรึกษา ฝ่ายปกครอง และผู้ปกครองเพื่อหาแนวทางในการป้องกันต่อไป

3. แนวทางช่วยเหลือนักเรียนที่มีพฤติกรรมการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา พบว่า ครูสังคมศึกษาส่วนใหญ่มีความคิดเห็นที่ใกล้เคียงกันว่า หากนักเรียนที่ชอบกลั่นแกล้งคนอื่นมาขอรับคำปรึกษาว่าทำอะไรเขาจึงจะสามารถควบคุมตนเองไม่ให้กลั่นแกล้งผู้อื่นได้ ครูสังคมศึกษาจะมีการพูดคุยกับนักเรียนแบบส่วนตัวเพื่อพูดถึงเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นโดยเน้นให้นักเรียนเป็นผู้พูด ในการบอกเล่าเรื่องราวความไม่สบายใจต่าง ๆ หลังจากนั้นครูสังคมศึกษาจึงนำเรื่องราวต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นมาสะท้อนให้นักเรียนได้เรียนรู้จากความผิดพลาดของตนเอง พร้อมร่วมกันระบุปัญหาที่เกิดขึ้น เพื่อให้ให้นักเรียนได้เห็นภาพของปัญหาที่ชัดเจนขึ้น หลังจากนั้นจึงสอนให้

นักเรียนรู้จักการคิดก่อนลงมือทำในทุก ๆ ครั้ง เพราะ หากทำไปแล้วเราไม่สามารถที่จะแก้ไขความรู้สึกของคนอื่นได้ โดยในการพูดคุยให้เน้นการให้กำลังใจพร้อมกับการสะท้อนปัญหาจากสิ่งที่เขาได้เคยกระทำจะทำให้นักเรียนรับรู้ถึงพลังของปัญหานั้นได้มากขึ้น

4. แนวทางการดูแลนักเรียนที่อยู่ในสภาพแวดล้อมที่มีการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา พบว่า ครูสังคมศึกษาส่วนใหญ่มีวิธีแนะนำให้กับนักเรียนที่ตกอยู่ในสภาวะของการถูกกลั่นแกล้งไว้ว่า หากนักเรียนตกอยู่ในเหตุการณ์ที่ถูกกลั่นแกล้งในสถานศึกษา ให้นักเรียนตั้งสติอย่าใช้ความรุนแรงในการขจัดปัญหาความรุนแรง เพราะ มันจะทวีความรุนแรงไปไม่รู้จบ ฉะนั้นนักเรียนต้องตั้งสติและสังเกตทางหนีที่ใกล้ที่สุด พร้อมกับตะโกนเสียงดัง เพื่อให้คนที่อยู่แถวนั้นสนใจ หรือ เรียกให้ครูและเพื่อน ๆ ที่อยู่ใกล้ที่สุดรู้ว่าตนเองจะถูกกลั่นแกล้งและรีบวิ่งหนีออกจากพื้นที่นั้นให้เร็วที่สุด พร้อมกับมองหาครูที่อยู่ใกล้ที่สุดเพื่อขอความช่วยเหลือและแจ้งเรื่องราวที่ถูกกระทำให้ครูรับทราบ หรือ อาจใช้วิธีถ่ายวิดีโอพฤติกรรมของนักเรียนที่กำลังจะกลั่นแกล้งตนเองพร้อมพูดว่าจะนำไปแจ้งครูผู้รับผิดชอบหลังจากนั้นให้ตะโกนเสียงดังเพื่อให้ครูหรือเพื่อนนักเรียนที่อยู่ในพื้นที่ดังกล่าวรู้ว่าตนเองจะถูกกลั่นแกล้งและรีบวิ่งออกจากพื้นที่นั้นเพื่อไปแจ้งครูผู้รับผิดชอบให้เร็วที่สุด

5. แนวทางการปลูกฝัง เรื่อง ทศณคติศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ พบว่า ครูสังคมศึกษาส่วนใหญ่มีวิธีในการปลูกฝัง เรื่อง ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ด้วยวิธีการที่ไม่ยึดติดกับบทเรียนจนเกินไปเน้นให้นักเรียนได้เรียนรู้จากกิจกรรม หรือ สถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจริง เพราะวิชาสังคมศึกษา คือ การศึกษาพฤติกรรมและการดำรงชีวิตของมนุษย์ในสังคม ฉะนั้นหากเราทำให้นักเรียนเข้าใจว่าชีวิตของเขา ก็คือบทเรียนในรายวิชาสังคมศึกษา ก็จะทำให้นักเรียนเห็นภาพของสิทธิมนุษยชนได้ชัดเจนขึ้น พร้อมไปกับความเข้าใจให้นักเรียนว่าพวกเขา คือ ส่วนหนึ่งของสังคม ฉะนั้นการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา คือ การเรียนรู้เรื่องของพวกเขาเอง

2.3. นักเรียน

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสอบถามนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น เพื่อหาแนวทางการเสริมสร้างพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา โดยสรุปผลการวิเคราะห์ได้ดังนี้

ตาราง 19 ตารางแสดงผลการตอบแบบสอบถามแนวทางป้องกันการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา (นักเรียน)

หัวข้อ	รายละเอียด	ร้อยละ
1. การตกเป็นเหยื่อของการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา	นักเรียนจะตั้งสติควบคุมการหายใจของตนเองและคิดว่าเพราะเหตุใดเขาถึงแกล้งเรา หลังจากนั้นพยายามระงับอารมณ์ของตนเอง โดยเดินออกจากที่นั้น หลังจากนั้นให้แจ้งคุณครู ผู้ปกครอง และเพื่อนให้รู้ว่าตนเองถูกกลั่นแกล้งเพื่อหาแนวทางการป้องกันต่อไป	91.25
	นักเรียนเลือกที่จะเอาคืนคนที่แกล้งด้วยการใช้ความรุนแรงเช่นเดียวกับตอนที่ตนถูกแกล้ง	6.25
	นักเรียนจะเดินเข้าไปถามเพื่อนที่แกล้งว่าเพราะเหตุใดจึงชอบมาแกล้งตนเอง	2.50
2. การช่วยเหลือเพื่อนที่ถูกกลั่นแกล้งในสถานศึกษา	นักเรียนจะวิ่งไปหาครูที่อยู่ใกล้ที่สุดเพื่อให้มาช่วยเพื่อนที่ถูกกลั่นแกล้ง	78.00
	นักเรียนจะเข้าไปห้ามเพื่อนที่กำลังถูกกลั่นแกล้งและพูดว่าจะนำเรื่องนี้ไปฟ้องครู	12.50
	ถ่ายคลิปวิดีโอการแกล้งของเพื่อน เพื่อนำไปฟ้องครูและลงสื่อโซเชียล	8.25
3. การจัดการตนเองที่มีต่อการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา	นักเรียนจะฝึกการควบคุมอารมณ์ของตนเองและลองถามเพื่อนว่าตนเองควรปรับปรุงตัวเองหรือเปลี่ยนแปลงตัวเองตรงไหนหรือไม่	49.75
	นักเรียนจะเข้าไปห้ามเพื่อนที่กำลังถูกกลั่นแกล้งและพูดว่าจะนำเรื่องนี้ไปฟ้องครู	20.15
	นักเรียนจะลองถามและพูดคุยกับตนเองดูว่าแกล้งคนอื่นไปแล้วเราได้อะไรกลับมา	19.95
4. การอยู่ในสภาพแวดล้อมที่มี การกลั่นแกล้งในสถานศึกษา	นักเรียนจะอยู่เฉยๆ ไม่ทำตัวให้เป็นจุดสนใจในห้องเรียนไม่ยุ่งกับคนที่ชอบแกล้งคนอื่น	70.50
	ไม่ทำตัวอ่อนแอ รู้จักการปกป้องตนเองเพื่อไม่ให้ถูกรังแก	15.75
	นักเรียนจะสานสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อน ๆ ไม่อคติกับใคร	9.75
5. การเคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์	นักเรียนเห็นด้วยว่ามนุษย์ทุกคนที่เกิดมามีศักดิ์ศรีในการดำรงชีวิตที่เท่าเทียมกันไม่มีใครอยู่เหนือกว่ากัน เพราะทุกคน คือ มนุษย์เหมือนกัน	65.75
	นักเรียนเห็นว่า ความเท่าเทียมกันไม่มีอยู่จริงบนโลก เพราะ มนุษย์ทุกคนที่เกิดมาไม่มีความเท่าเทียมกันตั้งแต่เกิด เราเกิดมาก็มีต้นทุนของครอบครัวที่แตกต่างกัน จึงเป็นไปได้ที่มนุษย์จะเท่าเทียมกันในสังคม	20.50
	นักเรียนเห็นว่าความเท่าเทียมไม่มีอยู่จริงเพราะพวกเขาไม่เคยได้รับหรือสัมผัสความเท่าเทียมเลย	9.50

จากตารางที่ 19 พบว่า จากการตอบแบบสอบถามนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่มีต่อการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา สามารถสรุปแนวทางในการเสริมสร้างผลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษาได้ดังนี้

1. การตกเป็นเหยื่อของการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา พบว่า วิธีที่นักเรียนเลือกใช้มากที่สุดเป็นอันดับที่ 1 นักเรียนจะตั้งสติควบคุมการหายใจของตนเองและคิดว่าเพราะ

เหตุใดเขาถึงแกล้งเรา หลังจากนั้นพยายามระงับอารมณ์ของตนเอง โดยเดินออกจากที่นั่นหลังจากนั้นให้แจ้งคุณครู ผู้ปกครอง และเพื่อนให้รู้ว่าตนเองถูกกลั่นแกล้งเพื่อหาแนวทางการป้องกันต่อไป คิดเป็นร้อยละ 94.25

2. การช่วยเหลือเพื่อนที่ถูกกลั่นแกล้งในสถานศึกษา พบว่า วิธีที่นักเรียนเลือกใช้มากที่สุดเป็นอันดับที่ 1 นักเรียนจะวิ่งไปหาครูที่อยู่ใกล้ที่สุดเพื่อให้มาช่วยเพื่อนที่ถูกกลั่นแกล้ง คิดเป็นร้อยละ 78.00

3. การจัดการตนเองที่มีต่อการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา พบว่า วิธีที่นักเรียนเลือกใช้มากที่สุดเป็นอันดับที่ 1 คือ นักเรียนจะฝึกการควบคุมอารมณ์ของตนเองและลองถามเพื่อนว่าตนเองควรปรับปรุงตัวเองหรือเปลี่ยนแปลงตัวเองตรงไหนหรือไม่ คิดเป็นร้อยละ 49.75

4. การอยู่ในสภาพแวดล้อมที่มีการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา พบว่า วิธีที่นักเรียนเลือกใช้มากที่สุดเป็นอันดับที่ 1 คือ นักเรียนจะอยู่เฉยๆ ไม่ทำตัวให้เป็นจุดสนใจในห้องเรียนไม่ยุ่งกับคนที่ชอบแกล้งคนอื่น คิดเป็นร้อยละ 70.50

5. การเคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ พบว่า ความคิดเห็นของนักเรียนในอันดับที่ 1 คือ นักเรียนเห็นด้วยว่า มนุษย์ทุกคนที่เกิดมามีศักดิ์ศรีในการดำรงชีวิตที่เท่าเทียมกัน ไม่มีใครอยู่เหนือกว่ากัน เพราะทุกคน คือ มนุษย์เหมือนกัน คิดเป็นร้อยละ 65.75

2.4. การสรุปผลแนวทางการป้องกันการกลั่นแกล้งในสถานศึกษาที่สอดคล้องกันคุณลักษณะของพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา

ตาราง 20 ตารางแสดงแนวทางการป้องกันการกลั่นแกล้งในสถานศึกษาที่สอดคล้องกันคุณลักษณะของพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา

ตารางแสดงแนวทางการป้องกันการกลั่นแกล้งในสถานศึกษาที่สอดคล้องกันคุณลักษณะของพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา			
รายการ	คุณลักษณะของพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชน		
	ด้านความรู้	ด้านพฤติกรรม	ด้านทัศนคติ
1. ผู้บริหารสถานศึกษา			
1.1. แนวทางการมอบนโยบายเพื่อเสริมสร้างพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชน			
- สร้างความเข้าใจเรื่องสิทธิมนุษยชน	✓		
- การสร้างต้นแบบที่ดีในสถานศึกษา	✓	✓	
- การจัดกิจกรรมเพื่อบูรณาการความรู้			✓

ตาราง 20 (ต่อ)

ตารางแสดงแนวทางป้องกันการกลั่นแกล้งในสถานศึกษาที่สอดคล้องกับคุณลักษณะของพลเมือง ที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา			
รายการ	คุณลักษณะของพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชน		
	ด้านความรู้	ด้านพฤติกรรม	ด้านทัศนคติ
1.2. แนวทางการดำเนินการแก้ไขปัญหาในสถานศึกษา			
- ติดตามและแก้ไขปัญหาอย่างใกล้ชิด		✓	
- ค้นหาสาเหตุของปัญหาและเยียวยาผู้ถูกกลั่นแกล้ง	✓		
- สอบถามปัญหาที่เกิดขึ้นพร้อมมอบหมายผู้ดูแลอย่างใกล้ชิด		✓	
- จัดกิจกรรมเพื่อเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมนักเรียน		✓	
1.3. แนวทางช่วยเหลือนักเรียนที่ถูกกลั่นแกล้งในสถานศึกษา			
- พัฒนาสภาพจิตใจของนักเรียนให้กลับมาสมบูรณ์ที่สุด			✓
- สอบถามนักเรียน “ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร อย่างไร”	✓		
- พูดคุยกับนักเรียนที่กระทำถึงสาเหตุของพฤติกรรม			✓
- หาแนวร่วมเพื่อแก้ไขปัญหา		✓	
1.4. แนวทางช่วยเหลือนักเรียนที่มีพฤติกรรมกลั่นแกล้งในสถานศึกษา			
- สร้างตัวตนที่เหมาะสมให้กับนักเรียน		✓	
- การประชุมเพื่อหาทางออกระหว่างโรงเรียนและผู้ปกครอง		✓	
- สร้างบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่ดีให้กับนักเรียน			✓
1.5. ความท้าทายในการแก้ไขปัญหาการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา			
- การสร้างความเข้าใจที่ตรงกันระหว่างโรงเรียนและผู้ปกครอง	✓		
- การลบภาพจำของนักเรียนที่มีพฤติกรรมกลั่นแกล้งในสถานศึกษา			✓
- การดูแลและเยียวยาจิตใจของนักเรียนที่ถูกกลั่นแกล้งในสถานศึกษา			✓
- ความร่วมมือในการแก้ไขปัญหของบุคลากรในโรงเรียนและผู้ปกครอง		✓	
2. ครูสังคมศึกษา			
2.1. แนวทางเสริมสร้างพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชน			
- การจัดการเรียนการสอนเพื่อการอยู่ร่วมกันในสังคมที่มีความแตกต่าง	✓		
- ความใส่ใจเรื่องราวต่าง ๆ ของนักเรียน			✓
- การเป็นแบบอย่างที่ดี		✓	
- ถอดบทเรียนจากกิจกรรมหรือสถานการณ์ตัวอย่าง		✓	

ตาราง 20 (ต่อ)

ตารางแสดงแนวทางป้องกันการกลั่นแกล้งในสถานศึกษาที่สอดคล้องกับคุณลักษณะของพลเมือง ที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา			
รายการ	คุณลักษณะของพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชน		
	ด้านความรู้	ด้านพฤติกรรม	ด้านทัศนคติ
2.2. แนวทางช่วยเหลือนักเรียนที่ถูกกลั่นแกล้งในสถานศึกษา			
- สร้างความเข้าใจเรื่องความแตกต่างของบุคคล	✓		
- การใช้หลักธรรมทางศาสนาช่วยเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมนักเรียน	✓		
- การสร้างความเข้าใจโดยใช้เหตุผล	✓		
- การจัดการเรียนรู้โดยใช้บทบาทสมมติ/สถานการณ์จำลอง	✓		
2.3. แนวทางช่วยเหลือนักเรียนที่มีพฤติกรรมการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา			
- สร้างความรู้ความเข้าใจเรื่องความแตกต่างของบุคคล	✓		
- การควบคุมตนเองในการใช้ชีวิตประจำวัน		✓	
- การพูดคุยและระบายความรู้สึกของนักเรียน			✓
- ค้นหาวิธีการแก้ไขปัญหาในแบบของตนเองภายใต้การดูแลของครู		✓	
2.4. แนวทางดูแลนักเรียนที่อยู่ในสภาพแวดล้อมที่มีการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา			
- เลี่ยงออกจากพื้นที่ดังกล่าวและแจ้งข้อมูลกับครูที่อยู่ใกล้ที่สุด		✓	
- ดำเนินการติดต่อครูฝ่ายกิจการนักเรียนเพื่อขอความช่วยเหลือ		✓	
- มีความมั่นคงทางจิตใจในตนเองพร้อมเก็บหลักฐานเพื่อแจ้งฝ่ายปกครอง			✓
- ให้เรียกร้องความสนใจจากคนที่อยู่โดยรอบและขอความช่วยเหลือ		✓	
2.5. แนวทางการปลูกฝัง เรื่อง ทัศนคติที่ดีต่อความเป็นมนุษย์			
- เน้นการบูรณาการและไม่ยึดกับบทเรียนจนมากเกินไป	✓		
- ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ต้องมีส่วนในการพัฒนาพลเมือง	✓		
- สร้างความเข้าใจเรื่องธรรมชาติและ ความแตกต่างของมนุษย์	✓		
- การสำรวจพฤติกรรมของตนเองเพื่อใช้เป็นสถานการณ์ตัวอย่างในการเรียนรู้	✓		
3. นักเรียน			
3.1. การตกเป็นเหยื่อในการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา			
- ตั้งสติและระงับอารมณ์ของตนเองไม่ให้ใช้กำลังโต้ตอบ			✓

ตาราง 20 (ต่อ)

ตารางแสดงแนวทางป้องกันการกลั่นแกล้งในสถานศึกษาที่สอดคล้องกับคุณลักษณะของพลเมือง ที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา			
รายการ	คุณลักษณะของพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชน		
	ด้านความรู้	ด้านพฤติกรรม	ด้านทัศนคติ
3.2. การช่วยเหลือเพื่อนที่ถูกกลั่นแกล้งในสถานศึกษา			
- การขอความช่วยเหลือจากครูที่อยู่ใกล้ที่เกิดเหตุ		✓	
3.3. การจัดการตนเองที่มีต่อการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา			
- ฝึกฝนการควบคุมสติและอารมณ์ของตนเอง			✓
3.4. การอยู่ในพื้นที่ ๆ มีการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา			
- ทำตนไม่ให้เป็นจุดสนใจและไม่ยุ่งเกี่ยวกับการกลั่นแกล้ง ผู้อื่น		✓	
3.5. การเคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์			
- ทุกคนเกิดมามีศักดิ์ศรีในการดำรงชีวิตที่เท่าเทียมกัน			✓

จากตารางที่ 20 พบว่า แนวทางการแก้ไขปัญหาการกลั่นแกล้งของผู้บริหารสถานศึกษาโดยภาพรวมเน้นการให้ความสำคัญกับคุณลักษณะด้านพฤติกรรม เป็นอันดับที่ 1 ตามมาด้วยด้านความรู้และทัศนคติ, ครูสังคมศึกษา ได้ให้ความสำคัญต่อคุณลักษณะด้านความรู้มาเป็นอันดับที่ 1 ตามด้วยด้านพฤติกรรมและทัศนคติ สำหรับนักเรียนการแก้ไขปัญหาการกลั่นแกล้งในสถานศึกษาให้ความสำคัญต่อคุณลักษณะด้านทัศนคติมาเป็นอันดับที่ 1 ตามด้วยด้านพฤติกรรม

ตอนที่ 3 การจัดทำคู่มือแนวทางเสริมสร้างพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

ผู้วิจัยได้ดำเนินการรวบรวมข้อมูลจากการศึกษา การสัมภาษณ์ และการทำแบบสอบถามของผู้ที่เกี่ยวข้องกับประเด็น การกลั่นแกล้งในสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ครูสังคมศึกษา และนักเรียน เพื่อดำเนินการจัดทำคู่มือแนวทางเสริมสร้างพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา พร้อมทั้งให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ประเมินคุณภาพของคู่มือแนวทางเสริมสร้างพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา ประกอบไปด้วย นักวิชาการด้านรัฐศาสตร์ จำนวน 1 ท่าน ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสบการณ์ด้านการบริหารงานกิจการนักเรียน จำนวน 2 ท่าน และครูสังคมศึกษา จำนวน

2 ท่าน เพื่อเป็นแนวทางให้กับผู้บริหารสถานศึกษา ครูสังคมศึกษา และนักเรียนในการเสริมสร้างพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา ดังนี้

3.1. ผู้บริหารสถานศึกษา

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาถึงรูปแบบที่เหมาะสมเพื่อใช้ในการจัดทำคู่มือ เพื่อเสริมสร้างพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา โดยมีรายละเอียดดังนี้

ตาราง 21 ตารางแสดงความสนใจของคู่มือเสริมสร้างพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา (ผู้บริหารสถานศึกษา)

หัวข้อ	รายละเอียด	ร้อยละ	N
ด้านเนื้อหา	มีวิธีการในลงมือปฏิบัติสำหรับการแก้ปัญหาอย่างชัดเจน	57.10	7
	การอธิบายความหมายและสาเหตุของการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา	28.60	7
	ให้มีสื่อการเทคโนโลยีที่ทันสมัย (เช่น คลิปวิดีโอ หรือ AI)	14.30	7
ด้านรูปแบบอักษรและการสื่อความหมาย	ใช้รูปภาพหรือสัญลักษณ์ในเนื้อหา	42.90	7
	ใช้คำที่เข้าใจง่ายไม่เป็นทางการ	28.60	7
	ใช้ขนาดอักษรที่มีขนาดไม่เล็กจนเกินไป	14.30	7
	เลือกใช้ลักษณะของอักษรที่เป็นทางการจนเกินไป	14.20	7
ภาพและองค์ประกอบในการนำเสนอควรเป็นอย่างไร	ใช้ภาพการ์ตูนในเนื้อหา	42.90	7
	ใช้ภาพจากข่าวจริงในเนื้อหา	28.60	7
	เน้นใช้ภาพและองค์ประกอบเป็นภาพสีพาสเทล	14.30	7
	ใช้ภาพและองค์ประกอบเป็นภาพสีที่มีลักษณะดูชัดเจน	14.20	7

จากตารางที่ 21 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาส่วนใหญ่ได้ดำเนินการตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับองค์ประกอบของคู่มือเสริมสร้างพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชน ด้านเนื้อหาในคู่มืออันดับที่ 1 คือ คู่มือต้องมีวิธีการในลงมือปฏิบัติสำหรับการแก้ปัญหาอย่างชัดเจน คิดเป็นร้อยละ 57.10 ด้านรูปแบบอักษรและการสื่อความหมาย อันดับที่ 1 คือ ใช้รูปหรือสัญลักษณ์ในการอธิบายเนื้อหา คิดเป็นร้อยละ 42.90 ด้านภาพและองค์ประกอบในการนำเสนอ อันดับที่ 1 คือ ใช้ภาพการ์ตูนในเนื้อหา คิดเป็นร้อยละ 42.90

3.2. ครูสังคัมศึกษา

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสัมภาษณ์ครูสังคัมศึกษาถึงรูปแบบที่เหมาะสมเพื่อใช้ในการจัดทำคู่มือ เพื่อเสริมสร้างพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา โดยมีรายละเอียดดังนี้

ตาราง 22 ตารางแสดงความสนใจของคู่มือเสริมสร้างพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา (ครูสังคัมศึกษา)

หัวข้อ	รายละเอียด	ร้อยละ	N
ด้านเนื้อหา	มีวิธีการในลงมือปฏิบัติสำหรับการแก้ปัญหาอย่างชัดเจน	42.90	7
	การอธิบายความหมายและสาเหตุของการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา	28.60	7
	แนวทางในการป้องกันไม่ให้เป็นผู้ที่กลั่นแกล้งหรือถูกกลั่นแกล้ง	14.30	7
	ให้มีสื่อการเทคโนโลยีที่ทันสมัย (เช่น คลิปวิดีโอ หรือ AI)	14.20	7
ด้านรูปแบบอักษรและการสื่อความหมาย	ใช้รูปภาพหรือสัญลักษณ์ในเนื้อหา	57.10	7
	ใช้คำที่เข้าใจง่ายไม่เป็นการ	24.60	7
ภาพและองค์ประกอบในการนำเสนอควรเป็นอย่างไร	เลือกใช้ลักษณะของอักษรที่ไม่เป็นทางการจนเกินไป	18.30	7
	ใช้ภาพการ์ตูนในเนื้อหา	71.40	7
	ใช้ภาพจากข่าวจริงในเนื้อหา	14.30	7
	เน้นใช้ภาพและองค์ประกอบเป็นภาพสีพาสเทล	14.30	7

จากตารางที่ 22 พบว่า ครูสังคัมศึกษาส่วนใหญ่ได้ดำเนินการตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับองค์ประกอบของคู่มือเสริมสร้างพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชน ด้านเนื้อหาในคู่มืออันดับที่ 1 คือ ต้องมีการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย คิดเป็นร้อยละ 42.90 ด้านรูปแบบอักษรและการสื่อความหมาย อันดับที่ 1 คือ ใช้รูปภาพหรือสัญลักษณ์ในเนื้อหา คิดเป็นร้อยละ 57.10 ด้านภาพและองค์ประกอบในการนำเสนอ อันดับที่ 1 คือ ใช้ภาพการ์ตูนในเนื้อหา คิดเป็นร้อยละ 71.40

3.3. นักเรียน

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสอบถามนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นถึงรูปแบบที่เหมาะสมเพื่อใช้ในการจัดทำคู่มือ เพื่อเสริมสร้างพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา โดยมีรายละเอียดดังนี้

ตาราง 23 ตารางแสดงความสนใจของคู่มือเสริมสร้างพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา (นักเรียน)

หัวข้อ	รายละเอียด	ร้อยละ	N
ด้านเนื้อหา	การอธิบายความหมายและสาเหตุของการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา	32.80	400
	วิธีการในลงมือปฏิบัติสำหรับการแก้ปัญหาอย่างชัดเจน	23.30	400
	แนวทางป้องกันการกลั่นแกล้งในโรงเรียน	19.50	400
	แนวทางในการป้องกันตนเองไม่ให้เป็นผู้ที่กลั่นแกล้งหรือถูกกลั่นแกล้ง	15.90	400
	แนวทางป้องกันการกลั่นแกล้งในโรงเรียน	8.60	400
ด้านรูปแบบอักษรและการสื่อความหมาย	ใช้คำที่เข้าใจง่ายไม่เป็นทางการ	55.30	400
	ใช้รูปภาพหรือสัญลักษณ์ในเนื้อหา	14.50	400
	ใช้ขนาดอักษรที่มีขนาดไม่เล็กจนเกินไป	12.10	400
	เลือกใช้ลักษณะของอักษรที่ไม่เป็นทางการจนเกินไป	10.50	400
	เน้นการใช้คำที่เป็นทางการ	7.60	400
ภาพและองค์ประกอบในการนำเสนอควรเป็นอย่างไร	ใช้ภาพการ์ตูนในเนื้อหา	49.20	400
	ใช้ภาพจากข่าวจริงในเนื้อหา	29.20	400
	ใช้ภาพและองค์ประกอบเป็นภาพสีที่มีลักษณะดูชัด	8.60	400
	เน้นใช้ภาพและองค์ประกอบเป็นภาพสีพาสเทล	6.70	400
	ใช้ภาพและองค์ประกอบเป็นภาพสีขาวดำ	6.40	400

จากตารางที่ 23 พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ได้ดำเนินการตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับองค์ประกอบของคู่มือเสริมสร้างพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชน ด้านเนื้อหาในคู่มืออันดับที่ 1 การอธิบายความหมายและสาเหตุของการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา คิดเป็นร้อยละ 32.80 ด้านรูปแบบอักษรและการสื่อความหมาย อันดับที่ 1 คือ ใช้คำที่เข้าใจง่ายไม่เป็นทางการ คิดเป็นร้อยละ 55.30 ด้านภาพและองค์ประกอบในการนำเสนอ อันดับที่ 1 คือ ใช้ภาพการ์ตูนในเนื้อหา คิดเป็นร้อยละ 49.20

ตาราง 24 (ต่อ)

สรุปผลการประเมินคุณภาพคู่มือแนวทางเสริมสร้างพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชน เพื่อลดการก่อกวนในสถานศึกษา โดยผู้เชี่ยวชาญ							
ข้อคำถาม	ผลการพิจารณาความเหมาะสม					IOC	การอ่าน ค่าข้อมูล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
2. เนื้อหา							
2.1. ข้อมูลทั่วไปของการก่อกวนใน สถานศึกษามีเนื้อหาถูกต้องตรงตามหลัก วิชาการ	1	1	1	1	1	1.00	สามารถใช้ได้
2.2. พลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชน เพื่อลดการก่อกวนในสถานศึกษามี เนื้อหาถูกต้องตรงตามหลักวิชาการ	1	1	1	1	1	1.00	สามารถใช้ได้
2.3. แนวทางการเสริมสร้างพลเมืองที่ เคารพสิทธิมนุษยชน เพื่อลดการก่อกวน ก่อกวนในสถานศึกษาถูกต้องตรงตามหลัก วิชาการ	1	1	1	1	1	1.00	สามารถใช้ได้
2.4. ผลกระทบของการก่อกวนใน สถานศึกษามีเนื้อหาถูกต้องตรงตามหลัก วิชาการ	1	1	1	1	1	1.00	สามารถใช้ได้
3. การนำเสนอและการนำไปใช้							
3.1. แนวทางการแก้ไขปัญหาที่สร้าง ขึ้นมีวิธีการดำเนินการที่ชัดเจน	1	0	1	1	1	0.80	สามารถใช้ได้
3.2. แนวทางการแก้ไขปัญหาที่สร้าง ขึ้นสามารถนำไปใช้ได้จริง	1	0	1	1	1	0.80	สามารถใช้ได้
3.2. แนวทางการแก้ไขปัญหาที่สร้าง ขึ้นสามารถนำไปพัฒนาต่อยอดได้	1	1	1	1	1	1.00	สามารถใช้ได้

จากตาราง 24 พบว่า จากการให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินคุณภาพของคู่มือแนวทางเสริมสร้างพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการก่อกวนในสถานศึกษา พบว่า ด้านรูปแบบและองค์ประกอบมีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ที่ 1.00 ในทุกรายการ ด้านเนื้อหา มีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ที่ 1.00 ในทุกรายการ และด้านการนำเสนอและการนำไปใช้ มีค่าดัชนีความสอดคล้องสูงสุดอยู่ที่ 1.00 และ ต่ำสุดอยู่ 0.80 คู่มือแนวทางเสริมสร้างพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการก่อกวนในสถานศึกษาสามารถนำไปใช้ได้

ข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

ตาราง 25 ตารางแสดงข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญเพื่อพัฒนาและปรับปรุงคู่มือแนวทางเสริมสร้างพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา

การแสดงข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญเพื่อพัฒนาและปรับปรุงคู่มือแนวทางเสริมสร้างพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา	
ข้อเสนอแนะ	การปรับปรุงแก้ไข
1. รูปแบบของข้อมูลใช้ภาษาทางวิชาการมากเกินไป	ดำเนินการปรับรูปแบบการอธิบายให้มีความสั้นและกระชับมากขึ้น
2. เนื้อหาในบางส่วนควรมีการแจกแจงขั้นตอนออกมาให้เห็นภาพที่ชัดเจน	ดำเนินการปรับส่วนที่มีเนื้อหาหรือการบรรยายให้เป็น Infographics เพื่อให้เห็นแนวทางในการดำเนินการที่ชัดเจนและให้ง่ายต่อความเข้าใจมากขึ้น

จากตารางที่ 25 พบว่า ข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะให้มีการใช้คำที่เข้าใจง่ายไม่เน้นคำที่เป็นภาษาทางวิชาการ และควรมีการจัดทำ Infographics เพื่อให้ง่ายต่อการอ่านและทำความเข้าใจของผู้ที่จะศึกษา

4.2. การพัฒนาและปรับปรุงคู่มือแนวทางเสริมสร้างพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา

ผู้วิจัยดำเนินการจัดการสนทนากลุ่ม (Focus group) เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่มมาพัฒนาและปรับปรุงคู่มือแนวทางเสริมสร้างพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษาให้สมบูรณ์ขึ้น โดยข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

ตาราง 26 การแสดงข้อเสนอแนะจากการสนทนากลุ่ม (Focus group) เพื่อพัฒนาและปรับปรุง คู่มือแนวทางเสริมสร้างพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา

การนำเสนอแนะจากการสนทนากลุ่ม (Focus group) เพื่อพัฒนาและปรับปรุง คู่มือแนวทางเสริมสร้างพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชน เพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา	
ข้อเสนอแนะ	การปรับปรุงแก้ไข
1. การอธิบายเนื้อหาบางส่วนยังใช้คำที่ยาก เกินต้องใช้เวลาในการอ่านเพื่อสร้างความเข้าใจ	ดำเนินการปรับรูปแบบการอธิบายให้มีความสั้นและกระชับมากขึ้น
2. แนวทางในการแก้ไขปัญหาบางส่วนมีการใช้คำหรือประโยคติดกันจนมากเกินไปทำให้ยากในการทำควมเข้าใจ	ดำเนินการปรับส่วนที่มีเนื้อหาหรือการบรรยายให้เป็น Infographics เพื่อให้เห็นแนวทางในการดำเนินการที่ชัดเจนและให้ง่ายต่อความเข้าใจมากขึ้น
3. เนื้อหาบางส่วนใช้การนำเสนอในภาพของการบรรยายทำให้รู้สึกไม่น่าสนใจและเห็นภาพแนวทางที่ผู้วิจัยจัดทำขึ้นได้ไม่ชัดเจน	

จากตารางที่ 26 พบว่า จากการสนทนากลุ่ม ผู้ให้ข้อมูลมีความคิดเห็นในแนวทางเดียวกันโดยว่า เนื้อหาบางส่วนของคู่มือมีการใช้คำทางวิชาการจนเกินไปอีกทั้งเนื้อหาในแนวทางการเสริมสร้างพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนมีบรรยายมากเกินไปทำให้ต้องใช้เวลาอ่านเพื่อทำความเข้าใจ

4.3. คู่มือเสริมสร้างพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา

ภายหลังการรวบรวมข้อมูลและปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดทำคู่มือเสริมสร้างพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา โดยมีรายละเอียดดังนี้

ภาพประกอบ 9 คู่มือแนวทางเสริมสร้างพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา

จากภาพประกอบ 9 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนและนักเรียน มีความคาดหวังที่จะเห็นคู่มือแนวทางเสริมสร้างพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษาในลักษณะรูปแบบและอักษรที่ไม่เป็นทางการจนเกินไป เน้นการใช้ภาพและสถานการณ์ตัวอย่างในการดำเนินข้อมูลเพื่อให้เข้าถึงของผู้บริหาร ครูผู้สอน และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โดยคู่มือแนวทางเสริมสร้างพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนต้องสามารถนำไปปฏิบัติได้จริงในสถานศึกษา

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัย เรื่อง แนวทางเสริมสร้างพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. ศึกษาคุณลักษณะของการเสริมสร้างพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อ ลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น 2. เพื่อศึกษาแนวทางการเสริมสร้างพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น 3. เพื่อจัดทำคู่มือแนวทางการเสริมสร้างพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

สรุปผลของการวิจัย

การวิจัย เรื่อง แนวทางเสริมสร้างพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา สามารถสรุปผลการวิจัยได้ 3 ตอน ตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัย ดังนี้

ตอนที่ 1 คุณลักษณะพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษา ครูสังคมศึกษา และตอบแบบสอบถามของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ถึงคุณลักษณะพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการ กลั่นแกล้งในสถานศึกษาพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาที่ได้ทำการตอบแบบสัมภาษณ์คุณลักษณะพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษาทั้ง 3 ด้าน โดยจากการตอบแบบสัมภาษณ์ในเกณฑ์ระดับดี ถึง ดีมาก โดยมีรายละเอียด ดังนี้ ด้านความรู้รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ พฤติกรรมที่อาจก่อให้เกิดการกลั่นแกล้งในโรงเรียนคุณลักษณะและพฤติกรรมบ่งชี้ของพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนและ พฤติกรรมบ่งชี้ที่ของผู้ที่กลั่นแกล้งผู้อื่น โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากัน อยู่ที่ 4.86 คิดเป็นร้อยละ 85.71 ด้านพฤติกรรม รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การปฏิบัติตนตามกฎหมาย, การควบคุมพฤติกรรมของตนเองในการแสดงออกได้อย่างเหมาะสม และ การปรับตัวและยอมรับความผิดรวมทั้งปรับปรุงพฤติกรรมของตนเองให้ดีขึ้น โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากันอยู่ที่ 5.00 คิดเป็นร้อยละ 100 ด้านที่ 3 ทักษะคิด รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การจัดการกับความรู้สึกรู้สียงของตนเองเพื่อไม่ให้กระทบความผิดได้การส่วนหนึ่งในการปลูกฝังสิทธิมนุษยชนให้กับผู้อื่น การมีทัศนคติในการยอมรับความแตกต่างของบุคคลและ ความสามารถอยู่ร่วมกับบุคคลที่มีความคิดเห็นต่างได้โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากันอยู่ที่ 5.00 คิดเป็นร้อยละ 100 ครูสังคมศึกษาที่ได้ทำการตอบแบบสัมภาษณ์คุณลักษณะพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกลั่นแกล้ง

ในสถานศึกษาทั้ง 3 ด้าน โดยจากการตอบแบบสัมภาษณ์ครูสังคมศึกษาอยู่ในเกณฑ์ระดับดีมาก โดย มีรายละเอียด ดังนี้ ด้านความรู้ รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ความเข้าใจเรื่องบทบาทและหน้าที่ของพลเมืองในสังคมและคุณลักษณะและพฤติกรรมบ่งชี้ของพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชน โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากันอยู่ที่ 4.86 คิดเป็นร้อยละ 85.75 ด้านพฤติกรรม รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การปฏิบัติตนตามกฎหมาย โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 5.00 คิดเป็นร้อยละ 100 ด้านทัศนคติ รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การมีทัศนคติในการยอมรับ ความแตกต่างของบุคคลได้ โดยมี ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 5.00 คิดเป็นร้อยละ 100 และนักเรียนที่ได้ทำการตอบแบบสอบถามคุณลักษณะพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษาทั้ง 3 ด้าน โดยจากการตอบแบบสอบถามนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นอยู่ในระดับดีเป็นส่วนใหญ่ โดยมีรายละเอียด ดังนี้ ด้านความรู้ รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ พฤติกรรมบ่งชี้ของผู้ที่กลั่นแกล้งผู้อื่นโดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.21 คิดเป็นร้อยละ 44.55 ด้านพฤติกรรม รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การปรับตัวและยอมรับความผิดรวมทั้งปรับปรุงพฤติกรรมของตนเองให้ดีขึ้นโดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.21 คิดเป็นร้อยละ 44.25 ด้านทัศนคติ รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การมีทัศนคติในการยอมรับความแตกต่างของบุคคลโดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.41 คิดเป็นร้อยละ 59.00

ตอนที่ 2 ศึกษาแนวทางการเสริมสร้างพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษา ครูสังคมศึกษา และตอบแบบสอบถามของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนเขตพื้นที่กรุงเทพมหานครถึงแนวทางเสริมสร้างพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษาด้วยการวิเคราะห์คำหลัก (content analysis) พบว่า แนวทางการแก้ไขปัญหาการกลั่นแกล้งของผู้บริหารสถานศึกษาโดยภาพรวมนั้นการให้ความสำคัญกับคุณลักษณะด้านพฤติกรรม เป็นอันดับที่ 1 ตามมาด้วยด้านความรู้และทัศนคติ, ครูสังคมศึกษา ได้ให้ความสำคัญต่อคุณลักษณะด้านความรู้มาเป็นอันดับที่ 1 ตามด้วยด้านพฤติกรรมและทัศนคติ สำหรับนักเรียนการแก้ไขปัญหาการกลั่นแกล้ง ในสถานศึกษาให้ความสำคัญต่อคุณลักษณะด้านทัศนคติมาเป็นอันดับที่ 1 ตามด้วยด้านพฤติกรรม

ตอนที่ 3 คู่มือเสริมสร้างพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา

จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษา ครูสังคมศึกษา พร้อมทั้งการตอบแบบสอบถามของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น เรื่องแนวทางการจัดทำคู่มือเสริมสร้างพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกลั่นแกล้ง ในสถานศึกษา พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาส่วนใหญ่มีความคาดหวังที่จะเห็นคู่มือเสริมสร้างพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกลั่นแกล้งใน

สถานศึกษามีวิธีการในลงมือปฏิบัติสำหรับการแก้ปัญหาอย่างชัดเจน คิดเป็นร้อยละ 57.10 มีการใช้รูปหรือสัญลักษณ์ในการอธิบายเนื้อหา คิดเป็นร้อยละ 42.90 ใช้ภาพการ์ตูนในเนื้อหา คิดเป็นร้อยละ 42.90 ครูสังคมศึกษาส่วนใหญ่มีความคาดหวังที่จะเห็นคู่มือเสริมสร้างพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษามีการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย คิดเป็นร้อยละ 42.90 มีการใช้รูปภาพหรือสัญลักษณ์ในเนื้อหา คิดเป็นร้อยละ 57.10 ใช้ภาพการ์ตูนในเนื้อหา คิดเป็นร้อยละ 71.40 และ นักเรียนส่วนใหญ่มีความคาดหวังที่จะเห็นคู่มือเสริมสร้างพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลด การกลั่นแกล้งในสถานศึกษามีการอธิบายความหมายและสาเหตุของการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา คิดเป็นร้อยละ 32.80 มีการใช้คำที่เข้าใจง่ายไม่เป็นทางการ คิดเป็นร้อยละ 55.30 และมีการใช้ภาพการ์ตูนในเนื้อหา คิดเป็นร้อยละ 49.20

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัย เรื่อง แนวทางเสริมสร้างพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา สามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ 3 ตอน ตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัย ดังนี้

ตอนที่ 1 คุณลักษณะพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

จากการศึกษาคุณลักษณะของพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาส่วนใหญ่ให้ความสำคัญต่อคุณลักษณะด้านพฤติกรรมมากที่สุด อาจเพราะผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีการออกแนวคิดและนโยบายจากการศึกษาสภาพปัญหาในโรงเรียนซึ่งเป็นการแสดงออกทางพฤติกรรมที่เห็นได้ชัดเจนที่สุด รองลงมาคือคุณลักษณะด้านทัศนคติ นอกจากนั้นจากการสัมภาษณ์ครูสังคมศึกษาต่อคุณลักษณะของพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนพบว่า ครูสังคมศึกษาได้ให้ความสำคัญในคุณลักษณะด้านความรู้เป็นพิเศษ ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าครูสังคมศึกษาใช้วิธีการแก้ไขปัญหาการกลั่นแกล้งในสถานศึกษาด้วยการจัดการเรียนการสอนทั้งในและนอกห้องเรียนเพื่อเสริมสร้างพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนซึ่งสะท้อนถึงภาพของการเป็นครูด้านอย่างชัดเจน รองลงมาคือคุณลักษณะด้านทัศนคติและพฤติกรรม นอกจากนั้นนักเรียนได้ให้ความสำคัญต่อคุณลักษณะด้านทัศนคติเป็นอันดับที่ 1 เพราะนักเรียนถือเป็นกลุ่มที่ได้รับผลกระทบโดยตรงจากปัญหาการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา โดยไม่อาจปฏิเสธได้เลยว่าเมื่อนักเรียนถูกกลั่นแกล้งในสถานศึกษาผลกระทบแรกที่จะมาถึงนักเรียนเป็นประการแรก คือ ผลกระทบทางจิตใจ ความอับอายและการลดทอนศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของคุณลักษณะด้านทัศนคติ สอดคล้องกับนโยบายของโรงพยาบาลเพชรเวชที่กล่าวว่า การกลั่นแกล้งในสถานศึกษามักมีผลมาจาก

ความสนุกสนานตามช่วงวัยแต่ความคิดสนุกสนานเพียงชั่วครู่ก็มีผลทำร้ายที่เป็นแผลลึกลงในจิตใจของผู้ถูกกระทำโดยเมื่อถูกกลั่นแกล้งไม่ว่าจะถูกกลั่นแกล้งทางใดก็ตามสิ่งแรกที่ถูกกลั่นแกล้งมักรู้สึกเจ็บปวดเป็นอันดับแรก คือ จิตใจจนอาจนำไปสู่สภาวะซึมเศร้า ประสิทธิภาพในการเรียนลดลง หรืออาจนำไปสู่การฆ่าตัวตาย (โรงพยาบาลเพชรเวช: 2563) และแนวทางดังกล่าวได้สอดคล้องกับผลงานการวิจัยของยุวดี แตรประสิทธิ์ และคณะที่ได้ทำการศึกษาการกลั่นแกล้งทางสังคมของกลุ่มวัยรุ่น บทบาทของพยาบาลในการสร้างภูมิคุ้มกันทางใจ โดยจากผลการศึกษาพบว่า การแก้ไขปัญหาการกลั่นแกล้งทางสังคมของกลุ่มวัยรุ่นมีความจำเป็นที่ต้องเริ่มต้นจากความเข้มแข็งทางจิตใจ โดยสร้างภูมิคุ้มกันตัวผู้ถูกกลั่นแกล้ง ครอบครัว และโรงเรียนต้องให้การดูแลเอาใจใส่ ความเข้าใจ และปลูกฝังความตระหนักรู้ในคุณค่าของตนเองเพื่อให้เขาสามารถเผชิญหน้ากับปัญหาได้อย่างเหมาะสม นอกจากนั้น (ยุวดี แตรประสิทธิ์ และคณะ: 2566) แต่การพัฒนานักเรียนให้มีความเป็นพลเมืองที่สมบูรณ์ต้องมีการพัฒนาคุณลักษณะให้ครบทั้ง 3 ด้าน สอดคล้องกับแนวคิดของ National Council for the Social Studies (NCSS) การพัฒนานักเรียนให้มีความเป็นพลเมืองที่สมบูรณ์ตามแนวคิดทางสังคมศึกษา ประกอบไปด้วยหัวใจสำคัญ 3 ประการ คือ 1) การพัฒนาความรู้ (knowledge) ต้องมีความรู้พื้นฐานทางสังคมศึกษา 2) การพัฒนาทักษะ (skills) การมีทักษะการคิดวิเคราะห์ข้างสังเกต และมีวิจารณญาณในการแก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสม 3) การพัฒนาค่านิยมและความรักผิวดชอบ (Values & Civic Competence) การมีทัศนคติที่ดีต่อความเสมอภาคและความยุติธรรม เพื่อสร้างสรรค์สังคมแห่งความเท่าเทียม (National Curriculum Standards for Social Studies: 2010) อีกทั้ง UNESCO ได้กล่าวถึงหลักการของการจัดการศึกษาเพื่อสร้างพลเมืองโลก(Global Citizenship Education - GCED) ไว้ว่า เพื่อมุ่งพัฒนานักเรียนให้มีความรู้และเข้าใจถึงการเปลี่ยนแปลงของโลกเป็นส่วนหนึ่งในการแก้ไขปัญหาที่กระทบต่อคนส่วนใหญ่ของโลก ผ่านการพัฒนาองค์ความรู้ การพัฒนาทักษะ/พฤติกรรม รวมถึงค่านิยมในความร่วมมือและความรับผิดชอบต่อชุมชน สังคมและโลก (Global Citizenship Education - GCED: 2025) และสอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาพลเมืองของ Social Studies School Service ที่กล่าวว่า การพัฒนาพลเมืองให้มีความสมบูรณ์และมีประสิทธิภาพต้องอาศัยการพัฒนานักเรียนแบบมีส่วนร่วมโดยปลูกฝัง ให้นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจเรื่องกฎหมายสามารถปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ได้อย่างเหมาะสมและมีทัศนคติที่ดีต่อความแตกต่างและความเท่าเทียมในสังคม

ตอนที่ 2 ศึกษาแนวทางการเสริมสร้างพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

จากการศึกษาแนวทางเสริมสร้างพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา พบว่า ปัจจุบันปัญหาการกลั่นแกล้งในสถานศึกษาของประเทศไทยมีแนวโน้มกระจายวงกว้างออกไปมากขึ้นโดยแสดงให้เห็นว่าการกลั่นแกล้งในสถานศึกษามีการพัฒนารูปแบบไปตามพัฒนาการทางสังคม โดยไม่ใช่เรื่องง่ายที่เราจะสามารถสะท้อนให้นักเรียนนำความรู้ที่ได้จากในห้องเรียนไปสู่การปฏิบัติจริง เพราะ นักเรียนส่วนใหญ่มีความรู้เรื่องสิทธิมนุษยชนแต่ไม่สามารถนำไปปฏิบัติได้ในชีวิตประจำวัน โดยจากผลการสำรวจ พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในพื้นที่กรุงเทพมหานคร ร้อยละ 20.50 ให้ความเห็นถึงความเท่าเทียมกันไม่มีอยู่จริงบนโลก เพราะ มนุษย์ทุกคนที่เกิดมาไม่มีความเท่าเทียมกันตั้งแต่เกิด เราเกิดมาก็มีต้นทุนของครอบครัวที่แตกต่างจึงเป็นไปได้ที่มนุษย์จะเท่าเทียมกันในสังคม และ ร้อยละ 9.50 เห็นว่าความเท่าเทียมไม่มีอยู่จริงเพราะพวกเขาไม่เคยได้รับหรือสัมผัสความเท่าเทียมเลย จากข้อมูลข้างต้นสะท้อนให้เห็นว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่กำลังจะเติบโตไปในสังคมเริ่มรู้สึกท้อและหมดความหวังต่อความเท่าเทียมและสิทธิมนุษยชนในสังคมสังคมไทย

ดังนั้นสถานศึกษาและผู้ปกครองต้องมีส่วนร่วมในการเสริมสร้างพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อ ลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา โดยผู้บริหารส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่าการมอบนโยบายเพื่อเสริมสร้างพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชน เป็นอาวูฐขึ้นสำคัญของผู้บริหารสถานศึกษา เพราะว่า สถานศึกษา คือ สถานที่ในการเรียนรู้ของนักเรียนที่ปลอดภัย ฉะนั้นในฐานะผู้บริหารสถานศึกษาจึงควรมีนโยบายหรือหาแนวทางที่ชัดเจนเพื่อให้ครูนำไปปฏิบัติในแนวทางเดียวกัน ผ่านการกำหนดวิสัยทัศน์ของโรงเรียนและให้แต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้จัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์นั้น ทั้งนี้หากเราจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์เพื่อแก้ไขปัญหาการกลั่นแกล้งในสถานศึกษาได้ในทุกรายวิชาให้สอดคล้องกัน ก็จะสามารถพัฒนานักเรียนได้อย่างต่อเนื่อง อย่างไรก็ตามปัญหาดังกล่าวถือว่าเป็นปัญหาใหญ่ในสถานศึกษาที่ต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่ายโดยเฉพาะผู้ปกครองนักเรียน ความท้าทายในการแก้ไขปัญหาการกลั่นแกล้งใน คือ การสร้างความเข้าใจและความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง เพราะไม่อาจปฏิเสธได้ว่าผู้ปกครองบางส่วนมีความรู้สึกเข้าข้างลูกของตนเมื่อเขากระทำความผิด และไม่ให้ความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาอีกทั้งผู้ปกครองบางส่วนอาจมีความคิดว่าการแก้ไขปัญหาเหล่านี้ควรเป็นหน้าที่ของโรงเรียนเพียงฝ่ายเดียว โดยจากทั้งหมดที่กล่าวมาผู้บริหารสถานศึกษาทุกท่านได้ให้ข้อมูลที่ตรงกันว่า หากผู้ปกครองไม่ให้ความร่วมมืออย่างจริงจังในการแก้ปัญหาปัญหานี้ก็ไม่อาจแก้ไขได้อย่างเป็นรูปธรรมด้วยความร่วมมือ จากโรงเรียนเพียงฝ่ายเดียว ฉะนั้นใน

มิติของสถานศึกษาครูผู้สอนจึงมีบทบาทที่สำคัญในการแก้ไขและพัฒนาให้นักเรียนให้มีประสิทธิภาพสูงสุด โดยสอดคล้องกับแนวทางการพัฒนานักเรียนของกระทรวงศึกษาธิการที่กล่าวไว้ว่า สถานศึกษามีหน้าที่ในการพัฒนาให้นักเรียนทุกคนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย ความรู้ คุณธรรมและมีจิตสำนึกในการเป็นพลเมืองของไทยและของโลก (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) ฉะนั้นการพัฒนานักเรียนให้ไปสู่ความเป็นพลเมืองได้นั้นต้องอาศัยครูผู้เป็นกลไกสำคัญ

ครูสังคมศึกษาจึงมีบทบาทเป็นผู้นำในการแก้ไขปัญหาการกลั่นแกล้งในสถานศึกษาโดยใช้แนวทางการเสริมสร้างพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา โดยจากการสัมภาษณ์ พบว่า ครูสังคมศึกษาส่วนใหญ่จะมีวิธีช่วยนักเรียนในการเสริมสร้างสิทธิมนุษยชนและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ที่ใกล้เคียงกันด้วยการสอดแทรกไปในการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นให้พวกเขาได้เรียนรู้จากสถานการณ์จริงรอบ ๆ ตัว เพราะปัจจุบันหากเราจัดการเรียนการสอนให้กับนักเรียนตรง ๆ โดยไม่มีศิลปะในการจัดการสอน นักเรียนจะไม่สนใจและเมื่อนักเรียนไม่สนใจก็เลยไม่อยากเรียนรู้สิ่งนั้น ๆ ฉะนั้นสิทธิมนุษยชนเป็นเรื่องรอบตัวของนักเรียน เราจึงต้องสะท้อนภาพในการจัดการเรียนการสอนให้เรื่องราวนั้นเป็นทุกสิ่งในการใช้ชีวิตของนักเรียน แต่อย่างไรก็ดีการเสริมสร้างทัศนคติเรื่องความเท่าเทียมกันของมนุษย์ก็เป็นหัวใจสำคัญในการพัฒนาพลเมืองซึ่งถือว่าเป็นเป้าหมายสำคัญของการจัดการเรียนการสอนในวิชาสังคมศึกษา ครูสังคมศึกษาส่วนใหญ่จึงมีวิธีในการปลูกฝัง เรื่อง ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ด้วยวิธีการที่ไม่ยึดติดกับบทเรียนจนเกินไป เน้นให้นักเรียนได้เรียนรู้จากกิจกรรมหรือ สถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจริง เพราะวิชาสังคมศึกษา คือ การศึกษาพฤติกรรมและการดำรงชีวิตของมนุษย์ในสังคม ฉะนั้นหากเราทำให้นักเรียนเข้าใจว่าชีวิตของเขา ก็คือบทเรียนในรายวิชาสังคมศึกษา ก็จะทำให้ให้นักเรียนเห็นภาพของสิทธิมนุษยชนได้ชัดเจนขึ้น พร้อมไปกับการสร้างความเข้าใจให้กับนักเรียนว่าพวกเขา คือ ส่วนหนึ่งของสังคม ฉะนั้นการเรียนวิชาสังคมศึกษา คือ การเรียนรู้เรื่องของพวกเขาเอง โดยสอดคล้องกับผลการวิจัยของวชิระพันธ์ ทองสินธุ์ และคณะ ที่ได้ศึกษางานวิจัยเรื่อง มาตรการป้องกันพฤติกรรมการรังแกในโรงเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โดยผลการวิจัย พบว่า ปัจจุบันกฎหมายในประเทศไทยสามารถป้องกันและแก้ไขปัญหาพฤติกรรมการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา ได้เพียงบางส่วน เพราะ กฎหมายในประเทศไทยยังไม่ครอบคลุมสำหรับปัญหาดังกล่าว เมื่อเปรียบเทียบกับกฎหมายของต่างประเทศ พบว่า กฎหมายได้กำหนดให้สถานศึกษาในระดับชั้นประถมศึกษาและมัธยมศึกษาต้องออกนโยบายเพื่อป้องกันปัญหาการกลั่นแกล้งในสถานศึกษาโดยทุกสถานศึกษาต้องระบุข้อบังคับ นโยบาย ข้อห้ามและขั้นตอนในการสืบสวนที่ชัดเจน โดยหากประเทศไทย ได้มีการออกแบบมาตรการที่สอดคล้องกับหลักการข้างต้น

อาจช่วยให้ลดปัญหาการกลั่นแกล้งในโรงเรียนได้ (วชิระพันธ์ ทองสินธุ์ และคณะ: 2563) และสอดคล้องกับบทความของกนกวรรณ สภาสราญ ที่ได้ศึกษาบทบาทของครอบครัว โรงเรียน และชุมชนกับการป้องกันการกลั่นแกล้งในสถานศึกษาว่า สถานศึกษาเป็นสถานที่ในการเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ร่วมกันของนักเรียนแต่ละคนที่เติบโตมาในสังคมที่แตกต่างการปรับตัวเพื่อให้อยู่ในสังคมที่แตกต่างจำเป็นต้องใช้เวลาบทบาทของสถานศึกษาและสภาพแวดล้อมในโรงเรียนจึงมีส่วนสำคัญในการพัฒนาการอยู่ร่วมกันของเด็กผ่านการผลักดันแนวทางที่ชัดเจน โดยอาศัยบทบาทของครูในการเป็นแบบอย่างที่ดีผ่านการปฏิบัติตน ให้เหมาะสมและการเลือกใช้วิธีการในการปรับพฤติกรรมที่อยู่พบเหตุและผล (กนกวรรณ สภาสราญ: 2564)

ตอนที่ 3 คู่มือเสริมสร้างพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา

คู่มือทางเสริมสร้างพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษาเป็นการนำเสนอข้อมูลที่ได้จากการดำเนินงานวิจัยผ่านกระบวนการสืบค้นข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษา ครูสังคมศึกษาและสอบถามนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นโดยใช้ความรู้ เรื่อง สิทธิมนุษยชนเป็นหลักในการกำหนดแนวทาง ในปัจจุบันเราพบว่าในสังคมส่วนใหญ่มักพูดถึงการเป็นพลเมืองดี หรือพลเมืองของโลกโดยคำดังกล่าวถือว่าเป็นคำศัพท์แบบกว้าง ซึ่งบางครั้งอาจไม่เห็นกระบวนการที่จะไปถึงหลักการ เป็นพลเมืองในการแก้ไขปัญหาได้อย่างชัดเจนเท่าที่ควร ฉะนั้น ผู้วิจัยจึงสร้างหลักการเป็นพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษาขึ้น จากแนวความคิดที่ว่าสิทธิมนุษยชนเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิตของมนุษย์ทุกคนไม่ว่าจะมีความแตกต่างทางวัยวุฒิ คุณวุฒิ ชาติกำเนิด หรือ ศาสนา สิทธิมนุษยชนก็เป็นสิ่งที่ทุกคนในสังคมควรให้ความสำคัญ ฉะนั้นการมีแนวทางเสริมสร้างพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนจึงเป็นคำตอบสำหรับแนวทางที่จะพัฒนานักเรียนในสถานศึกษาให้สู่การเป็นพลเมืองที่ดีของประเทศและโลกได้ โดยสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 หมวดที่ 3 สิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย มาตรา 27 ที่ว่า “ บุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมาย มีสิทธิและเสรีภาพและได้รับความคุ้มครอง ตามกฎหมายเท่าเทียมกัน ชายและหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกัน การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคล ไม่ว่าด้วยเหตุความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ ความพิการ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรม หรือความคิดเห็นทางการเมืองอันไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ หรือเหตุอื่นใด จะกระทำมิได้ ” (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย: 2560) โดยแนวทางเสริมสร้างพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกลั่นแกล้ง ในสถานศึกษาที่ผ่านการประเมินคุณภาพของเครื่องมือโดยผู้เชี่ยวชาญ พบว่า ด้านรูปแบบและองค์ประกอบ มีค่า

ดัชนีความสอดคล้องอยู่ที่ 1.00 ในทุกรายการ ด้านเนื้อหา มีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ที่ 1.00 ในทุกรายการ และด้านการนำเสนอและการนำไปใช้ มีค่าดัชนีความสอดคล้องสูงสุดอยู่ที่ 1.00 และต่ำสุดอยู่ 0.80 คู่มือแนวทางเสริมสร้างพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษาสามารถนำไปใช้ได้แต่หากให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นต้องอาศัยความร่วมมือจากผู้บริหารสถานศึกษา นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชนด้วย โดยสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Yong Tian and Others ได้ทำการศึกษางานวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างมาตรการป้องกันและควบคุมการกลั่นแกล้งในโรงเรียนกับพฤติกรรมการกลั่นแกล้งของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในมณฑลเจียงซู โดยผลการศึกษาพบว่า การสร้างมาตรการป้องกันและควบคุมการกลั่นแกล้งในปัจจุบันสำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาในประเทศจีน ได้มีการการจัดตั้งกระบวนการเพื่อลดการกลั่นแกล้งนั้น ส่งผลให้ลดอัตราการตกเป็นเหยื่อการกลั่นแกล้งแต่ไม่ได้ประสิทธิผล ในการลดอัตราการตกเป็นเหยื่อการกลั่นแกล้งซ้ำซ้อน อีกทั้งมาตรการป้องกันและควบคุมอื่น ๆ ยังไม่บรรลุวัตถุประสงค์ในการต่อต้านการกลั่นแกล้งในโรงเรียน (Yong Tian and Others: 2023) และ Hariyanti ได้ศึกษางานวิจัยเรื่อง การจัดการเรียนรู้ เรื่อง สิทธิมนุษยชนเพื่อป้องกันปัญหาการกลั่นแกล้งในโรงเรียน โดยผลการศึกษาพบว่า การศึกษาพบว่าการกลั่นแกล้งในโรงเรียนเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนที่แพร่หลาย ซึ่งส่งผลกระทบทั้งทางร่างกายและจิตใจของผู้ถูกกระทำทำให้ความรู้เรื่องสิทธิมนุษยชนตั้งแต่ระดับประถมศึกษาและมัศึกษานั้นสามารถลดพฤติกรรมดังกล่าวได้ผ่านกลยุทธ์การสอนที่เน้นการสร้างความรู้ความเข้าใจและความเห็นอกเห็นใจในนักเรียน เช่น การใช้สื่อการเรียนรู้ที่น่าสนใจ (วิดีโอ โปสเตอร์ และหนังสือเล่มเล็ก) เพื่ออธิบายแนวคิดที่ซับซ้อนเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน อีกทั้งยังต้องส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครู ผู้ปกครอง และหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ที่ปลอดภัยและไม่แบ่งแยก (Hariyanti: 2023)

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยเรื่อง แนวทางเสริมสร้างพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา สามารถสรุปข้อเสนอแนะได้ 2 ประเด็น ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

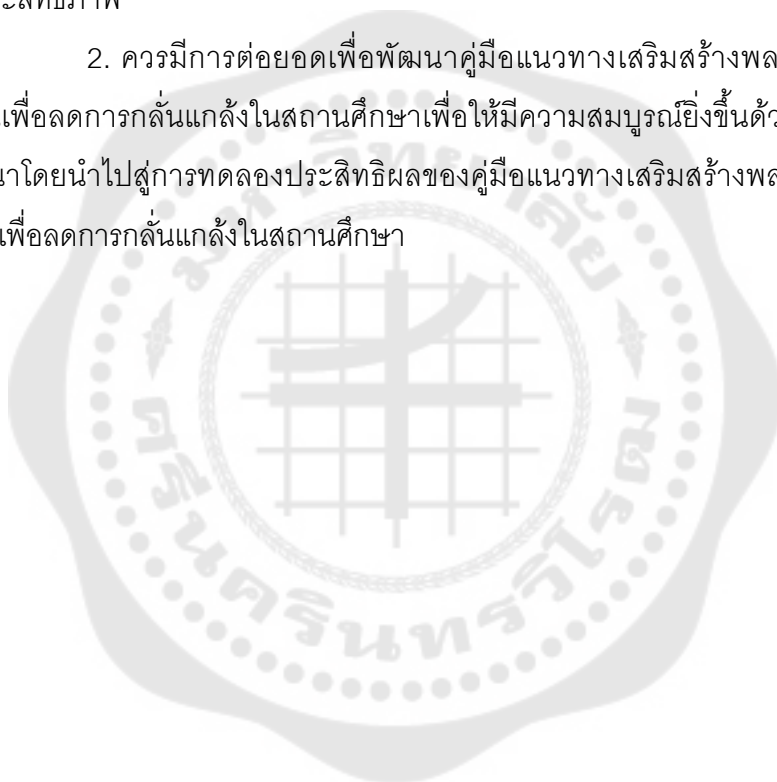
1. พฤติกรรมบ่งชี้ของพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชน เพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โดยนำไปใช้ในการกำหนดเป้าประสงค์เชิงพฤติกรรมในการออกนโยบายเพื่อเสริมสร้างพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา

2. ครูสังคัมศึกษา หรือ ครูผู้รับผิดชอบกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนสามารถนำคู่มือเสริมสร้างพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษาเป็นแนวทางในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนานักเรียนให้เป็นผู้การเป็นพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษาต่อไป

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาความเป็นพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชน โดยใช้ปัญหาต่าง ๆ หรือทักษะที่สำคัญมาเป็นตัวแปรเพื่อพัฒนานักเรียนให้ไปสู่ความเป็นพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ควรมีการต่อยอดเพื่อพัฒนาคู่มือแนวทางเสริมสร้างพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษาเพื่อให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้นด้วยกระบวนการวิจัยและพัฒนาโดยนำไปสู่การทดลองประสิทธิผลของคู่มือแนวทางเสริมสร้างพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา

บรรณานุกรม

- American Psychological Association. (2018). *Bullying*. <https://dictionary.apa.org/bullying>
- Amnesty International. (2020). *human rights*. <https://www.amnesty.org/en>
- Anthony, A. P. (2012). Schools, Bullying, and Inequality: Intersecting Factors and Complexities with the Stratification of Youth Victimization at School. *Sociology Compass*, 6(5), 402-412.
- Carney, J. V., Liu, Y., & Kazler, R. J. (2018). A path analysis on school bullying and critical school environment variables: A social capital perspective. *Children and youth services review*, 93, 231–239.
- Chen, Lin. and Others. (2024). Social poverty indicators with school bullying victimization: evidence from the global school-based student health survey (GSHS). *BMC Public Health*, 24(615), 1-8.
- Dake, J. A., Price, J., & Telljohann, S. (2009). The Nature and Extent of Bullying at School. *The Journal of school health*, 73, 173-180.
- Education Development Center. (2013). *Bullying*. [foundation.org. http://preventingbullying.promoteprevent.org](http://preventingbullying.promoteprevent.org)
- Encyclopedia Britannica. (2024). *Citizenship | Definition, History, & Facts*. <https://www.britannica.com/topic/citizenship>
- European Union Agency for Fundamental Rights. (2024). *Citizens' rights*. <https://fra.europa.eu/en/eu-charter/title/title-v-citizens-rights>
- Farrell, L., Eadie, T., & McLean Davies, L. et al. (2022). Literacy education for citizenship across the lifespan. *The Australian Journal of Language and Literacy*, 45, 309–323.
- Gorman, G. (2015). What's missing in the digital world? Access, digital literacy and digital citizenship. *Online Information Review*, 39(2).
- Hariyanti, H., Permady, G., Istianah, A., & Kartasasmita, S. (2023). Human rights awareness education to prevent bullying behavior at school. *JURNAL JPSD (Jurnal Pendidikan Sekolah Dasar)*, 10(78-86).

- Hinduja, S., & Patchin, J. W. (2018). Connecting adolescent suicide to the severity of bullying and cyberbullying. *Journal of School Violence*.
<https://doi.org/10.1080/15388220.2018.1492417>
- Juvonen, J., & Graham, S. (2013). Bullying in Schools: The Power of Bullies and the Plight of Victims. *Annual review of psychology*, 65.
- Li, Hongjing and Others. (2024). Analysis of the current situation and factors influencing bullying in junior high schools in backward areas of Western, China & A case study of Qingyang City in Gasu. *BMC Public Health*, 24, 1-11.
- Lindh, A., & Anton, B. A. (2024). Social networks and distributive conflict: the class divide in social ties and attitudes to income inequality across 29 countries. *European Sociological Review*, 039.
- Marina Kovacevic Lepojevic. (2024). The relationship between teachers' disciplinary practices and school bullying and students' satisfaction with school: The moderated mediation effects of sex and school belonging. *Journal Citation Reports*, 19, 1-25.
- National Council for the Social Studies. *Definition of Social Studies*. www.socialstudies.org
- National Council for the Social Studies. (1921a). *Definition of Social Studies*.
<https://www.socialstudies.org/about/definition-social-studies>
- National Council for the Social Studies. (1921b). *Definition of Social Studies*.
<https://www.socialstudies.org/about/definition-social-studies>
- Nick, H. (2013). *Cyberbullying*. Heinemann Library citation.
- Oxfam International. (2020). *Reducing inequality: what is your country doing to tackle the gap between rich and poor*. <https://www.oxfam.org/en/reducing-inequality-what-your-country-doing-tackle-gap-between-rich-and-poor>
- PISA Thailand สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2563). การกลั่นแกล้งในโรงเรียนจากมุมมองของ PISA. <https://pisathailand.ipst.ac.th/issue-2020-54/>
- Pual, L. (2011). *Bullying in Schools: What you need to know*. Townsend Press Inc. Master Backline.
- Rigby, K. (2003). Consequences of Bullying in Schools. *Canadian journal of psychiatry*.
Revue canadienne de psychiatrie, 48, 583-590.

- Spunout. (2024). *6 different types of bullying*. <https://spunout.ie/life/bullying/types-bullying/>
- Stopbullying. (2022). *Facts About Bullying*. <https://www.stopbullying.gov/resources/facts>
- Swearer, M. S., Espelage, L. D., & Napolitano, A. S. (2009). *Bullying Prevention and Intervention: Realistic Strategies for Schools*. Guilford Press.
- The Australian Human Rights Commission. (2021). *Bullying*. <https://humanrights.gov.au/our-work/commission-general/what-bullying>
- The Coverage. (2566). *เผยเด็กไทยเกือบครึ่งเคยถูกบูลลี่กว่า 86% เกิดขึ้นในโรงเรียน*. <https://www.thecoverage.info/news/content/5460>
- Thomson, S. (2017). The effects of inequity in Australian schools. *Professional Voice*, 12(1), 29 - 39.
- Unesco institute for statistics. (2017). *New data reveal that one out of three teens is bullied worldwide*. <https://www.unesco.org/en/articles/new-data-reveal-one-out-three-teens-bullied-worldwide>
- United Nations. (2015). *The Sustainable Development Goals*. United Nations.
- United Nations. (2020a). *Universal Declaration of Human Rights (คำปณัติสิทธิมนุษยชน)*. <https://www.ohchr.org/en/universal-declaration-of-human-rights>
- United Nations. (2020b). *World Social Report 2020: Inequality in a Rapidly Changing World*. The Department of Economic and Social Affairs of the United Nations.
- Wang, Dongfang and Others. (2024). Perceived school bullying and psychotic-like experiences in sexual minority adolescents: the mediating and moderating roles of resilience. *Child and Adolescent Psychiatry and Mental Health*, 18(2).
- Wayne state university. (2024). *What is citizenship?* <https://csc.wayne.edu>
- WHO. Thailand. (2015). *Global School Based Student Health Survey*. World Health Organization, Thailand Country Office, 2017.
- William Little. (2023). What Is Social Inequality: Introduction to sociology. In *BCcampus* (3rd ed., pp. 437-439).

- Yen, C. F., Yang, P., Wang, P. W., Lin, H. C., Liu, T. L., & Wu, Y. Y., et al. (2014). Association between school bullying levels/types and mental health problems among Taiwanese adolescents. *Comprehensive Psychiatry*, 55, 405-413.
- Yong Tian and Others. (2023). An Analysis of the Association between School Bullying Prevention and Control Measures and Secondary School Students' Bullying Behavior in Jiangsu Province. *Behav. Sci.*, 13(11), 954.
- กนกวรรณ สุภาราญ. (2566). บทบาทของครอบครัว โรงเรียนและชุมชน กับการป้องกันการกลั่นแกล้งกันในโรงเรียน. <https://www.educathai.com/knowledge/articles/368>
- กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ กระทรวงยุติธรรม. (2562). สิทธิมนุษยชนและกฎหมายที่ควรทราบสำหรับผู้ปฏิบัติงานด้านความมั่นคง.
- กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข. (2563). Stop Bullying หยุดการกลั่นแกล้ง ยุติความรุนแรงในสังคม. <https://dmh.moph.go.th/news-dmh/view.asp?id=30024>
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. http://academic.obec.go.th/images/document/1559878925_d_1.pdf
- กระทรวงการต่างประเทศ. (2551). ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน. กระทรวงการต่างประเทศ.
- เกษตรชัย และหิมา และอุทิศ สังขรัตน์. (2557). ปัจจัยในการพยากรณ์พฤติกรรมการรังแกของนักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดสงขลา. *วารสารพัฒนบริหารศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์*, 54(1), 227-258.
- โกวิทย์ นพพร. (2562). รับมืออย่างไรในสังคม Bully. <https://www.samitivejhospitals.com/th>
- คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (2560). รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย. <https://web.parliament.go.th/assets/portals/7/files/constitution2560.pdf>
- ชญาพิมพ์ บุญจริง. (2567). แนวทางการแก้ไขปัญหาพฤติกรรมการกลั่นแกล้งของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนอนุบาลท่าหลวง อำเภอท่าหลวง จังหวัดลพบุรี. *วารสารการบริหาร การจัดการ และการพัฒนาที่ยั่งยืน*, 2(2), 519 – 530.
- ถวิลวดี บุรีกุล, รัชดี แสงมะหะหมัด และ Eugenie Merieau. (2554). *ความเป็นพลเมืองในประเทศไทย (Citizenship in Thailand)*. สถาบันพระปกเกล้า.

- ธนัชพร สุทธิคันสนีย์ และคณะ. (2565). การศึกษาความรู้ต่อการกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ การเห็นคุณค่าในตนเอง และทัศนคติต่อการกลั่นแกล้ง ทางไซเบอร์ของนักเรียนมัธยมศึกษา. *วารสารการวัดผลการศึกษา*, 39, 106.
- นฤมลพรรณ กัลป์ยานวุฒิ และคณะ. (2023). การพัฒนาชุดกิจกรรมละครสร้างสรรค์เพื่อป้องกันพฤติกรรมกลางแกล้งรังแกผู้อื่นสำหรับเด็กในช่วงอายุ 9 - 10 ปีโรงเรียนวลีรัตนวิทยา. *Journal of Social science and culture*, 7(8).
- นวกัทร ณรงค์ศักดิ์ และอารณีย์ วิวัฒนาภรณ์. (2566). สถานศึกษาต้นแบบในการป้องกันการกลั่นแกล้ง ช่มเหง รังแกกันในโรงเรียนของนักเรียน ระดับชั้นประถมศึกษาและมัธยมศึกษา. *วารสารกระบวนการยุติธรรม*, 16(2), 35 - 76.
- ประไพพิมพ์ สุธีวสินนท์ และประสพชัย พสุนนท์. (2016). กลยุทธ์การเลือกตัวอย่างสำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพ. *วารสารปริชาต มหาวิทยาลัยทักษิณ*, 29(2), 31-48.
- ปวรวิศร์ กิจสุขจิตผล. (2555). ปัจจัยที่เป็นสาเหตุให้เกิดการรังแกกันในโรงเรียนมัธยมศึกษา ในกรุงเทพมหานครตามแนวทฤษฎีเรียนรู้ของโรนัลด์ แอล เอเคอร์ [ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหิดล].
- เพื่อนชุมชนบ้านเราน่าอยู่สังคมยั่งยืน. (2564). สิทธิมนุษยชน 5 ด้าน. www.community.or.th
- มานิจ สุขสมจิตร์. (2558). ความเป็นพลเมืองในระบบประชาธิปไตย. *รัฐธรรมนูญฉบับ ปฏิรูปเป็นอย่างไร*, 1(7), 9-14.
- มูลนิธิยุวพัฒน์. (2562). *การกลั่นแกล้ง (Bullying) ความรุนแรงในสังคม*. <https://www.yuvabadhana.org.th>
- ยุวดี แตรประสิทธิ์, ศิริลักษณ์ ปัญญา และ สมสุข ภาณุรัตน์. (2566). การกลั่นแกล้งทางสังคมของวัยรุ่น : บทบาทพยาบาลในการสร้างภูมิคุ้มกันทางใจ. *วารสารวิจัยเพื่อการส่งเสริมสุขภาพและคุณภาพชีวิต*, 3(2), 72 - 82.
- โรงพยาบาลเพชรเวช. (2563). *บทความสุขภาพ Bullying ปัญหาสังคมที่ไม่ใช่เพียงการแกล้ง*. <https://www.petcharavejhospital.com>
- วชิระพันธ์ ทองสินธุ์ และคณะ. (2563). *มาตรการป้องกันพฤติกรรมรังแกในโรงเรียนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในอำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา [คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, มหาวิทยาลัยทักษิณ]*.

- วรรณัน ดาราพงษ์. (2563). ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการกำกับดูแลการกลั่นแกล้งรังแกทางไซเบอร์ในกรณีเด็กและเยาวชน [ปริญญานิพนธ์ นิติศาสตรมหาบัณฑิต, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์].
- วไล ฅ บ่อมเพชร. (2565). สิทธิมนุษยชนศึกษาบทความสำหรับครูผู้ให้การศึกษาและอบรมสิทธิมนุษยชน. สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ.
- วิชัย ต้นศิริ. (2556). ความเป็นพลเมือง เพื่อสังคมธรรมาธิปไตย. สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรังสิต.
- ศุภณัฐ เพิ่มพูนวิวัฒน์ และ จารุวรรณ แก้วมะโน. (2558). การสร้างสำนึกพลเมือง. สถาบันพระปกเกล้า.
- สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ. (2562). การกลั่นแกล้งบนโลกไซเบอร์. <https://pisathailand.ipst.ac.th/issue-2020-54/>
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2562). ยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) (พิมพ์ครั้งที่ 2). สำนักงานเลขาธิการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน. (2564). หลักการของสิทธิมนุษยชน. <https://www.mol.go.th/>
- สำนักงานราชบัณฑิตยสภา. (2556). พลเมือง. <http://legacy.orst.go.th/>
- สำนักงานเลขาธิการ สภาการศึกษา. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579. <https://www.lampang.go.th/public60/EducationPlan2.pdf>
- สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (2555). พลเมืองในระบอบประชาธิปไตย. สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2551). สาระแกนกลางกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. <https://drive.google.com/file/d/0B9t56k6dmUe5Z202Wmw5S1dvOGM/view?resourcekey=0-5dzEmHF7yipsPKfkZShqjw>
- สุชาติ พวงพุด. (2565). สิทธิมนุษยชนและสิทธิในกระบวนการยุติธรรม. วารสารชัยมงคลปริทรรศน์, 2(2), 47-53.
- สุกักร์ สมอนา. (2558). ความเป็นพลเมืองของนักเรียนในโครงการโรงเรียนพลเมือง สถาบันพระปกเกล้า. สำนักส่งเสริมการเมืองภาคพลเมือง สถาบันพระปกเกล้า.

- อนุรักษ์ จันทร์รอด. (2565). การศึกษาความรุนแรงของพฤติกรรมการกลั่นแกล้งกันของนักเรียน ในโรงเรียนอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก. วารสารการจัดการและพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏพิษณุโลก, 2(1), 43 – 56.
- อัจฉรา อยุทธศิริกุล. (2561). การศึกษาคุณลักษณะความเป็นพลเมืองตามวิถีประชาธิปไตยของนักเรียนมัธยมศึกษา [วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาหลักสูตรและวิธีการสอน, มหาวิทยาลัยศิลปากร].
- อัสนี อนุตธโต. (2563). ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการข่มเหงรังแกของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น [ปริญญาานิพนธ์หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและพัฒนา ศักยภาพมนุษย์ คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ].

ภาคผนวก ก
รายชื่อผู้เชี่ยวชาญประเมินเครื่องมือ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญในการประเมินเครื่องมือวิจัย
แนวทางการเสริมสร้างพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา

1	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐภัทร
แก้วรัตนภัทร์	รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ
มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
2	รองศาสตราจารย์ ดร.นันทิยา น้อยจันทร์	ประธานหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต
สาขาบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
3	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุดาร์ตน์ ศรีมา	รองผู้อำนวยการโรงเรียนสาธิต ฯ
และอาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
4	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อชิระ อุดมมาน	ผู้ช่วยคณบดีฝ่ายบริการชุมชนและทำนุบำรุง
ศิลปวัฒนธรรม คณะสังคมศาสตร์
และอาจารย์ประจำภาควิชาสังคมวิทยา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
5	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิทักษ์ ภูตระกูล	และอาจารย์ประจำคณะสังคมศาสตร์
ภาควิชารัฐศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญในการประเมินคู่มือ
แนวทางการเสริมสร้างพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา

1.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กานต์วี วิชัยปะ	ภาควิชารัฐศาสตร์
สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2.	นายดุสิตฤทธิ์ จินดาพันธุ์	ผู้อำนวยการโรงเรียนทิวไผ่งาม
3.	นายเจษฎา รัตนบรรเทิง	รองผู้อำนวยการโรงเรียนหลักสองส่งเสริมวิทยา
4.	นางสาวจิตติมน หมั่นบำรุง	ครูกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา
และวัฒนธรรม โรงเรียนทิวธาภิเศก บางขุนเทียน
5.	นายสันติภาพ พูลสวัสดิ์	ครูกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา
ศาสนาและวัฒนธรรม โรงเรียนราชวินิตมัธยม

ภาคผนวก ข

- หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญ
- หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
- หนังสือรับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน งานบริหารและธุรการ บัณฑิตวิทยาลัย โทร. 12412

ที่ อว 8718.1/224

วันที่ 10 กุมภาพันธ์ 2568

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์บุคลากรในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน คณบดีคณะสังคมศาสตร์

เนื่องด้วย นายกิตติธัช จรัสเลิศวงศ์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางเสริมสร้างพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชน เพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา” โดยมี อาจารย์ ดร.พิมพ์ตะวัน จันทน์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิทักษ์ ภูตระกูล และอาจารย์ ดร.อิทธิพร อุดมาน เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบประเมินความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาแบบสัมภาษณ์ความเป็นพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา ทั้งนี้ นิสิตได้ติดต่อประสานงานเบื้องต้นกับบุคลากรของท่านแล้ว และจะประสานงานในรายละเอียดดังกล่าวต่อไป สามารถสอบถามข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่ โทร. 084 555 8418

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์บุคลากรในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญ ให้ นายกิตติธัช จรัสเลิศวงศ์ และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ที่ อว 8718/177

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ
เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

10 กุมภาพันธ์ 2568

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์บุคลากรในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

เนื่องด้วย นายกิตติธัช จรัสเลิศวงศ์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางเสริมสร้างพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา” โดยมี อาจารย์ ดร.พิมพ์ตะวัน จันทน์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ รองศาสตราจารย์ ดร.นันทิยา น้อยจันทร์ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบประเมินความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาแบบสัมภาษณ์ความเป็นพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา ทั้งนี้ นิสิตได้ติดต่อประสานงานเบื้องต้นกับบุคลากรของท่านแล้ว และจะประสานงานในรายละเอียดดังกล่าวต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์บุคลากรในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญ ให้ นายกิตติธัช จรัสเลิศวงศ์ และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 084 555 8418

ที่ อว 8718/177

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ
เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

10 กุมภาพันธ์ 2568

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์บุคลากรในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน คณบดีคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

เนื่องด้วย นายกิตติธัช จรัสเลิศวงศ์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางเสริมสร้างพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการก่อกวนในสถานศึกษา” โดยมี อาจารย์ ดร.พิมพ์ตะวัน จันทน์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐภัทร แก้วรัตนภัทร์ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบประเมินความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาแบบสัมภาษณ์ความเป็นพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการก่อกวนในสถานศึกษา ทั้งนี้ นิสิตได้ติดต่อประสานงานเบื้องต้นกับบุคลากรของท่านแล้ว และจะประสานงานในรายละเอียดดังกล่าวต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์บุคลากรในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญ ให้ นายกิตติธัช จรัสเลิศวงศ์ และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 084 555 8418

ที่ อว 8718/177

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ
เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

10 กุมภาพันธ์ 2568

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์บุคลากรในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

เนื่องด้วย นายกิตติธัช จรัสเลิศวงศ์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางเสริมสร้างพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา” โดยมี อาจารย์ ดร.พิมพ์ตะวัน จันทน์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุดารัตน์ ศรีมา เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบประเมินความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาแบบสัมภาษณ์ความเป็นพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา ทั้งนี้ นิสิตได้ติดต่อประสานงานเบื้องต้นกับบุคลากรของท่านแล้ว และจะประสานงานในรายละเอียดดังกล่าวต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์บุคลากรในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญ ให้ นายกิตติธัช จรัสเลิศวงศ์ และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 084 555 8418

ที่ อว 8718/372

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ
เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

18 มีนาคม 2568

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนสตรีวิทยา

เนื่องด้วย นายกิตติธัช จรัสเลิศวงศ์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางเสริมสร้างพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา” โดยมี อาจารย์ ดร.พิมพ์ตะวัน จันทน์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์และได้ผ่านการรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมสำหรับพิจารณาโครงการวิจัยที่ทำในมนุษย์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ หมายเลขรับรอง : SWUEC-682052

ในการนี้ นิสิตขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล โดยใช้แบบสัมภาษณ์พลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา กับ ครูประจำกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม / ครูประจำกลุ่มงานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เพื่อเป็นข้อมูลในการวิจัย ในเดือนมีนาคม 2568 ทั้งนี้ นิสิตจะเป็นผู้ประสานงานในรายละเอียดดังกล่าวต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาขอความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุจิตรา ศรีสังข์)

รองคณบดีฝ่ายวิชาการ รักษาการแทน

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 084 555 8418

ที่ อว 8718/372

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ
เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

18 มีนาคม 2568

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนราชวินิตมัธยม

เนื่องด้วย นายกิตติธัช จรัสเลิศวงศ์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางเสริมสร้างพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชน เพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา” โดยมี อาจารย์ ดร.พิมพ์ตะวัน จันทัน เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์ และได้ผ่านการรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมสำหรับพิจารณาโครงการวิจัยที่ทำในมนุษย์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ หมายเลขรับรอง : SWUEC-682052

ในการนี้ นิสิตขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล โดยใช้แบบสัมภาษณ์พลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชน เพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา กับ ครูประจำกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม / ครูประจำกลุ่มงานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เพื่อเป็นข้อมูลในการวิจัย ในเดือนมีนาคม 2568 ทั้งนี้ นิสิตจะเป็นผู้ประสานงานในรายละเอียดดังกล่าวต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาขอความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุจิตรา ศรีสังข์)

รองคณบดีฝ่ายวิชาการ รักษาการแทน

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 084 555 8418

ที่ อว 8718/372

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ
เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

18 มีนาคม 2568

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดราชบพิธ

เนื่องด้วย นายกิตติธัช จรัสเลิศวงศ์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางเสริมสร้างพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชน เพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา” โดยมี อาจารย์ ดร.พิมพ์ตะวัน จันทน์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์และได้ผ่านการรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมสำหรับพิจารณาโครงการวิจัยที่ทำในมนุษย์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ หมายเลขรับรอง : SWUEC-682052

ในการนี้ นิสิตขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล โดยใช้แบบสัมภาษณ์พลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชน เพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา กับ ครูประจำกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม / ครูประจำกลุ่มงานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เพื่อเป็นข้อมูลในการวิจัย ในเดือนมีนาคม 2568 ทั้งนี้ นิสิตจะเป็นผู้ประสานงานในรายละเอียดดังกล่าวต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาขอความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุจิตรา ศรีสังข์)

รองคณบดีฝ่ายวิชาการ รักษาการแทน

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 084 555 8418

ที่ อว 8718/372

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ
เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

18 มีนาคม 2568

เรื่อง ขออนุมัติขอความเห็นชอบเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนกุหลาบวิทยา

เนื่องด้วย นายกิตติธัช จรัสเลิศวงศ์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางเสริมสร้างพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชน เพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา” โดยมี อาจารย์ ดร.พิมพ์ตะวัน จันทน์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์ และได้ผ่านการรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมสำหรับพิจารณาโครงการวิจัยที่ทำในมนุษย์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ หมายเลขรับรอง : SWUEC-682052

ในการนี้ นิสิตขออนุมัติขอความเห็นชอบ โดยใช้แบบสัมภาษณ์พลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชน เพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา กับ ครูประจำกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม / ครูประจำกลุ่มงานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่ปฏิบัติการสอนในสถานศึกษามาแล้วไม่ต่ำกว่า 3 ปี เพื่อเป็นข้อมูลในการวิจัย ในเดือนมีนาคม 2568 ทั้งนี้ นิสิตจะเป็นผู้ประสานงานในรายละเอียดดังกล่าวต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาขออนุมัติ และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุจิตรา ศรีสังข์)

รองคณบดีฝ่ายวิชาการ รักษาการแทน

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 084 555 8418

ที่ อว 8718/372

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ
เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

18 มีนาคม 2568

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนทิวไผ่งาม

เนื่องด้วย นายกิตติธัช จรัสเลิศวงศ์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางเสริมสร้างพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชน เพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา” โดยมี อาจารย์ ดร.พิมพ์ตะวัน จันทน์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และได้ผ่านการรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมสำหรับพิจารณาโครงการวิจัยที่ทำในมนุษย์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ หมายเลขรับรอง : SWUEC-682052

ในการนี้ นิสิตขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล โดยใช้แบบสัมภาษณ์พลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชน เพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา กับ ครูประจำกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม / ครูประจำกลุ่มงานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่ปฏิบัติการสอนในสถานศึกษามาแล้วไม่ต่ำกว่า 3 ปี เพื่อเป็นข้อมูลในการวิจัย ในเดือนมีนาคม 2568 ทั้งนี้ นิสิตจะเป็นผู้ประสานงานในรายละเอียดดังกล่าวต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาขอความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุจิตรา ศรีสังข์)

รองคณบดีฝ่ายวิชาการ รักษาการแทน

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 084 555 8418

ที่ อว 8718/372

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ
เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

18 มีนาคม 2568

เรื่อง ขออนุมัติขอความเห็นชอบเพื่อการจัดทำ

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนเซนต์ฟรังซิสเซเวียร์ คอนแวนต์

เนื่องด้วย นายกิตติธัช จรัสเลิศวงศ์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางเสริมสร้างพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชน เพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา” โดยมี อาจารย์ ดร.พิมพ์ตะวัน จันทน์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และได้ผ่านการรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมสำหรับพิจารณาโครงการวิจัยที่ทำในมนุษย์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ หมายเลขรับรอง : SWUEC-682052

ในการนี้ นิสิตขอความเห็นชอบเพื่อจัดเก็บข้อมูล โดยใช้แบบสัมภาษณ์พลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชน เพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา กับ ครูประจำกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม / ครูประจำกลุ่มงานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่ปฏิบัติการสอนในสถานศึกษามาแล้วไม่ต่ำกว่า 3 ปี เพื่อเป็นข้อมูลในการวิจัย ในเดือนมีนาคม 2568 ทั้งนี้ นิสิตจะเป็นผู้ประสานงานในรายละเอียดดังกล่าวต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาขอความเห็นชอบ และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุจิตรา ศรีสิงห์)

รองคณบดีฝ่ายวิชาการ รักษาการแทน

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 084 555 8418

ที่ อว 8718/667

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ
เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

1 พฤษภาคม 2568

เรื่อง ขออนุญาตขอความเห็นชอบข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย ธนบุรี

เนื่องด้วย นายกิตติธัช จรัสเลิศวงศ์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางเสริมสร้างพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา” โดยมี อาจารย์ ดร.พิมพ์ตะวัน จันทน์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์และได้ผ่านการรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมสำหรับพิจารณาโครงการวิจัยที่ทำในมนุษย์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ หมายเลขรับรอง : SWUEC-682052

ในการนี้ นิสิตขออนุญาตขอความเห็นชอบข้อมูล โดยใช้แบบสอบถามพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา กับ นักเรียนระดับมัธยมศึกษา ชั้นปีที่ 1-3 จำนวน 3 ห้องเรียน เพื่อเป็นข้อมูลในการวิจัย ทั้งนี้ นิสิตจะเป็นผู้ประสานงานในรายละเอียดดังกล่าวต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาขออนุญาต และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 084 555 8418

ที่ อว 8718/667

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ
เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

1 พฤษภาคม 2568

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนบางปะกอกวิทยาคม

เนื่องด้วย นายกิตติธัช จรัสเลิศวงศ์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญาานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางเสริมสร้างพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชน เพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา” โดยมี อาจารย์ ดร.พิมพ์ตะวัน จันทน์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาานิพนธ์และได้ผ่านการรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมสำหรับพิจารณาโครงการวิจัยที่ทำในมนุษย์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ หมายเลขรับรอง : SWUEC-682052

ในการนี้ นิสิตขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล โดยใช้แบบสอบถามพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชน เพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา กับ นักเรียนระดับมัธยมศึกษา ชั้นปีที่ 1-3 จำนวน 3 ห้องเรียน เพื่อเป็นข้อมูลในการวิจัย ทั้งนี้ นิสิตจะเป็นผู้ประสานงานในรายละเอียดดังกล่าวต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาขอความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 084 555 8418

AF19-03-03.1
August, 2023

หนังสือรับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์
หนังสือฉบับนี้ให้ไว้เพื่อแสดงว่า

ชื่อโครงการวิจัย : แนวทางเสริมสร้างพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา

ชื่อหัวหน้าโครงการวิจัย : นายกิตติธัช จรัสเลิศวงศ์

หน่วยงานต้นสังกัด : คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

หมายเลขรับรองโครงการวิจัย : SWUEC-682052

รายการเอกสารที่รับรอง :

1. แบบเสนอเพื่อขอรับการพิจารณา	ฉบับที่ 2 ลงวันที่ 5 มีนาคม 2568
2. โครงการวิจัยฉบับสมบูรณ์	ฉบับที่ 1 ลงวันที่ 17 มกราคม 2568
3. เอกสารข้อมูลและขอความยินยอมสำหรับอาสาสมัคร	ฉบับที่ 2 ลงวันที่ 5 มีนาคม 2568
4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	ฉบับที่ 1 ลงวันที่ 17 มกราคม 2568
5. หนังสือแสดงความยินยอมเข้าร่วมการวิจัย ต่ำกว่า 18 ปี	ฉบับที่ 2 ลงวันที่ 5 มีนาคม 2568
6. ประวัติผู้วิจัย	

ได้ผ่านการรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมสำหรับพิจารณาโครงการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยยึดหลักเกณฑ์ตาม Declaration of Helsinki, Belmont Report, International Conference on Harmonization in Good Clinical Practice (ICH-GCP), International Guidelines for Human Research ตลอดจนกฎหมาย ข้อบังคับและข้อกำหนดภายในประเทศ จึงเห็นสมควรให้ดำเนินการวิจัยตามโครงการวิจัยนี้ได้

วันที่รับรอง : 10 มีนาคม 2568

วันที่หมดอายุ : 9 มีนาคม 2569

(ลงชื่อ).....

(รองศาสตราจารย์ ดร.ลิทธิพงศ์ วัฒนนานนท์สกุล)

ประธานคณะกรรมการจริยธรรมสำหรับพิจารณาโครงการวิจัยที่ทำในมนุษย์

ชุดสังคมศาสตร์และพฤติกรรมศาสตร์ (ชุดที่ 2)

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

หน่วยจริยธรรมและมาตรฐานการวิจัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

อาคารนวัตกรรม ศ.ดร.สาโรช บัวศรี ชั้น 17

โทร. (02) 6495000 ต่อ 17503, 17506 โทรสาร (02) 2042590

ภาคผนวก ค
สรุปผลการวิเคราะห์เครื่องมือในการวิจัย

สรุปผลประเมินความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาแบบสัมพัทธ์ความเป็นพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชน
เพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา (ผู้บริหารสถานศึกษา) โดยผู้เชี่ยวชาญ

ข้อคำถาม	ผลการพิจารณาความเหมาะสม					รวม	IOC	การอ่านค่าข้อมูล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
จุดประสงค์ที่ 1 ศึกษาคุณลักษณะของการเสริมสร้างพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น								
ด้านความรู้								
1. ท่านมีความรู้ความเข้าใจถึง ความหมายความสำคัญของ พลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สามารถใช้ได้
2. ท่านมีความเข้าใจเรื่อง บทบาทและหน้าที่ของพลเมือง ในสังคม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สามารถใช้ได้
3. ท่านสามารถอธิบายหลักการ ของสิทธิมนุษยชนได้อย่าง ถูกต้อง	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สามารถใช้ได้
4. ท่านทราบว่าพฤติกรรม ใดบ้างที่อาจก่อให้เกิดการกลั่น แกล้งในโรงเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สามารถใช้ได้
5. ท่านรู้ว่าคุณลักษณะและ พฤติกรรมบ่งชี้ของพลเมืองที่ เคารพสิทธิมนุษยชนเป็น อย่างไร	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สามารถใช้ได้
6. รู้ว่าพฤติกรรมบ่งชี้ที่เป็น ความเสี่ยงของผู้ที่กลั่นแกล้ง ผู้อื่นมีลักษณะพฤติกรรม อย่างไร	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สามารถใช้ได้
ด้านพฤติกรรม								
1. ท่านปฏิบัติตามกฎหมาย	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สามารถใช้ได้
2. ท่านปฏิบัติตามหลักสิทธิ มนุษยชนได้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สามารถใช้ได้
3. ท่านปฏิบัติตามบทบาท และหน้าที่ได้อย่างถูกต้อง	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สามารถใช้ได้

ข้อคำถาม	ผลการพิจารณาความเหมาะสม					รวม	IOC	การอ่านค่าข้อมูล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
4. ท่านสามารถควบคุมพฤติกรรมของตนเองในการแสดงออกได้อย่างเหมาะสม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สามารถใช้ได้
5. ท่านรู้จักปรับตัวและยอมรับความผิดรวมทั้งปรับปรุงพฤติกรรมของตนเองให้ดีขึ้น	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สามารถใช้ได้
ด้านทัศนคติ								
1. ท่านสามารถจัดการกับความรู้สึกของตนเองเพื่อไม่ให้เกิดความผิดได้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สามารถใช้ได้
2. ท่านเห็นความสำคัญของความเท่าเทียมของมนุษย์	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สามารถใช้ได้
3. ท่านสามารถเป็นส่วนหนึ่งในการปลูกฝังสิทธิมนุษยชนให้กับผู้อื่นได้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สามารถใช้ได้
4. ท่านมีทัศนคติในการยอมรับความแตกต่างของบุคคลได้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สามารถใช้ได้
5. ท่านสามารถอยู่ร่วมกับบุคคลที่มีความคิดเห็นต่างได้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สามารถใช้ได้
จุดประสงค์ที่ 2 ศึกษาแนวทางการเสริมสร้างพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น								
1. ในฐานะที่ท่านเป็นผู้บริหารสถานศึกษาท่านคิดว่าจะมีแนวทางในการมอบนโยบายอย่างไรเพื่อให้ให้นักเรียนในสถานศึกษาของท่านเป็นพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สามารถใช้ได้
2. หากท่านพบว่าในสถานศึกษาของท่านมีการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา ท่านจะมีขั้นตอนการดำเนินการอย่างไร/แนวคิดทฤษฎีอย่างไรเพื่อขจัดปัญหาดังกล่าว	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สามารถใช้ได้

ข้อความถาม	ผลการพิจารณาความเหมาะสม					รวม	IOC	การอ่านค่าข้อมูล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
3. ในฐานะที่ท่านเป็นผู้บริหารสถานศึกษาเมื่อท่านพบว่า มีนักเรียนในสถานศึกษาของท่าน ถูกกลั่นแกล้งในสถานศึกษา ท่านจะมีแนวทางป้องกันอย่างไรเพื่อไม่ให้เกิดปัญหานี้ในครั้งต่อไป	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สามารถใช้ได้
4. หากนักเรียนที่มีพฤติกรรมที่ ชอบกลั่นแกล้งผู้อื่นมาขอรับคำปรึกษาจากท่าน “ทำอย่างไร เขาถึงจะสามารถควบคุมตนเองและไม่กลั่นแกล้งผู้อื่น” ท่านจะมีแนวทางแนะนำนักเรียนคนดังกล่าวอย่างไร	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สามารถใช้ได้
5. ท่านคิดว่าปัญหาที่ท้าทายที่สุดเมื่อเกิดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษาคือปัญหาใดและท่านมีแนวทางในการขจัดปัญหานี้อย่างไร	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สามารถใช้ได้
จุดประสงค์ที่ 3 เพื่อจัดทำคู่มือแนวทางการเสริมสร้างพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น								
1. เนื้อหาในคู่มือควรมีลักษณะอย่างไร ☐ การอธิบายความหมายและสาเหตุของการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา ☐ มีวิธีการในลงมือปฏิบัติสำหรับการแก้ปัญหาอย่างชัดเจน ☐ ให้มีสื่อการเทคโนโลยีที่ทันสมัย (เช่น คลิปวิดีโอ หรือ AI)	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สามารถใช้ได้

ข้อคำถาม	ผลการพิจารณาความเหมาะสม					รวม	IOC	การอ่านค่าข้อมูล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
☐ แนวทางในการป้องกันตนเองไม่ให้เป็นผู้ที่กลั่นแกล้งหรือถูกกลั่นแกล้ง ☐ แนวทางป้องกันการกลั่นแกล้งในโรงเรียน								
2. รูปแบบอักษรและการสื่อความหมาย ☐ ใช้คำที่เข้าใจง่ายไม่เป็นการ ☐ ใช้รูปภาพหรือสัญลักษณ์ในเนื้อหา ☐ เน้นการใช้คำที่เป็นทางการ ☐ ใช้ขนาดอักษรที่มีขนาดไม่เล็กจนเกินไป ☐ เลือกใช้ลักษณะของอักษรที่ไม่เป็นการจนเกินไป	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สามารถใช้ได้
3. ภาพและองค์ประกอบในการนำเสนอควรเป็นอย่างไร ☐ ใช้ภาพการ์ตูนในเนื้อหา ☐ ใช้ภาพจากข่าวจริงในเนื้อหา ☐ ใช้ภาพและองค์ประกอบเป็นภาพสีข้อความ ☐ ใช้ภาพและองค์ประกอบเป็นภาพสีที่มีลักษณะดูโดดเด่น	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สามารถใช้ได้

สรุปผลประเมินความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาแบบสัมภาษณ์ความเป็นพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชน
เพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา (ครูสังคมศึกษา) โดยผู้เชี่ยวชาญ

ข้อคำถาม	ผลการพิจารณาความเหมาะสม					รวม	IOC	การอ่านค่าข้อมูล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
จุดประสงค์ที่ 1 ศึกษาคุณลักษณะของการเสริมสร้างพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น								
ด้านความรู้								
1. ท่านมีความรู้ความเข้าใจถึง ความหมายความสำคัญของ พลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สามารถใช้ได้
2. ท่านมีความเข้าใจเรื่อง บทบาทและหน้าที่ของพลเมือง ในสังคม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สามารถใช้ได้
3. ท่านสามารถอธิบายหลักการ ของสิทธิมนุษยชนได้อย่าง ถูกต้อง	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สามารถใช้ได้
4. ท่านทราบว่าพฤติกรรม ใดบ้างที่อาจก่อให้เกิดการกลั่น แกล้งในโรงเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สามารถใช้ได้
5. ท่านรู้ว่าคุณลักษณะและ พฤติกรรมบ่งชี้ของพลเมืองที่ เคารพสิทธิมนุษยชนเป็น อย่างไร	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สามารถใช้ได้
6. รู้ว่าพฤติกรรมบ่งชี้ที่เป็น ความเสี่ยงของผู้ที่กลั่นแกล้ง ผู้อื่นมีลักษณะพฤติกรรม อย่างไร	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สามารถใช้ได้
ด้านพฤติกรรม								
1. ท่านปฏิบัติตามกฎหมาย	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สามารถใช้ได้
2. ท่านปฏิบัติตามหลักสิทธิ มนุษยชนได้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สามารถใช้ได้
3. ท่านปฏิบัติตามบทบาท และหน้าที่ได้อย่างถูกต้อง	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สามารถใช้ได้

ข้อคำถาม	ผลการพิจารณาความเหมาะสม					รวม	IOC	การอ่านค่าข้อมูล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
4. ท่านสามารถควบคุมพฤติกรรมของตนเองในการแสดงออกได้อย่างเหมาะสม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สามารถใช้ได้
5. ท่านรู้จักปรับตัวและยอมรับความผิดรวมทั้งปรับปรุงพฤติกรรมของตนเองให้ดีขึ้น	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สามารถใช้ได้
ด้านทัศนคติ								
1. ท่านสามารถจัดการกับความรู้สึกของตนเองเพื่อไม่ให้เกิดความผิดได้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สามารถใช้ได้
2. ท่านเห็นความสำคัญของความเท่าเทียมของมนุษย์	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สามารถใช้ได้
3. ท่านสามารถเป็นส่วนหนึ่งในการปลูกฝังสิทธิมนุษยชนให้กับผู้อื่นได้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สามารถใช้ได้
4. ท่านมีทัศนคติในการยอมรับความแตกต่างของบุคคลได้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สามารถใช้ได้
5. ท่านสามารถอยู่ร่วมกับบุคคลที่มีความคิดเห็นต่างได้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สามารถใช้ได้
จุดประสงค์ที่ 2 ศึกษาแนวทางการเสริมสร้างพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น								
1. หากนักเรียนของท่านยังขาดความรู้และเข้าใจเรื่องสิทธิมนุษยชนและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ท่านในฐานะครูสังคมศึกษาจะมีส่วนช่วยในการพัฒนานักเรียนให้เข้าใจเรื่องดังกล่าวได้อย่างไร	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สามารถใช้ได้
2. ในฐานะที่ท่านเป็นครูสังคมศึกษาเมื่อท่านพบว่านักเรียนของท่านถูกกลั่นแกล้งในสถานศึกษาท่านจะมีแนวทางป้องกันอย่างไรเพื่อไม่ให้เกิดปัญหานี้ในครั้งต่อไป	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สามารถใช้ได้

ข้อคำถาม	ผลการพิจารณาความเหมาะสม					รวม	IOC	การอ่านค่าข้อมูล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
3. หากนักเรียนที่มีพฤติกรรมที่ ชอบกลั่นแกล้งผู้อื่นมาขอรับ คำปรึกษาจากท่าน “ทำอย่างไร เขาถึงจะสามารถควบคุม ตนเองและไม่กลั่นแกล้งผู้อื่น” ท่านจะมีแนวทางให้นักเรียนคน ดังกล่าวอย่างไร	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สามารถใช้ได้
4. หากนักเรียนที่ถูกกลั่นแกล้ง ในสถานศึกษา มาขอรับ คำปรึกษาจากท่านว่า “เขาควร ทำอย่างไรหากถูกกลั่นแกล้ง” ท่านจะมีแนวทางให้นักเรียนคน ดังกล่าวอย่างไร	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สามารถใช้ได้
5. ท่านคิดว่าในฐานะที่ท่านเป็น ครูสังคมศึกษาจะมีวิธีการปลูก ฝัง เรื่อง ศักดิ์ศรีความเป็น มนุษย์อย่างไร ให้นักเรียน สามารถเข้าใจและนำไปใช้ใน ชีวิตประจำวันได้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สามารถใช้ได้
จุดประสงค์ที่ 3 เพื่อจัดทำคู่มือแนวทางการเสริมสร้างพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษาของ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น								
1. เนื้อหาในคู่มือควรมีลักษณะ ใดต่อไปนี้ ☐ การอธิบาย ความหมายและสาเหตุของการ กลั่นแกล้งในสถานศึกษา ☐ มีวิธีการในลงมือ ปฏิบัติสำหรับการแก้ปัญหา อย่างชัดเจน ☐ ให้มีสื่อ การ เทคโนโลยีที่ทันสมัย (เช่น คลิป วิดีโอ หรือ AI)	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สามารถใช้ได้

ข้อคำถาม	ผลการพิจารณาความเหมาะสม					รวม	IOC	การอ่านค่าข้อมูล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
☐ แนวทางในการป้องกันตนเองไม่ให้เป็นผู้ที่กลั่นแกล้งหรือถูกกลั่นแกล้ง ☐ แนวทางป้องกันการกลั่นแกล้งในโรงเรียน								
2. รูปแบบอักษรและการสื่อความหมาย ☐ ใช้คำที่เข้าใจง่ายไม่เป็นการ ☐ ใช้รูปภาพหรือสัญลักษณ์ในเนื้อหา ☐ เน้นการใช้คำที่เป็นทางการ ☐ ใช้ขนาดอักษรที่มีขนาดไม่เล็กจนเกินไป ☐ เลือกใช้ลักษณะของอักษรที่ไม่เป็นการจนเกินไป	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สามารถใช้ได้
3. ภาพและองค์ประกอบในการนำเสนอควรเป็นอย่างไร ☐ ใช้ภาพการ์ตูนในเนื้อหา ☐ ใช้ภาพจากข่าวจริงในเนื้อหา ☐ ใช้ภาพและองค์ประกอบเป็นภาพสีชาวดำ ☐ ใช้ภาพและองค์ประกอบเป็นภาพสีที่มีลักษณะดูคาด	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สามารถใช้ได้

สรุปผลประเมินความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาแบบสัมภาษณ์ความเป็นพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชน
เพื่อลดการกีดกันแก่งในสถานศึกษา (นักเรียน) โดยผู้เชี่ยวชาญ

ข้อคำถาม	ผลการพิจารณาความเหมาะสม					รวม	IOC	การอ่านค่าข้อมูล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
จุดประสงค์ที่ 1 ศึกษาคุณลักษณะของการเสริมสร้างพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกีดกันแก่งในสถานศึกษา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น								
ด้านความรู้								
1. นักเรียนรู้ว่าสิทธิมนุษยชนคืออะไร	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สามารถใช้ได้
2. นักเรียนเข้าใจเรื่องบทบาทและหน้าที่ในสังคม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สามารถใช้ได้
3. นักเรียนสามารถอธิบายหลักการของสิทธิมนุษยชนได้อย่างถูกต้อง	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สามารถใช้ได้
4. นักเรียนรู้ว่าพฤติกรรมใดบ้างคือพฤติกรรมที่อาจทำให้เกิดการกีดกันแก่งในโรงเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สามารถใช้ได้
5. นักเรียนรู้ว่าเหตุการณ์ใดเป็นการละเมิดสิทธิของผู้อื่น	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สามารถใช้ได้
ด้านพฤติกรรม								
1. นักเรียนปฏิบัติตามกฏหมาย	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สามารถใช้ได้
2. ปฏิบัติตนตามหลักสิทธิมนุษยชนได้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สามารถใช้ได้
3. นักเรียนปฏิบัติตามบทบาทและหน้าที่ได้อย่างถูกต้อง	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สามารถใช้ได้

ข้อความ	ผลการพิจารณาความเหมาะสม					รวม	IOC	การอ่านค่าข้อมูล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
4. นักเรียนสามารถควบคุมตนเองโดยไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สามารถใช้ได้
5. เมื่อนักเรียนกระทำความผิดนักเรียนสามารถยอมรับความผิดนั้นและพร้อมปรับพฤติกรรมโดยทันที	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สามารถใช้ได้
ด้านทัศนคติ								
1. นักเรียนรู้สึกไม่ดีเมื่อตนกระทำความผิด	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สามารถใช้ได้
2. นักเรียนคิดว่ามนุษย์ชนทุกคนมีความเท่าเทียมกัน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สามารถใช้ได้
3. นักเรียนเป็นส่วนหนึ่งในการให้ความรู้เรื่องสิทธิมนุษยชน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สามารถใช้ได้
4. นักเรียนเข้าใจว่าคนทุกคนมีความแตกต่างกัน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สามารถใช้ได้
5. นักเรียนยอมรับความแตกต่างของตนเองและผู้อื่นได้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สามารถใช้ได้
จุดประสงค์ที่ 2 ศึกษาแนวทางการเสริมสร้างพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น								
1. หากนักเรียนโดนเพื่อนกลั่นแกล้งด้วยการทำร้ายร่างกาย การหยอกล้อ หรือการทำให้เราเป็นตัวตลกในสายตาของผู้อื่น นักเรียนสามารถควบคุมอารมณ์ของตนเองได้อย่างไร	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สามารถใช้ได้

ข้อความคำถาม	ผลการพิจารณาความเหมาะสม					รวม	IOC	การอ่านค่าข้อมูล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
2. หากนักเรียนอยู่ใสถานการณ์ที่เพื่อนในห้องเรียนถูกกลั่นแกล้งทางร่างกาย การหยอกล้อ หรือพบเห็นว่ามีคนทำให้เพื่อนเป็นสัตว์เลี้ยงในสายตาของผู้อื่น นักเรียนจะรีบเข้าไปช่วยเหลือเพื่อนที่ถูกกลั่นแกล้งอย่างไร	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สามารถใช้ได้
3. หากนักเรียนพบว่าตนเองมีพฤติกรรมชอบกลั่นแกล้งผู้อื่น นักเรียนจะมีวิธีการจัดการตนเองอย่างไรเพื่อไม่ให้เกิดพฤติกรรมดังกล่าวอีก	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สามารถใช้ได้
4. หากนักเรียนต้องอยู่ในห้องเรียนที่มีการกลั่นแกล้ง นักเรียนจะมีวิธีการอย่างไรเพื่อไม่ให้ตนเองถูกกลั่นแกล้ง	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สามารถใช้ได้
5. นักเรียนคิดเห็นอย่างไรกับคำพูดที่ว่า“มนุษย์ทุกคนมีศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ที่เท่าเทียมกัน”	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สามารถใช้ได้
จุดประสงค์ที่ 3 เพื่อจัดทำคู่มือแนวทางการเสริมสร้างพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น								
1. เนื้อหาในคู่มือควรมีลักษณะอย่างไร ☐ การอธิบายความหมายและสาเหตุของการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา ☐ มีวิธีการในลงมือปฏิบัติสำหรับการแก้ปัญหาอย่างชัดเจน ☐ ให้มีสื่อการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย (เช่น คลิปวิดีโอ หรือ AI)	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สามารถใช้ได้

ข้อคำถาม	ผลการพิจารณาความเหมาะสม					รวม	IOC	การอ่านค่าข้อมูล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
☐ แนวทางในการป้องกันตนเองไม่ให้เป็นผู้ที่กลั่นแกล้งหรือถูกกลั่นแกล้ง ☐ แนวทางป้องกันการกลั่นแกล้งในโรงเรียน								
2. รูปแบบอักษรและการสื่อความหมาย ☐ ใช้คำที่เข้าใจง่ายไม่เป็นการ ☐ ใช้รูปภาพหรือสัญลักษณ์ในเนื้อหา ☐ เน้นการใช้คำที่เป็นทางการ ☐ ใช้ขนาดอักษรที่มีขนาดไม่เล็กจนเกินไป ☐ เลือกใช้ลักษณะของอักษรที่ไม่เป็นทางการจนเกินไป	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สามารถใช้ได้
3. ภาพและองค์ประกอบในการนำเสนอควรเป็นอย่างไร ☐ ใช้ภาพการ์ตูนในเนื้อหา ☐ ใช้ภาพจากข่าวจริงในเนื้อหา ☐ ใช้ภาพและองค์ประกอบเป็นภาพสีเข้ดำ ☐ ใช้ภาพและองค์ประกอบเป็นภาพสีที่มีลักษณะฉูดฉาด	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สามารถใช้ได้

**สรุปผลการประเมินคุณภาพคู่มือแนวทางเสริมสร้างพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชน
เพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา โดยผู้เชี่ยวชาญ**

ข้อคำถาม	ผลการพิจารณาความเหมาะสม					IOC	การอ่าน ค่าข้อมูล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
1. รูปแบบและองค์ประกอบ							
1.1. ข้อความที่ใช้สามารถทำความเข้าใจได้ง่าย	+ 1	+ 1	+ 1	+ 1	+ 1	1.00	สามารถใช้ได้
1.2. การใช้สีเส้นที่ดึงดูดความสนใจ	+ 1	+ 1	+ 1	+ 1	+ 1	1.00	สามารถใช้ได้
1.3. ภาพที่ใช้มีความสัมพันธ์กับเนื้อหา	+ 1	+ 1	+ 1	+ 1	+ 1	1.00	สามารถใช้ได้
1.4. การใช้รูปแบบ/ขนาดของอักษรมีความเหมาะสม	+ 1	+ 1	+ 1	+ 1	+ 1	1.00	สามารถใช้ได้
1.5. การออกแบบองค์ประกอบของข้อมูลให้ง่ายต่อความเข้าใจ	+ 1	+ 1	+ 1	+ 1	+ 1	1.00	สามารถใช้ได้
2. เนื้อหา							
2.1. ข้อมูลทั่วไปของการกลั่นแกล้งในสถานศึกษามีเนื้อหาถูกต้องตรงตามหลักวิชาการ	+ 1	+ 1	+ 1	+ 1	+ 1	1.00	สามารถใช้ได้
2.2. พลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษามีเนื้อหาถูกต้องตรงตามหลักวิชาการ	+ 1	+ 1	+ 1	+ 1	+ 1	1.00	สามารถใช้ได้
2.3. แนวทางการเสริมสร้างพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษาถูกต้องตรงตามหลักวิชาการ	+ 1	+ 1	+ 1	+ 1	+ 1	1.00	สามารถใช้ได้

ข้อคำถาม	ผลการพิจารณาความเหมาะสม					IOC	การอ่าน ค่าข้อมูล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
1. รูปแบบและองค์ประกอบ							
2.4. ผลกระทบของการกลั่น แกล้งในสถานศึกษามีเนื้อหา ถูกต้องตรงตามหลักวิชาการ	+ 1	+ 1	+ 1	+ 1	+ 1	1.00	สามารถใช้ได้
3. การนำเสนอและการนำไปใช้							
3.1. แนวทางการแก้ไขปัญหาคือ สร้างขึ้นมาวิธีการดำเนินการที่ ชัดเจน	+ 1	0	+ 1	+ 1	+ 1	0.80	สามารถใช้ได้
3.2. แนวทางการแก้ไขปัญหาคือ สร้างขึ้นมาสามารถนำไปใช้ได้จริง	+ 1	0	+ 1	+ 1	+ 1	0.80	สามารถใช้ได้
3.2. แนวทางการแก้ไขปัญหาคือ สร้างขึ้นมาสามารถนำไปพัฒนา ต่อยอดได้	+ 1	+ 1	+ 1	+ 1	+ 1	1.00	สามารถใช้ได้

จากการศึกษา พบว่า จากการให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินคุณภาพของคู่มือแนวทางเสริมสร้างพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา พบว่า ด้านรูปแบบและองค์ประกอบมีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ที่ 1.00 ในทุกรายการ ด้านเนื้อหา มีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ที่ 1.00 ในทุกรายการ และด้านการนำเสนอและการนำไปใช้ มีค่าดัชนีความสอดคล้องสูงสุดอยู่ที่ 1.00 และ ต่ำสุดอยู่ 0.80 คู่มือแนวทางเสริมสร้างพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษาสามารถนำไปใช้ได้

ภาคผนวก ง
เครื่องมือในการวิจัย

แบบสัมภาษณ์ความเป็นพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา
(ผู้บริหารสถานศึกษา)

แบบสัมภาษณ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของโครงการวิจัย เรื่อง แนวทางเสริมสร้างพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา มีวัตถุประสงค์เพื่อ

1. ศึกษาคุณลักษณะของการเสริมสร้างพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
2. ศึกษาแนวทางการเสริมสร้างพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
3. เพื่อจัดทำคู่มือแนวทางการเสริมสร้างพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

คำอธิบาย : แบบสัมภาษณ์นี้ประกอบไปด้วยคำถาม 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 คุณลักษณะพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา (ตอบจุดประสงค์ข้อที่ 1)

ตอนที่ 2 แนวทางป้องกันการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา (ตอบจุดประสงค์ข้อที่ 2)

ตอนที่ 3 คู่มือเสริมสร้างพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา (ตอบจุดประสงค์ข้อที่ 3)

เกณฑ์การวัดระดับ

มากที่สุด	กระทำพฤติกรรมดังกล่าว ไม่ต่ำกว่า 6 - 7 ครั้งต่อสัปดาห์
มาก	กระทำพฤติกรรมดังกล่าว ไม่ต่ำกว่า 4 - 5 ครั้งต่อสัปดาห์
ปานกลาง	กระทำพฤติกรรมดังกล่าว ไม่ต่ำกว่า 3 ครั้งต่อสัปดาห์
น้อย	กระทำพฤติกรรมดังกล่าว ไม่ต่ำกว่า 2 ครั้งต่อสัปดาห์
น้อยที่สุด	กระทำพฤติกรรมดังกล่าว ไม่ต่ำกว่า 1 - 2 ครั้งต่อเดือน

ข้อมูลทั่วไป

คำชี้แจง 1. ให้ท่านตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริง

2. ให้ทำเครื่องหมายหน้าคุณลักษณะของพลเมือง ฯ ที่ตรงกับความคิดของท่าน

เพศ : ☐ ชาย ☐ หญิง

สังกัดสถานศึกษา : ☐ สพม.กท.1 ☐ สพม.กท.2 ☐ สช.

ตอนที่ 1 คุณลักษณะพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา				
คำชี้แจง ให้ท่านตอบคำถามต่อไปนี้ตามความเป็นจริง				
ด้านความรู้				
1. ท่านมีความรู้ความเข้าใจถึงความหมายความสำคัญของพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชน	☐ มากที่สุด	☐ มาก	☐ ปานกลาง	☐ น้อย ☐ น้อยที่สุด
2. ท่านมีความเข้าใจเรื่องบทบาทและหน้าที่ของพลเมืองในสังคม	☐ มากที่สุด	☐ มาก	☐ ปานกลาง	☐ น้อย ☐ น้อยที่สุด
3. ท่านสามารถอธิบายหลักการของสิทธิมนุษยชนได้อย่างถูกต้อง	☐ มากที่สุด	☐ มาก	☐ ปานกลาง	☐ น้อย ☐ น้อยที่สุด
4. ท่านคิดว่าพฤติกรรมใดบ้างที่อาจก่อให้เกิดการกลั่นแกล้งในโรงเรียน	☐ มากที่สุด	☐ มาก	☐ ปานกลาง	☐ น้อย ☐ น้อยที่สุด
5. ท่านรู้ว่าคุณลักษณะและพฤติกรรมบ่งชี้ของพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนมีอะไรบ้าง	☐ มากที่สุด	☐ มาก	☐ ปานกลาง	☐ น้อย ☐ น้อยที่สุด
6. ท่านรู้ว่าคุณลักษณะบ่งชี้ที่เป็นความเสี่ยงประกอบไปด้วยอะไรบ้าง	☐ มากที่สุด	☐ มาก	☐ ปานกลาง	☐ น้อย ☐ น้อยที่สุด
ด้านพฤติกรรม				
1. ท่านปฏิบัติตามกฎหมาย	☐ มากที่สุด	☐ มาก	☐ ปานกลาง	☐ น้อย ☐ น้อยที่สุด
2. ท่านปฏิบัติตามหลักสิทธิมนุษยชนได้	☐ มากที่สุด	☐ มาก	☐ ปานกลาง	☐ น้อย ☐ น้อยที่สุด
3. ท่านปฏิบัติตามบทบาทและหน้าที่ได้อย่างถูกต้อง	☐ มากที่สุด	☐ มาก	☐ ปานกลาง	☐ น้อย ☐ น้อยที่สุด
4. ท่านสามารถควบคุมพฤติกรรมของตนเองในการแสดงออกได้อย่างเหมาะสม	☐ มากที่สุด	☐ มาก	☐ ปานกลาง	☐ น้อย ☐ น้อยที่สุด
5. ท่านรู้จักปรับตัวและยอมรับความผิดรวมทั้งปรับปรุงพฤติกรรมของตนเองให้ดีขึ้น	☐ มากที่สุด	☐ มาก	☐ ปานกลาง	☐ น้อย ☐ น้อยที่สุด
ด้านทัศนคติ				
1. ท่านสามารถจัดการกับความรู้สึกของตนเองเพื่อไม่ให้กระทำความผิดได้	☐ มากที่สุด	☐ มาก	☐ ปานกลาง	☐ น้อย ☐ น้อยที่สุด
2. ท่านเห็นความสำคัญของความเท่าเทียมของมนุษย์	☐ มากที่สุด	☐ มาก	☐ ปานกลาง	☐ น้อย ☐ น้อยที่สุด
3. ท่านสามารถเป็นส่วนหนึ่งในการปลูกฝังสิทธิมนุษยชนให้กับผู้อื่นได้	☐ มากที่สุด	☐ มาก	☐ ปานกลาง	☐ น้อย ☐ น้อยที่สุด

4. ท่านมีทัศนคติในการยอมรับความแตกต่างของบุคคลได้
☐ มากที่สุด ☐ มาก ☐ ปานกลาง ☐ น้อย ☐ น้อยที่สุด
5. ท่านสามารถอยู่ร่วมกับบุคคลที่มีความคิดเห็นต่างได้
☐ มากที่สุด ☐ มาก ☐ ปานกลาง ☐ น้อย ☐ น้อยที่สุด

ตอนที่ 2 แนวทางป้องกันการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา
คำชี้แจง ให้แสดงความคิดเห็นของท่านในคำถามต่อไปนี้
1. ในฐานะที่ท่านเป็นผู้บริหารสถานศึกษาท่านคิดว่าจะมีแนวทางในการมอบนโยบายอย่างไรเพื่อให้นักเรียนในสถานศึกษาของท่านเป็นพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชน
2. หากท่านพบว่าในสถานศึกษาของท่านมีการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา ท่านจะมีขั้นตอนการดำเนินการอย่างไร/แนวคิดทฤษฎีอย่างไรเพื่อขจัดปัญหาดังกล่าว
3. ในฐานะที่ท่านเป็นผู้บริหารสถานศึกษาเมื่อท่านพบว่านักเรียนในสถานศึกษาของท่านถูกกลั่นแกล้งในสถานศึกษาท่านจะมีแนวทางป้องกันอย่างไรเพื่อไม่ให้เกิดปัญหานี้ในครั้งต่อไป
4. หากนักเรียนที่มีพฤติกรรมที่ชอบกลั่นแกล้งผู้อื่นมาขอรับคำปรึกษาจากท่าน “ทำอย่างไรเขาถึงจะสามารถควบคุมตนเองและไม่กลั่นแกล้งผู้อื่น” ท่านจะมีแนวทางแนะนำนักเรียนคนดังกล่าวอย่างไร
5. ท่านคิดว่าปัญหาที่ทำหายที่สุดเมื่อเกิดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษาคือปัญหาใด และท่านมีแนวทางในการขจัดปัญหานี้อย่างไร

ตอนที่ 3 คู่มือเสริมสร้างพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา
คำชี้แจง 1. คู่มือเสริมสร้างพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษาเป็นคู่มือที่ผู้วิจัยวางแผนในการจัดทำขึ้นสำหรับเป็นแนวทางเพื่อลดปัญหาการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา โดยประกอบไปด้วย 3 ส่วน คือ ผู้บริหาร ,ครูสังคมศึกษา และนักเรียน ดังนั้นผู้วิจัยจึงขอสอบถามความคิดเห็นของท่านเพื่อเป็นส่วนหนึ่งในการจัดทำคู่มือได้อย่างเหมาะสม 2. ให้อ่านเรียงลำดับความชอบจากมากที่สุด (5) ไปน้อยที่สุด (1)
1. เนื้อหาในคู่มือควรมีลักษณะอย่างไร ☐ การอธิบายความหมายและสาเหตุของการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา ☐ มีวิธีการในลงมือปฏิบัติสำหรับการแก้ปัญหาอย่างชัดเจน ☐ ให้มีสื่อการเทคโนโลยีที่ทันสมัย (เช่น คลิปวิดีโอ หรือ AI) ☐ แนวทางในการป้องกันตนเองไม่ให้เป็นผู้ที่กลั่นแกล้งหรือถูกกลั่นแกล้ง ☐ แนวทางป้องกันการกลั่นแกล้งในโรงเรียน
2. รูปแบบอักษรและการสื่อความหมาย ☐ ใช้คำที่เข้าใจง่ายไม่เป็นทางการ ☐ ใช้รูปภาพหรือสัญลักษณ์ในเนื้อหา ☐ เน้นการใช้คำที่เป็นทางการ ☐ ใช้ขนาดอักษรที่มีขนาดไม่เล็กจนเกินไป ☐ เลือกใช้ลักษณะของอักษรที่ไม่เป็นทางการจนเกินไป
3. ภาพและองค์ประกอบในการนำเสนอควรเป็นอย่างไร ☐ ใช้ภาพการ์ตูนในเนื้อหา ☐ ใช้ภาพจากข่าวจริงในเนื้อหา ☐ ใช้ภาพและองค์ประกอบเป็นภาพสีชาวดำ ☐ ใช้ภาพและองค์ประกอบเป็นภาพสีที่มีลักษณะโดดเด่น ☐ เน้นใช้ภาพและองค์ประกอบเป็นภาพสีพาสเทล
ข้อเสนอแนะ

แบบสัมภาษณ์ความเป็นพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา
(ครูสังคมศึกษา)

แบบสัมภาษณ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของโครงการวิจัย เรื่อง แนวทางเสริมสร้างพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา มีวัตถุประสงค์เพื่อ

1. ศึกษาคุณลักษณะของการเสริมสร้างพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
2. ศึกษาแนวทางการเสริมสร้างพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
3. เพื่อจัดทำคู่มือแนวทางการเสริมสร้างพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

คำอธิบาย แบบสัมภาษณ์นี้ประกอบไปด้วยคำถาม 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 คุณลักษณะพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา (ตอบจุดประสงค์ข้อที่ 1)

ตอนที่ 2 แนวทางป้องกันการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา (ตอบจุดประสงค์ข้อที่ 2)

ตอนที่ 3 คู่มือเสริมสร้างพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา (ตอบจุดประสงค์ข้อที่ 3)

เกณฑ์การวัดระดับ

มากที่สุด	กระทำพฤติกรรมดังกล่าว ไม่ต่ำกว่า 6 - 7 ครั้งต่อสัปดาห์
มาก	กระทำพฤติกรรมดังกล่าว ไม่ต่ำกว่า 4 - 5 ครั้งต่อสัปดาห์
ปานกลาง	กระทำพฤติกรรมดังกล่าว ไม่ต่ำกว่า 3 ครั้งต่อสัปดาห์
น้อย	กระทำพฤติกรรมดังกล่าว ไม่ต่ำกว่า 2 ครั้งต่อสัปดาห์
น้อยที่สุด	กระทำพฤติกรรมดังกล่าว ไม่ต่ำกว่า 1 - 2 ครั้งต่อเดือน

ข้อมูลทั่วไป

คำชี้แจง 1. ให้ท่านตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริง

2. ให้ทำเครื่องหมายหน้าคุณลักษณะของพลเมือง ฯ ที่ตรงกับความคิดของท่าน

เพศ : ☐ ชาย ☐ หญิง

สังกัดสถานศึกษา : ☐ สพม.กท.1 ☐ สพม.กท.2 ☐ สช.

ตอนที่ 1 คุณลักษณะพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา				
คำชี้แจง ให้ทำเครื่องหมายหน้าคุณลักษณะของพลเมือง ๖ ที่ตรงกับความคิดของท่าน				
ด้านความรู้				
1. ท่านมีความรู้ความเข้าใจถึงความหมายสำคัญของพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชน	☐ มากที่สุด	☐ มาก	☐ ปานกลาง	☐ น้อย ☐ น้อยที่สุด
2. ท่านมีความเข้าใจเรื่องบทบาทและหน้าที่ของพลเมืองในสังคม	☐ มากที่สุด	☐ มาก	☐ ปานกลาง	☐ น้อย ☐ น้อยที่สุด
3. ท่านสามารถอธิบายหลักการของสิทธิมนุษยชนได้อย่างถูกต้อง	☐ มากที่สุด	☐ มาก	☐ ปานกลาง	☐ น้อย ☐ น้อยที่สุด
4. ท่านรู้ว่าการผิดกฎหมายใดบ้างที่อาจก่อให้เกิดการกลั่นแกล้งในโรงเรียน	☐ มากที่สุด	☐ มาก	☐ ปานกลาง	☐ น้อย ☐ น้อยที่สุด
5. ท่านรู้ว่าคุณลักษณะและพฤติกรรมบ่งชี้ของพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนมีอะไรบ้าง	☐ มากที่สุด	☐ มาก	☐ ปานกลาง	☐ น้อย ☐ น้อยที่สุด
6. ท่านรู้ว่าการผิดกฎหมายบ่งชี้ที่เป็นความเสี่ยงประกอบไปด้วยอะไรบ้าง	☐ มากที่สุด	☐ มาก	☐ ปานกลาง	☐ น้อย ☐ น้อยที่สุด
ด้านพฤติกรรม				
1. ท่านปฏิบัติตามกฎหมาย	☐ มากที่สุด	☐ มาก	☐ ปานกลาง	☐ น้อย ☐ น้อยที่สุด
2. ท่านปฏิบัติตามหลักสิทธิมนุษยชนได้	☐ มากที่สุด	☐ มาก	☐ ปานกลาง	☐ น้อย ☐ น้อยที่สุด
3. ท่านปฏิบัติตามบทบาทและหน้าที่ได้อย่างถูกต้อง	☐ มากที่สุด	☐ มาก	☐ ปานกลาง	☐ น้อย ☐ น้อยที่สุด
4. ท่านสามารถควบคุมพฤติกรรมของตนเองในการแสดงออกได้อย่างเหมาะสม	☐ มากที่สุด	☐ มาก	☐ ปานกลาง	☐ น้อย ☐ น้อยที่สุด
5. ท่านรู้จักปรับตัวและยอมรับความผิดรวมทั้งปรับปรุงพฤติกรรมของตนเองให้ดีขึ้น	☐ มากที่สุด	☐ มาก	☐ ปานกลาง	☐ น้อย ☐ น้อยที่สุด
ด้านทัศนคติ				
1. ท่านสามารถจัดการกับความรู้สึกของตนเองเพื่อไม่ให้กระทำความผิดได้	☐ มากที่สุด	☐ มาก	☐ ปานกลาง	☐ น้อย ☐ น้อยที่สุด
2. ท่านเห็นความสำคัญของความเท่าเทียมของมนุษย์	☐ มากที่สุด	☐ มาก	☐ ปานกลาง	☐ น้อย ☐ น้อยที่สุด
3. ท่านสามารถเป็นส่วนหนึ่งในการปลูกฝังสิทธิมนุษยชนให้กับผู้อื่นได้	☐ มากที่สุด	☐ มาก	☐ ปานกลาง	☐ น้อย ☐ น้อยที่สุด

4. ท่านมีทัศนคติในการยอมรับความแตกต่างของบุคคลได้
☐ มากที่สุด ☐ มาก ☐ ปานกลาง ☐ น้อย ☐ น้อยที่สุด
5. ท่านสามารถอยู่ร่วมกับบุคคลที่มีความคิดเห็นต่างได้
☐ มากที่สุด ☐ มาก ☐ ปานกลาง ☐ น้อย ☐ น้อยที่สุด

ตอนที่ 2 แนวทางป้องกันการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา
คำชี้แจง ให้แสดงความคิดเห็นของท่านในคำถามต่อไปนี้
1. หากนักเรียนของท่านยังขาดความรู้และเข้าใจเรื่องสิทธิมนุษยชนและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ท่านในฐานะครูสังคมศึกษาจะมีส่วนช่วยในการพัฒนานักเรียนให้เข้าใจเรื่องดังกล่าวได้อย่างไร
2. ในฐานะที่ท่านเป็นครูสังคมศึกษา เมื่อท่านพบว่านักเรียนของท่านถูกกลั่นแกล้งในสถานศึกษาท่านจะมีแนวทางป้องกันอย่างไรเพื่อไม่ให้เกิดปัญหานี้ในครั้งต่อไป
3. หากนักเรียนที่มีพฤติกรรมที่ชอบกลั่นแกล้งผู้อื่นมาขอรับคำปรึกษาจากท่าน “ทำอย่างไรเขาถึงจะสามารถควบคุมตนเองและไม่กลั่นแกล้งผู้อื่น” ท่านจะมีแนวทางให้นักเรียนคนดังกล่าวอย่างไร
4. หากนักเรียนที่ถูกกลั่นแกล้งในสถานศึกษามาขอรับคำปรึกษาจากท่านว่า “เขาควรทำอย่างไรหากถูกกลั่นแกล้ง” ท่านจะมีแนวทางให้นักเรียนคนดังกล่าวอย่างไร
5. ท่านคิดว่าในฐานะที่ท่านเป็นครูสังคมศึกษามีวิธีการปลูกฝัง เรื่อง ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์อย่างไรให้นักเรียนสามารถเข้าใจและนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

ตอนที่ 3 คู่มือเสริมสร้างพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา
คำชี้แจง 1. คู่มือเสริมสร้างพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา เป็นคู่มือที่ผู้วิจัยวางแผนในการจัดทำขึ้นสำหรับเป็นแนวทางเพื่อลดปัญหาการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา โดยประกอบไปด้วย 3 ส่วน คือ ผู้บริหาร ,ครูสังคมศึกษา และนักเรียน ดังนั้นผู้วิจัยจึงขอสอบถามความคิดเห็นของท่านเพื่อเป็นส่วนหนึ่งในการจัดทำคู่มือได้อย่างเหมาะสม 2. ให้อ่านเรียงลำดับความชอบจากมากที่สุด (5) ไปน้อยที่สุด (1)
1. เนื้อหาในคู่มือควรมีลักษณะอย่างไร ☐ การอธิบายความหมายและสาเหตุของการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา ☐ มีวิธีการในลงมือปฏิบัติสำหรับการแก้ปัญหาอย่างชัดเจน ☐ ให้มีสื่อการเทคโนโลยีที่ทันสมัย (เช่น คลิปวิดีโอ หรือ AI) ☐ แนวทางในการป้องกันตนเองไม่ให้เป็นผู้ที่กลั่นแกล้งหรือถูกกลั่นแกล้ง ☐ แนวทางป้องกันการกลั่นแกล้งในโรงเรียน
2. รูปแบบอักษรและการสื่อความหมาย ☐ ใช้คำที่เข้าใจง่ายไม่เป็นทางการ ☐ ใช้รูปภาพหรือสัญลักษณ์ในเนื้อหา ☐ เน้นการใช้คำที่เป็นทางการ ☐ ใช้ขนาดอักษรที่มีขนาดไม่เล็กจนเกินไป ☐ เลือกใช้ลักษณะของอักษรที่ไม่เป็นทางการจนเกินไป
3. ภาพและองค์ประกอบในการนำเสนอควรเป็นอย่างไร ☐ ใช้ภาพการ์ตูนในเนื้อหา ☐ ใช้ภาพจากข่าวจริงในเนื้อหา ☐ ใช้ภาพและองค์ประกอบเป็นภาพสีชาวดำ ☐ ใช้ภาพและองค์ประกอบเป็นภาพสีที่มีลักษณะดูฉลาด ☐ เน้นใช้ภาพและองค์ประกอบเป็นภาพสีพาสเทล
ข้อเสนอแนะ

**แบบสอบถามความเป็นพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกีดกันแก่ผู้ในสถานศึกษา
(นักเรียน)**

แบบสัมภาษณ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของโครงการวิจัย เรื่อง แนวทางเสริมสร้างพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกีดกันแก่ผู้ในสถานศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ

1. ศึกษาคุณลักษณะของการเสริมสร้างพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกีดกันแก่ผู้ในสถานศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
2. ศึกษาแนวทางการเสริมสร้างพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกีดกันแก่ผู้ในสถานศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
3. เพื่อจัดทำคู่มือแนวทางการเสริมสร้างพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกีดกันแก่ผู้ในสถานศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

คำชี้แจง แบบสัมภาษณ์นี้ประกอบไปด้วยคำถาม 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 คุณลักษณะพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกีดกันแก่ผู้ในสถานศึกษา
(ตอบจุดประสงค์ข้อที่ 1)

ตอนที่ 2 แนวทางป้องกันการกีดกันแก่ผู้ในสถานศึกษา (ตอบจุดประสงค์ข้อที่ 2)

ตอนที่ 3 คู่มือเสริมสร้างพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกีดกันแก่ผู้ในสถานศึกษา
(ตอบจุดประสงค์ข้อที่ 3)

เกณฑ์การวัดระดับ

มากที่สุด	กระทำพฤติกรรมดังกล่าว ไม่ต่ำกว่า 6 - 7 ครั้งต่อสัปดาห์
มาก	กระทำพฤติกรรมดังกล่าว ไม่ต่ำกว่า 4 - 5 ครั้งต่อสัปดาห์
ปานกลาง	กระทำพฤติกรรมดังกล่าว ไม่ต่ำกว่า 3 ครั้งต่อสัปดาห์
น้อย	กระทำพฤติกรรมดังกล่าว ไม่ต่ำกว่า 2 ครั้งต่อสัปดาห์
น้อยที่สุด	กระทำพฤติกรรมดังกล่าว ไม่ต่ำกว่า 1 - 2 ครั้งต่อเดือน

ข้อมูลทั่วไป

คำชี้แจง 1. ให้นักเรียนตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริง

2. ให้ทำเครื่องหมายหน้าคุณลักษณะของพลเมือง ๑ ที่ตรงกับความคิดของนักเรียน

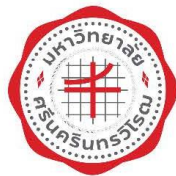
เพศ : ☐ ชาย ☐ หญิง

สังกัดสถานศึกษา : ☐ สพม.กท.1 ☐ สพม.กท.2 ☐ สช.

ระดับชั้น : ☐ มัธยมศึกษาปีที่ 1 ☐ มัธยมศึกษาปีที่ 2 ☐ มัธยมศึกษาปีที่ 3

ตอนที่ 1 คุณลักษณะพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชน				
คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามตามความเป็นจริง				
ด้านความรู้				
1. นักเรียนรู้ว่าสิทธิมนุษยชนคืออะไร	☐ มากที่สุด	☐ มาก	☐ ปานกลาง	☐ น้อย ☐ น้อยที่สุด
2. นักเรียนเข้าใจเรื่องบทบาทและหน้าที่ในสังคม	☐ มากที่สุด	☐ มาก	☐ ปานกลาง	☐ น้อย ☐ น้อยที่สุด
3. นักเรียนสามารถอธิบายหลักการของสิทธิมนุษยชนได้อย่างถูกต้อง	☐ มากที่สุด	☐ มาก	☐ ปานกลาง	☐ น้อย ☐ น้อยที่สุด
4. นักเรียนรู้ว่าพฤติกรรมใดบ้างคือพฤติกรรมที่อาจทำให้เกิดการกลั่นแกล้งในโรงเรียน	☐ มากที่สุด	☐ มาก	☐ ปานกลาง	☐ น้อย ☐ น้อยที่สุด
5. นักเรียนรู้ว่าเหตุการณ์ใดเป็นการละเมิดสิทธิของผู้อื่น	☐ มากที่สุด	☐ มาก	☐ ปานกลาง	☐ น้อย ☐ น้อยที่สุด
ด้านพฤติกรรม				
1. นักเรียนปฏิบัติตามตามกฎหมาย	☐ มากที่สุด	☐ มาก	☐ ปานกลาง	☐ น้อย ☐ น้อยที่สุด
2. ปฏิบัติตามหลักสิทธิมนุษยชนได้	☐ มากที่สุด	☐ มาก	☐ ปานกลาง	☐ น้อย ☐ น้อยที่สุด
3. นักเรียนปฏิบัติตามบทบาทและหน้าที่ได้อย่างถูกต้อง	☐ มากที่สุด	☐ มาก	☐ ปานกลาง	☐ น้อย ☐ น้อยที่สุด
4. นักเรียนสามารถควบคุมตนเองโดยไม่ทำให้อื่นเดือดร้อน	☐ มากที่สุด	☐ มาก	☐ ปานกลาง	☐ น้อย ☐ น้อยที่สุด
5. เมื่อนักเรียนกระทำความผิดนักเรียนสามารถยอมรับความผิดนั้นและพร้อมปรับปรุงพฤติกรรมโดยทันที	☐ มากที่สุด	☐ มาก	☐ ปานกลาง	☐ น้อย ☐ น้อยที่สุด
ด้านทัศนคติ				
1. นักเรียนรู้สึกไม่ดีเมื่อตนกระทำความผิด	☐ มากที่สุด	☐ มาก	☐ ปานกลาง	☐ น้อย ☐ น้อยที่สุด
2. นักเรียนคิดว่ามนุษยชนทุกคนมีความเท่าเทียมกัน	☐ มากที่สุด	☐ มาก	☐ ปานกลาง	☐ น้อย ☐ น้อยที่สุด
3. นักเรียนเป็นส่วนหนึ่งในการให้ความรู้เรื่องสิทธิมนุษยชน	☐ มากที่สุด	☐ มาก	☐ ปานกลาง	☐ น้อย ☐ น้อยที่สุด
4. นักเรียนเข้าใจว่าคนทุกคนมีความแตกต่างกัน	☐ มากที่สุด	☐ มาก	☐ ปานกลาง	☐ น้อย ☐ น้อยที่สุด
5. นักเรียนยอมรับความแตกต่างของตนเองและผู้อื่นได้	☐ มากที่สุด	☐ มาก	☐ ปานกลาง	☐ น้อย ☐ น้อยที่สุด

ตอนที่ 2 แนวทางป้องกันการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา
คำชี้แจง ให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นในคำถามต่อไปนี้
1. หากนักเรียนโดนเพื่อนกลั่นแกล้งด้วยการทำร้ายร่างกาย การหยอกล้อ หรือการทำให้เราเป็นตัวตลกในสายตาของผู้อื่น นักเรียนสามารถควบคุมอารมณ์ของตนเองได้อย่างไร
2. หากนักเรียนอยู่ในสถานการณ์ที่เพื่อนในห้องเรียนถูกกลั่นแกล้งทางร่างกาย การหยอกล้อ หรือพบเห็นว่ามี การทำให้เพื่อนเป็นตัวตลกในสายตาของผู้อื่น นักเรียนจะรีบเข้าไปช่วยเหลือเพื่อนที่ถูกกลั่นแกล้งอย่างไร
3. หากนักเรียนพบว่าตนเองมีพฤติกรรมชอบกลั่นแกล้งผู้อื่น นักเรียนจะมีวิธีการจัดการตนเองอย่างไรเพื่อไม่ให้ เกิดพฤติกรรมดังกล่าวอีก
4. หากนักเรียนต้องอยู่ในห้องเรียนที่มีการกลั่นแกล้ง นักเรียนจะมีวิธีการอย่างไรเพื่อไม่ให้ตนเองถูกกลั่นแกล้ง
5. นักเรียนคิดเห็นอย่างไรกับคำพูดที่ว่า “มนุษย์ทุกคนมีศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ที่เท่าเทียมกัน”

**แบบประเมินคุณภาพคู่มือเสริมสร้างพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชน
เพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา (โดยผู้เชี่ยวชาญ)**

คู่มือแนวเสริมสร้างพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา เป็นส่วนหนึ่งของการจัดทำปฏิญญาพนันธุ์ เรื่อง แนวทางเสริมสร้างพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา โดยเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศึกษา ภาควิชาสังคมวิทยา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คำชี้แจง :

1. แบบประเมินนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อตรวจสอบคุณภาพของคู่มือเสริมสร้างพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา
2. ขอให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความเหมาะสมของข้อความว่าควรอยู่ในระดับใด โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงช่องว่างที่ตรงกับความเห็นของท่าน

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น		
	(+1)	(0)	(-1)
1. รูปแบบและองค์ประกอบ			
1.1. ข้อความที่ใช้สามารถทำความเข้าใจได้ง่าย			
1.2. การใช้สีเส้นที่ดึงดูดความสนใจ			
1.3. ภาพที่เพิ่มความสัมพันธ์กับเนื้อหา			
1.4. การใช้รูปแบบ/ขนาดของอักษรมีความเหมาะสม			
1.5. การออกแบบองค์ประกอบของข้อมูลให้ง่ายต่อความเข้าใจ			
2. เนื้อหา			
2.1. ข้อมูลทั่วไปของการกลั่นแกล้งในสถานศึกษามีเนื้อหาถูกต้องตรงตามหลักวิชาการ			
2.2. พลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษามีเนื้อหาถูกต้องตรงตามหลักวิชาการ			
2.3. แนวทางการเสริมสร้างพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชน เพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษาถูกต้องตรงตามหลักวิชาการ			
2.4. ผลกระทบของการกลั่นแกล้งในสถานศึกษามีเนื้อหาถูกต้องตรงตามหลักวิชาการ			
3. การนำเสนอและการนำไปใช้			
3.1. แนวทางการแก้ไขปัญหาที่สร้างขึ้นมีวิธีการดำเนินการที่ชัดเจน			
3.2. แนวทางการแก้ไขปัญหาที่สร้างขึ้นสามารถนำไปใช้ได้จริง			
3.2. แนวทางการแก้ไขปัญหาที่สร้างขึ้นสามารถนำไปพัฒนาต่อยอดได้			

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ

(.....)

ผู้เชี่ยวชาญ

ภาคผนวก จ

คู่มือเสริมสร้างพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชน
เพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา

By : Jaradlertwong K.

คู่มือแนวทางเสริมสร้าง พลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชน เพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา

ส่วนหนึ่งในปฏิญญานีพนธ์ แนวทางเสริมสร้างพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชน
เพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา โดยนายกิตติธัช จรัสเลิศวงศ์

คำนำ

คู่มือแนวทางเสริมสร้างพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษาจัดทำขึ้นจากการจัดทำปฏิญานิพนธ์ เรื่อง แนวทางเสริมสร้างพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษาตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศึกษา ภาควิชาสังคมวิทยา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

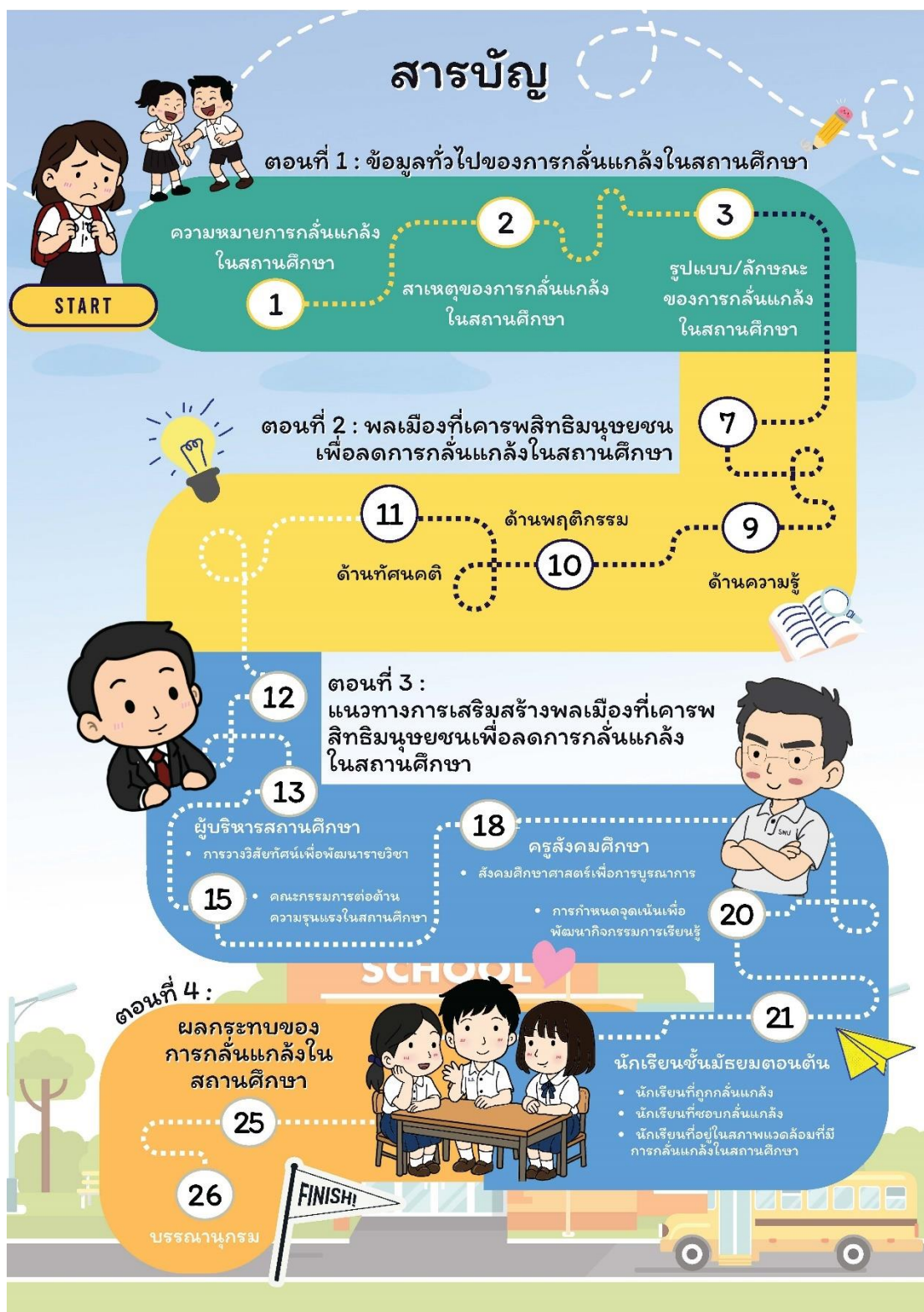
โดยคู่มือนี้จะนำเสนอข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการกลั่นแกล้งในสถานศึกษารวมถึงแนวทางในการแก้ไขในมิติของผู้บริหารสถานศึกษา ครูสังคมศึกษา และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ซึ่งทางผู้จัดทำได้ทำผ่านกระบวนการศึกษา และดำเนินการวิจัยมาเป็นที่ยอมรับแล้ว ซึ่งสามารถแบ่งเนื้อหาออกเป็น 4 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1: การกลั่นแกล้งในสถานศึกษา, ตอนที่ 2: พลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา, ตอนที่ 3: แนวทางการเสริมสร้างพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา และ ตอนที่ 4: ผลกระทบของการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา

ผู้จัดทำขอขอบพระคุณ ผศ.ดร.พิมพ์ตะวัน จันทัน อาจารย์ที่ปรึกษาปฏิญานิพนธ์ ผู้ทรงคุณวุฒิผู้บริหารสถานศึกษา ครูสังคมศึกษา และนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่มีส่วนในการให้ข้อมูลและแนะนำข้อบกพร่องต่างๆ ในการจัดทำปฏิญานิพนธ์และคู่มือฯ ฉบับนี้ ผู้จัดทำหวังเป็นอย่างยิ่งว่าคู่มือแนวทางเสริมสร้างพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษานี้จะมีประโยชน์แก่ผู้ศึกษาสำหรับการแก้ไขปัญหาการกลั่นแกล้งในสถานศึกษาไม่มากนัก

นายกิตติธัช จรัสเลิศวงศ์
นิสิตหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต
สาขาวิชาสังคมศึกษา /ผู้จัดทำ

สารบัญ

ตอนที่ 1 : การกลั่นแกล้งในสถานศึกษา	1
ความหมายการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา	1
สาเหตุของการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา	2
รูปแบบ/ลักษณะของการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา	3
ตอนที่ 2 : พลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา	7
ด้านความรู้	9
ด้านพฤติกรรม	10
ด้านทัศนคติ	11
ตอนที่ 3 : แนวทางการเสริมสร้างพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชนเพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา	12
ผู้บริหารสถานศึกษา	13
- การวางวิสัยทัศน์เพื่อพัฒนารายวิชา	
- คณะกรรมการต่อต้านความรุนแรงในสถานศึกษา	
ครูสังคมศึกษา	18
- สังคมศึกษาศาสตร์เพื่อการบูรณาการ	
- การกำหนดจุดเน้นเพื่อพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้	
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น	21
- นักเรียนที่ถูกกลั่นแกล้ง	
- นักเรียนที่ขอปกป้องกลั่นแกล้ง	
- นักเรียนที่อยู่ในสภาพแวดล้อมที่มีการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา	
ตอนที่ 4 : ผลกระทบของการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา	25
บรรณานุกรม	26

Unit 1 : การกลั่นแกล้งในสถานศึกษา

“

การลดทอนศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์
ผ่านการกระทำที่ทำให้ผู้ถูกกลั่นแกล้งได้รับบาดเจ็บ ความอับอาย หรือ
ได้รับความเสียหายไม่ว่าทางใดก็ตาม โดยการกระทำได้กล่าว
ถือเป็นพฤติกรรมที่จะเมิดต่อสิทธิมนุษยชนของผู้กลั่นแกล้ง
ต้องการอยู่เหนือกว่าผู้ที่ถูกกลั่นแกล้ง

”

Unit 1 : การกลั่นแกล้งในสถานศึกษา

บุคคลที่มีพฤติกรรมกลั่นแกล้งผู้อื่นมักมีภูมิหลังที่เกี่ยวข้องกับ
ความสัมพันธ์ในครอบครัว การอยากเป็นที่ยอมรับของกลุ่มเพื่อน
หรือ อาจเป็นผู้เคยถูกกลั่นแกล้งมาก่อน

**STOP
BULLYING**

“ทำไมถึง
ชอบแกล้งคนอื่น?”

Unit 1 : การกลั่นแกล้งในสถานศึกษา

การกลั่นแกล้งในสถานศึกษามีทั้งหมด 5 รูปแบบ

การกลั่นแกล้งทางร่างกาย

- การทำร้ายร่างกายผู้อื่น
- การทำให้ผู้อื่นได้รับอันตรายผ่านสิ่งต่าง ๆ (การทำให้ล้ม/การปาสิ่งของ)
- การแสดงออกทางร่างกายด้วยท่าทีหยาบคาย

การกลั่นแกล้งทางคำพูด

- การปล่อยข่าวที่ไม่เป็นความจริงให้กับผู้อื่นโดยมีเป้าหมายให้เกิดความเข้าใจผิด
- การใช้คำพูดเพื่อลดทอนคุณค่า
- ทำให้ผู้อื่นด้อยกว่าตนเอง
- การใช้คำพูดวิจารณ์ทางด้านร่างกาย/รูปร่างผู้อื่น

การกลั่นแกล้งทางสัมพันธ์ภาพ

- การทำให้เพื่อนเป็นตัวตลกในสายตาผู้อื่น
- การล้อเลียนของผู้อื่นเพื่อให้เสียความมั่นใจในตนเอง
- การกีดกันเพื่อน ในกลุ่มไม่ให้คบหากับผู้อื่น

การกลั่นแกล้งทางไซเบอร์

- การปลอมแปลงในโลกโซเชียลมีเดีย
- การกระจายข้อมูลข่าวสารอันเป็นเท็จบนโลกโซเชียลมีเดีย
- การกระชากหรือการมุ่งทำร้ายผู้อื่นโดยผ่านโลกโซเชียลมีเดีย

การกลั่นแกล้งทางเพศ

- การล้อเลียนว่าบุคคลอื่นเป็นกลุ่ม LGBTQ+
- การแสดงท่าทีหยาบคายด้วยการตะแคงเนื้อต่อหน้าผู้อื่น
- การเปิดเผยเพศสภาพของผู้อื่นโดยไม่ได้รับอนุญาต

STOP BULLY BROAD GAME

วิธีการเล่น

(สามารถเล่นได้ครั้งละ 2-4 คน โดยให้ตั้งกรรมการในการเล่น 1 คน โดยไม่นับรวมกับผู้เล่น)

START

1. ให้ผู้เล่นแต่ละคนเลือกตัวเดินคนละ 1 ตัว
2. ให้แต่ละคนทอยลูกเต๋า คนละ 1 ครั้ง คนที่ทอยลูกเต๋าคือได้แต้มสูงสุดจะเป็นผู้ที่ได้เล่นก่อน ตามลำดับ
3. ให้ผู้เล่นคนแรกทอยลูกเต๋าคะและขยับตัวเดินไปบนช่องตามจำนวนแต้มของลูกเต๋าคือได้
4. ระหว่างเดินบนช่อง แต่ละช่องจะมีการกลิ้งแก๊งในรูปแบบต่างๆ หากผู้เล่นเดินตกช่องไหนให้ผู้เล่นบอกวิธีการรับมือการกลิ้งแก๊งนั้นๆ ให้กรรมการและผู้เล่นคนอื่นรับฟัง
5. ผู้เล่นคนอื่นสามารถร่วมกันอภิปรายว่าวิธีการรับมือการกลิ้งแก๊งที่ผู้เล่นได้บอกมานั้นมีความเหมาะสม โดยมีกรรมการเป็นผู้ตัดสิน (ใช้การโหวตเห็นด้วย/ไม่เห็นด้วย)
6. หากเสียงโหวตส่วนมาก
 - **เห็นด้วย** : ผู้เล่นคนนั้นสามารถทอยลูกเต๋าคะและขยับตัวเดินได้ในรอบถัดไป
 - **ไม่เห็นด้วย** : ผู้เล่นคนนั้นต้องบอกวิธีการรับมือการกลิ้งแก๊งที่เหมาะสม
7. จากนั้นก็ให้ผู้เล่นคนถัดไปทอยลูกเต๋าคะและเล่นไปเรื่อยๆ จนครบทุกคน จากนั้นก็ให้ผู้เล่นคนแรกเล่นแล้วก็ตามด้วยผู้เล่นคนถัดไป
8. ถ้าตัวเดินของผู้เล่นคนใดถึงเส้นชัยก่อนจะเป็นผู้ชนะ

WINNER

5

STOP BULLYING in SCHOOL

WORD SEARCH

ณ	ธิ	กี	ช	วิ	ข	ก	ฉั	ณ	ล	ณ	ว	ช	ค	ช
ป	สิ	ณ	ลั	ฝ	จ	ญ	ฉั	จุ	ม	กั	ท	ท	ช	ท
แ	ณ	ห	อ	ล	ฮ	า	ป	น	ห	ลั	ที	ข	ค	ป
ต	ลั	ว	จุ	ญ	ลั	กี	ร	ลั	แ	ม	ญ	ม	ง	ณ
ห	ธ	จุ	ด	ห	ด	อ	ฉั	ณ	อ	ก	น	ช	ะ	ฟ
ร	ะ	ต	ด	ธ	จ	ห	เ	นุ	ร	ย	ลั	ช	ท	จุ
แ	ง	ค	อ	ณ	ช	ม	ญ	ลิ	ฟิ	ป	ขั	ง	ด	ลั
ญ	ณ	ค	ย	ขั	ท	ลั	ณ	ณ	ย	ช	ร	า	เ	ณ
ณ	ก	ธิ	ห	ย	ะ	ฟิ	จุ	ณ	ร	น	จุ	า	ว	ฝ
ห	ร	ลั	อ	เ	พ	ค	ส	ภ	า	พ	ฝ	ม	ง	ญ
ฉั	วิ	กี	ท	ช	ง	สิ	ท	ธิ	ม	นุ	ช	ย	ช	น
ก	ร	ะ	จ	า	ย	ขั	า	ว	เ	ที	จ	ฮ	ธิ	ำ
ค	ลั	ง	ฝ	ท	ำ	ร	า	ย	ร	า	ง	ก	า	ย
ณ	ญ	ฮ	ฮ	ค	ณ	กี	ด	กั	น	เ	ฟิ	อ	น	ณ
อ	ค	ฉั	ง	ฟ	ร	วิ	ฟิ	ท	ณ	ร	ล	กี	ณ	ท

กลั่นแกล้ง
ทำร้ายร่างกาย
ปลอ่ยข่าว
ล่อลุดด้อย
ล่อเลียน

วิจารณ์รูปร่าง
กระจายข่าวเท็จ
ล้อเพศสภาพ
กีดกันเพื่อน
สิทธิมนุษยชน

Unit 2 : พลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชน เพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา

“ บุคคลในสถาบันทางสังคมที่มีส่วนร่วม
ในการพัฒนาสังคมอย่างสร้างสรรค์ภายใต้
การปฏิบัติตนตามหลักสิทธิของตนเอง
โดยไม่สร้างความเดือดร้อน หรือ
กระทบต่อสิทธิของผู้อื่น ”

Unit 2 : พลเมืองที่เคารพลีขณนุชยชน เพื่ลดการกลั่นแกล้งในสถานศึษา

พลเมืองที่เคารพลีขณนุชยชนต้องเป็นอย่างไร

มีทั้งหมด 3 ด้าน ดังนี้

01
STEP

ด้าน
ความรู้

ต้องมีความรู้เรื่องสิทธิ หน้าที่ เสรีภาพรวมถึง
หลักการของสิทธิมนุษยชนเพื่อเป็นพื้นฐาน
ในการดำรงชีวิตร่วมกับผู้อื่น

02
STEP

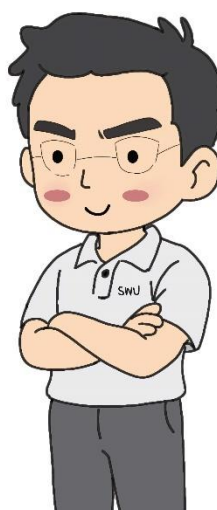
ด้าน
พฤติกรรม

สามารถประพฤติตนโดยไม่ขัดต่อหลักสิทธิ
หน้าที่ เสรีภาพและหลักการของสิทธิมนุษยชน
ไม่สร้างความเดือดร้อนหรือกระทำตนผิด
กฎหมาย

03
STEP

ด้าน
ทัศนคติ

ความตระหนักรู้ถึงการกระทำของตนเองที่อาจ
ละเมิดต่อสิทธิ หน้าที่ เสรีภาพของผู้อื่นหรือ
หลักการสิทธิมนุษยชน พร้อมทั้งสามารถหัก
ห้ามใจตนเองไม่ให้กระทำความผิดที่จะสร้าง
ความเดือดร้อนให้กับผู้อื่น

Unit 2 : พลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชน เพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา

พฤติกรรมบ่งชี้การกลั่นแกล้งในสถานศึกษา

ด้านความรู้

- การทำให้เพื่อนเป็นตัวตลกในสายตาผู้อื่น
- การล้อจุดด้อยของผู้อื่นเพื่อให้เสียความมั่นใจในตนเอง
- การกีดกันเพื่อน ๆ ในกลุ่มไม่ให้คบหากับผู้อื่น
- การปล่อยข่าวลือที่ไม่เป็นจริงบนโลกออนไลน์
- การตัดต่อรูป/คลิปของผู้อื่นและเผยแพร่ทำให้ได้รับความอับอาย
- การปลอมตัวเป็นบุคคลอื่นและทำให้ผู้อื่นหลงเชื่อ

Unit 2 : พลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชน เพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา

พฤติกรรมบ่งชี้การกลั่นแกล้งในสถานศึกษา

ด้านพฤติกรรม

- การทำร้ายร่างกายผู้อื่น
- การทำให้ผู้อื่นได้รับอันตรายผ่านสิ่งต่าง ๆ
- การแสดงออกทางร่างกายด้วยท่าทีหยาบคาย
- การปล่อยข่าวที่ไม่เป็นความจริงให้กับผู้อื่น
- การใช้คำพูดเพื่อลดทอนคุณค่า/ทำให้ผู้อื่นด้อยกว่าตนเอง
- การใช้คำพูดวิจารณ์ร่างกาย/รูปร่างผู้อื่น

Unit 2 : พลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชน เพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา

พฤติกรรมบ่งชี้การกลั่นแกล้งในสถานศึกษา

ด้านทัศนคติ

- การล้อเลียนว่าบุคคลอื่นเป็นกลุ่ม LGBTQ+
- การแสดงท่าทีหยาบคาบด้วยการตะแคงเนื้อตองตัวผู้อื่น
- การเปิดเผยเพศสภาพของผู้อื่นโดยไม่ได้รับอนุญาต

Unit 3 : แนวทางเสริมสร้างพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชน เพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา

ผู้บริหารสถานศึกษา

- การวางวิสัยทัศน์เพื่อพัฒนารายวิชา
- คณะกรรมการต่อต้านความรุนแรงในสถานศึกษา

“

ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญในการวางนโยบาย
เพื่อแก้ปัญหาการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา

”

Unit 3 : แนวทางเสริมสร้างพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชน เพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา

ผู้บริหารสถานศึกษา

- การวางวิสัยทัศน์เพื่อพัฒนารายวิชา

สำหรับสถานศึกษาแล้วผู้บริหารมีความสำคัญในการดำเนินกิจการเป็นอย่างมากเพราะ **ผู้บริหารสถานศึกษาเปรียบเสมือนผู้บังคับทิศทางการเดินหน้า**

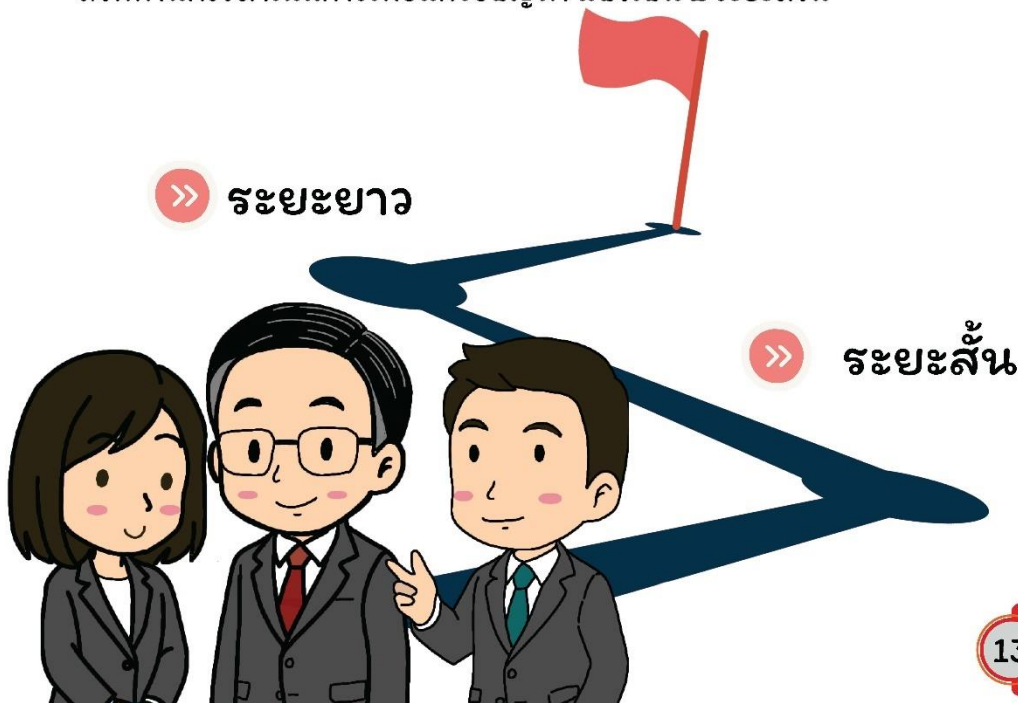
หน้าไปของสถานศึกษาจึงมีหน้าที่ในการทำให้สถานศึกษามีความก้าวหน้า

นอกจากนั้นผู้บริหารสถานศึกษายังมีหน้าที่ในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสถานศึกษาอีกด้วย

หากเกิดปัญหาการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา

ผู้บริหารสถานศึกษาควรทำอย่างไร

หากในสถานศึกษาของท่านกำลังประสบปัญหาการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา สิ่งที่ท่านควรดำเนินการเพื่อแก้ไขปัญหา แบ่งเป็น 2 ระยะดังนี้

Unit 3 : แนวทางเสริมสร้างพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชน เพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา

ผู้บริหารสถานศึกษา

» การแก้ปัญหาในระยะสั้น

- เริ่มออกนโยบายการให้ความรู้เรื่องสิทธิมนุษยชนโดยผู้เชี่ยวชาญจากหน่วยงานต่าง ๆ
- จัดโครงการ/กิจกรรมที่เสริมสร้างให้นักเรียนได้เรียนรู้เรื่องการอยู่ร่วมกันกับความแตกต่างในสังคม

» การแก้ปัญหาในระยะยาว

1. ดำเนินการประชุมเพื่อประเมินสถานการณ์ปัญหาการกลั่นแกล้งในสถานศึกษาเพื่อนำข้อมูลไปดำเนินการวางวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา

(แต่ละสถานศึกษาสามารถมีวิสัยทัศน์หลักและวิสัยทัศน์รองได้ แต่ทั้ง 2 ต้องสัมพันธ์และสอดคล้องกัน โดยวิสัยทัศน์รองต้องไม่ขัดต่อวิสัยทัศน์หลัก)

2. ภายหลังการกำหนดวิสัยทัศน์ให้ดำเนินการประชุมบุคลากรเพื่อแจ้งวิสัยทัศน์ และให้ฝ่ายวิชาการประสานกับกลุ่มสาระการเรียนรู้

3. กลุ่มสาระการเรียนรู้จัดทำแผนการพัฒนาผู้เรียนรายปี (Road Map) โดยมีจุดมุ่งหมายให้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ออกแบบกิจกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียนที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา

4. หากเราดำเนินการตามขั้นตอนนี้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้และทุกหน่วยงานในสถานศึกษาจะสามารถแก้ไขปัญหาในแนวทางเดียวกันเพื่อนำไปสู่ความสำเร็จ

Unit 3 : แนวทางเสริมสร้างพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชน เพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา

ผู้บริหารสถานศึกษา

- คณะกรรมการต่อต้านความรุนแรงในสถานศึกษา

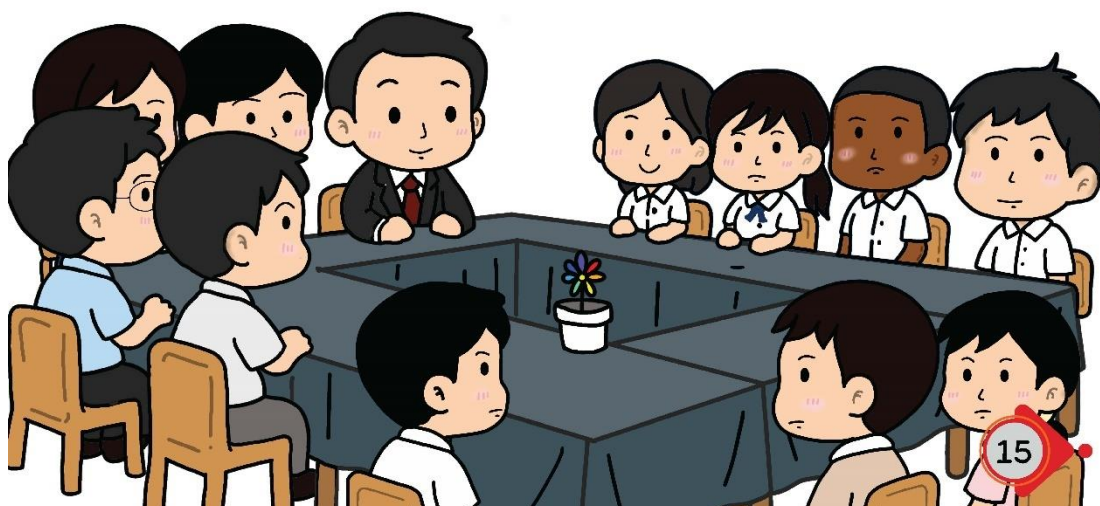
หากในสถานศึกษาของท่านกำลังประสบปัญหาการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา สิ่งที่สำคัญในฐานะผู้บริหารสถานศึกษาต้องเข้าใจบริบทของปัญหาที่เกิดขึ้นในสถานศึกษาเพื่อเป็นข้อมูลในการประเมินแก้ไขสถานการณ์

ปัจจุบันปัญหาการกลั่นแกล้งในสถานศึกษาของประเทศไทยยังคงมีอยู่ และอาจมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ฉะนั้นในฐานะผู้บริหารสถานศึกษา จึงต้องมีนโยบายและแนวทางในการแก้ไขปัญหาพร้อมทั้งติดตามปัญหาอย่างใกล้ชิด เช่น จัดตั้งคณะกรรมการป้องกันปัญหาการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา

คณะกรรมการต่อต้านความรุนแรงในสถานศึกษา

คณะกรรมการต่อต้านความรุนแรงในสถานศึกษาดำเนินการตามหลักการของสิทธิมนุษยชนสำหรับการพิทักษ์ ปกป้อง เยียวยา นักเรียนที่ตกอยู่ในสถานการณ์กลั่นแกล้งในสถานศึกษา

Unit 3 : แนวทางเสริมสร้างพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชน เพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา

คณะกรรมการต่อต้านความรุนแรงในสถานศึกษา

จุดประสงค์

ให้คำปรึกษานักเรียนที่ตกอยู่ในสถานะของ การถูกลั่นแกล้งในสถานศึกษา

1

2

ปกป้องนักเรียนในสถานศึกษาจากความรุนแรง ทุกประเภทตามหลักสิทธิมนุษยชน

ให้คำปรึกษาและเยียวยานักเรียนที่มีพฤติกรรม กลั่นแกล้งในสถานศึกษาให้ปรับเปลี่ยนพฤติกรรม

3

4

เพื่อติดตามและเฝ้าระวังปัญหาความรุนแรง และการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา

เพื่อให้ข้อมูลที่ถูกต้องเกี่ยวกับปัญหาการกลั่นแกล้ง ในสถานศึกษากับครู นักเรียนและผู้ปกครอง

5

Unit 3 : แนวทางเสริมสร้างพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชน เพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา

คณะกรรมการต่อต้านความรุนแรงในสถานศึกษา

1

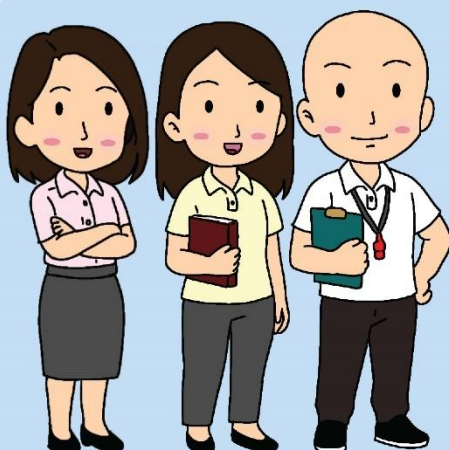
คณะกรรมการอำนวยการ

ประกอบไปด้วย : ผู้บริหารสถานศึกษาตามโครงการ
ของแต่ละสถานศึกษา

หน้าที่ : มอบนโยบาย กำกับดูแล และให้คำปรึกษา
เกี่ยวกับการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา

2

คณะกรรมการฝ่ายแนะแนวและ การให้คำปรึกษา

ประกอบไปด้วย : ครูสังคมศึกษา, ครูฝ่ายแนะแนว
ครูสุขศึกษาและพลศึกษา และ
ครูกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

หน้าที่ : ให้คำปรึกษากับนักเรียนที่ประสบปัญหา
การกลั่นแกล้งในสถานศึกษาพร้อมทั้งติดตามและ
ประสานงานกับผู้ปกครองนักเรียน

3

คณะกรรมการฝ่ายเฝ้าระวังและ ติดตามพฤติกรรมนักเรียน

ประกอบไปด้วย : ฝ่ายกิจการนักเรียน

หน้าที่ : ติดตามและเฝ้าระวังนักเรียนที่มีพฤติกรรม
การกลั่นแกล้งในสถานศึกษาตามหลักการสิทธิมนุษยชน
พร้อมทั้งประสานงานกับผู้ปกครองในการเฝ้าติดตาม
พฤติกรรมร่วมกับคณะกรรมการฝ่ายแนะแนวและ
การให้คำปรึกษา

17

Unit 3 : แนวทางเสริมสร้างพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชน เพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา

ครูสังคมศึกษา

- สังคมศึกษาศาสตร์เพื่อการบูรณาการ
- การกำหนดจุดเน้นเพื่อพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้

Unit 3 : แนวทางเสริมสร้างพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชน เพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา

ครูสังคมศึกษา

- สังคมศึกษาศาสตร์เพื่อการบูรณาการ

หากเราพูดถึงวิชาสังคมศึกษาทุกคนคงจะคิดถึงวิชาที่มีเนื้อหาครอบคลุมทุกอย่างบนโลก โดยครูสังคมศึกษาบางส่วน อาจมีความคิดว่าวิชาดังกล่าวเป็นวิชาที่ท่องจำ มีเนื้อหาหนัก นักเรียนบางส่วนจึงไม่ชอบวิชานี้ แต่หากเราศึกษาลงให้ลึกลงไปจริง ๆ รายวิชาสังคมศึกษา คือ ศาสตร์แห่งการบูรณาการด้วยการนำเรื่องราวต่าง ๆ ที่ใช้ในการดำรงชีวิตมาจัดการศึกษา ฉะนั้นอาจกล่าวได้ว่าธรรมชาติของวิชาสังคมศึกษา คือ ศาสตร์แห่งการเรียนรู้เรื่องราวของมนุษย์

ครูสังคมศึกษาต้องสามารถออกแบบ

กิจกรรมการเรียนรู้ที่ทำให้นักเรียนเห็นถึงความสำคัญของ

หลักการสิทธิมนุษยชน

ผ่านกิจกรรมการเรียนการสอนและการบูรณาการเนื้อหา

เหตุการณ์นี้เคยเกิดขึ้นกับคุณหรือไม่

รายวิชาสังคมศึกษาจะแบ่งหมวดการจัดการเรียนรู้เป็นทั้งหมด 5 สาระการเรียนรู้ เรื่องราวเหล่านี้เคยเกิดขึ้นกับท่านหรือไม่ ?

ในขณะที่ท่านกำลังสอนสาระ/เนื้อหาใดเนื้อหาหนึ่งอยู่ก็จะมีเนื้อหาจากสาระอื่นเข้ามาแทรกกระหว่างที่สอนและครูสังคมศึกษาบางส่วนก็จะบอกกับนักเรียนว่า “เดี๋ยวพอถึงเนื้อหาต่อไปเราจะมาพูดถึงสิ่งนั้นกัน” เช่น ในขณะที่ท่านกำลังสอนลักษณะทางกายภาพทางภูมิศาสตร์อยู่ก็จะมีเรื่องราวของการอนุรักษ์ทรัพยากรที่เกี่ยวข้องกับสถาบันทางสังคม และกฎหมายอยู่ด้วย

เหตุการณ์นี้แสดงให้เห็นว่า เราไม่อาจแยกเนื้อหาของวิชาสังคมศึกษาเป็นส่วนได้

เพราะการสอนสังคมศึกษาต้องใช้การบูรณาการ เช่น การบูรณาการแบบสหวิทยาการ

Unit 3 : แนวทางเสริมสร้างพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชน เพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา

ครูสังคมศึกษา

- การกำหนดจุดเน้นเพื่อพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้

“ Course Focus คือ การให้นักเรียน
ได้ผลลัพธ์ในการเรียนรู้ที่ไม่ใช่การจัดการสอน
แบบครูอธิบายหน้าชั้นเรียน
แต่ คือ การให้นักเรียนได้ฝึกทักษะต่าง ๆ
ผ่านเนื้อหาการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลาง ฯ ”

Course Focus

การกำหนดจุดเน้น หรือ Course Focus นิยมใช้เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการ
พัฒนาหลักสูตรและการสร้างรายวิชา โดยการอาศัย “ ฮิม ” เพื่อสร้างจุดเน้น

การกำหนดจุดเน้น หรือ Course Focus หากรายวิชาที่สอนใช้ **สาระการเรียนรู้**
เดียวให้เร FOCUS ไปว่าเนื้อหาที่เราจะสอนนั้น สามารถสร้างความรู้ หรือทักษะ
อะไรให้กับนักเรียนได้บ้าง

เรื่อง ตลาดในระบบเศรษฐกิจ
C.F. เป็น “ สิทธิมนุษยชน ”

นร.เรียนรู้เรื่องตลาดในระบบ
เศรษฐกิจเพื่อให้นักเรียนสะท้อน
ปัญหาตลาดในระบบเศรษฐกิจ
ที่จะเกิดต่อสิทธิมนุษยชน

เรื่อง เวลา ยุคสมัยประวัติศาสตร์
C.F. เป็น “ ความแตกต่างในสังคม ”

นร.เรียนรู้เรื่องเวลาและยุคสมัย
ในประวัติศาสตร์ เพื่อให้นักเรียน
ได้ศึกษาความแตกต่างของเวลา
ที่มีอิทธิพลต่อการดำรงชีวิต

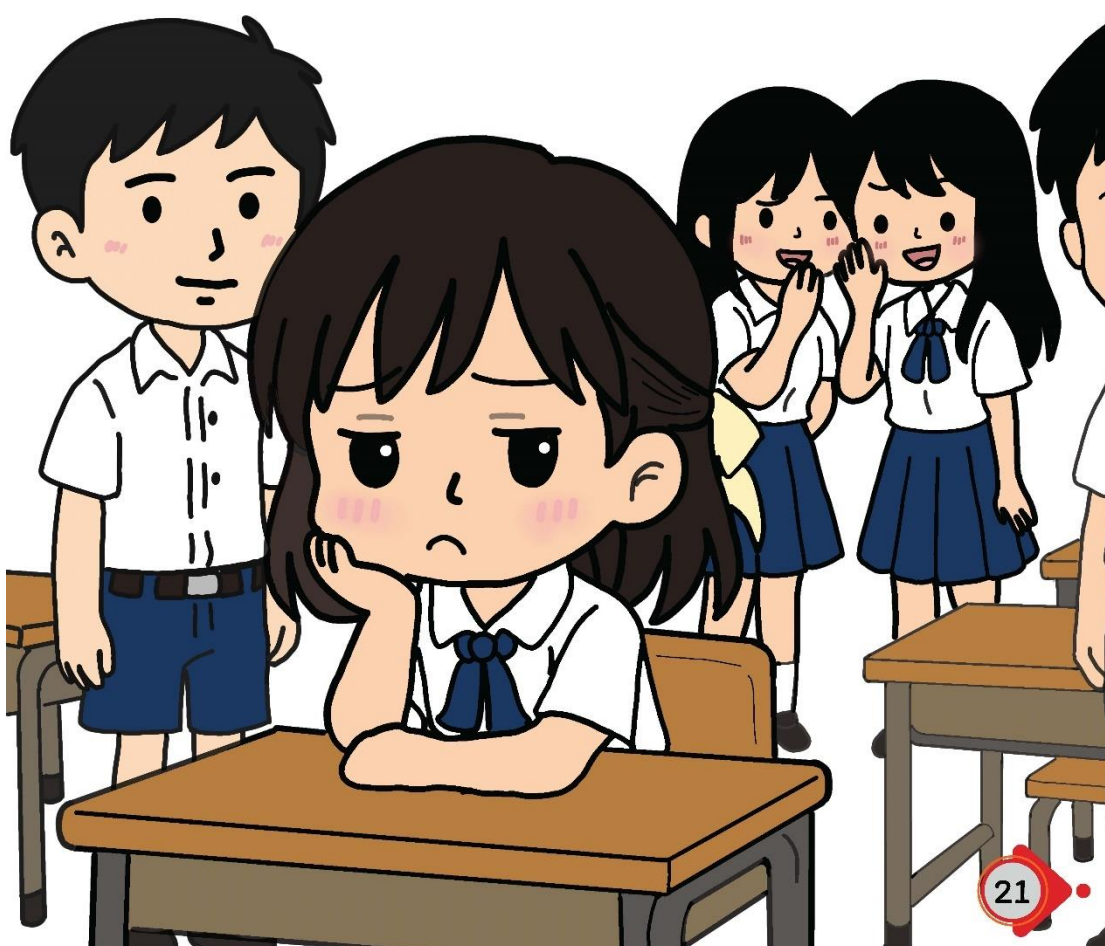
การกำหนด Focus ยังสามารถสร้างคุณค่ากับวิชาสังคมศึกษาด้วยการบูรณาการ
ได้อีกด้วย เช่น หากในรายวิชาของเราเน้นการสอนมากกว่า 1 สาระการเรียนรู้
เช่น สาระหน้าที่พลเมือง และสาระเศรษฐศาสตร์ โดยผู้สอนต้องหาจุดเชื่อมโยง
เพื่อสร้างจุดเน้น หรือ ฮิมการสอนกำหนดจุด Focus เพื่อทำให้สามารถจัด
การเรียนรู้ใน 2 สาระการเรียนรู้ได้ในรายวิชาเดียวกัน

Unit 3 : แนวทางเสริมสร้างพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชน เพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

- นักเรียนที่ถูกกลั่นแกล้งในสถานศึกษา
- นักเรียนที่ชอบกลั่นแกล้งในสถานศึกษา
- นักเรียนที่อยู่ในสภาพแวดล้อมที่มีการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา

Unit 3 : แนวทางเสริมสร้างพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชน เพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

- นักเรียนที่ถูกกลั่นแกล้งในสถานศึกษา

“นักเรียนที่กำลังตกอยู่ในสภาวะถูกคุกคามทั้งทางร่างกายและจิตใจ
โดยนักเรียนที่ตกอยู่ในสภาวะดังกล่าวควรได้รับการดูแลอย่างใกล้ชิด
ด้วยการสร้างบรรยากาศที่นักเรียนรู้สึกปลอดภัย

เมื่อเราถูกกลั่นแกล้งเราควรทำอย่างไร

1. สังเกตให้แน่ใจว่าเรากำลังถูกคุกคามอยู่จริงหรือไม่
2. หากแน่ใจแล้วที่กำลังถูกคุกคาม ให้พูดคุยกับฝ่ายที่กำลังคุกคามให้หยุดพฤติกรรมดังกล่าว
3. หากยังไม่หยุดให้เราพูดคุยด้วยเสียงดัง เพื่อเป็นสัญญาณขอความช่วยเหลือกับครูที่อยู่ใกล้ที่สุด และเป็นการเรียกความสนใจจากกลุ่มคนรอบข้าง
4. หลังจากนั้นให้วิ่งออกมาจากพื้นที่นั้น เพื่อไปหาครูที่อยู่ใกล้ที่สุด
5. บอกเล่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นกับครู

ผู้บริหารสถานศึกษาและครูควรทำอย่างไร?

การดูแลนักเรียนที่ถูกกลั่นแกล้งในสถานศึกษา

1. เน้นการพูดคุยในพื้นที่ ๆ นักเรียนรู้สึกปลอดภัย เพื่อให้นักเรียนได้ระบายความรู้สึก
2. แนะนำวิธีการจัดการตัวเองกับนักเรียนว่าหากประสบปัญหาอีกครั้งควรทำอย่างไร
3. ชวนนักเรียนทำกิจกรรมที่สนใจ เพื่อหลีกเลี่ยงให้นักเรียนตกอยู่ในสภาวะหวาดระแวง

Unit 3 : แนวทางเสริมสร้างพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชน เพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

- นักเรียนที่มีพฤติกรรมกลั่นแกล้งในสถานศึกษา

นักเรียนที่มีพฤติกรรมกลั่นแกล้งผู้อื่น คือ นักเรียนที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว ชอบใช้ความรุนแรงกับผู้อื่น หรือ อาจกล่าวได้ว่าเป็นผลมาจาก **การที่นักเรียนไม่สามารถควบคุมตนเองได้** โดยมีพฤติกรรม เช่น การทำร้ายร่างกาย การใช้คำพูดทำร้ายจิตใจผู้อื่น การกีดกันนักเรียนคนอื่นออกจากกลุ่มเพื่อน การถ่ายภาพที่ผู้ถูกถ่ายไม่ได้ตั้งใจลงในโซเชียลมีเดีย และการหยอกล้อเรื่องเพศสภาพ

โดยทั่วไปแล้วนักเรียนที่มีพฤติกรรมเหล่านี้จะ **มีความรู้สึกอยากเอาชนะผู้อื่น หรือแสดงพฤติกรรมดังกล่าวออกไปเพียงเพราะอยากได้รับความสนใจจากครูและกลุ่มเพื่อน** ทั้งนี้ นักเรียนกลุ่มดังกล่าวควรได้รับการดูแลเป็นพิเศษ เพื่อเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม

วิธีการควบคุมตนเองไม่ให้กลั่นแกล้งผู้อื่น

1. ไม่ว่าจะลงมือทำอะไรให้คิดก่อนทำเสมอ
2. เปิดความคิดและเปิดใจให้กว้างในการยอมรับความแตกต่าง
3. อย่ารีบตัดสินใจทำอะไรโดยไม่ผ่านการคิด หากยังหาทางออกไม่ได้ควรหาเพื่อนสนิทหรือครูในการปรึกษาปัญหาต่าง ๆ
4. ให้รู้เสมอว่า “เมื่อตัดสินใจลงไปแล้ว ไม่อาจแก้ไขหรือเปลี่ยนแปลงได้”
5. หากกิจกรรมที่สนใจทำในช่วงเวลาว่าง เพื่อจะได้ลืมความรู้สึกที่อยากกลั่นแกล้งผู้อื่น

“อาจไม่ใช่เรื่องง่ายที่สังคมจะยอมรับ
ผู้ที่มีพฤติกรรมกลั่นแกล้งผู้อื่น
แต่หากไม่มีโอกาสให้กลับตัว
หลังจากนี้ก็จะไม่มีคนกลับใจ”

การดูแลนักเรียนที่มีพฤติกรรมกลั่นแกล้งในสถานศึกษา

1. หาสถานที่ ๆ ปลอดภัยพูดคุยกับนักเรียนถึงสาเหตุที่กระทำ
2. ครูต้องไม่ตีตราว่านักเรียน คือ คนที่ผิด เพราะการกระทำอาจมีสาเหตุอื่น ๆ มาประกอบ การตีตรานักเรียนอาจทำให้นักเรียนรู้สึกไม่สบายใจที่จะให้ข้อมูล
3. ครูต้องสนับสนุนนักเรียนให้เขาทำในสิ่งที่เขาชอบ เพื่อสร้างตัวตนที่ถูกต้องให้กับเขาในโรงเรียน
4. ครูต้องคอยเป็นกำลังใจพร้อมให้คำปรึกษากับนักเรียน เมื่อประสบปัญหาและเสริมแรงทางบวกให้นักเรียนเสมอ

Unit 3 : แนวทางเสริมสร้างพลเมืองที่เคารพสิทธิมนุษยชน เพื่อลดการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

- นักเรียนที่อยู่ในสภาพแวดล้อมที่มีการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา

หากพูดถึงนักเรียนที่อยู่ในสภาพแวดล้อมที่มีการกลั่นแกล้งในสถานศึกษาคนส่วนใหญ่ อาจรู้สึกว่ามันเป็นเรื่องที่ไม่น่ากังวล แต่จริง ๆ แล้วนักเรียนกลุ่มนี้กำลังอยู่ในสภาวะที่น่ากังวล เพราะนักเรียนกลุ่มนี้มีความเสี่ยงที่จะถูกกลั่นแกล้ง หรือ อาจจะกำลังเปลี่ยนพฤติกรรมไปเป็นผู้ที่กลั่นแกล้งผู้อื่น

ฉะนั้นนักเรียนกลุ่มนี้จึงควรได้รับการดูแลและได้คำปรึกษาอย่างถูกต้อง เพื่อไม่ให้เขาตกเป็นเหยื่อที่ถูกกลั่นแกล้งและไม่ให้เขามีพฤติกรรมกลั่นแกล้งผู้อื่น

“สถานศึกษาควรเป็นสถานที่ปลอดภัย
จากความรุนแรงทุกประเภท
เพื่อให้นักเรียนมีอิสระในการเรียนรู้
ทุกสิ่งในแบบที่พวกเขาเป็น”

การปฏิบัติตนเมื่ออยู่ในสภาพแวดล้อมที่มีการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา

1. นักเรียนต้องไม่ยินดีหรือเห็นด้วยกับพฤติกรรมการกลั่นแกล้งในโรงเรียน
2. นักเรียนต้องควบคุมตนเองไม่ช่วยผู้คนที่กำลังจะกลั่นแกล้งผู้อื่น
3. นักเรียนต้องไม่นั่งเฉยกับเพื่อนที่กำลังกลั่นแกล้งผู้อื่น โดยติดต่อครูที่อยู่ใกล้ที่สุด
4. นักเรียนต้องไม่ใช้อารมณ์ในการแก้ไขหรือตัดสินปัญหา
5. นักเรียนต้องรู้เสมอว่าความรุนแรง หรือการดูถูกผู้อื่น คือ สิ่งที่ไม่เหมาะสม

การดูแลนักเรียนที่อยู่ในสภาพแวดล้อมที่มีการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา

1. สถานศึกษาต้องให้ความรู้ เรื่องสิทธิมนุษยชนอย่างถูกต้องกับนักเรียน
2. ต้องให้การดูแลและพร้อมให้คำปรึกษาด้านต่าง ๆ กับนักเรียน
3. สร้างค่านิยมทางพฤติกรรมที่ถูกต้องให้กับนักเรียนในสถานศึกษา
4. ปลูกฝังเรื่องปัญหาความรุนแรงกับการดำรงชีวิตที่แตกต่างในสังคมให้กับนักเรียน

Unit 4 : ผลกระทบของการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา

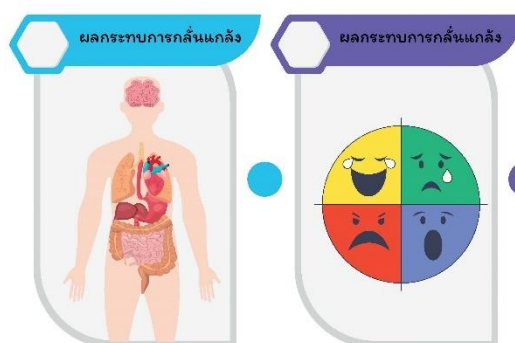

“

นักเรียนที่มีพฤติกรรมกลั่นแกล้งผู้อื่น
มักพูดว่าที่ตนทำลงไปเพียงเพราะสนุกเท่านั้น
ไม่คิดว่าจะมีผลที่มาตามรุนแรงขนาดนี้”

”

คนส่วนใหญ่อาจมองว่าการกลั่นแกล้งในสถานศึกษาเป็นเพียงการเล่นของเด็กตามช่วงวัย ด้วยความสนุกสนานเท่านั้น แต่จริง ๆ แล้วมีนักเรียนจำนวนไม่น้อยที่ตกเป็นเหยื่อของความรุนแรงในสถานศึกษา และยังถูกคุกคามด้วยการลดทอนศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์กับเพียงแค่ว่า “เล่นกันตามประสาเด็กเท่านั้น”

บางเรื่องอาจเป็น
เรื่องเล็กน้อยสำหรับเธอ
แต่มันสำคัญสำหรับเรา

ผู้ที่ถูกกลั่นแกล้งมักจะมีผลกระทบ ดังนี้

- กลัวการเข้าสังคมกับผู้อื่น
- ได้รับบาดเจ็บทางร่างกาย
- ถูกกีดกันจากกลุ่มเพื่อน
- ด้อยค่าตัวเอง (รู้สึกว่าคุณค่าตัวเองไม่มีคุณค่า)
- เกิดความวิตกกังวล
- ทำร้ายร่างกายตนเอง/ผู้อื่น
- การฆ่าตัวตาย

การถูกกลั่นแกล้งในสถานศึกษามักจะเกิดผลกระทบทางจิตใจของผู้ที่ถูกกลั่นแกล้ง โดยเรารู้ว่าการกลั่นแกล้งที่รุนแรงที่สุด คือ การกลั่นแกล้งทางจิตใจ เพราะอาจทำให้พวกเขารู้สึกด้อยค่าตัวเองและนำไปสู่การฆ่าตัวตายได้

บรรณานุกรม

- American Psychological Association. (2018). Bullying. <https://dictionary.apa.org/bullying>
- Amnesty International. (2020). human rights. <https://www.amnesty.org/en>
- Anthony, A. P. (2012). Schools, Bullying, and Inequality: Intersecting Factors and Complexities with the Stratification of Youth Victimization at School. *Sociology Compass*, 6(5), 402-412.
- Carney, J. V., Liu, Y., & Kazler, R. J. (2018). A path analysis on school bullying and critical school environment variables: A social capital perspective. *Children and youth services review*, 93, 231–239.
- Chen, Lin. and Others. (2024). Social poverty indicators with school bullying victimization: evidence from the global school-based student health survey (GSHS). *BMC Public Health*, 24(615), 1-8.
- Dake, J. A., Price, J., & Telljohann, S. (2009). The Nature and Extent of Bullying at School. *The Journal of school health*, 73, 173-180.
- Education Development Center. (2013). Bullying. [foundation.org. http://preventingbullying.promoteprevent.org](http://preventingbullying.promoteprevent.org)
- Encyclopedia Britannica. (2024). Citizenship | Definition, History, & Facts. <https://www.britannica.com/topic/citizenship>
- European Union Agency for Fundamental Rights. (2024). Citizens' rights. <https://fra.europa.eu/en/eu-charter/title/title-v-citizens-rights>
- Farrell, L., Eadie, T., & McLean Davies, L. et al. (2022). Literacy education for citizenship across the lifespan. *The Australian Journal of Language and Literacy*, 45, 309–323.
- Gorman, G. (2015). What's missing in the digital world? Access, digital literacy and digital citizenship. *Online Information Review*, 39(2).
- Hariyanti, H., Permady, G., Istianah, A., & Kartasasmita, S. (2023). Human rights awareness education to prevent bullying behavior at school. *JURNAL JPSD (Jurnal Pendidikan Sekolah Dasar)*, 10(78-86).
- Hinduja, S., & Patchin, J. W. (2018). Connecting adolescent suicide to the severity of bullying and cyberbullying. *Journal of School Violence*. <https://doi.org/10.1080/15388220.2018.1492417>
- Juvonen, J., & Graham, S. (2013). Bullying in Schools: The Power of Bullies and the Plight of Victims. *Annual review of psychology*, 65.
- Li, Hongjing and Others. (2024). Analysis of the current situation and factors influencing bullying in junior high schools in backward areas of Western, China & A case study of Qingyang City in Gasu. *BMC Public Health*, 24, 1-11.

บรรณานุกรม

- Lindh, A., & Anton, B. A. (2024). Social networks and distributive conflict: the class divide in social ties and attitudes to income inequality across 29 countries. *European Sociological Review*, 039.
- Marina Kovacevic Lepojevic. (2024). The relationship between teachers' disciplinary practices and school bullying and students' satisfaction with school: The moderated mediation effects of sex and school belonging. *Journal Citation Reports*, 19, 1-25.
- National Council for the Social Studies. Definition of Social Studies. [www. socialstudies.org](http://www.socialstudies.org)
- National Council for the Social Studies. (1921). Definition of Social Studies. <https://www. socialstudies.org/about/definition-social-studies>
- Nick, H. (2013). Cyberbullying. Heinemann Library citation.
- Oxfam International. (2020). Reducing inequality: what is your country doing to tackle the gap between rich and poor. <https://www.oxfam.org/en/reducing-inequality-what-your-country-doing-tackle-gap-between-rich-and-poor>
- PISA Thailand สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2563). การกลั่นแกล้งในโรงเรียนจากมุมมองของ PISA. <https://pisathailand.ipst.ac.th/issue-2020-54/>
- Pual, L. (2011). *Bullying in Schools: What you need to know*. Townsend Press Inc. Master Backline.
- Rigby, K. (2003). Consequences of Bullying in Schools. *Canadian journal of psychiatry. Revue canadienne de psychiatrie*, 48, 583-590.
- Spunout. (2024). 6 different types of bullying. <https://spunout.ie/life/bullying/types-bullying/>
- Stopbullying. (2022). Facts About Bullying. <https://www.stopbullying.gov/resources/facts>
- Swearer, M. S., Espelage, L. D., & Napolitano, A. S. (2009). *Bullying Prevention and Intervention: Realistic Strategies for Schools*. Guilford Press.
- The Australian Human Rights Commission. (2021). Bullying. <https://humanrights.gov.au/our-work/commission-general/what-bullying>
- The Coverage. (2566). เผยเด็กไทยเกือบครึ่งเคยถูกล้อเลียนกว่า 86% เกิดขึ้นในโรงเรียน. <https://www.thecoverage.info/news/content/5460>
- Thomson, S. (2017). The effects of inequity in Australian schools. *Professional Voice*, 12(1), 29 - 39.

บรรณานุกรม

- United Nations. (2015). The Sustainable Development Goals. United Nations.
- United Nations. (2020a). Universal Declaration of Human Rights (คำปารารภปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน). <https://www.ohchr.org/en/universal-declaration-of-human-rights>
- United Nations. (2020b). World Social Report 2020: Inequality in a Rapidly Changing World. The Department of Economic and Social Affairs of the United Nations.
- Wang, Dongfang and Others. (2024). Perceived school bullying and psychotic-like experiences in sexual minority adolescents: the mediating and moderating roles of resilience. *Child and Adolescent Psychiatry and Mental Health*, 18(2).
- Wayne state university. (2024). What is citizenship? <https://csc.wayne.edu>
- WHO. Thailand. (2015). Global School Based Student Health Survey. World Health Organization, Thailand Country Office, 2017.
- William Little. (2023). What Is Social Inequality: Introduction to sociology. In BCcampus (3rd ed., pp. 437-439).
- Yen, C. F., Yang, P., Wang, P. W., Lin, H. C., Liu, T. L., & Wu, Y. Y., et al. (2014). Association between school bullying levels/types and mental health problems among Taiwanese adolescents. *Comprehensive Psychiatry*, 55, 405-413.
- Yong Tian and Others. (2023). An Analysis of the Association between School Bullying Prevention and Control Measures and Secondary School Students' Bullying Behavior in Jiangsu Province. *Behav. Sci.*, 13(11), 954.
- กนกวรรณ สุภาราญ. (2566). บทบาทของครอบครัว โรงเรียนและชุมชน กับ การป้องกัน การกลั่นแกล้งกัน ในโรงเรียน. <https://www.educathai.com/knowledge/articles/368>
- กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ กระทรวงยุติธรรม. (2562). สิทธิมนุษยชนและกฎหมายที่ควรทราบ สำหรับผู้ปฏิบัติงานด้านความมั่นคง.
- กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข. (2563). Stop Bullying หยุดการกลั่นแกล้ง ยุติความรุนแรงในสังคม. <https://dmh.moph.go.th/news-dmh/view.asp?id=30024>
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. http://academic.obec.go.th/images/document/1559878925_d_1.pdf
- กระทรวงการต่างประเทศ. (2551). ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน. กระทรวงการต่างประเทศ.
- เกษตรชัย และหิม และอุทิศ สังขรัตน์. (2557). ปัจจัยในการพยากรณ์พฤติกรรมการรังแกของนักเรียน โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดสงขลา. *วารสารพัฒนบริหารศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์*, 54(1), 227-258.
- ไกรวิทย์ นพพร. (2562). รับมืออย่างไรในสังคม Bully. <https://www.samitivejhospitals.com/th>

บรรณานุกรม

- ชญาพิมพ์ บุญจริง. (2567). แนวทางการแก้ไขปัญหายุทธศาสตร์การกลั่นแกล้งของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนอนุบาลท่าหลวง อำเภوتاหลวง จังหวัดลพบุรี.
วารสารการบริหาร การจัดการ และการพัฒนาที่ยั่งยืน, 2(2), 519 – 530.
- กวิลวดี บุรีกุล, รัชวดี แสงมะหะหมัด และ Eugenie Merieau. (2554). ความเป็นพลเมืองในประเทศไทย
(Citizenship in Thailand). สถาบันพระปกเกล้า.
- ธนิชพร สุทธิสันสนีย์ และคณะ. (2565). การศึกษาความรู้ต่อการกลั่นแกล้งทางไซเบอร์
การเห็นคุณค่าในตนเอง และทัศนคติต่อการกลั่นแกล้ง ทางไซเบอร์ของนักเรียนมัธยมศึกษา.
วารสารการวัดผลการศึกษา, 39, 106.
- นฤมลพรรณ กัลป์ยานวุฒิ และคณะ. (2023). การพัฒนาชุดกิจกรรมละครสร้างสรรค์เพื่อป้องกัน
พฤติกรรมกลางแกล้งรังแกผู้อื่นสำหรับเด็กในช่วงอายุ 9 - 10 ปี โรงเรียนวลีรัตนวิทยา.
Journal of Social science and culture, 7(8).
- นวักร ณรงค์ศักดิ์ และอารณีย์ วิวัฒนาภรณ์. (2566). สถานศึกษาต้นแบบในการป้องกันการกลั่นแกล้ง
ชมเชย รังแกกันในโรงเรียนของนักเรียน ระดับชั้นประถมศึกษาและมัธยมศึกษา.
วารสารกระบวนการยุติธรรม, 16(2), 35 - 76.
- ประไพพิมพ์ สุธีวสินนท์ และประสพชัย พสุนนท์. (2016). กลยุทธ์การเลือกตัวอย่างสำหรับ
การวิจัยเชิงคุณภาพ. วารสารปาริชาติ มหาวิทยาลัยทักษิณ, 29(2), 31-48.
- ปวิศร์ กิจสุขจิตผล. (2555). ปัจจัยที่เป็นสาเหตุให้เกิดการรังแกกันในโรงเรียนมัธยมศึกษา
ในกรุงเทพมหานครตามแนวทฤษฎีเรียนรู้ของโรแลนด์ แอล เอเคอร์
[ปริญญาหมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหิดล].
- เพื่อนชุมชนบ้านเราอยู่สังคมยั่งยืน. (2564). สิทธิมนุษยชน 5 ด้าน. www.community.or.th
- มานิจ สุขสมจิตร. (2558). ความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย.
รัฐธรรมนูญฉบับ ปฏิรูปเป็นอย่างไร, 1(7), 9-14.
- มูลนิธิยุวพัฒน์. (2562). การกลั่นแกล้ง (Bullying) ความรุนแรงในสังคม.
<https://www.yuvabadhana.org.th>
- วรณัน ดาราพงษ์. (2563). ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการทำร้ายและกลั่นแกล้งรังแกทางไซเบอร์
ในกรณีเด็กและเยาวชน [ปริญญาโทนิติศาสตรมหาบัณฑิต,
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์].
- วไล ญ ป้อมเพชร. (2565). สิทธิมนุษยชนศึกษาบทความสำหรับครูผู้ให้การศึกษาและ
อบรมสิทธิมนุษยชน. สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ.
- วิชัย ตันศิริ. (2556). ความเป็นพลเมือง เพื่อสังคมประชาธิปไตย. สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรังสิต.
- ศุภณัฐ เพิ่มพูนวิวัฒน์ และ จารุวรรณ แก้วมะโน. (2558). การสร้างสำนึกพลเมือง. สถาบันพระปกเกล้า.
- สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ. (2562). การกลั่นแกล้งบนโลกไซเบอร์.
<https://pisathailand.ipst.ac.th/issue-2020-54/>

บรรณานุกรม

- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2562). ยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) (พิมพ์ครั้งที่ 2). สำนักงานเลขาธิการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน. (2564). หลักการของสิทธิมนุษยชน. <https://www.mol.go.th/>
- สำนักงานราชบัณฑิตยสภา. (2556). พลเมือง. <http://legacy.orst.go.th/>
- สำนักงานเลขาธิการ สภาการศึกษา. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579. <https://www.lampang.go.th/public60/EducationPlan2.pdf>
- สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (2555). พลเมืองในระบอบประชาธิปไตย. สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2551). สารแกนกลางกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. <https://drive.google.com/file/d/0B9t56k6dmUe5Z202Wmw5S1dvOGM/view?resourcekey=0-5dzEmHF7yipsPKfkZShqjw>
- สุโชติ พวงพุ่ม. (2565). สิทธิมนุษยชนและสิทธิในกระบวนการยุติธรรม. วารสารชัยมงคลปริทรรศน์, 2(2), 47-53.
- สุภัทร์ สมอนา. (2558). ความเป็นพลเมืองของนักเรียนในโครงการโรงเรียนพลเมือง สถาบันพระปกเกล้า. สำนักส่งเสริมการเมืองภาคพลเมือง สถาบันพระปกเกล้า.
- อนุรักษ จันทรรอด. (2565a). การศึกษาความรุนแรงของพฤติกรรมการกลั่นแกล้งกันของนักเรียนในโรงเรียนอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก. วารสารการจัดการและพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม, 2(1), 43 – 56.
- อนุรักษ จันทรรอด. (2565b). การศึกษาความรุนแรงของพฤติกรรมการกลั่นแกล้งกันของนักเรียนในโรงเรียนอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก. วารสารการจัดการและพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม, 2(1), 43-56.
- อัจฉรา อยู่ทศศิริกุล. (2561). การศึกษาคุณลักษณะความเป็นพลเมืองตามวิถีประชาธิปไตยของนักเรียนมัธยมศึกษา [วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาหลักสูตรและวิธีการสอน, มหาวิทยาลัยศิลปากร].
- อัสรี อนุตรโต. (2563). ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการข่มเหงรังแกของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น [ปริญญาโทหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและพัฒนาศึกษาพหุวิชาชีพ คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ].

ประวัติผู้เขียน

